GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Mały Rocznik Statystyczny

Rok wydawnictwa II

1931

Warszawa

Nakładem Głównego Urzędu Statystycznego

Mały Rocznik Statystyczny

1931

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Mały Rocznik Statystyczny

Rok wydawnictwa II

1931

Warszawa

Nakładem Głównego Urzędu Statystycznego

PRZEDMOWA

Całkowite wyczerpanie zapoczątkowanego w roku ubiegłym wydawnictwa MAŁEGO ROCZNIKA STATYSTYCZNEGO w ciągu paru miesięcy po jego ukazaniu się uznać należy za wymowny dowód, jak dalece odczuwały szerokie koła społeczeństwa potrzebę podręcznego informatora, w którym byłyby zgrupowane najbardziej ogólne, ale zarazem najistotniejsze dane liczbowe o Polsce.

MAŁY ROCZNIK STATYSTYCZNY, jako publikacja typu odmiennego od ROCZNIKA STATYSTYKI RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ, został ujęty zarówno pod względem treści jak i układu w sposób różniący się od innych publikacyj Urzędu, odpowiednio do zadań, które ma spełnić.

Dążąc do zgrupowania w MAŁYM ROCZNIKU STATYSTYCZNYM możliwie wszechstronnych informacyj, Główny Urząd Statystyczny nie ograniczył się do podania jedynie liczb zaczerpniętych ze źródeł urzędowych, lecz korzystał w wielu przypadkach z danych, które zostały ogłoszone przez poszczególne instytucje lub autorów, o ile były opracowane w granicach możliwej ścisłości. Tak samo, licząc się z potrzebami, dla których zaspokojenia wydawnictwo zostało podjęte, Główny Urząd Statystyczny zwrócił szczególną uwagę na rozwinięcie działu porównań międzynarodowych; nie dążył przytem do tego, aby dać wyczerpujący obraz stosunków światowych, ale poprzestał na umieszczeniu tych tylko liczb, które pozwalają na zorjentowanie się co do miejsca, jakie Polska zajmuje wśród innych narodów.

Materjał liczbowy, zawarty w MAŁYM ROCZNIKU STATYSTYCZNYM, w wielu przypadkach nie został wyjaśniony uwagami i odnośnikami, które normalnie

umieszczane bywają w wydawnictwach Głównego Urzędu Statystycznego, o ile mogą się nasunąć jakiekolwiek wątpliwości. W MAŁYM ROCZNIKU umieszczano uwagi tylko tam, gdzie ich brak mógłby wywołać u czytelnika zasadniczo błędne pojęcie o istocie zjawiska. W szczególności nie zaznaczono tymczasowego charakteru niektórych liczb.

O ile chodzi o pochodzenie danych, umieszczonych w MAŁYM ROCZNIKU STATYSTYCZNYM, to jako zasadę przyjęto podawanie źródeł w tych jedynie przypadkach, kiedy liczby zostały wzięte z wydawnictwa o charakterze nieurzędowym albo też o ile ze specjalnych względów chodziło o zwrócenie uwagi na źródło.

W układzie wydania MAŁEGO ROCZNIKA STATYSTYCZNEGO na 1931 r. nie wprowadzono żadnych istotnych zmian w porównaniu z wydaniem na r. 1930. Treść została wzbogacona przez dodanie nowych tablic, przyczem objętość wydawnictwa nie powiększyła się dzięki zastosowaniu oszczędniejszego układu.

Dane liczbowe ogłószone w wydaniu na rok 1930 zostały szczegółowo sprawdzone i we wszystkich przypadkach, kiedy to było konieczne, poprawione, głównie przez zastąpienie obliczeń tymczasowych ostatecznemi.

Poprzestając na tych paru uwagach, pozwolę sobie wyrazić nadzieję, że w bieżącym roku MAŁY ROCZNIK STATYSTYCZNY znajdzie równie życzliwe przyjęcie jak w roku ubiegłym i przyczyni się do spopularyzowania, pogłębienia i utrwalenia wiadomości o tem, czem jest istotnie dzisiejsza Polska.

Przewodniczący
Komitetu Redakcyjnego
EDWARD SZTURM DE SZTREM
Dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego

Warszawa, w maju 1931 r.

ZNAKI KONWENCJONALNE

w zestawieniach tabelarycznych, przyjęte w wydawnictwach Głównego Urzędu Statystycznego:

Kreska (—) oznacza stwierdzenie, że danego zjawiska nie zaobserwowano.

Zero (0) oznacza, że zjawisko istnieje, jednakże w ilościach mniejszych od tych liczb, które mogły być wyrażone uwidocznionemi w tablicy znakami cyfrowemi: np. jeżeli produkcja wyrażona jest w tysiącach tonn, znak 0 oznacza, że produkcja w danym wypadku nie osiąga 0,5 tys. tonn.

Kropka (.) oznacza zupełny brak informacyj albo brak informacyj wiarogodnych.

SPIS RZECZY

Str.

Dział I. Meteorologja

Dział II. Położenie geograficzne, powierzchnia, podział administracyjny, ludność

Dział VII. Górnictwo i przemysł

Dział VIII. Komunikacja

Dział IX. Handel zagraniczny

Dział X. Handel wewnętrzny i spożycie

Dział XI. Kredyt

Dział XII. Ceny

Dział XIII. Statystyka społeczna

Dział XXII. Samorząd terytorjalny

RZECZPOSPOLITA POLSKA

GRUPY WOJEWÓDZTW

WOJEWÓDZTWA CENTRALNE: m. st. Warszawa, warszawskie, łódzkie, kieleckie, lubelskie, białostockie
WOJEWÓDZTWA WSCHODNIE: wileńskie, nowogródzkie, poleskie, wołyńskie
WOJEWÓDZTWA ZACHODNIE: poznańskie, pomorskie, śląskie
WOJEWÓDZTWA POŁUDNIOWE: krakowskie, lwowskie, stanisławowskie, tarnopolskie

DZIAŁ I. METEOROLOGJA

TABL. 1. TEMPERATURA I OPADY

Stacje meteorologiczne	Rzędne stacyj meteorologicznych			Temperatura powietrza. Wartości średnie w °C		Opady. Sumy w *mm*		Liczba dni z opadem 1930	Zachmurzenie przeciętne w stopniach [a] 1930
	Wzniesienie nad poziom morza *m*	Szerokość północna	Długość wschodnia względem Greenwich	Średnie wieloletnie (1851 — 1900)	1930	Średnie wieloletnie (1891 — 1910)	1930		
Gdynia	5,0	54°31′	18°32′	.	8,2	.	645	175	6,6
Bydgoszcz	46,4	53°08′	18°01′	7,7	8,6	511	556	172	6,0
Poznań	79,0	52°25′	16°55′	8,2	9,2	502	695	157	6,5
Ciechocinek	44,8	52°53′	18°48′	.	8,5	487	358	123	6,5
Warszawa (stacja pomp)	89,9	52°13′	21°03′	7,6	8,7	540	633	156	6,9
Kalisz	109,0	51°46′	18°06′	8,1	8,9	498	731	170	5,9
Radom	169,1	51°24′	21°09′	7,8	8,4	513	671	150	6,1
Kraków	220,0	50°04′	19°58′	7,8	9,1	747	765	159	6,7
Tarnów	221,3	50°01′	21°00′	8,7	8,0	730	743	159	5,7
Cieszyn	300,0	49°45′	18°38′	7,9	9,1	1 019	1 097	181	6,4
Zakopane	846,4	49°18′	19°58′	4,8	5,3	1 101	1 056	186	6,7
Wilno	128,0	54°41′	25°15′	6,4	6,9	595	735	173	6,9
Bieniakonie	166,0	54°14′	25°22′	.	6,3	.	624	136	6,5
Białystok	133,2	53°08′	23°00′	6,8	7,5	578	647	157	6,8
Adamkowo (Brześć n/B.)	132,7	52°02′	23°42′	7,2	6,8	559	630	162	7,0
Białokrynica	225,0	50°09′	25°45′	.	8,0	556	664	130	6,2
Lwów	311,8	49°50′	24°01′	7,6	9,1	688	555	159	6,5
Kołomyja	290,0	48°31′	25°03′	.	7,8	670	614	151	6,1

[a] Stopnie od 0 do 10: 0 oznacza niebo bez chmur, 10 — całkowicie pokryte chmurami.

DZIAŁ II. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY, LUDNOŚĆ

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE POLSKI

Najdalsze wysunięcie granicy państwowej:

na północ 55° 51′ szerokości północnej (w pow. brasławskim woj. wileńskiego)

na południe 47° 44′ szerokości północnej (w pow. kosowskim woj. stanisławowskiego)

na zachód 15° 47′ długości wschodniej od Greenwich (w pow. międzychodzkim woj. poznańskiego)

na wschód 28° 22′ długości wschodniej od Greenwich (w pow. dziśnieńskim woj. wileńskiego)

Rozciągłość z południa na północ wynosi 8° 07′, co odpowiada 903 *km*.

Rozciągłość z zachodu na wschód wynosi 12° 35′, co odpowiada 864 *km*, liczonym na równoleżniku 52°.

TABL. 2. GRANICE POLSKI

Nazwa odcinka granicy	Długość w *km*	W % % ogólnej długości granic
Ogólna długość granic Polski . . .	**5 534**	*100,0*
Granice lądowe	5 394	*97,5*
Granice morskie	140	*2,5*
w tem zatoka Pucka . . .	68	*1,2*
Odcinki granicy lądowej		
z Niemcami	1 912	*34,5*
w tem z Prusami Wschodn.	607	*11,0*
ze Związkiem Sowieckich Socjalistycznych Republik . . .	1 412	*25,5*
z Czechosłowacją	984	*17,8*
z Litwą	507	*9,2*
z Rumunją	349	*6,3*
z Wolnem miastem Gdańskiem	121	*2,2*
z Łotwą	109	*2,0*

Na 1 *km* granicy ogólnej przypada 70,2 *km*² powierzchni.
Na 1 *km* granicy morskiej przypada 2 774,2 *km*² powierzchni.

TABL. 3. GRANICE NIEKTÓRYCH PAŃSTW EUROPEJSKICH

Państwa	Powierzchnia w tysiącach km^2	Długość granic ogółem km	w tem morskich km	w tem morskich %	Na 1 km granic przypada km^2 powierzchni ogółem	morsk.
Francja . . .	551	5 624	2 850	*50,7*	98	193
Hiszpanja . .	505	4 808	3 144	*65,4*	105	161
Niemcy . . .	471	7 677	1 733	*22,6*	61	272
Szwecja . . .	448	9 817	7 624	*77,7*	46	59
Polska . .	388	5 534	140	*2,5*	70	2 774
Finlandja . .	388	4 685	1 646	*35,1*	83	236
Włochy . . .	310	9 960	7 989	*80,0*	31	39
Czechosłowacja	140	4 013	—	—	35	—
Bułgarja . .	103	2 158	311	*14,4*	48	331
Litwa	56	1 258	91	*7,2*	44	612
Szwajcarja .	41	1 886	—	—	22	—
Belgja . . .	30	1 445	66	*4,6*	21	461

Źródło: Roczniki urzędowe poszczególnych państw, *Annuaire militaire* 1929—1930.

TABL. 4. POWIERZCHNIA I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POLSKI W DN. 1. IV 1931 R.

Grupy województw Województwa	Powierzchnia tys. km^2	Liczba powiatów	Liczba miast	Liczba gmin wiejsk. i obszar. dworsk.
Polska	**388,4**	**283**	**634**	**14 747**
Woj. centralne	137,7	94	228	1 301
M. st. Warszawa . . .	0,1	4	1	—
Warszawskie	29,4	23	59	301
Łódzkie	19,0	14	46	232
Kieleckie	25,8	19	40	312
Lubelskie	31,1	20	33	277
Białostockie	32,3	14	49	179
Woj. wschodnie	124,5	37	60	373
Wileńskie	29,0	9	15	97
Nowogródzkie	23,0	8	9	87
Poleskie	36,8	9	14	83
Wołyńskie	35,7	11	22	106
Woj. zachodnie	47,1	69	169	7 025
Poznańskie	26,5	38	118	4 615
Pomorskie	16,4	20	34	2 010
Śląskie	4,2	11	17	400
Woj. południowe	79,1	83	177	6 048
Krakowskie	17,5	23	53	1 870
Lwowskie	26,9	28	60	2 186
Stanisławowskie . . .	18,4	15	29	901
Tarnopolskie	16,3	17	35	1 091

TABL. 5. POWIERZCHNIA NIEKTÓRYCH PAŃSTW w tysiącach km^2

Z.S.S.R.	21 176	Hiszpanja	505	Anglja *a*	245
Chiny	11 081	Niemcy	471	Czechosłowacja	140
Brazylja	8 511	Szwecja	448	Węgry	93
St. Zj. A. P.	7 841	Polska	388	Austrja	84
Argentyna	2 797	Finlandja	388	Łotwa	66
Meksyk	1 969	Japonja	381	Litwa	56
Turcja	763	Norwegja	324	Estonja	48
Afganistan	650	Włochy	310	Egipt *b*	35
Francja	551	Rumunja	295	Holandja	34
Sjam	518	Jugosławja	249	Belgja	30

a W. Brytanja z Północną Irlandją. *b* Tereny zamieszkane (bez pustyni).

TABL. 6. LUDNOŚĆ POLSKI W LATACH 1921, 1931

Grupy województw	1. I 1931		30. IX 1921 *a*			
	Ogółem w miljonach	Na 1 km^2 powierzchni	Ogółem w miljonach	Na 1 km^2 powierzchni	Odsetek ludności miejskiej	Odsetek ludności wiejskiej
Polska	**31,1**	**80**	**27,2**	**70**	*26*	*74*
Woj. centralne	13,1	95	11,3	83	*32*	*68*
„ wschodnie	5,3	43	4,2	34	*13*	*87*
„ zachodnie	4,4	94	4,1	87	*30*	*70*
„ południowe	8,3	106	7,6	96	*21*	*79*

a Dla terenów nie objętych spisem z 1921 r. uwzględnione są dane spisu z 1919 r.

TABL. 7. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH PAŃSTW *a* w miljonach

Chiny	457,8	Hiszpanja	22,6	Węgry	8,7
Z.S.S.R.	147,0	Rumunja	17,7	Belgja	7,9
St. Zj. A.P.	124,8	Meksyk	16,4	Holandja	7,7
Niemcy	64,9	Czechosłowacja	14,5	Austrja	6,7
Japonja	62,1	Egipt	14,2	Szwecja	6,1
Anglja *b*	45,4	Turcja	13,7	Finlandja	3,6
Włochy	41,5	Jugosławja	13,3	Norwegja	2,8
Francja	41,1	Afganistan	12,0	Litwa	2,3
Brazylja	39,1	Sjam	11,5	Łotwa	1,9
Polska	31,1	Argentyna	10,9	Estonja	1,1

a Według ostatnich danych. *b* W. Brytanja z Północną Irlandją.

TABL. 8. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA NIEKTÓRYCH PAŃSTW *a* na 1 km^2 powierzchni

Egipt *b*	404	Austrja	80	Afganistan	18
Belgja	261	Francja	75	Turcja	18
Holandja	226	Rumunja	60	St. Zjedn. A. P.	16
Anglja *c*	186	Jugosławja	53	Szwecja	14
Japonja	163	Hiszpanja	45	Finlandja	9
Niemcy	138	Chiny	41	Norwegja	9
Włochy	134	Litwa	41	Meksyk	8
Czechosłowacja	104	Łotwa	29	Z.S.S.R.	7
Węgry	94	Estonja	23	Brazylja	5
Polska	80	Sjam	22	Argentyna	4

a Według ostatnich danych. *b* Na terenach zamieszkanych (bez pustyni). *c* W. Brytanja z Północną Irlandją.

TABL. 9. POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ PAŃSTW POSIADAJĄCYCH KOLONJE, PROTEKTORATY, MANDATY I T. P.

Państwa	Powierzchnia		Ludność	
	ogółem	w tem posiadłości	ogółem	w tem w posiadłościach
	w tysiącach km^2		w miljonach	
Anglja	34 639	34 394	454,7	409,3
St. Zjednoczone A. P.	9 685	1 843	139,2	14,4
Francja	11 602	11 051	101,2	60,1
Holandja	2 076	2 042	60,7	53,0
Japonja	680	299	86,9	24,8
Belgja	2 470	2 440	21,4	13,4
Portugalja	2 520	2 428	15,4	8,8
Włochy	2 422	2 112	43,7	2,2
Hiszpanja	532	27	22,8	0,2
Danja	235	192*a*	3,6	0,1

a W tem część Grenlandji wolna od lodów.

TABL. 10. POSIADŁOŚCI PAŃSTW EUROPEJSKICH W INNYCH CZĘŚCIACH ŚWIATA

Państwa	Powierzchnia w tys. km^2	Ludność w miljonach	Państwa	Powierzchnia w tys. km^2	Ludność w miljonach
W Ameryce			**W Afryce**		
Anglja	10 554	12,1	Anglja	10 030	54,2
Danja	88*a*	0,0	Belgja	2 440	13,4
Francja	93	0,5	Francja	9 984	36,3
Holandja	142	0,2	Hiszpanja	27	0,2
W Azji			Portugalja	2 405	7,8
Anglja	5 300	333,7	Włochy	2 109	2,1
Francja	940	23,0			
Holandja	1 900	52,7	**W Oceanji**		
Portugalja	23	1,0	Anglja	8 509	8,9
Włochy	3	0,1	Francja	35	0,3

a Część Grenlandji wolna od lodów.

TABL. 11. LUDNOŚĆ WIĘKSZYCH MIAST W POLSCE W LATACH 1900, 1910, 1921, 1926, 1930, 1931

Data	Warszawa	Łódź	Poznań	Lwów	Kraków	Wilno	Katowice	Lublin	Bydgoszcz	Częstochowa	Sosnowiec	Białystok
	w tysiącach											
1900 *a*	594	310	117	160	91	139	32	46	52	41	.	62
1910	781	408	157	206	152	181	43	66	58	.	99	80
30. IX 1921	937	452	169	219	184	.	.	94	88	80	86	77
1. I 1926	1 015	554	220	235	189	.	113	109	106	86	102	88
1. I 1930	1 109	607	.	241	211	202	128	119	118	115	103	96
1. I 1931	1 115	606	248	242	212	209	131	122	118	114	102	100

a Warszawa, Łódź, Wilno, Lublin, Częstochowa, Białys ok r. 1897

TABL. 12. MIASTA LICZĄCE POWYŻEJ MIL ONA MIESZKAŃCÓW

Miasta	Rok	Ludność w tysiącach
Europa		
Londyn . .	1929	7 917
Berlin . . .	1930	4 342
Paryż . . .	1926	2 871
Moskwa . .	1928	2 127
Wiedeń . .	1929	1 847
Leningrad. .	1928	1 688
Hamburg . .	1930	1 146
Warszawa. .	1931	1 115
Glasgow . .	1929	1 062
Budapeszt .	1930	1 005
Azja		
Osaka . . .	1930	2 453
Tokjo . . .	1930	2 070
Hankou . .	1927	1 584
Szanghaj . .	1927	1 500
Kalkutta . .	1921	1 328
Bombaj . .	1927	1 299
Afryka		
Kair	1927	1 065
Ameryka		
Nowy York .	1930	6 982
Chicago . .	1930	3 375
Buenos Aires	1929	2 079
Filadelfja . .	1930	1 964
Detroit . . .	1930	1 574
Rio de Janeiro	1928	1 432
Los Angeles .	1930	1 234
Australja . .		
Sidney . . .	1929	1 127
Melbourne .	1929	1 000

TABL. 13. LICZBA WIĘKSZYCH MIAST ORAZ ICH LUDNOŚĆ W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1920 R.

Państwa	Liczba miast liczących			Ludność miast liczących powyżej 100 000 mieszkańców	
	od 100 000 do 500 000 mieszkańców	od 500 000 do 1 000 000 mieszkańców	powyżej 1000000 mieszkańców	w tysiącach	w odsetkach ogółu ludności
Anglja z Walją	42	3	1	14 838	*39,2*
Austrja	2	—	1	2 121	*32,4*
Belgja	3	1	—	1 388	*18,6*
Czechosłowacja	3	1	—	1 121	*8,2*
Francja	14	2	1	6 310	*15,5*
Holandja	2	2	—	1 658	*24,2*
Jugosławja	3	—	—	322	*2,7*
Niemcy	39	5	2	16 836	*26,6*
Polska [a]	5	1	—	2 101	*7,7*
Rumunja	2	—	—	462	*2,8*
Włochy	14	4	—	5 490	*14,2*
Z.S.S.R. (cz. europ.)	21	1	2	7 982	*7,0*
St. Zjednoczone A.P.	56	9	3	27 430	*25,9*

a W 1931 roku: 10 miast od 100 000—500 000, 1 — od 500 000 — 1 000 000, 1 — powyżej 1 000 000. Ludność miast powyżej 100 000 wynosi 3 317 000 (10,6% ogółu ludności).

TABL. 14. LUDNOŚĆ POLSKI WEDŁUG WIEKU I PŁCI W LATACH 1921, 1929

Wyszczególnienie	Ludność w wieku lat							Razem	w tem w wieku lat	
	0—9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60 i wyżej		7—13	15-49
	w odsetkach ogółu									
30.IX 1921										
Ogółem	**21,6**	**26,1**	**16,8**	**11,4**	**9,3**	**7,6**	**7,2**	**100,0**	18,7	49,7
Mężczyźni	22,5	26,4	16,1	10,9	9,2	7,7	7,2	100,0	19,5	48,1
Kobiety	20,7	25,8	17,4	11,9	9,4	7,6	7,2	100,0	18,0	51,2
1. I 1929 [a]										
Ogółem	**24,9**	**19,7**	**20,1**	**11,7**	**8,9**	**7,3**	**7,4**	**100,0**	12,4	52,3
Mężczyźni	25,9	20,2	19,9	11,0	8,4	7,2	7,4	100,0	12,8	51,2
Kobiety	24,1	19,2	20,3	12,3	9,2	7,5	7,4	100,0	12,1	53,1

a Szacunek przybliżony.

TABL. 15. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH PAŃSTW WEDŁUG GRUP WIEKU

Państwa	Rok	Ogółem	W wieku lat						
			0—9	10—19	20—29	30—39	40—49	50—59	60 i wyżej
		w odsetkach ogółu ludności							
Anglja z Walją	1921	100,0	18,1	18,9	16,1	14,7	13,2	9,6	9,4
Austrja	1923	100,0	15,4	19,3	17,6	14,6	13,0	9,9	10,2
Belgja	1920	100,0	15,6	19,3	17,4	14,8	13,0	9,8	10,1
Czechosłowacja	1921	100,0	17,8	22,3	17,6	13,0	11,1	8,9	9,3
Francja	1921	100,0	14,0	17,7	15,0	14,3	13,8	11,5	13,7
Holandja	1920	100,0	22,2	20,3	16,5	13,2	10,9	8,1	8,8
Niemcy	1925	100,0	15,8	20,4	18,4	14,2	12,4	9,6	9,2
Polska	1921	100,0	21,6	26,1	16,8	11,4	9,3	7,6	7,2
Szwecja	1920	100,0	19,3	19,5	16,3	13,3	10,8	8,6	12,2
Włochy	1921	100,0	20,1	21,0	16,3	12,9	10,6	8,6	10,5
Z.S.S.R.	1926	100,0	25,5	23,2	17,6	11,9	8,8	6,3	6,7
St. Zjednoczone A.P.	1920	100,0	21,8	19,0	17,4	15,0	11,5	7,8	7,5

TABL. 16. LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH

Państwa	Rok	Na 100 mężczyzn przypada kobiet							
		Ogółem	w tem wśród ludności liczącej lat						
			0—9	10—19	20—29	30—39	40—49	50—59	60 i wyżej
Anglja z Walją	1921	109,6	98,4	100,9	119,2	117,1	109,9	108,0	125,9
Austrja	1923	107,6	98,5	99,3	109,1	117,2	111,7	107,0	118,6
Belgja	1920	103,2	98,6	99,6	103,1	102,7	101,8	104,5	120,3
Czechosłowacja	1921	107,5	98,3	100,3	109,7	116,1	111,6	109,6	122,5
Francja	1921	110,3	98,8	99,2	121,0	119,1	107,1	107,4	124,7
Holandja	1920	101,3	96,8	97,9	102,1	103,6	103,9	104,2	110,8
Niemcy	1925	106,7	96,9	98,7	107,1	122,0	108,8	104,5	120,1
Polska	1921	106,9	98,4	104,5	114,9	117,0	109,2	106,2	106,7
Szwecja	1920	103,7	96,1	96,4	100,3	106,2	106,1	113,6	123,4
Włochy	1921	102,6	96,1	97,8	109,2	112,5	103,8	101,6	103,6
Z.S.S.R.	1926	107,0	99,0	103,1	111,8	111,3	104,6	118,6	126,9
St. Zjednoczone A.P.	1920	96,2	97,9	99,9	102,6	93,1	89,1	87,6	94,7

TABL. 17. LUDNOŚĆ POLSKI WEDŁUG WYZNAŃ W LATACH 1921, 1930 [a]

Data	Ludność ogółem	Ludność wyznania					
		rzymsko-katolickiego	grecko-katolickiego	prawosławnego	ewangelickiego	mojżeszowego	innych
	w odsetkach ogółu ludności						
30. IX 1921	100,0	63,8	11,2	10,5	3,7	10,5	0,3
1. I 1930 [b]	100,0	64,0	10,9	12,4	2,7	9,7	0,3

a Obliczenie dla całej Polski łącznie z terenami, których nie objął spis 30. IX 1921 r. *b* Szacunek przybliżony.

TABL. 18. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH PAŃSTW WEDŁUG JĘZYKA LUB NARODOWOŚCI W ODSETKACH

Belgja

Język:

Flamandzki	43
Francuski	39
Flamandzki i francuski	13
Inne	5

Czechosłowacja [a]

Narodowość [b]:

Czesko-słowacka	66
Niemiecka	23
Węgierska	6
Inne	5

Jugosławja

Język:

Serbski i kroacki	74
Słoweński	9
Niemiecki	4
Węgierski	4
Albański	4
Inne	5

Łotwa

Narodowość:

Łotewska	73
Rosyjska	11
Żydowska	5
Niemiecka	4
Inne	7

Polska [c]

Narodowość:

Polska	69
Ukraińska (rusińska)	14
Żydowska	8
Białoruska	4
Niemiecka	4
Inne	1

Szwajcarja

Język:

Niemiecki	71
Francuski	21
Włoski	6
Inne	2

Węgry

Język:

Węgierski	90
Niemiecki	7
Słowacki	2
Inne	1

Z. S. S. R.

Narodowość:

Rosyjska	53
Ukraińska	21
Białoruska	3
Żydowska	2
Inne	21

a Obywatele czeskosłowaccy.
b W odsetkach ogółu obywateli czeskosłowackich. Ponadto było niepodzielonych według narodowości obywateli obcych państw 2% ogółu ludności.
c Obliczenie dla całej Polski łącznie z terenami, których nie objął spis 30. IX 1921 r.

TABL. 19. SKŁAD ZAWODOWY LUDNOŚCI POLSKI WEDŁUG DANYCH 1921 R. [a]

Wyszczególnienie	Ogółem	Rolnictwo, leśnictwo, i rybactwo	Górnictwo i przemysł	Handel i ubezpieczenia	Komunikacja i transport	Inne zawody
	w odsetkach					
Zawodowo czynni i bierni	**100,0**	**63,8**	**15,4**	**6,2**	**3,3**	**11,3**
Zawodowo czynni. . .	100,0	72,3	10,3	3,7	1,8	11,9

[a] Obliczenie dla całej Polski łącznie z terenami, których nie objął spis 30. IX 1921 r.

TABL. 20—22. LUDNOŚĆ POSZCZEGÓLNYCH ZAWODÓW W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH
w odsetkach ogółu ludności zawodowo czynnej

TABL. 20. LUDNOŚĆ ZATRUDNIONA W ROLNICTWIE, LEŚNICTWIE I RYBACTWIE

Bułgarja	82,4	Węgry	58,2	Niemcy	30,5
Polska	72,3	Czechosłowacja	40,4	Szwajcarja	25,9
Finlandja	68,9	Szwecja	38,7	Holandja	23,6
Estonja	65,6	Norwegja	36,8	Belgja	19,2
		Danja	35,2		

TABL. 21. LUDNOŚĆ ZATRUDNIONA W PRZEMYŚLE I GÓRNICTWIE

Belgja	46,5	Czechosłowacja	37,0	Estonja	13,4
Szwajcarja	44,4	Szwecja	29,5	Finlandja	12,8
Niemcy	41,4	Norwegja	28,9	Polska	10,3
Holandja	37,8	Danja	27,3	Bułgarja	8,1
		Węgry	19,7		

TABL. 22. LUDNOŚĆ ZATRUDNIONA W HANDLU I UBEZPIECZENIACH

Holandja	11,7	Danja	10,9	Polska	3,7
Niemcy	11,7	Belgja	10,7	Estonja	3,4
Szwajcarja	11,7	Szwecja	8,0	Finlandja	3,3
Norwegja	11,1	Czechosłowacja	6,0	Bułgarja	2,7
		Węgry	5,0		

DZIAŁ III. RUCH LUDNOŚCI

TABL. 1. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W POLSCE W LATACH 1921—1930

Rok Grupy województw	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
	w tysiącach				na 1000 mieszkańców			
Polska 1926	257	989	533	456	*8,7*	*33,6*	*18,1*	*15,5*
1927	258	958	525	433	*8,7*	*32,1*	*17,6*	*14,5*
1928	295	984	505	479	*9,8*	*32,6*	*16,7*	*15,9*
1929	301	988	520	468	*9,8*	*32,3*	*17,0*	*15,3*
1930	300	1016	490	526	*9,7*	*32,8*	*15,8*	*17,0*
Przec. rocznie								
1921—1925	286	985	526	459	*10,2*	*35,0*	*18,7*	*16,3*
1926—1930	282	987	515	472	*9,3*	*32,7*	*17,0*	*15,7*
Woj. centralne	120	409	211	198	*9,4*	*32,3*	*16,6*	*15,7*
„ wschod.	50	190	86	104	*9,8*	*37,4*	*16,9*	*20,5*
„ zachod. .	35	126	64	62	*8,1*	*29,5*	*15,0*	*14,5*
„ połud. .	77	262	154	108	*9,5*	*32,1*	*18,8*	*13,3*

TABL. 2. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1909—1912, 1929

Państwa *a*	Urodzenia żywe 1909-1912	Urodzenia żywe 1929	Zgony 1909-1912	Zgony 1929	Przyrost naturalny 1909 1912	Przyrost naturalny 1929
	na 1000 mieszkańców					
Z.S.S.R. (część europ.) .	43,3	43,6	27,7	20,0	15,6	23,6
Rumunja	41,5	35,9	25,1	20,3	16,4	15,6
Polska	37,4	32,3	21,0	17,0	16,4	15,3
Japonja	33,9	33,0	20,8	20,0	13,1	13,0
Holandja	28,4	22,8	13,5	10,7	14,9	12,1
Portugalja	34,2	28,7	20,4	17,0	13,8	11,7
Hiszpanja	32,3	28,9	22,8	18,0	9,5	10,9
Litwa	.	27,2	.	17,1	.	10,1
W. m. Gdańsk	32,4	22,3	19,8	12,9	12,6	9,4
Włochy	32,5	25,1	20,3	16,0	12,2	9,1
Czechosłowacja	31,1	22,4	21,1	15,5	10,0	6,9
Węgry	36,1	24,2	24,3	17,5	11,8	6,7
Norwegja	26,2	17,5	13,5	11,2	12,7	6,3
Niemcy	29,5	17,9	16,6	12,6	12,9	5,3
Irlandja	23,2	19,8	16,8	14,6	6,4	5,2
Szkocja	26,3	19,0	15,4	14,5	10,9	4,5
Szwajcarja	24,7	17,0	15,3	12,5	9,4	4,5
Belgja	23,4	18,1	15,7	14,4	7,7	3,7
Szwecja	24,5	15,2	13,9	12,2	10,6	3,0
Anglja z Walją	24,7	16,3	14,0	13,4	10,7	2,9
Austrja	23,1	16,7	17,8	14,5	5,3	2,2
Francja	19,4	17,7	18,7	18,0	0,7	− 0,3

a Państwa uszeregowano według malejącego przyrostu naturalnego w 1929 r.

TABL. 3. WYCHODZTWO, POWRÓT WYCHODŹCÓW I REPATRJACJA W POLSCE W LATACH 1919—1930

Wyszczególnienie	1919—1924a	1925—1929	1930
	tysiące osób		
Wychodztwo ogółem	**483,4**	**826,2b**	**218,4**
Do krajów europejskich	179,3	549,8b	171,9
w tem: do Francji	.	234,9	86,5
do Niemiec	.	285,4b	77,5
Do krajów pozaeuropejskich	304,1	276,4	46,5
w tem: do St. Zjednoczonych A. P.	.	44,6	6,9
do Kanady	.	90,8	16,9
do Ameryki Południowej	.	111,0	18,7
do Palestyny	.	23,6	2,4
Powrót wychodźców	.	**379,8b**	**101,1**
Z krajów europejskich	.	350,2b	93,5
w tem: z Francji	.	34,2	9,8
z Niemiec	.	253,4b	75,5
Z krajów pozaeuropejskich	106,5	29,6	7,6
w tem: ze St. Zjednoczonych A. P.	.	9,9	1,1
z Kanady	.	3,4	1,8
z Ameryki Południowej	.	5,4	2,8
z Palestyny	.	5,7	0,2
Repatrjacja c	**1181,8**	—	—

a Dane dotyczące wychodztwa i powrotu wychodźców są niekompletne. b Dane za 1925 r. są niekompletne. c Powrót osób, które opuściły Polskę w związku z wypadkami wielkiej wojny.

TABL. 4. WYCHODZTWO W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1920—1929

Państwa	Wychodztwo	Liczba wychodźców w tysiącach: przec. 1920—1924	1925	1926	1927	1928	1929
Austrja	zamorskie	7,8	4,6	3,9	5,3	4,6	4,9
Belgja	zamorskie	3,5	2,5	3,7	3,5	2,5	3,1
Czechosłowacja	zamorskie	13,1	7,4	12,1	14,8	15,5	13,2
	kontynent.	28,4	14,5	11,6	7,4	10,0	14,9
Irlandja	zamorskie	16,2	30,2	30,0	27,1	24,7	20,8
Jugosławja	zamorskie	10,3	15,0	15,7	19,5	19,5	15,7
Niemcy	zamorskie	48,2	62,7	65,3	61,4	57,2	48,6
Polska	zamorskie	59,6	38,4	49,9	58,2	64,6	65,3
	kontynent.	35,7	42,8	117,6	89,4	122,0	178,1
Portugalja	zamorskie	29,3	19,2	34,1	25,7	50,5	40,4
Rumunja	zamorskie	.	3,5	21,6	8,3	11,4	12,7
W. Brytanja	zamorskie	214,1	140,6	166,6	153,5	136,8	143,7
Włochy	zamorskie	172,5	101,9	122,5	136,1	70,8	61,8
	kontynent.	182,6	178,2	141,3	92,0	79,8	88,1

Źródło: *Revue Internationale du Travail* 1930.

TABL. 5. POLSKA TABLICA WYMIERALNOŚCI 1927 R.

Wiek	Liczba żyjących *a*	Prawdopodobieństwo zgonu w ciągu roku	Przeciętne dalsze trwanie życia	Wiek	Liczba żyjących *a*	Prawdopodobieństwo zgonu w ciągu roku	Przeciętne dalsze trwanie życia
0	10 000	0,1756	45,9	25	6 866	0,0063	40,0
1	8 244	0,0416	54,6	30	6 644	0,0069	36,2
2	7 901	0,0215	55,9	35	6 410	0,0076	32,5
3	7 731	0,0143	56,1	40	6 161	0,0084	28,7
4	7 620	0,0097	55,9	45	5 828	0,0102	24,9
				50	5 490	0,0133	21,2
5	7 546	0,0077	55,5	55	5 157	0,0184	17,6
10	7 343	0,0033	52,0	60	4 630	0,0261	14,4
15	7 228	0,0038	47,7	65	3 951	0,0395	11,4
20	7 068	0,0053	43,8	70	3 102	0,0595	8,8

a Liczba osób dożywających wieku wskazanego z lewej strony z każdych 10 000 urodzonych.

TABL. 6. PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Okres	W wieku lat				
		0	15	30	50	60
	Około 1870—1880 r.					
Galicja i Bukowina	1870—1880	27,8	37,4	27,2	14,8	10,0
Austrja	1870—1880	32,4	41,2	31,0	18,1	12,3
Niemcy	1870—1880	37,0	43,3	32,3	18,7	12,4
Francja	1877—1881	42,1	45,0	34,7	20,7	14,1
Anglja z Walją	1871—1880	43,0	44,5	33,3	19,8	13,7
Szwecja	1871—1880	47,0	47,7	36,3	21,7	14,8
	Bezpośrednio przed wojną					
Rosja europejska	1896—1897	32,3	44,9	34,0	20,1	14,2
Austrja	1906—1910	41,7	45,2	34,2	19,6	13,1
Niemcy	1910—1911	49,1	48,6	36,3	20,6	13,7
Francja	1908—1913	50,4	47,1	35,7	20,9	14,2
Anglja z Walją	1910—1912	53,4	50,0	37,2	21,4	14,7
Szwecja	1911—1915	57,9	51,0	39,6	24,0	16,6
	Po wojnie					
Z.S.S.R. (część europ.)	1926—1927	44,4	49,5	37,8	22,8	16,1
Polska ogółem	1927	45,9	47,7	36,2	21,2	14,4
Woj. zachodnie	1927	51,8	51,1	39,2	23,4	16,1
Francja	1920—1923	54,1	48,6	37,1	21,7	14,8
Niemcy	1924—1926	57,4	51,8	39,2	22,5	15,1
Anglja z Walją	1920—1922	57,6	51,6	38,9	22,6	15,3
Szwecja	1921—1925	61,8	53,2	41,2	24,7	17,1

Uwaga. Państwa w każdej grupie uszeregowano według rosnącego trwania życia w wieku 0.

DZIAŁ IV. WŁASNOŚĆ NIERUCHOMA

TABL. 1. GOSPODARSTWA WIEJSKIE W POLSCE WEDŁUG WIELKOŚCI I UŻYTKÓW

Spis z 30. IX 1921

Wyszczególnienie	Ogółem	Gospodarstwa, których powierzchnia ogólna wynosiła					
		do 2 *ha*	2—5 *ha*	5—20 *ha*	20-50 *ha*	50-100 *ha*	powyżej 100 *ha*
Liczba gospodarstw w tysiącach							
Polska	**3 262**	**1 109**	**1 002**	**1 045**	**76**	**11**	**19**
Woj. centralne . .	1 224	271	364	550	29	3	7
„ wschodnie . .	585	80	210	268	20	3	4
„ zachodnie . .	279	123	41	85	22	4	4
„ południowe . .	1 174	635	387	142	5	1	4
Liczba gospodarstw w odsetkach							
Polska.	*100,0*	*34,0*	*30,7*	*32,0*	*2,3*	*0,4*	*0,6*
Woj. centralne . .	*100,0*	*22,1*	*29,7*	*44,9*	*2,5*	*0,2*	*0,6*
„ wschodnie . .	*100,0*	*13,7*	*35,9*	*45,8*	*3,4*	*0,5*	*0,7*
„ zachodnie . .	*100,0*	*44,1*	*14,7*	*30,5*	*7,9*	*1,4*	*1,4*
„ południowe . .	*100,0*	*54,1*	*33,0*	*12,1*	*0,4*	*0,1*	*0,3*
Powierzchnia gospodarstw w odsetkach							
Ogółem	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*
Grunty orne . . .	*47,6*	*72,6*	*67,1*	*62,0*	*57,7*	*56,7*	*28,6*
Łąki	*10,2*	*8,1*	*12,3*	*12,6*	*11,6*	*10,8*	*8,0*
Pastwiska	*5,5*	*2,5*	*5,3*	*7,4*	*9,2*	*8,7*	*3,6*
Sady i ogrody . .	*1,3*	*6,0*	*2,4*	*1,6*	*1,3*	*1,3*	*0,5*
Lasy	*24,8*	*1,3*	*3,0*	*4,5*	*7,0*	*9,8*	*49,8*
Wody i torfowiska .	*1,0*	*0,1*	*0,2*	*0,5*	*1,1*	*1,8*	*1,6*
Pod zabudowaniami	*2,3*	*7,6*	*4,3*	*3,0*	*2,1*	*1,7*	*0,9*
Nieużytki	*7,3*	*1,8*	*5,4*	*8,4*	*10,0*	*9,2*	*7,0*

Uwaga. Spis nie objął Górnego Śląska i Wileńszczyzny. Ostatnie dane co do użytkowania gruntów obacz str. 19.

TABL. 2. GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG WIELKOŚCI W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH

Państwa	Ogółem	Gospodarstwa, których powierzchnia wynosi				
		do 5 *ha*	5-10 *ha*	10-20 *ha*	20-100 *ha*	powyżej 100 *ha*
Liczba gospodarstw w odsetkach ogólnej liczby gospodarstw						
Polska *a*	100,0	64,7	22,5	9,5	2,7	0,6
Polska *b*	100,0	71,6	26,1		1,8	0,5
Czechosłowacja *c*	100,0	72,7	14,3	12,7		0,3
Finlandja *d*	100,0	56,3	21,4	21,9		0,4
Francja *e*	100,0	83,8		15,7		0,5
Holandja *f*	100,0	50,8	22,1	15,6	11,4	0,1
Niemcy *g*	100,0	77,0	18,7		3,9	0,4
St. Zjednoczone A.P. *h*	100,0	37,9			62,1	
Powierzchnia gospodarstw w odsetkach ogólnej powierzchni						
Polska *a*	100,0	14,9	17,0	13,8	9,5	44,8
Polska *b*	100,0	24,9	37,6		10,3	27,2
Czechosłowacja *c*	100,0	23,4	18,3	44,8		13,5
Finlandja *d*	100,0	15,5	18,3	58,2		8,0
Francja *e*	100,0	29,1		70,9		
Holandja *f*	100,0	14,0	17,3	24,3	42,3	2,1
Niemcy *g*	100,0	17,6	35,8		26,4	20,2
St. Zjednoczone A.P. *h*	100,0	6,1			93,9	

a 1921 r. Klasyfikacja gospodarstw według powierzchni ogólnej. *b* 1921 r. Klasyfikacja według powierzchni gruntów ornych, sadów i ogrodów, łąk i pastwisk; obacz uwagę do tabl. 1. *c* 1927 r. Dane szacunkowe. Klasyfikacja według powierzchni gruntów ornych, łąk, ogrodów, winnic i pastwisk. *d* 1920 r. Klasyfikacja według gruntów ornych. *e* 1908 r. Klasyfikacja według powierzchni ogólnej z wyjątkiem nieużytków; ponadto do gospodarstw nie wliczono gruntów państwowych i nieużytków. *f* 1921 r. Klasyfikacja według powierzchni ogólnej z wyjątkiem bagnisk, torfowisk i innych nieuprawianych gruntów; do gospodarstw nie wliczono parceli poniżej 1 *ha*. *g* 1925 r. Klasyfikacja według gruntów ornych, ogrodów, winnic, łąk i dobrych pastwisk. *h* 1925 r. Klasyfikacja według powierzchni ogólnej; nie uwzględniono gospodarstw, których wartość rocznej produkcji wynosi mniej niż 250 dolarów.

TABL. 3. REFORMA ROLNA W POLSCE W LATACH 1919—1930

Rok / Grupy województw	Prace parcelacyjne *a*		Prace scaleniowe		Likwidacja serwitutów		Obszar podzielonych wspólnot gromadzkich w tys. *ha*	Obszar zamienionych gruntów w tys. *ha*
	Liczba utworzonych kolonij w tysiącach	Obszar rozdysponowany na cele parcelacyjne w tys. *ha*	Liczba gospodarstw scalonych w tysiącach	Obszar scalony w tys. *ha*	Liczba gospodarstw regulowanych w tysiącach	Obszar otrzymany za serwituty w tys. *ha*		
1919	2,6	14,2	2,1	20,2	0,1	0,3	0,2	0,2
1920	15,1	74,3	1,7	14,9	0,2	0,5	0,2	0,0
1921	37,5	224,1	2,0	16,8	1,5	4,7	0,2	0,3
1922	33,4	221,7	3,5	28,8	1,1	4,7	0,1	0,4
1923	32,7	163,5	3,8	36,5	2,4	6,6	0,4	0,2
1924	30,8	132,6	3,8	32,3	4,0	12,9	1,4	0,2
1925	32,7	121,2	7,7	68,1	5,6	18,9	1,0	0,1
1926	58,8	217,4	17,5	145,5	12,4	42,9	2,8	0,5
1927	65,8	245,4	29,5	265,4	20,6	82,9	3,2	3,1
1928	70,6	222,5	41,1	325,1	49,7	108,9	1,0	5,8
1929	55,1	163,2	58,6	429,6	32,2	88,7	5,5	3,0
1930	48,4	122,3	70,8	509,7	38,6	103,2	8,5	2,1
Razem 1919—1930 . . .	**483,5**	**1 922,4**	**242,1**	**1892,9**	**168,4**	**475,2**	**24,5**	**15,9**
Woj. centralne	.	647,8	139,5	1060,6	88,8	295,9	22,1	13,2
„ wschodnie	.	815,5	98,5	820,1	79,6	179,3	1,6	2,7
„ zachodnie	.	176,4	0,1	1,4	—	—	—	—
„ południowe . . .	.	282,7	4,0	10,8	—	—	0,8	—

a Dane tymczasowe.
Źródło: Dane Ministerstwa Reform Rolnych.

TABL. 4. JEDNOSTKI GOSPODARCZE NOWOUTWORZONE I POWIĘKSZONE W WYNIKU PARCELACJI W POLSCE W LATACH 1919—1930

Rok	Obszar rozdysponowany na cele parcelacyjne				Liczba utworzonych kolonij				Liczba pracowników folwarcznych, którzy otrzymali działki przy parcelacji
	Ogółem	Kolonje samodzielne	Kolonje dodatkowe[a]	Inne kolonje oraz wyłączenia[b]	Ogółem	Kolonje samodzielne	Kolonje dodatkowe[a]	Inne kolonje oraz wyłączenia[b]	
	w tysiącach hektarów				w tysiącach				
1919	14,2	8,7	3,4	2,1	2,6	1,0	1,4	0,2	121
1920	74,3	38,2	24,8	11,3	15,1	4,5	9,5	1,1	571
1921	224,1	136,3	56,7	31,1	37,5	14,0	21,0	2,5	2 321
1922	221,7	143,2	50,7	27,8	33,4	11,5	19,5	2,4	1 605
1923	163,5	102,2	45,4	15,9	32,7	9,3	21,3	2,1	960
1924	132,6	73,2	44,4	15,0	30,8	6,8	20,3	3,7	1 007
1925	121,2	68,3	39,3	13,6	32,7	6,1	18,7	7,9	806
1926	217,4	108,1	85,5	23,8	58,8	12,3	42,0	4,5	1 837
1927	245,4	128,5	95,7	21,2	65,8	15,1	46,6	4,1	2 206
1928	222,5	100,0	105,9	16,6	70,6	12,1	52,3	6,2	1 972
1929	163,2	72,1	78,4	12,7	55,1	10,1	40,2	4,8	1 949
1930	122,3	47,4	65,4	9,5	48,3	5,8	36,1	6,4	1 056
Razem 1919-1930	**1922,4**	**1 026,2**	**695,6**	**200,6**	**483,4**	**108,6**	**328,9**	**45,9**	**16 411**

a Obszar użyty na uzupełnienie istniejących jednostek gospodarczych.
b Parcele robotnicze, urzędnicze, letniskowe, specjalne kolonje wzorowe oraz wyłączenia na rzecz instytucyj państwowych, komunalnych i społecznych.

TABL. 5. KAPITAŁ, KOSZTY PRODUKCJI I DOCHODY MNIEJSZYCH GOSPODARSTW ROLNYCH W 1928/29 R.

W złotych na *ha*

Wielkość gospodarstw w *ha*	Liczba gospodarstw wziętych do obliczeń	Kapitał czynny			Kapitał bierny *a*	Koszty produkcji *b*	Dochód	
		Ogółem	w tem gruntowy	w tem budowlany			brutto	netto
			Polska					
2—50	**855**	**3 875**	**2 317**	**852**	**283**	**436**	**585**	**149**
2— 3	20	6 510	3 359	2 034	179	834	949	115
3— 5	92	5 543	3 281	1 368	257	655	832	177
5—10	259	4 441	2 770	922	296	481	639	158
10—15	198	3 665	2 211	771	336	400	560	160
15—30	230	2 802	1 606	604	249	331	449	118
30—50	56	2 719	1 563	562	253	294	455	161
			Woj. centralne					
2—50	**285**	**4 097**	**2 582**	**753**	**314**	**433**	**615**	**182**
2— 3	3	6 476	3 609	1 492	185	782	924	142
3— 5	22	4 753	2 880	974	285	641	827	186
5—10	100	4 523	2 790	886	322	489	675	186
10—15	81	3 901	2 525	682	336	397	580	183
15—30	59	3 451	2 234	565	300	331	487	156
30—50	20	3 589	2 314	571	276	318	560	242
			Woj. wschodnie					
2—50	**173**	**1 728**	**980**	**377**	**148**	**235**	**308**	**73**
2— 3	—	—	—	—	—	—	—	—
3— 5	7	3 223	1 430	972	296	638	713	75
5—10	26	1 771	898	491	126	299	337	38
10—15	41	2 065	1 249	441	199	264	370	106
15—30	83	1 487	858	289	124	182	250	68
30—50	16	1 395	858	219	119	159	223	64
			Woj. zachodnie					
2—50	**162**	**3 740**	**1 661**	**1 208**	**441**	**542**	**673**	**131**
2— 3	3	7 938	2 342	4 068	211	1 178	1 312	134
3— 5	5	5 166	1 682	2 446	526	751	930	179
5—10	23	4 121	1 920	1 394	536	627	723	96
10—15	40	3 981	1 721	1 274	574	569	717	148
15—30	72	3 422	1 596	1 000	367	500	621	121
30—50	19	2 940	1 357	851	343	389	550	161
			Woj. południowe					
2—50	**235**	**5 278**	**3 434**	**1 077**	**235**	**515**	**692**	**177**
2— 3	14	6 211	3 524	1 714	171	772	877	105
3— 5	58	6 154	3 794	1 472	218	654	839	185
5—10	110	5 066	3 373	959	263	485	659	174
10—15	36	4 606	3 146	786	228	373	555	182
15—30	16	4 444	3 219	598	178	343	563	220
30—50	1	2 313	1 735	344	211	189	264	75

a Długi. *b* Bez oprocentowania kapitału czynnego.

Źródło: Dane wydziału ekonomiki rolnej drobnych gospodarstw wiejskich w Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach.

DZIAŁ V. ROLNICTWO, LEŚNICTWO, HODOWLA, RYBOŁÓWSTWO

TABL. 1. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW w POLSCE W 1930 R.

Grupy województw	Powierz. ogółem	Grunty orne	Łąki	Pastwiska	Sady i ogrody	Lasy	Inne grunty i nieużytki
	W tysiącach hektarów						
Polska . . .	**37712**	**18 449**	**3 790**	**2 713**	**536**	**8 358**	**3 866**
Woj. centralne .	13422	7 492	1 044	860	147	2 585	1 294
„ wschodnie .	11744	4 256	1 727	1 047	198	2 774	1 742
„ zachodnie .	4 696	2 750	333	145	50	1 044	374
„ południowe .	7 850	3 951	686	661	141	1 955	456
	W odsetkach ogólnej powierzchni						
Polska . . .	*100,0*	*48,9*	*10,0*	*7,2*	*1,4*	*22,2*	*10,3*
Woj. centralne .	*100,0*	*55,8*	*7,8*	*6,4*	*1,1*	*19,3*	*9,6*
„ wschodnie .	*100,0*	*36,2*	*14,7*	*8,9*	*1,7*	*23,6*	*14,9*
„ zachodnie .	*100,0*	*58,6*	*7,1*	*3,1*	*1,1*	*22,2*	*7,9*
„ południowe .	*100,0*	*50,3*	*8,8*	*8,4*	*1,8*	*24,9*	*5,8*

TABL. 2. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH

Grunty orne w %% ogól. powierzch.				Lasy w %% ogólnej powierzchni			
Danja . . .	60	Włochy . .	44	Austrja . .	37	Polska . .	22
Węgry . .	60	Francja . .	41	Czechosłow.	33	Francja . . .	19
Polska .	49	Jugosławja	28	Jugosławja	31	Włochy . . .	16
Niemcy . .	44	Austrja . .	23	Niemcy . .	27	Węgry . . .	12
Czechosłow.	44	Szwecja . .	9	Rumunja .	25	Holandja . .	7
Rumunja .	44			Norwegja . .	24		

Źródło: *Annuaire International de Statistique Agricole.*

TABL. 3. ZASIEWY WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW W POLSCE W LATACH 1909—1913, 1926—1930

Grupy województw	Lata	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Ziemniaki	Buraki cukrowe
	Powierzchnia zasiana w tys. hektarów						
Polska . . .	**1909—13**	**1 353**	**5 087**	**1 265**	**2 749**	**2 404**	**168**
	1926—30	**1 407**	**5 697**	**1 176**	**2 074**	**2 529**	**209**
	1930	**1 646**	**5 895**	**1 234**	**2 187**	**2 672**	**185**
Woj. centralne .	1909—13	497	2 245	498	1 186	1 085	72
	1926—30	497	2 652	398	764	1 075	75
	1930	575	2 746	420	805	1 124	57
„ wschodnie	1909—13	187	1 206	262	589	345	8
	1926—30	215	1 260	287	473	476	12
	1930	256	1 315	309	519	514	8
„ zachodnie	1909—13	131	936	164	277	452	82
	1926—30	180	977	172	244	437	103
	1930	215	974	172	239	447	104
„ południowe	1909—13	538	700	341	697	522	6
	1926—30	515	808	319	593	541	19
	1930	600	860	333	624	587	16

TABL. 4. ZBIORY WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW W POLSCE W LATACH 1909—1913, 1923—1930

Grupy województw	Lata	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Ziemniaki	Buraki cukrowe
Ogólne roczne zbiory w miljonach kwintali							
Polska . .	**1909—13**	**16,8**	**57,1**	**14,9**	**28,1**	**247,9**	**41,1**
	1926—30	**17,5**	**62,3**	**14,3**	**23,8**	**276,9**	**43,9**
	1923	14,9	61,7	12,8	22,1	224,6	25,7
	1924	10,2	37,6	9,5	15,4	226,2	32,1
	1925	17,4	67,4	13,0	20,9	247,3	36,9
	1926	14,3	51,8	12,1	19,4	213,8	37,2
	1927	16,6	58,9	12,8	21,4	267,7	36,2
	1928	16,1	61,1	15,3	25,0	276,6	49,0
	1929	17,9	70,1	16,6	29,5	317,5	49,7
	1930	22,4	69,6	14,6	23,5	309,0	47,2
Woj. centralne	1909—13	6,1	23,5	5,8	11,2	102,6	14,0
	1926—30	6,6	30,1	5,2	9,9	125,1	14,3
	1930	8,4	33,6	5,1	9,2	140,2	12,9
,, wschodnie	1909—13	1,8	9,8	2,1	4,6	23,3	1,2
	1926—30	2,4	11,0	2,8	4,3	42,7	1,7
	1930	3,1	12,9	3,1	5,1	44,6	1,4
,, zachodnie	1909—13	2,6	15,9	3,2	4,9	64,4	24,7
	1926—30	3,4	13,4	3,2	4,0	54,4	24,3
	1930	4,1	13,7	2,9	3,2	66,2	29,7
,, południowe	1909—13	6,3	7,9	3,8	7,4	57,6	1,2
	1926—30	5,1	7,8	3,1	5,6	54,7	3,6
	1930	6,8	9,4	3,5	6,0	58,0	3,2
Przeciętne zbiory z *ha* w kwintalach							
Polska . . .	**1909—13**	**12,4**	**11,2**	**11,8**	**10,2**	**103**	**245**
	1926—30	**12,4**	**10,9**	**12,1**	**11,5**	**109**	**210**
	1923	12,4	11,3	11,8	11,7	98	189
	1924	8,0	7,2	8,7	7,9	96	197
	1925	13,4	11,7	11,8	10,7	102	214
	1926	10,9	9,1	10,9	9,8	89	201
	1927	12,2	10,2	11,4	10,8	110	179
	1928	12,5	11,4	13,2	12,3	110	209
	1929	12,6	12,1	13,2	13,5	120	208
	1930	13,6	11,8	11,9	10,7	116	255
Woj. centralne	1909—13	12,3	10,5	11,6	9,5	95	196
	1926—30	13,2	11,3	13,1	13,0	116	190
	1930	14,6	12,2	12,2	11,4	125	226
,, wschodnie	1909—13	9,5	8,1	8,2	7,8	68	155
	1926—30	11,0	8,7	9,8	9,0	90	152
	1930	12,0	9,8	10,1	9,7	87	171
,, zachodnie	1909—13	19,9	16,9	19,2	17,8	142	300
	1926—30	18,8	13,8	18,3	16,3	124	235
	1930	19,3	14,0	17,1	13,4	148	284
,, południowe	1909—13	11,7	11,3	11,2	10,6	110	200
	1926—30	10,0	9,6	9,7	9,4	101	189
	1930	11,4	11,0	10,4	9,6	99	209

TABL. 5. ZASIEWY I ZBIORY NIEKTÓRYCH INNYCH ZIEMIOPŁODÓW W POLSCE W LATACH 1926—1930

Ziemiopłody	Powierzchnia zasiana w tys. hektarów		Zbiór ogólny w tys. kwintali		Zbiór przeciętny z *ha* w kwint.	
	1926-1930	1930	1926—1930	1930	1926-1930	1930
Gryka	303,1	308,1	2 047,8	2 095,0	6,8	6,8
Groch	188,9	205,3	1 769,4	1 861,9	9,4	9,1
Len nasienie	114,6	115,5	670,6	593,1	5,9	5,1
Len włókno			545,0	441,3	4,8	3,8
Konopie nasienie	30,7	32,0	207,1	220,7	6,7	6,9
Konopie włókno			202,4	209,9	6,6	6,6

TABL. 6. OGÓLNE ZBIORY ŚWIATOWE NIEKTÓRYCH ZIEMIOPŁODÓW
Przeciętna 1925—1929

Pszenica	Miljony kwintali
Zbiór światowy	**1 173**
w tem:	
St. Zjednoczone A.P.	224
Z.S.S.R.	217
Kanada	117
Indje Brytyjskie	87
Francja	78
Argentyna	63
Włochy	62
Hiszpanja	40
Australja	37
Niemcy	33
Rumunja	29
Węgry	22
Jugosławja	22
Polska	16
Wielka Brytanja	14
Czechosłowacja	13

Żyto	Miljony kwintali
Zbiór światowy	**459**
w tem:	
Z.S.S.R.	220
Niemcy	76
Polska	62
Czechosłowacja	16
St. Zjednoczone A.P.	12
Francja	9
Węgry	8
Hiszpanja	6

Owies	Miljony kwintali
Zbiór światowy	**688**
w tem:	
St. Zjednoczone A.P.	191
Z.S.S.R.	147
Niemcy	65
Kanada	60
Francja	51
Wielka Brytanja	25
Polska	23
Czechosłowacja	14
Argentyna	10
Rumunja	10
Włochy	6
Hiszpanja	6

Jęczmień	Miljony kwintali
Zbiór światowy	**378**
w tem:	
St. Zjednoczone A.P.	58
Z.S.S.R.	57
Niemcy	29
Indje Brytyjskie	25
Kanada	23
Hiszpanja	20
Rumunja	16
Polska	14
Czechosłowacja	13
Wielka Brytanja	11
Francja	11
Węgry	6

(dok. str. 22).

TABL. 6. OGÓLNE ZBIORY ŚWIATOWE NIEKTÓRYCH ZIEMIOPŁODÓW (dok.)

Przeciętna 1925 — 1929

Ziemniaki	Miljony kwintali
Zbiór światowy	**1 832**
w tem:	
Z.S.S.R.	435
Niemcy	381
Polska	265
Francja	143
St. Zjednoczone A.P. .	103
Czechosłowacja	85
Wielka Brytanja . . .	54
Hiszpanja	38
Kanada	20
Włochy	20
Węgry	20
Rumunja	19
Jugosławja	11
Argentyna	8

Buraki cukrowe	Miljony kwintali
Zbiór światowy	**591**
w tem:	
Niemcy	108
Z.S.S.R.	88
Czechosłowacja	72
St. Zjednoczone A.P. .	67
Francja	55
Polska	42
Włochy	23
Hiszpanja	16
Węgry	15
Wielka Brytanja . . .	13
Rumunja	11
Jugosławja	8

Len nasienie	Miljony kwintali
Zbiór światowy	**37,1**
w tem:	
Argentyna	18,2
Z.S.S.R.	5,6
St. Zjednoczone A.P. .	5,3
Indje Brytyjskie . . .	4,0
Kanada	1,2
Polska	0,7
Francja	0,2
Włochy	0,1
Czechosłowacja	0,1
Rumunja	0,1

Len włókno	Miljony kwintali
Zbiór światowy	**5,8**
w tem:	
Z.S.S.R.	3,5
Polska	0,6
Francja	0,2
Czechosłowacja	0,1
Jugosławja	0,1

Konopie nasienie	Miljony kwintali
Zbiór światowy	**6,1**
w tem:	
Z.S.S.R.	5,7
Rumunja	0,9
Czechosłowacja	0,5
Polska	0,2

Konopie włókno	Miljony kwintali
Zbiór światowy	**5,6**
w tem:	
Z.S.S.R.	3,3
Włochy	1,0
Jugosławja	0,3
Polska	0,2
Rumunja	0,2
Węgry	0,1
Czechosłowacja	0,1
Hiszpanja	0,1

TABL. 7. ZBIORY Z *ha* W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH

Przeciętna 1925—1929

Pszenica	Kwintale
Wielka Brytanja	22,6
Niemcy	19,8
Czechosłowacja	17,1
Francja	14,7
Węgry	14,0
Włochy	12,8
Kanada	12,6
Polska	12,3
Jugosławja	11,8
St. Zjednoczone A. P.	9,6
Hiszpanja	9,2
Rumunja	9,2
Argentyna	8,4
Z.S.S.R.	7,4
Australja	7,3
Indje Brytyjskie	6,8

Żyto	Kwintale
Czechosłowacja	16,3
Niemcy	16,2
Francja	11,5
Węgry	11,4
Polska	10,9
Hiszpanja	8,7
St. Zjednoczone A. P.	8,0
Z.S.S.R.	8,0

Jęczmień	Kwintale
Wielka Brytanja	21,0
Niemcy	20,9
Czechosłowacja	18,1
Francja	15,5
St. Zjednoczone A. P.	14,0
Węgry	13,9
Kanada	13,4
Polska	12,1
Hiszpanja	11,3
Rumunja	9,2
Z.S.S.R.	8,0

Owies	Kwintale
Wielka Brytanja	20,0
Niemcy	18,7
Czechosłowacja	16,7
Francja	14,8
Włochy	12,4
Kanada	11,6
Polska	11,5
Argentyna	11,3
St. Zjednoczone A. P.	11,1
Rumunja	9,0
Z.S.S.R.	8,9
Hiszpanja	7,7

Ziemniaki	Kwintale
Wielka Brytanja	167
Niemcy	136
Czechosłowacja	119
Hiszpanja	115
Polska	107
Rumunja	99
Francja	97
Kanada	91
Z.S.S.R.	79
St. Zjednoczone A. P.	76
Węgry	75
Argentyna	66
Włochy	57
Jugosławja	49

Buraki cukrowe	Kwintale
Czechosłowacja	262
Włochy	258
Niemcy	251
Hiszpanja	250
St. Zjednoczone A. P.	245
Francja	232
Węgry	221
Polska	202
Wielka Brytanja	198
Jugosławja	168
Rumunja	165
Z.S.S.R.	136

(dok. str. 24).

TABL. 7. ZBIORY Z *ha* W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH (dok.)
Przeciętna 1925—1929

Len nasienie	Kwintale
Argentyna	7,2
Polska	5,9
Francja	5,3
Włochy	5,2
Kanada	5,1
St. Zjednoczone A. P.	4,5
Czechosłowacja	4,1
Rumunja	3,3
Z.S.S.R.	3,2
Indje Brytyjskie	2,7

Len włókno	Kwintale
Francja	8,2
Jugosławja	6,5
Czechosłowacja	5,2
Polska	5,0
Z.S.S.R.	2,0

Konopie nasienie	Kwintale
Polska	6,6
Z.S.S.R.	5,9
Czechosłowacja	5,0
Rumunja	2,1

Konopie włókno	Kwintale
Hiszpanja	11,6
Włochy	10,5
Jugosławja	8,9
Węgry	8,3
Czechosłowacja	7,0
Polska	6,4
Rumunja	4,2
Z.S.S.R.	3,4

LASY W POLSCE W 1926 R.

TABL. 8. POWIERZCHNIA LASÓW WEDŁUG RODZAJU WŁASNOŚCI

Grupy województw	Ogółem	Własność publiczna				Własność prywatna			
		razem	państwowa	kościelna	inna	razem	większa	mniejsza	grunty wspólne
	W odsetkach ogólnej powierzchni lasów								
Polska . . .	**100,0**	**33,7**	**31,5**	**1,1**	**1,1**	**66,3**	**54,9**	**8,7**	**2,7**
Woj. centralne	100,0	40,9	39,8	—	1,1	59,1	42,6	14,3	2,2
„ wschodn.	100,0	27,5	27,3	0,1	0,1	72,5	64,6	5,6	2,3
„ zachodn.	100,0	51,4	50,2	0,3	0,9	48,6	43,3	5,3	—
„ połudn.	100,0	23,8	16,6	4,5	2,7	76,2	62,7	7,8	5,7

TABL. 9. DRZEWOSTAN WEDŁUG RODZAJU DRZEW

Grupy województw	Ogółem	Iglaste			Liściaste		Normalny roczny przyrost drewna	
		Sosna	Świerk	Jodła	Dąb	Inne	Ogółem	Lasy państwowe
	W odsetkach powierzchni zadrzewionej						W miljonach m³	
Polska . . .	*100,0*	*60*	*12*	*3*	*5*	*20*	**21,4**	**8,0**
Woj. centralne	*100,0*	*76*	*4*	*1*	*4*	*15*	6,4	3,1
„ wschodn.	*100,0*	*55*	*10*	—	*9*	*26*	6,1	2,3
„ zachodn.	*100,0*	*78*	*2*	*3*	*3*	*14*	2,5	1,5
„ połudn.	*100,0*	*23*	*22*	*12*	*8*	*35*	6,4	1,1

TABL. 10. ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE W POLSCE W LATACH 1929, 1930

Grupy województw	Stan na 30. VI	Konie		Bydło rogate		Trzoda chlewna		Owce		Kozy	
		Ogółem	w tem 4-letnie i starsze	Ogółem	w tem 3-letnie i starsze	Ogółem	w tem 6-miesięczne i starsze	Ogółem	w tem roczne i starsze	Ogółem	w tem roczne i starsze
		Tysiące sztuk									
Polska . . .	**1929**	**4 047**	3 189	**9 057**	5 519	**4 829**	2 528	.	.	.	.
	1930	**4 103**	3 266	**9 399**	5 838	**6 047**	2 892	**2 491**	1 474	**227**	153
Woj. centralne .	1929	1 561	1 210	3 251	2 048	1 604	877	.	.	.	.
	1930	1 587	1 238	3 378	2 138	2 179	1 068	587	354	24	16
„ wschodnie .	1929	1 019	812	1 927	1 202	1 129	738	.	.	.	.
	1930	1 034	825	2 014	1 265	1 267	754	1 238	703	6	4
„ zachodnie .	1929	484	375	1 348	762	1 131	465	.	.	.	.
	1930	487	387	1 368	786	1 399	544	331	201	154	105
„ południowe	1929	983	792	2 531	1 507	965	448	.	.	.	.
	1930	995	816	2 639	1 649	1 202	526	335	216	43	28

U w a g a. Bez inwentarza żywego znajdującego się w instytucjach, przedsiębiorstwach i zakładach wojskowych.

TABL. 11. ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH EUROPEJSKICH

Państwa	Tysiące sztuk	Na 100 *ha* powierzchni ogólnej	Państwa	Tysiące sztuk	Na 100 *ha* powierzchni ogólnej
Konie			**Bydło rogate**		
Z.S.S.R. *a*	31 200	1,5	Z.S.S.R. *a*	52 600	2,5
Polska *a*	4 103	10,6	Niemcy *b*	18 008	38,3
Niemcy *b*	3 611	7,7	Francja *c*	15 005	27,4
Francja *c*	2 936	5,3	Polska *a*	9 399	24,2
Anglja *a*	1 205	5,0	Anglja *a*	7 752	32,1
Włochy *d*	1 050	3,4	Włochy *d*	7 400	23,9
Węgry *a*	860	9,2	Czechosłow. *e*	4 691	33,5
Czechosłow. *e*	740	5,3	Hiszpanja *e*	3 794	7,5
Hiszpanja *e*	698	1,4	Danja *a*	3 101	72,2
Szwecja *c*	628	1,4	Szwecja *c*	2 898	6,5
Danja *a*	516	12,0	Węgry *a*	1 778	19,1
Trzoda chlewna			**Owce**		
Niemcy *a*	23 363	49,6	Z.S.S.R. *a*	89 900	4,2
Z.S.S.R. *a*	12 200	0,6	Anglja *a*	24 653	101,9
Polska *a*	6 047	15,6	Hiszpanja *e*	20 067	39,7
Francja *c*	6 017	11,0	Włochy *d*	12 350	39,8
Hiszpanja *e*	5 267	10,4	Francja *c*	10 445	19,1
Danja *a*	4 928	114,8	Niemcy *b*	3 475	7,4
Włochy *d*	2 850	9,2	Polska *a*	2 491	6,4
Anglja *a*	2 664	11,0	Węgry *a*	1 464	15,7
Czechosłow. *e*	2 539	18,1	Czechosłow. *e*	861	6,1
Węgry *a*	2 362	25,4	Szwecja *c*	806	1,8
Szwecja *c*	1 369	3,1	Danja *b*	191	4,4

Dane z lat: *a* 1930, *b* 1929, *c* 1928, *d* 1926, *e* 1925.

TABL. 12. RYBOŁÓWSTWO MORSKIE W POLSCE

Wyszczególnienie	1926-1930 przeciętnie rocznie	1930	Wyszczególnienie	1926-1930 przeciętnie rocznie (tys. kwintali)	1930 (tys. kwintali)
Liczba rybaków tysięcy	1,3	1,5	**Ogólny połów**	**23,7**	**31,2**
Łodzi motorowych	106	132	Płastugi	8,0	9,2
Łodzi niemotorowych	816	885	Łososie	1,4	0,8
Sieci tysięcy sztuk	28	32	Pomuchle	1,7	1,5
Przeciętny roczny połów rybaka *q*	18	21	Śledzie	3,4	2,6
Przeciętny roczny połów rybaka tys. zł.	2,2	2,1	Szproty	6,5	14,5
			Węgorze	1,2	1,1
			Inne	1,5	1,5

DZIAŁ VI. ZRZESZENIA GOSPODARCZE

TABL. 1. STAN I RUCH KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH W POLSCE 1930 R. a

Grupy	Stan w dniu 31.XII 1929		Ruch w ciągu 1930 r.				
			Spółki nowozałożone		Powiększenie kapitału w milj. zł. b	Spółki zlikwidowane	
	Liczba spółek	Kapitał w milj. zł.	Liczba spółek	Kapitał w milj. zł.		Liczba spółek	Kapitał w milj. zł.
Ogółem	**1552**	**3 068,4**	**53**	**54,5**	**224,6**	**16**	**15,0**
Rolnictwo i hodowla	16	9,1	1	0,2	—	—	—
Górnictwo	66	512,2	—	—	28,9	—	—
Przemysł mineralny	73	79,5	1	5,0	7,3	1	0,1
Hutnictwo	15	434,9	—	—	—	—	—
Przemysł metalowy	66	67,3	3	3,9	10,6	1	0,0
Przemysł maszynowy i elektrotechn.	104	178,6	2	0,9	28,9	1	0,1
Obróbka metali szlachetnych i wyroby precyzyjne. .	10	2,7	—	—	—	—	—
Przemysł:							
chemiczny	129	194,7	5	5,3	17,6	—	—
włókienniczy . . .	140	411,4	5	4,7	55,7	1	0,1
papierniczy . . .	29	72,4	1	0,2	17,9	1	12,5
skórzany	18	10,8	—	—	2,1	—	—
drzewny	107	47,5	4	1,6	1,1	1	0,4
spożywczy	205	287,4	6	2,7	10,8	1	0,0
odzieżowy i galanteryjny	30	13,9	1	0,2	1,3	—	—
poligraficzny . . .	43	25,8	3	2,2	1,7	—	—
budowlany . . .	56	18,5	6	1,8	1,7	—	—
Gaz, woda, elektryczność	25	147,3	1	2,0	8,0	—	—
Kąpiele, pralnie, łaźnie	14	10,1	—	—	—	—	—
Handel towarowy .	226	88,6	8	3,4	0,9	8	1,8
Handel pieniężny .	64	209,7	1	10,0	25,2	—	—
Inne	116	246,0	5	10,4	4,9	1	0,0

a Spółki, których zarząd znajduje się w Polsce.

b Powiększenie kapitału zakładowego drogą subskrypcji, przelewów z kapitału zapasowego, rezerwowego, zasobowego, specjalnych rezerw, oraz zysków z lat ubiegłych i przewalutowań na złote w złocie w myśl rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22. III 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 352).

TABL. 2. RUCH KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH W POLSCE W LATACH 1928—1930

Rok	Spółki nowozałożone		Powiększenie kapitału *a*	Spółki zlikwidowane	
	Liczba spółek	Kapitał		Liczba spółek	Kapitał w miljonach złotych
		w miljonach złotych			
1928	78	109,4	216,1	9	2,6
1929	72	59,1	159,0	28	61,4
1930	53	54,5	152,9	16	15,0

a Powiększenie tylko drogą subskrypcji.

TABL. 3. ZYSKI I STRATY KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH, ROLNICZYCH, GÓRNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W POLSCE 1928 R.

Grupy	Spółki, które wykazały zysk netto			Spółki, które wykazały straty		
	Liczba spółek	Zysk netto w milj. złotych	Zysk netto w % kapit. własnego	Liczba spółek	Straty w milj. złotych	Straty w % kapit. własnego
Ogółem 1927	**475**	**123**	*6,4*	**146**	**21**	*6,9*
1928	**494**	**151**	*5,6*	**159**	**36**	*6,7*
Rolnictwo i hodowla . .	7	0	*4,5*	1	0	*26,8*
Górnictwo	15	14	*3,7*	19	5	*2,0*
Przemysł mineralny . .	39	14	*12,3*	9	1	*7,1*
Hutnictwo	14	29	*4,4*	1	0	*0,1*
Przemysł metalowy . .	35	7	*12,3*	11	4	*11,9*
Przemysł maszynowy i elektrotechniczny . . .	48	11	*6,6*	18	8	*15,1*
Obróbka metali szlachetnych i wyroby precyzyjne	5	0	*6,6*	2	0	*10,9*
Przemysł chemiczny . .	52	20	*10,8*	16	2	*6,4*
„ włókienniczy .	65	15	*2,1*	15	6	*10,5*
„ papierniczy . .	15	13	*14,3*	6	0	*0,8*
„ skórzany . . .	6	0	*1,8*	5	2	*17,9*
„ drzewny . . .	37	3	*8,5*	14	2	*19,8*
„ spożywczy . .	100	21	*7,0*	26	6	*16,3*
„ odzieżowy i galanteryjny . .	14	1	*8,7*	2	0	*5,9*
„ poligraficzny .	15	0	*7,3*	8	0	*8,0*
„ budowlany . .	27	3	*16,4*	6	0	*16,5*

Uwaga. Dane zawarte w tablicy dotyczą tych spółek, które do dn. 25 maja 1930 r. nadesłały materjały statystyczne za 1928 r.

TABL. 4. UDZIAŁ KAPITAŁÓW ZAGRANICZNYCH W POLSKICH SPÓŁKACH AKCYJNYCH

Miljony złotych 31. XII 1929

Grupy	Spółki czynne w Polsce		Udział kapitałów zagranicznych		
	Liczba spółek	Kapitały *a*	Liczba spółek	Kapitały *a*	%
Ogółem	**1 552**	**5 497**	**363**	**1 831**	*33,3*
Górnictwo	66	890	38	462	*51,9*
Hutnictwo	15	801	9	524	*65,4*
Przemysł maszyn. i elektrotechn.	104	299	28	72	*24,3*
Przemysł chemiczny	129	297	40	120	*40,6*
Przemysł włókienniczy	140	873	36	139	*15,9*
Gaz, woda, elektryczność	25	215	14	163	*75,6*
Banki prywatne	64	272	25	76	*28,0*
Komunikacja i telefon	44	332	14	98	*29,3*
Inne	965	1518	159	177	*11,7*

a Kapitały zakładowe i rezerwowe.

TABL. 5. SPÓŁKI AKCYJNE ZAGRANICZNE DZIAŁAJĄCE W POLSCE WEDŁUG SIEDZIBY ZARZĄDU *a*

31. XII 1929

Grupy	Liczba spółek	Ogółem	Kraj siedziby zarządu				
			Austrja	Belgja	Francja	Niemcy	Inne
		Kapitał dla Polski w miljonach złotych					
Ogółem	**67**	**236,1**	**8,3**	**29,8**	**88,4**	**100,2**	**9,4**
Górnictwo	9	37,9	0,2	1,6	28,4	7,1	0,6
Hutnictwo	2	99,0	—	—	15,0	84,0	—
Przemysł	27	48,9	4,5	10,5	28,7	4,2	1,0
w tem włókienniczy	7	28,3	0,3	4,0	24,0	—	—
Gaz, woda i elektryczność	2	16,7	3,0	—	13,7	—	—
Handel pieniężny	6	10,9	—	—	2,5	4,4	4,0
Inne	21	22,7	0,6	17,7	0,1	0,5	3,8

a Spółki, których zarząd znajduje się poza terenem Rzplitej Polskiej.

TABL. 6. EMISJE KAPITAŁÓW AKCYJNYCH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1928—1930

Państwa	1928	1929	1930
	w miljonach złotych		
St. Zjednoczone A. P.	72 278	90 780	62 762
W. Brytanja	15 721	10 984	10 255
Francja	3 672	5 277	7 679
Włochy	2 534	3 418	2 894
Belgja	3 040	3 710	1 327
Niemcy	2 803	2 044	1 187
Polska *a*	328	224	214
Czechosłowacja	190	174	121
Austrja	181	129	72

a Łącznie ze spółkami zagranicznemi działającemi w Polsce.

TABL. 7. SPÓŁDZIELNIE W POLSCE W LATACH 1929, 1930

Wyszczególnienie	Polska	M. st. Warszawa	Województwa: centralne bez m. Warszawy	wschodnie	poznańskie i pomorskie	śląskie	południowe
Stan w dniu 31. XII							
1929	**15 533**	**701**	**4794**	**2155**	**1374**	**404**	**6105**
1930	**16 801**	**793**	**5146**	**2426**	**1456**	**401**	**6579**
Spółdzielnie:							
Spożywcze . . .	6 128	104	1637	785	177	64	3361
Budowl.-mieszkan.	864	321	195	78	104	74	92
Kredytowe . . .	6 169	173	2036	963	656	171	2170
Rolniczo-handlowe	598	7	197	118	157	13	106
Inne handlowe . .	221	13	29	34	29	12	104
Surowcowo-warsztatowe . . .	286	49	85	30	36	5	81
Mleczarskie, jajczarskie i hodowlane	1 806	—	836	339	166	6	459
Inne rolnicze . .	41	2	8	2	14	10	5
Rolniczo-przemysł.	71	—	7	6	49	—	9
Inne przemysłowe	130	14	41	11	23	14	27
Księgarsko - wydawnicze	114	35	26	9	9	—	35
Inne i nieokreślone	373	75	49	51	36	32	130
Nowopowstałe w ciągu roku							
1929	**1 719**	**86**	**564**	**356**	**78**	**38**	**597**
1930	**1 435**	**92**	**414**	**288**	**94**	**16**	**531**
Spółdzielnie:							
Spożywcze . . .	390	5	69	137	19	—	160
Budowlano - mieszkaniowe	91	29	23	15	11	1	12
Kredytowe . . .	575	27	187	60	27	8	266
Rolniczo-handlowe	64	—	29	11	19	2	3
Inne handlowe . .	19	—	3	6	3	—	7
Surowcowo - warsztatowe . . .	39	3	12	4	1	1	18
Mleczarskie, jajczarskie i hodowlane	148	—	63	34	9	1	41
Inne rolnicze . .	4	—	2	—	—	—	2
Rolniczo-przemysł.	4	—	—	2	—	—	2
Inne przemysłowe	28	6	14	1	1	2	4
Księgarsko - wydawnicze	11	4	1	1	2	—	3
Inne i nieokreślone	62	18	11	17	2	1	13
Spółdzielnie nowopowstałe w ciągu roku 1929 według narodowości członków założycieli							
1929	**1 719**		**1 011**		**115**		**593**
Polska	880		655		98		127
Polska i ukraińska .	8		6		—		2
Ukraińska (rusińska)	553		169		—		384
Niemiecka	22		3		16		3
Żydowska	233		163		1		69
Nieznana	23		15		—		8

TABL. 8. CZŁONKOWIE SPÓŁDZIELNI SPOŻYWCZYCH, NALEŻĄCYCH DO ZWIĄZKÓW REWIZYJNYCH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.

Państwa	Liczba członków w tysiącach	Liczba członków w % % ogółu mieszkańców	Państwa	Liczba członków w tysiącach	Liczba członków w % % ogółu mieszkańców
Z.S.S.R.(cz.eur.)	15 991	*15,7*	Francja . . .	1 750	*4,3*
W. Brytanja. .	5 579	*12,3*	Austrja . . .	254	*3,8*
Finlandja . . .	411	*11,7*	Norwegja . .	100	*3,6*
Węgry	838	*9,9*	Łotwa . . .	61	*3,3*
Danja	332	*9,2*	Polska . .	769	*2,6*
Szwajcarja . .	347	*8,8*	Holandja . .	178	*2,4*
Szwecja . . .	366	*6,0*	Litwa . . .	54	*2,4*
Estonja . . .	55	*5,0*	Rumunja . .	192	*1,1*
Niemcy . . .	2 910	*4,6*	Bułgarja . .	47	*0,9*
Czechosłow. . .	616	*4,3*	Hiszpanja . .	27	*0,1*
Belgja	338	*4,3*			

TABL. 9. UPADŁOŚCI W POLSCE OGŁOSZONE W LATACH 1929, 1930

Grupy województw Rodzaj firmy	1929	1930
Polska	**516**	**817**
Województwa:		
centralne	302	473
wschodnie	4	4
poznańskie i pomorskie	120	164
śląskie	17	43
południowe	73	133
Firmy:		
przemysłowe	133	225
handlowe	372	566
kredytowe	3	8
inne	8	18

TABL. 10. LICZBA UPADŁOŚCI W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1925—1930

Państwa	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Austrja	684	636	624	588	576	696
Czechosłowacja	2 472	3 012	2 928	2 664	3 516	5 184
Francja . . .	7 908	.	8 268	8 208	8 712	9 072
Niemcy	11 376	12 036	5 700	7 980	9 852	11 340
Polska . . .	519	303	204	288	516	817
St. Zjedn. A.P.	18 864	20 028	20 268	20 376	19 704	24 204
Szwajcarja . .	600	636	672	624	624	624
W. Brytanja . .	4 956	4 440	4 572	4 380	4 236	4 428
Włochy	7 932	8 580	11 424	12 348	12 912	15 792

DZIAŁ VII. GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ

TABL. 1. ZAPASY KOPALIN W POLSCE

Produkty	w miljonach tonn	Produkty	w miljonach tonn
Węgiel kamienny [a] . .	61 781	Sole potasowe	250
Węgiel brunatny [a] . .	131	Ruda żelazna	165
Ropa naftowa . . .	160	Rudy cynkowe i ołowiane	33
Sól kamienna i warzona	5 900		

a Do głębokości 1000 metrów.
Źródło: Dane Państwowego Instytutu Geologicznego.

TABL. 2. SZACUNKI ZAPASÓW WĘGLA KAMIENNEGO W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH

	w miljardach tonn		w miljardach tonn
St. Zjedn. A. P.	1 900—3 200	Niemcy	115
Kanada	280—1 200	Z.S.S.R. (część europ.)	56
Chiny	200—1 000	Francja	24
Anglja	182	Czechosłowacja	9—24
Polska . . .	62—170	Belgja	11

Źródło: Dane Państwowego Instytutu Geologicznego i wydawnictwa zagraniczne.

TABL. 3. SIŁY WODNE POLSKI

Zasoby do wyzyskania		miljonów K. M.
Zasoby sił wodnych ogółem		3,7
w tem: najlepsza kategorja		2,2
Siły wyzyskane	liczba zakładów	moc w tys. K. M.
Ogółem	9 049	129
Drobne zakłady przemysłowe . . .	9 000	100
Zakłady z mocą instalowaną powyżej 100 K. M.	49	29

Źródło: Dane Ministerstwa Robót Publicznych.

TABL. 4. SIŁY WODNE W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH
Zasoby sił w miljonach K. M.

	istniejące	wyzyskane w 1926 r.		istniejące	wyzyskane w 1926 r.
Norwegja . . .	9,5	1,9	Polska . .	3,7	0,1
Z.S.S.R. (część europ.)	8,4	0,3	Jugosławja .	3,0	0,2
Szwecja . . .	8,0	1,4	Szwajcarja . .	2,5	1,9
Francja . . .	5,4	2,0	Niemcy . . .	2,0	1,1
Hiszpanja . .	4,0	1,0	Austrja . . .	1,7	0,3
Włochy . . .	3,8	2,3	Czechosłowacja	1,0	0,2
			Anglja . . .	0,9	0,3

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich.*

TABL. 5. ELEKTROWNIE W POLSCE

Większe zakłady elektryczne (moc zainstalowana powyżej 5 000 kW)

Grupy województw Rodzaje elektrowni	Liczba zakładów	Moc ogólna w tys. kW	Produkcja energji elektrycznej w miljonach kWh					
	1930		1925	1926	1927	1928	1929	1930
Woj. centralne	20	303	242	263	327	415	550	574
„ zachodnie	27	537	934	1 042	1 247	1 326	1 594	1 407
w tem śląskie .	25	503	916	1 020	1 219	1 284	1 555	1 367
„ południowe . . .	9	117	121	136	168	184	211	185
Ogółem . . .	**56**	**957**	**1 297**	**1 441**	**1 742**	**1 925**	**2 355**	**2 166**
Przy zakładach przemysł. .	39	554	766	826	974	1 083	1 507	1 488
Miejskie . . .	9	227	450	530	658	550	359	365
Okręgowe . .	8	176	81	85	110	292	489	313

TABL. 6. PRODUKCJA ENERGJI ELEKTRYCZNEJ W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1927, 1928

Państwa	1927	1928	Państwa	1927	1928
	w milj. kWh			w milj. kWh	
St.Zjedn. A.P. .	102 760	113 000	Z. S. S. R. . .	3 904	4 500
Niemcy	25 135	30 661	Szwecja . . .	4 385	4 410
Wielka Brytanja .	13 828	14 960	Belgja . . .	3 243	3 725
Francja	11 875	13 100	Polska . .	2 320	2 593
Włochy	8 970	10 000	Austrja . . .	2 385	2 400
Norwegja	8 000	8 400	Holandja . .	1 323	1 502
Szwajcarja . . .	4 434	5 300	Rumunja . .	500	530

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich.*

TABL. 7. LICZBA ZAKŁADÓW ORAZ ROBOTNIKÓW W GÓRNICTWIE I HUTNICTWIE W POLSCE W LATACH 1913, 1925, 1930

Produkty	Zakłady			Robotnicy *a*		
	1913	1925	1930	1913	1925	1930
				w tysiącach		
Węgiel kamienny . . .	90	91	91	123	110	118
Ropa naftowa	444	501	644	9	9	10
Sól kamienna i warzona	12	15	15	4 (łącznie z solami potasowymi)	4	3
Sole potasowe	1	2	3		0,6	1
Ruda żelazna	37	14	21	4	2	3
Ruda cynkowa i ołowiana	18	9	8	13	10	6
Surowiec żelaza i stal .	.	11	12	48	33	42
Cynk - metal	29	14	14	15	11	10
Ołów - metal	2	2	2	.	0,6	0,8

a Stan na 31. XII.

TABL. 8. PRODUKCJA GÓRNICZO-HUTNICZA W POLSCE W LATACH 1913, 1925—1930

Produkty	1913	1925	1926	1927	1928	1929	1930
	w tysiącach tonn						
Węgiel kamienny . .	40 972	29081	35 747	38084	40 616	40 236	37 520
Ropa naftowa . . .	1 071	812	796	723	743	675	663
Sól kam. i warzonka	189	430	458	498	548	569	388
Sole potasowe . . .	2	179	208	276	342	359	298
Ruda żelazna . . .	474	214	317	546	690	659	477
Ruda cynkowa . . .	509	375	406	347	321	377	412
Ruda ołowiana . . .	54	21	18	18	17	17	17
Surowiec żelaza . .	1 055	315	327	618	684	704	478
Stal	1 619	782	788	1 244	1 438	1 377	1 238
Cynk - metal	192	114	124	150	162	169	174
Ołów - metal	42	29	28	30	37	37	40

TABL. 9. PRODUKCJA WĘGLA KAMIENNEGO W POLSCE WEDŁUG ZAGŁĘBI W LATACH 1913, 1925—1930

Zagłębia	1913	1925-1930	1925	1926	1927	1928	1929	1930
	w %%		w miljonach tonn					
Ogółem . . .	*100*	*100*	**29,1**	**35,7**	**38,1**	**40,6**	**46,2**	**37,5**
Śląskie . . .	*78*	*74*	21,7	26,2	28,0	30,5	34,4	28,4
Dąbrowskie .	*17*	*19*	5,7	7,2	7,7	7,6	8,9	6,9
Krakowskie .	*5*	*7*	1,7	2,3	2,4	2,5	2,9	2,2

TABL. 10. PRODUKCJA WĘGLA W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1929 R.

Węgiel kamienny w milj. tonn

St. Zjedn. A. P.	546	Czechosłowacja .	17
W. Brytanja . .	261	Chiny	16
Niemcy . . .	163	Afryka	14
Francja . . .	67	Australja i Nowa Zelandja . .	13
Polska . .	46	Kanada	12
Z.S.S.R. . .	40	Holandja . . .	12
Japonja . . .	32	Hiszpanja . . .	7
Belgja . . .	27		
Indje Brytyjskie	24		

Węgiel brunatny w milj. tonn

Niemcy	175
Czechosłowacja .	23
Węgry	7
Jugosławja . .	5
Kanada	4
Austrja	4
Australja i Nowa Zelandja . .	3
Polska . . .	0,1

TABL. 11. PRODUKCJA ROPY NAFTOWEJ W POLSCE W LATACH 1913, 1924—1930

Okręgi górnicze	1913	Przec. 1925-1930	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
	w tysiącach tonn								
Polska . . .	**1 114**	**735**	**771**	**812**	**796**	**723**	**743**	**675**	**663**
Drohobycz . .	1 004	615	673	697	679	609	624	556	529
Jasło	67	74	57	65	70	73	76	74	85
Stanisławów .	43	46	41	50	47	41	43	45	49

TABL. 12. PRODUKCJA ŚWIATOWA ROPY NAFTOWEJ W LATACH 1928, 1929

	1928	1929		1928	1929
	w milj. tonn			w milj. tonn	
Produkcja światowa	**188,7**	**212,2**	Kolumbja . . .	2,9	2,9
w tem:			Peru	1,7	1,9
St. Zjedn. A. P. .	128,8	143,7	Antylle Brytyjskie	1,1	1,3
Wenezuela . . .	15,1	19,6	Argentyna . . .	1,3	1,3
Z.S.S.R.	12,0	14,7	Indje Brytyjskie .	1,2	1,2
Persja	6,2	6,5	Borneo Brytyjskie	0,8	0,8
Meksyk	7,2	6,4	Polska . . .	0,7	0,7
Indje Holenderskie	4,3	5,1	Japonja	0,3	0,3
Rumunja	4,3	4,9			

TABL. 13. PRODUKCJA SOLI W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.

	w tys. tonn		w tys. tonn
St. Zjedn. A. P. . . .	4 217	Hiszpanja	983
Niemcy	2 983	Włochy	904
Z.S.S.R.	2 365	Japonja	638
Chiny	2 032	Francja	610
Wielka Brytanja . .	1 978	Polska	548
Indje Brytyjskie . .	1 540	Rumunja	340

TABL. 14. PRODUKCJA SOLI POTASOWYCH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1928, 1929

	1928	1929		1928	1929
	w tys. tonn			w tys. tonn	
Niemcy	12 489	13 316	Hiszpanja . .	243	.
Francja	2 580	3 133	St. Zjedn. A. P.	95	98
Polska . .	342	359	Japonja . . .	6	.

TABL. 15. WYTWÓRCZOŚĆ HUT ŻELAZA I STALI ORAZ WALCOWNI W POLSCE W LATACH 1925—1930

Rok	Wytwórczość w hutach		Wytwórczość w walcowniach		
	Surowiec żelaza	Stal	Półwytwory przeznaczone do sprzedaży	Wyroby gotowe	Wyroby daleko posuniętej obróbki
	w tysiącach tonn				
1925	315	782	82	586	136
1926	327	788	108	562	158
1927	618	1 244	314	920	248
1928	684	1 438	178	1 048	278
1929	704	1 377	167	962	291
1930	478	1 238	.	904	.

TABL. 16. PRODUKCJA ŚWIATOWA SUROWCA ŻELAZA W LATACH 1928, 1929

	1928	1929		1928	1929
	w miljonach	tonn		w miljonach	tonn
Produkcja światowa	**88,7**	**98,7**	Luksemburg . . .	2,8	2,9
w tem:			Czechosłowacja . .	1,6	1,6
St.Zjednocz. A.P. .	38,8	43,3	Indje Brytyjskie .	1,1	1,1
Niemcy	11,8	13,4	Kanada	1,1	1,2
Francja	11,9	12,5	Polska	0,7	0,7
W. Brytanja	6,7	7,7	Włochy	0,5	0,7
Z. S. S. R.	3,3	4,0	Hiszpanja	0,6	0,6
Belgja	3,9	4,1			

TABL. 17. PRODUKCJA STALI W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1928, 1929

	1928	1929		1928	1929
	w miljonach	tonn		w miljonach	tonn
St.Zjednocz. A.P. .	52,4	57,3	Luksemburg . . .	2,6	2,7
Niemcy	14,3	16,2	Włochy	2,0	2,1
Francja	11,6	11,9	Czechosłowacja . .	2,0	2,3
W. Brytanja	8,7	9,8	Kanada	1,3	1,4
Z. S. S. R.	4,2	4,7	Polska	1,4	1,4
Belgja	3,9	4,1			

TABL. 18. PRODUKCJA ŚWIATOWA CYNKU W LATACH 1928, 1929

	1928	1929		1928	1929
	w tysiącach	tonn		w tysiącach	tonn
Produkcja świat.	**1414**	**1472**	W. Brytanja	56	59
w tem:			Australja	51	53
St.Zjedn. A.P. .	547	569	Holandja	27	26
Belgja	206	200	Japonja	19	22
Polska . . .	162	169	Włochy	11	16
Niemcy	105	.	Hiszpanja	14	12
Francja	97	95	Czechosłowacja . .	8	.
Kanada	74	93			

TABL. 19. PRODUKCJA ŚWIATOWA OŁOWIU W LATACH 1928, 1929

	1928	1929		1928	1929
	w tysiącach	tonn		w tysiącach	tonn
Produkcja świat.	**1657**	**1745**	Indje Brytyjskie .	80	82
w tem:			Belgja	86	.
St.Zjedn. A.P. .	709	703	Polska	36	36
Meksyk	221	.	Włochy	21	23
Australja	158	176	Francja	23	18
Hiszpanja . . .	131	137	Jugosławja . . .	10	10
Kanada	148	138	Austrja	8	7
Niemcy	114	.			

TABL. 20. WYTWÓRCZOŚĆ PRODUKTÓW DYSTYLACJI ROPY W POLSCE W LATACH 1925—1930

Wyszczególnienie	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Liczba rafineryj	27	29	26	26	30	30
Liczba robotników 31.XII	5 399	5 731	4 974	4 698	4 461	3 849
opa przerob. - tys. tonn	715	781	682	723	656	633
ytwórczość - tys. tonn	648	710	618	664	595	581
w tem:						
Benzyna	97	93	90	97	102	122
Nafta	203	234	203	217	188	173
Olej gazowy	117	155	116	126	122	105
Smary i wazelina . .	130	106	97	111	102	94
Parafina i świece. . .	35	40	37	40	36	33
Asfalt, koks	23	28	27	30	32	29
Półprodukty	43	54	48	43	13	25

TABL. 21. ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE OD I DO VII KATEGORJI ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH W POLSCE

Stan na 31. XII 1927 r.

Wyszczególnienie	Liczba zakładów		Moc silników 1 000 K. M.	Robotnicy	
	Ogółem	Posiadających silniki		Ogółem w tysiącach	Przeciętna na 1 zakład
Ogółem	**25 756**	**16 868**	**3 589**	**849,5**	*33*
I. Górnictwo	**609**	**506**	**1 220**	**143,6**	*249*
II. Hutnictwo	**46**	**44**	**395**	**61,8**	*1 404*
III. Przemysł przetwórczy	**25 101**	**16 318**	**1 974**	**644,1**	*26*
1. Mineralny	1 730	811	118	67,3	*40*
w tem: cegielnie	1 042	524	39	29,0	*28*
cementownie	15	15	62	5,9	*395*
wapienniki	90	26	6	3,7	*48*
huty szkła	71	39	3	14,4	*222*
zakł. ceramiczne	26	22	2	4,8	*184*
2. Metalowy, maszynowy, elektrotechniczny	2 448	1 655	105	101,3	*42*
w tem: metalowy i maszynowy	2 186	1 543	100	31,3	*14*
elektrotechniczny	88	69	3	4,7	*54*
instalacyjny	174	43	2	2,8	*16*
3. Chemiczny	982	494	178	41,4	*43*
w tem: organiczny	354	145	48	16,1	*47*
przetwórczy	552	282	34	17,0	*31*
nieorganiczny	76	67	96	8,2	*109*
4. Fabryki zapałek	13	10	1	2,2	*222*
5. Włókienniczy	2 399	1 477	258	182,1	*77*
w tem: przędzalnie	113	100	34	22,7	*209*
tkalnie	1 584	835	26	40,1	*25*
zakłady wielowydziałowe	195	175	172	.	.
6. Papierniczy	265	194	53	14,2	*54*
w tem: papiernie	44	41	51	8,5	*193*
7. Skórzany	577	249	15	8,5	*15*
w tem: garbarnie	383	196	14	6,3	*17*
8. Drzewny	2 875	2 278	120	71,1	*25*
w tem: tartaki	1 536	1 450	95	44,5	*29*
meble gięte	23	15	3	5,5	*239*
9. Spożywczy	9 949	7 990	362	83,9	*8*
w tem: młyny	6 331	5 423	175	20,0	*3*
piekarnie	481	168	1	3,9	*8*
fabr. przetworów ziemniacz.	96	84	11	1,4	*16*
10. Odzieżowy	1 799	214	4	17,8	*9*
w tem: fabr. mechanicz. obuwia	28	27	1	1,8	*68*
zakł. konfekcji	131	34	1	2,1	*16*
11. Budowlany	1 092	121	7	30,0	*28*
12. Poligraficzny	694	564	10	14,8	*21*
13. Elektrownie i wodociągi	278	261	743	9,5	*34*

TABL. 22. LICZBA PRZEPRACOWANYCH ROBOTNIKO-GODZIN W PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM[a] W POLSCE W LATACH 1925—1930

Przemysły	1925	1926	1927	1928	1929	1930
	w miljonach					
Ogółem . . .	**875,2**	**821,2**	**1 039,7**	**1 190,5**	**1 165,0**	**945,8**
Mineralny . . .	80,8	80,6	111,3	139,1	137,0	103,0
Metalowy . . .	133,6	126,6	162,8	200,7	201,7	153,1
Chemiczny . .	66,5	65,0	71,3	77,2	80,2	78,0
Włókienniczy .	236,6	233,1	332,3	345,0	316,2	246,8
Papierniczy . .	20,8	20,7	23,4	27,0	27,0	26,3
Skórzany . . .	9,7	8,1	10,4	11,8	10,4	9,8
Drzewny . . .	102,8	94,4	110,4	117,7	113,7	95,7
Spożywczy . .	132,1	115,1	120,0	129,6	135,9	125,6
Odzieżowy . .	17,6	13,9	20,7	30,4	32,4	27,5
Budowlany . .	55,3	46,3	56,9	89,0	86,4	56,7
Poligraficzny .	19,4	17,4	20,2	23,0	24,1	23,3

[a] W zakładach zatrudniających 20 i więcej robotników.

TABL. 23. PRODUKCJA PRZEMYSŁU MINERALNEGO W LATACH 1927—1929

Wytwory	Ilość				Wartość w milj. zł.
	Jednostka	1927	1928	1929	
Cegła zwykła . . .	milj. sztuk	1 283	1 857	1 592	102,7
Dachówka zwykła	„ „	84	73	65	9,0
Cegła ogniotrwała .	tys. sztuk	.	4 376	5 822	1,8
Cegła szamotowa .	tys. tonn	.	95	82	11,8
Cement portlandzki	„ „	.	1 102	1 008	76,5
Wapno	„ „	664	856	896	29,7
Porcelana	„ „	.	4	4	10,3
Fajans	„ „	.	11	11	12,1
Wyroby kamionk. .	„ „	.	11	9	4,5
Szkło taflowe . . .	„ „	.	21	26	17,1
Naczynie szklane .	„ „	88	90	101	61,7

TABL. 24. PRODUKCJA PRZEMYSŁU METALOWEGO W POLSCE W 1929 R.

Wytwory	Ilość	Wartość w miljonach złotych	Wytwory	Ilość	Wartość w miljonach złotych
	tys. tonn			*tys. sztuk*	
Półwytwory walcowane	1 688	441,3	Maszyny i narzędzia dla przem. spożywczego	1,1	6,6
Wytwory walcowane gotowe	848	368,5	Fortepiany i pianina	2,5	4,7
Stal specjalna	34	20,6	Płyty gramofon.	.	4,5
Wyroby kute i prasowane	67	64,1		*sztuk*	
Rury żelazne i stalowe spawane i ciągnione	160	128,4	Całkowite samochody	95	2,6
Odlewy staliwne	35	34,8	Podwozia z silnikami	344	6,7
„ żeliwne	123	72,2	Karoserje	2 565	11,1
Rury odlewane	36	20,5	Armatura parowa i wodna	.	10,4
Odlewane wyroby sanitarne	36	30,6		*tys. tonn*	
Drut	102	52,5	Gąski, bloki, płyty i t. p. miedziane i mosiężne	2,0	7,9
Gwoździe	28	22,4	Blacha miedziana i mosiężna	4,5	20,4
Liny, łańcuchy	5	12,1	Rury miedziane i mosiężne	0,6	2,8
Śruby, nity	32	31,6	Drut miedziany i mosiężny	1,9	9,0
Kotły parowe	3,7	10,8	Urządzenia i narzędzia wiertnicze	1,7	3,7
Paleniska	4,5	12,5	Urządzenia transportowe w górnictwie	3,2	6,2
Kotły do centraln. ogrzewania	3,1	4,0	Wyroby platerowane	.	8,5
Zbiorniki	4,3	6,4	Wyroby srebrne	.	3,7
Mosty i inne konstrukcje żelazne	61,7	73,8	Wyroby blacharskie	.	7,9
Maszyny i narzędzia rolnicze	41,9	50,5	Wyroby blaszane	.	46,2
Pompy i kompresory	1,0	3,8	w tem emaljow.	.	14,5
Maszyny młyńskie	0,6	2,1	Zamki, kłódki i t.p	2,7	5,5
Silniki spalinowe	1,0	4,8	Meble żelazne	.	7,7
Walce drogowe parowe i spalinowe	0,9	3,4	Sprzęt szpitalny	.	1,8
	tys. sztuk		Narzędzia obróbcze i sprawdziany	.	6,7
Obrabiarki do metali	0,6	4,0	Wyroby nożownicze	.	4,2
Obrabiarki inne	3,7	2,5	Artykuły przeciwpożarnicze	.	3,2
Dźwigniki	4,0	5,5			
Parowozy	0,2	65,8			
Wagony osobowe	0,4	40,3			
„ towar.	3,5	36,9			
„ tramwaj.	0,1	5,8			
Maszyny włókiennicze	2,4	8,8			
Wagi	.	5,4			

(dok. str. 40).

TABL. 24. PRODUKCJA PRZEMYSŁU METALOWEGO W POLSCE W 1929 R. (dok.)

Wytwory	Ilość	Wartość w miljonach złotych	Wytwory	Ilość	Wartość w miljonach złotych
	tys. sztuk			*tonn*	
Maszyny elektryczne	11,7	10,7	Transformatory .	591	4,0
Aparaty telefoniczne	34,2	6,5	Akumulatory, ogniwa i części	.	10,3
Radjoaparaty lampowe . . .	10,4	2,2	Urządzenia rozdzielcze . . .	670	4,2
Lampy radjowe .	154,5	2,1	Łącznice telefoniczne i sprzęt pomocniczy . .	.	5,3
Żarówki	.	12,4	Przewodniki . .	.	40,6

TABL. 25. PRODUKCJA PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO [a] W POLSCE W 1929 R.

Wytwory	Wartość w milj. zł.	Wytwory	Wartość w milj. zł.
Produkty suchej dystylacji węgla	.	Artykuły farmaceutyczne	26,5
w tem:		Wyroby kosmetyczne .	19,7
gaz świetlny	70,2	Artykuły tłuszczowe . .	.
koks	68,1	w tem:	
benzol oczyszczony . .	10,8	mydła zwykłe i techniczne	52,1
smoła węglowa dystyl.	6,1	mydła toaletowe . . .	10,4
Produkty suchej dystylacji drzewa	.	Wyroby gumowe . . .	95,7
w tem:		w tem:	
terpentyna oczyszczona	2,1	obuwie gumowe . . .	25,1
kalafonja	1,2	śniegowce.	24,8
Barwniki	7,9	kalosze	14,3
Nawozy sztuczne . . .	126,2	Farby malarskie, emalje, lakiery, atramenty i t. p.	36,8
w tem:		w tem:	
azotniak	49,2	pasty do obuwia . . .	10,2
superfosfat mineralny	42,8	lakiery	7,3
siarczan amonowy . .	17,4	Inne wytwory	23,6
Farby mineralne	18,1	w tem:	
Gazy techniczne	8,2	ekstrakty garbarskie .	4,0
Produkty nieorganiczne inne	.		
w tem: . .			
kwas siarkowy	19,9		
soda kalcynow. amonjak.	19,1		
soda żrąca	10,7		

a Produkcja przeznaczona na zbyt.

TABL. 26. FABRYKI ZAPAŁEK W POLSCE W LATACH 1928, 1929

	1928	1929
Zakłady czynne	10	10
Robotnicy	2 324	2 685
Produkcja w miljonach pudełek *a*	904	1 007

a Pudełka po 50 sztuk.

TABL. 27. WYTWÓRCZOŚĆ FABRYK GAZOLINY W POLSCE W LATACH 1925—1930

Rok	Liczba fabryk	Liczba robotników 31. XII	Wydobycie gazu ziemnego (w miljonach m^3)	Przerobiono na gazolinę gazu ziemnego (w miljonach m^3)	Otrzymano gazoliny tys. tonn
1925	12	130	535	116	10
1926	16	153	481	186	18
1927	18	178	454	248	28
1928	19	185	459	259	32
1929	20	239	467	277	35
1930	20	252	489	286	39

TABL. 28. PRZĘDZALNIE I TKALNIE W POLSCE WEDŁUG RODZAJÓW PRODUKCJI ORAZ ZAINSTALOWANYCH WRZECION I KROSIEN W 1929 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	Działy produkcji					
		bawełniany	wełniany	lniany	jutowy	konopny	jedwabny
Oddziały przędzalnicze							
Liczba wrzecion w tys.	2782,4	1 834,0	897,5	18,1	29,4	3,4	—
Produkcja przędzy w tys. *kg*	131 963	66 896	29 782	1 748	29 503	1 380	2 654
Oddziały tkackie							
Liczba krosien w tys.	70,3	47,6	17,7	0,6	1,8	0,1	2,5
Produkcja tkanin w tys. *kg*	91 244	44 375	19 060	1 255	24 894	243	1 417

TABL. 29. LICZBA WRZECION W PRZEMYŚLE BAWEŁNIANYM W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1928, 1929

	miljonów wrzecion 1928	miljonów wrzecion 1929		miljonów wrzecion 1928	miljonów wrzecion 1929
Anglja	57,1	55,9	Hiszpanja . .	1,9	1,9
St.Zjedn. A.P.	35,5	34 8	Polska . .	1,8	1,8
Niemcy . . .	11,2	11,3	Szwajcarja . .	1,5	1,5
Francja . . .	9,8	9,9	Holandja . . .	1,1	1,2
Z.S.S.R. . . .	7,3	7,5	Austrja . . .	1,0	1,0
Japonja . . .	6,3	6,5	Szwecja . . .	0,6	0,6
Włochy . . .	5,2	5,2	Portugalja . .	0,5	0,5
Czechosłowacja	3,7	3,7	Finlandja . . .	0,3	0,3
Belgja	2,1	2,2	Danja	0,1	0,1

TABL. 30. PRODUKCJA PRZEMYSŁU WŁÓKIENNICZEGO W LATACH 1927—1929

Wytwory	Ilość				Wartość w milj. zł.
	Jednostka	1927	1928	1929	1929
Przędza ogółem . . .	tys. *q*	.	1 417	1 319	917,9
w tem:					
bawełniana	,,	821	788	669	435,5
wełniana	,,	346	318	298	347,7
jutowa	,,	.	267	295	68,5
jedwabiu sztucznego	,,	.	24	27	49,9
Tkaniny ogółem . . .	,,	.	1 005	912	1 111,7
w tem:					
bawełniane i odpadk.-bawełn. . .	,,	544	514	444	534,5
wełniane i półwełn. .	,,	259	239	191	409,8
jutowe i worki jutowe	,,	.	223	249	71,8
jedwabne i półjedwabne	,,	.	12	14	78,5
Wyroby dziane . . .	tys. *kg*	2 365	2 440	1 163	32,3
Bielizna trykotażowa	,,			1 088	23,0
Pończochy i skarpetki	tys. tuz.	2 677	2 736	2 569	53,0
Artykuły pasmant. i szmuklerskie . .	tys. *kg*	.	.	771	23,8
Stożki do wyrobu kapeluszy	,,	.	555	516	22,3
Dywany, kilimy i gobeliny	,,	.		734	14,1
Artykuły powroźnicz., pasy, chodn. i t. p.	,,	.	4 504	3 667	20,4
Koronki i firanki . .	,,	.	.	436	16,2
Nici	,,	531	559	540	12,7
Wata	,,	1 215	1 522	1 721	4,8
Watolina	tys. *m*.	830	968	1 298	4,1

TABL. 31. PRODUKCJA PRZEMYSŁU PAPIERNICZEGO W LATACH 1927—1929

Wytwory	Ilość w tys. tonn			Wartość w milj. zł.
	1927	1928	1929	
Papier	99	122	128	125,2
Tektura . . .	22	34	37	20,6
Celuloza . . .	53	59	64	30,8
Masa drzewna .	32	38	45	11,0

TABL. 32. PRODUKCJA SKÓR ORAZ SZCZECINY W LATACH 1927 — 1929

Wytwory	Ilość				Wart. w mil.zł.
	Jednostka	1927	1928	1929	
Skóry podeszwiane	tonny	13 460	15 484	11 563	92,3
Faledry i juchty	„	1 062	1 217	948	10,2
Bukaty	tys.stóp.ang.	4 744	4 681	5 270	10,6
Ssaki	„	10 398	10 968	7 822	20,1
Skóry baranie .	„	4 197	5 389	3 588	3,2
Szczecina	tonny	.	.	214	2,7

TABL. 33. PRODUKCJA PRZEMYSŁU DRZEWNEGO W LATACH 1927—1929

Wytwory	Ilość				Wart. w mil.zł.
	Jednostka	1927	1928	1929	
Bale	tys. m^3	1 125	992	696	65,0
Deski	„	2 964	2 789	2 663	260,1
Kantówka	„	340	463	346	34,0
Fryzy	„	28	33	52	11,7
Dykty	„	57	80	96	44,9
Forniry	tys. m^2	3 680	6 403	5 151	4,8
Wełna drzewna . .	tys. *kg*	6 315	7 162	7 972	1,6
Meble gięte.	tys. szt.	.	2 314	2 508	31,3
Wyroby koszykarskie	„	.	.	.	3,6

TABL. 34. PRODUKCJA PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO W LATACH 1927—1929

Wytwory	Ilość				Wart. w mil.zł.
	Jednostka	1927	1928	1929	
Piwo	tys. *hl*	2 097	2 511	2 786	172,3
Mączka ziemniaczana i krochmal mokry .	tys. *q*	238	348	292	13,3
Syrop ziemniaczany	„	94	119	139	10,7
Konserwy	„	104	119	164	22,7
Wina owocowe . . .	tys. *hl*	.	.	34	7,1
Miody do picia . . .	„	.	.	13	2,1
Spirytus *a*	„	663	729	878	.
Cukier *b*	tys. tonn	65,8	745,4	915,9	.

a Rok budżetowy. *b* Kampanje w latach 1927/28, 1928/29, 1929/30.

TABL. 35. CUKROWNIE I PRODUKCJA CUKRU W POLSCE W LATACH 1913/14, 1925/26—1929/30

Kampanje Grupy województw	Liczba czynnych cukrowni	Przerobiono buraków	Wyprodukowano cukru: ogółem w wartości cukru surowego	w tem: rafinady	w tem: kryształu	w tem: cukru żółtego w przeliczeniu na kryształ
		tysiące kwintali				
Polska 1913/14	86	44 688	6 348	1 367	583	3 764
1925/26	72	35 918	5 790	726	3 222	1 264
1926/27	71	33 597	5 747	680	3 187	1 306
1927/28	72	35 328	5 658	644	3 295	1 123
1928/29	71	43 903	7 454	824	4 118	1 767
1929/30	70	50 942	9 159	770	5 635	1 838
Woj. centralne	39	18 763	3 399	312	2 696	51
,, wschodnie	4	1 852	326	—	291	3
,, zachodnie	24	27 110	4 887	115	2 501	1 782
,, południowe	3	3 217	547	343	147	2

TABL. 36. PRODUKCJA ŚWIATOWA CUKRU

A. Cukier trzcinowy w wartości cukru surowego

	1928/29	1929/30
	w tysiącach tonn	
Produkcja światowa	**18 175**	**17 679**
w tem:		
Kuba	5 156	4 629
Jawa	2 948	2 905
Indje Bryt.	2 735	2 766
Japonja i Formoza	890	895
Wyspy Hawajskie	826	815
Filipiny	741	750
Brazylja	738	685
Portoriko	530	680
Zw. Australijski	529	492
San Domingo	367	389
Peru	362	370
Argentyna	375	341
Maurytanja	248	230
Meksyk	179	180
St. Zjedn. A.P.	122	172
Kolonje Franc.	94	119
Egipt	98	90

B. Cukier buraczany w wartości cukru surowego

	1928/29	1929/30
	w tysiącach tonn	
Produkcja światowa	**9 543**	**9 535**
w tem:		
Niemcy	1 864	1 980
Z.S.S.R.	1 425	1 200
Czechosłowacja	1 057	1 030
St. Zjedn. A.P.	1 043	1 002
Polska	745	916
Francja	892	900
Włochy	380	431
Anglja	242	328
Holandja	317	263
Belgja	277	250
Hiszpanja	239	247
Węgry	220	247
Danja	170	134
Jugosławja	129	132
Szwecja	161	121
Australja	107	120
Rumunja	134	77

TABL. 37. GORZELNIE W POLSCE W LATACH 1909/10, 1925/26—1929/30

Kampanja Grupy województw		Ogółem	Gorzelnie rolnicze	Gorzelnie przemysłowe razem	melasowe	pejsachowe	owocowe	drożdżowe
Liczba czynnych gorzelni								
Polska	1909/10	2 466	2 433	33	.	.	.	.
	1925/26	1 351	1 307	44	18	.	11	15
	1926/27	1 282	1 246	36	15	.	8	13
	1927/28	1 402	1 362	40	12	5	10	13
	1928/29	1 424	1 392	32	9	4	8	11
	1929/30	1 471	1 445	26	3	1	11	11
Woj. centralne.		335	327	8	2	1	—	5
„ wschodnie		67	65	2	—	—	—	2
„ zachodnie		670	664	6	—	—	5	1
„ południowe		399	389	10	1	—	6	3
Produkcja spirytusu w tys. litrów 100°								
Polska	1909/10	259 554	253 563	5 991	.	.	.	.
	1925/26	62 600	58 187	4 413	2 752	.	45	1 616
	1926/27	57 881	51 028	6 853	5 118	.	15	1 720
	1927/28	66 280	59 061	7 219	5 346	209	49	1 615
	1928/29	72 850	67 177	5 673	4 203	132	71	1 267
	1929/30	87 804	82 952	4 852	3 916	11	29	896
Woj. centralne.		26 265	23 221	3 044	2 804	10	—	230
„ wschodnie		4 021	3 976	45	—	—	—	45
„ zachodnie		39 171	38 739	432	—	1	19	412
„ południowe		18 347	17 016	1 331	1 112	—	10	209

TABL. 38. PRODUKCJA SPIRYTUSU W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W TYSIĄCACH HEKTOLITRÓW SPIRYTUSU 100°

	1927	1928		1927	1928
Niemcy	1 871	2 806	Włochy . . .	505	459
Francja	1 698	2 153	Węgry	354	417
Anglja	772	.	Holandja . . .	317	.
Polska . . .	579	663	Austrja . . .	244	252

TABL. 39. FABRYKI CYGAR, PAPIEROSÓW I TYTONIU W POLSCE W LATACH 1928/29, 1929/30

Kampanje Grupy województw	Zakłady czynne	Robotnicy	Zużycie surowca: zagranicznego (tonn)	Zużycie surowca: krajowego (tonn)	Produkcja: Cygara (miljonów sztuk)	Produkcja: Cygaretki (miljonów sztuk)	Produkcja: Papierosy (miljonów sztuk)	Produkcja: Tytoń *kg*
1928/29	18	12 063	19 369	2 047	54	20	10 324	13 997
1929/30	17	11 829	17 976	3 414	60	17	10 658	13 722
Woj. centralne	6	4 272	7 610	1 508	—	—	4 800	6 062
„ wschodn.	2	418	1 181	277	—	—	370	1 247
„ zachodn.	6	4 665	5 475	470	59	17	3 758	2 854
„ południ. .	3	2 474	3 710	1 159	1	—	1 730	3 559

TABL. 40. PRODUKCJA OBUWIA MECHANICZNEGO

Wytwory	Ilość w tysiącach par			Wartość w milj. zł.
	1927	1928	1929	
Obuwie mechaniczne	1 352	1 738	1 735	42,0

TABL. 41. RZEMIEŚLNICY W POLSCE W 1930 R.

Grupy zawodowe Rzemiosła	Liczba wydanych kart rzemieślniczych					
	1929	1930				
		Ogółem	Województwa			
			centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Ogółem . . .	**197 802**	**239 725**	**118 241**	**31 260**	**49 433**	**40 791**
Budowlana . .	11 308	16 205	7 603	2 889	3 377	2 336
w tem:						
Zduństwo . .	876	1 095	580	125	229	161
Mularstwo .	3 876	6 217	3 168	1 365	1 057	627
Rzeźbiarstwo	117	204	78	22	58	46
Szklarstwo .	1 149	1 512	588	427	211	286
Malarstwo .	3 335	4 557	2 289	522	1 076	670
Drzewna . . .	26 491	32 144	15 711	3 791	7 734	4 908
w tem:						
Stolarstwo .	15 785	18 902	9 277	2 609	3 897	3 119
Bednarstwo .	1 371	1 450	746	105	297	302
Ciesielstwo .	2 682	3 828	2 298	699	450	381
Koszykarstwo	447	521	232	24	196	69
Włókiennicza .	39 587	48 366	26 202	6 740	8 612	6 812
w tem:						
Krawiectwo .	31 768	39 660	21 030	5 553	8 015	5 062
Czapnictwo .	2 065	2 428	1 491	638	30	269
Kuśnierstwo .	1 817	2 056	1 059	163	88	746
Tapicerstwo .	991	1 241	688	113	239	201
Metalowa . . .	31 497	36 830	16 385	5 194	7 805	7 446
w tem:						
Ślusarstwo .	5 391	6 828	3 103	834	1 704	1 187
Blacharstwo .	3 791	4 348	2 025	609	435	1 279
Kowalstwo .	16 838	19 724	7 976	3 071	4 932	3 745
Zegarmistrz. .	2 934	3 377	1 701	415	568	693
Spożywcza . .	34 604	40 300	18 257	4 252	8 580	9 211
w tem:						
Rzeźnictwo .	14 919	17 415	7 351	1 651	3 647	4 766
Cukiernictwo	1 545	1 724	1 015	176	238	295
Piekarstwo .	11 640	13 308	6 338	1 649	3 473	1 848
Wędliniarstwo	5 626	7 177	3 355	613	1 166	2 043
Skórzana . . .	46 463	56 121	29 446	6 933	11 387	8 355
w tem:						
Szewctwo . .	36 254	44 446	22 198	4 881	10 014	7 353
Rękawicznic.	208	192	115	54	2	21
Rymarstwo .	2 506	3 228	2 102	509	224	393
Introligator. .	997	1 033	562	115	116	240
Usług osobistych	7 852	9 759	4 637	1 461	1 938	1 723
w tem: . .						
Fotograf.	1 020	1 282	575	289	211	207
Fryzjerstwo .	6 496	8 184	4 001	1 169	1 703	1 311
Golarstwo .	233	183	13	.	24	146

TABL. 42. PRYWATNY RUCH BUDOWLANY W MIASTACH LICZĄCYCH PONAD 25 000 MIESZKAŃCÓW W LATACH 1925—1930

Rok Miasta	Liczba rozpoczętych budowli		Liczba zakończonych budowli		Liczba izb mieszkalnych w zakończonych budowlach *a*
	ogółem	w tem mieszkalne	ogółem	w tem mieszkalne	
1925	3 640	2 136	2 420	1 220	6 114
1926	3 959	2 555	2 757	1 635	8 094
1927	4 148	2 373	3 326	1 836	16 106
1928	4 673	2 961	3 235	1 919	14 293
1929	4 672	3 172	3 998	2 680	20 317
1930	**6 244**	**4 248**	**5 113**	**3 317**	**27 470**
w tem miasta:					
Katowice	196	68	78	36	723
Kraków	108	93	106	101	2 117
Lublin	154	125	168	126	620
Lwów	133	87	159	146	2 267
Łódź	407	201	142	67	1 887
Poznań	293	199	217	121	1 989
Sosnowiec	140	113	95	65	509
Warszawa	562	315	506	273	4 579
Wilno	275	153	201	146	777
Ogółem 1925—1930 .	**27 336**	**17 445**	**20 849**	**12 607**	**92 394**
w tem miasta:					
Katowice	625	202	435	155	2 760
Kraków	536	494	535	485	8 265
Lublin	792	606	754	561	2 940
Lwów	1 306	947	737	580	7 539
Łódź	2 186	1 378	1 374	812	8 366
Poznań	1 148	580	1 002	429	7 224
Sosnowiec	653	446	464	271	1 575
Warszawa	2 143	1 235	1 744	927	15 805
Wilno	990	569	795	483	1 618

a Dane częściowo niekompletne.

U w a g a. Zestawieniem nie są objęte nadbudowy i przebudowy.

DZIAŁ VIII. KOMUNIKACJA

TABL. 1—4. KOLEJE NORMALNOTOROWE W POLSCE

TABL. 1. DŁUGOŚĆ LINIJ I TABOR W LATACH 1923—1930

Rok	Długość linij w *km*	Tabor kolejowy		
		Parowozy	Wagony osobowe	Wagony towarowe
1923	16 583	5 030	11 710	118 471
1924	16 687	5 079	11 661	126 469
1925	16 847	5 123	11 781	130 932
1926	16 987	5 200	11 635	126 087
1927	17 146	5 223	11 653	136 846
1928	17 208	5 215	11 941	144 652
1929	17 239	5 269	11 913	150 929
1930	17 352	5 330	12 127	153 381

TABL. 2. PRZEBIEG PAROWOZÓW, WAGONÓW I POCIĄGÓW W LATACH 1923—1930

Rok	Przebieg parowozów w miljonach parowozo-*km*	Przebieg wagonów w miljonach osio-*km*	Przebieg pociągów		
			ogółem	ruchu osobowego	ruchu towarowego
			w miljonach pociągo-*km*		
1923	129	4 471	89	52	37
1924	122	4 144	84	50	34
1925	128	4 682	92	54	38
1926	133	5 782	101	55	46
1927	147	6 813	111	57	54
1928	157	7 482	119	60	59
1929	164	7 737	124	63	61
1930	140	6 804	115	64	51

TABL. 3. PRZEWÓZ PASAŻERÓW I TOWARÓW W LATACH 1923—1929

Rok	Przewóz pasażerów		Przewóz towarów	
	miljonów osób	miljonów pasażero-*km*	miljonów tonn	miljonów tonno-*km*
1923	169	9 551	75,6	10 583
1924	177	6 897	60,1	10 025
1925	163	6 366	58,5	12 634
1926	146	5 965	64,6	16 368
1927	159	6 307	73,7	19 238
1928	174	7 077	81,1	21 968
1929	167	7 073	86,1	23 548

TABL. 4. ŚREDNI DZIENNY NAŁADUNEK NA KOLEJACH NORMALNOTOROWYCH W LATACH 1926—1930

Wyszczególnienie	1926	1927	1928	1929	1930
	Wagony 15-tonnowe				
Ogółem	**14 081**	**16 198**	**17 413**	**17 990**	**14 924**
I. Naładowano na P.K.P.	**12 515**	**13 987**	**15 180**	**15 755**	**13 098**
a) Do przewozu w kraju	**8 843**	**10 652**	**11 804**	**12 203**	**9 911**
Węgiel, koks i brykiety	2 511	3 217	3 423	3 923	2 866
Ropa i produkty naftowe	173	171	180	176	179
Sól kuchenna	65	71	78	84	76
Drzewo	815	1 004	1 036	950	670
w tem opałowe	263	279	253	274	174
w tem kopalniane	94	141	125	123	87
w tem obrobione	181	232	276	232	193
w tem nieobrobione	277	352	382	321	216
Materjały budowlane (bez drzewa)	196	399	565	475	186
Nawozy sztuczne	171	167	211	241	184
Buraki cukrowe	391	374	494	533	540
Ładunki aprowizacyjne	745	819	906	878	797
w tem zboże w ziarnie	253	270	270	288	256
w tem cukier	69	69	77	82	76
w tem ziemniaki	133	133	102	83	76
Drobnica	1 153	1 286	1 327	1 346	1 319
Inwentarz żywy	169	129	147	178	129
Ptactwo domowe żywe	7	6	6	7	4
b) Do wywozu zagranicę	**3 672**	**3 335**	**3 376**	**3 552**	**3 187**
Węgiel, koks i brykiety	2 483	1 969	2 271	2 557	2 350
w tem przez Gdańsk	542	753	954	977	1 012
w tem przez Gdynię	76	154	317	429	543
Ropa i produkty naftowe	81	52	48	45	33
Drzewo	788	987	730	589	424
w tem przez Gdańsk	271	295	131	115	132
Zboże	85	29	26	63	79
w tem przez Gdańsk	39	12	11	30	42
Cukier	17	18	17	32	38
Inwentarz żywy	.	23	34	29	28
II. Naładowano w obrębie W. m. Gdańska	**250**	**413**	**459**	**456**	**280**
III. Przyjęto od kolei zagranicznych	**461**	**693**	**643**	**604**	**441**
IV. Tranzyt przez Polskę	**855**	**1 105**	**1 131**	**1 175**	**1 105**

TABL. 5. KOLEJE WĄSKOTOROWE W POLSCE W LATACH 1923—1930

Rok	Długość linij w *km*	Tabor kolejowy		
		Parowozy	Wagony osobowe	Wagony towarowe
1923	2 724	397	314	7 847
1924	2 631	389	319	7 929
1925	2 434	430	336	8 108
1926	2 273	418	341	8 551
1927	2 231	368	335	8 102
1928	2 288	365	341	8 023
1929	2 294	369	351	8 236
1930	2 249	329	347	8 063

TABL. 6. KOLEJE W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.

Państwa	Długość eksploatacyjna linij w tys. *km*	Długość linij na 100 km^2 powierzchni	Wagony			
			osobowe		towarowe	
			liczba w tys.	na 1 *km* linji	liczba w tys.	na 1 *km* linji
St.Zjedn. A.P. .	401	5,1	53*a*	0,1	2 328*a*	6,0
Z.S.S.R. . . .	77	0,4	26	0,3	468	6,1
Kanada	66	0,7	6	0,1	217	3,3
Niemcy	56	12,4	65	1,2	694	12,4
Francja	44	7,9	35	0,8	535	12,2
Australja . . .	43	0,5	8	0,2	86	2,0
Anglja	33	13,5	52	1,6	706	21,4
Włochy	22	7,1	9	0,4	160	7,3
Japonja . . .	20	5,2	14	0,7	145	3,8
Polska . . .	19	5,0	12	0,6	75	7,3
Szwecja . . .	16	3,7	4	0,3	58	3,6
Czechosłowacja	14	9,8	9	0,6	110	7,8
Rumunja . . .	11	3,8	3	0,3	52	4,7
Belgja	10	33,3	12	1,2	143	14,3
Węgry	9	9,6	3	0,3	32	3,5
Austrja	7	8,3	6	0,9	31	4,4

a Tylko koleje I klasy.

TABL. 7. PRZEWOZY TOWARÓW NA KOLEJACH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1927, 1928

Państwa	1927	1928	Państwa	1927	1928
	Miljony tonn			Miljardy tonno-*km*	
St.Zjedn.A.P.	2 277,0	2 272,0	St.Zjedn.A.P.	630,7	636,7
Niemcy . . .	483,0	476,0	Z.S.S.R. . . .	81,6	88,1
Anglja . . .	350,0	333,0	Niemcy . . .	71,9	72,5
Francja . . .	305,8	324,7	Kanada . . .	57,4	67,7
Z.S.S.R. . . .	135,9	150,6	Francja . . .	40,5	42,9
Kanada . . .	114,4	125,4	Indje Bryt. .	35,8	37,4
Belgja . . .	104,1	120,6	Anglja . . .	30,8	29,0
Czechosłowacja	95,1	104,2	Polska . .	19,3	22,0
Polska . .	78,1	85,8	Włochy . . .	11,7	12,2
Włochy . . .	61,8	64,5	Belgja *a* . . .	7,8	7,8
Argentyna . .	53,7	51,4	Rumunja . .	4,7	4,3
Węgry . . .	40,1	40,1	Austrja . . .	4,3	4,2
Szwecja . . .	43,2	35,1	Węgry . . .	3,4	3,4
Szwajcarja .	24,6	25,6	Szwecja . . .	4,0	3,2
Holandja . .	20,4	22,0	Szwajcarja *a* .	2,0	2,2
Rumunja . .	23,6	21,8			

a Tylko na kolejach państwowych.

TABL. 8. DROGI BITE *a* W POLSCE W LATACH 1925—1930

Wyszczególnienie	1925/26	1926/27	1927/28	1928/29	1929/30
	w tysiącach *km*				
Drogi bite	40,8	44,7	45,5	46,8	46,1
w tem:					
Państwowe *b*	13,1	13,2	13,4	13,5	13,7

a Utrzymywane z budżetu państwowego lub budżetów samorządu (bez dróg gminnych). *b* Bez woj. śląskiego.

Źródło: Dane Min. Robót Publicznych.

TABL. 9. SAMOCHODY[a] W POLSCE W LATACH 1926—1931

Rok	Ogółem pojazdy mechaniczne	Samochody ogółem	Samochody osobowe	Samochody ciężarowe	Motocykle	Inne pojazdy mechaniczne
	w tysiącach					
1. I 1926	17,2	14,6	11,8	2,8	2,5	0,1
„ 1927	19,7	16,6	13,6	3,0	3,0	0,1
„ 1928	25,7	21,8	18,3	3,5	3,8	0,1
„ 1929	34,3	29,4	24,5	4,9	4,6	0,3
„ 1930	43,3	37,0	30,3	6,7	5,9	0,4
„ 1931	47,3	38,8	31,4	7,4	7,9	0,6

a Bez samochodów wojskowych.

TABL. 10. SAMOCHODY W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH WEDŁUG STANU NA 1. I 1929, 1930 R.

Państwa	Ogólna liczba samochodów w tys. 1929	1930	Państwa	Liczba samochodów na 1 000 mieszkańców 1929	1930
St.Zjedn.A.P.	24 630	23 127	St.Zjedn.A.P.	206,5	195,0
Anglja . . .	1 148	1 425	Kanada . . .	85,6	117,6
Francja . . .	1 098	1 294	Australja . .	82,9	93,0
Kanada . .	820	1 126	Argentyna . .	20,9	34,0
Niemcy . . .	531	636	Francja . . .	26,8	31,6
Australja . .	517	580	Anglja . . .	25,2	31,2
Argentyna .	223	362	Danja	28,3	28,9
Włochy . . .	138	181	Szwecja . . .	17,6	22,3
Belgja . . .	113	143	Belgja . . .	14,3	19,1
Indje Bryt. .	125	142	Zw.Poł.Afr. .	9,9	18,2
Zw.Poł.Afr. .	77	141	Szwajcarja .	17,0	14,6
Szwecja . . .	99	136	Norwegja . .	13,3	13,0
Hiszpanja . .	112	128	Holandja . .	9,1	10,7
Danja	99	101	Niemcy . . .	8,4	10,1
Japonja . . .	74	83	Algier	6,4	7,4
Holandja . .	69	82	Hiszpanja . .	5,0	5,7
Meksyk . . .	52	72	Meksyk . . .	3,5	4,8
Szwajcarja .	66	58	Włochy . . .	3,4	4,3
Algier	39	45	Egipt	1,7	1,9
Polska . .	29	37	Japonja . . .	1,2	1,3
Norwegja . .	37	36	Polska . .	1,0	1,2
Egipt	25	28	Indje Bryt. .	0,4	0,4

TABL. 11. PASAŻERSKA MIĘDZYMIASTOWA KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA W POLSCE W LATACH 1927—1930

Rok	Liczba linij	Liczba przedsiębiorstw	Liczba autobusów	Długość szlaków autobusowych w *km*	Liczba autobuso-kilometrów w tys. na dobę	Przeciętna liczba miejsc w autobusie
1927	984	777	1 067	14 050	140	16,8
1928	2 041	1 717	2 121	20 281	286	15,7
1929	1 607	2 009	3 224	25 710	431	16,7
1930	1 545	2 112	3 223	26 870	449	16,3

TABL. 12. RUCH STATKÓW W PORTACH MORSKICH GDAŃSKA I GDYNI W LATACH 1913, 1925—1930

Rok	Weszło: Liczba statków	Weszło: Pojemn. w tys. reg. tonn netto	Weszło: Ładunek w tys. tonn	Wyszło: Liczba statków	Wyszło: Pojemn. w tys. reg. tonn netto	Wyszło: Ładunek w tys. tonn	Wyszło: w tem węgla w tys. tonn
				Ogółem			
1913	2 910	925	1 234	2 855	937	878	—
1925	4 071	1 945	693	4 030	1 935	2 082	655
1926	6 265	3 637	641	6 206	3 604	6 074	3 806
1927	7 480	4 323	1 524	7 461	4 349	7 269	4 981
1928	7 306	5 030	2 022	7 276	5 001	8 550	7 110
1929	6 937	5 337	2 117	6 984	5 376	9 265	7 774
1930	8 316	6 174	1 597	8 305	6 158	10 244	8 313
				Gdańsk			
1913	2 910	925	1 234	2 855	937	878	—
1925	3 986	1 870	691	3 958	1 864	2 032	618
1926	5 967	3 432	641	5 903	3 396	5 660	3 404
1927	6 950	3 900	1 517	6 942	3 933	6 380	4 103
1928	6 198	4 045	1 832	6 183	4 027	6 783	5 369
1929	5 396	3 892	1 793	5 432	3 918	6 767	5 322
1930	6 078	4 143	1 091	6 086	4 143	7 122	5 348
				Gdynia			
1913	—	—	—	—	—	—	—
1925	85	75	2	72	71	50	37
1926	298	205	0	303	208	414	402
1927	530	423	7	519	416	889	878
1928	1 108	985	190	1 093	974	1 767	1 741
1929	1 541	1 445	324	1 552	1 458	2 498	2 452
1930	2 238	2 031	506	2 219	2 015	3 122	2 965

TABL. 13. OBRÓT STATKÓW (WESZŁO I WYSZŁO) W GDAŃSKU I GDYNI WEDŁUG BANDERY W LATACH 1925, 1930

Bandera	Gdańsk: 1925 w tys. reg. tonn netto	Gdańsk: 1930 w tys. reg. tonn netto	Gdańsk: 1925 w odsetkach ogólnego obrotu	Gdańsk: 1930 w odsetkach ogólnego obrotu	Gdynia: 1925 w tys. reg. tonn netto	Gdynia: 1930 w tys. reg. tonn netto	Gdynia: 1925 w odsetkach ogólnego obrotu	Gdynia: 1930 w odsetkach ogólnego obrotu
Ogółem . . .	**3 734**	**8 286**	*100,0*	*100,0*	**146**	**4 046**	*100,0*	*100,0*
Niemcy . . .	1 237	2 052	*33,1*	*24,7*	8	537	*5,4*	*13,3*
Danja	617	1 605	*16,5*	*19,4*	6	386	*4,1*	*9,6*
Szwecja . . .	371	1 494	*10,0*	*18,0*	8	1 025	*5,4*	*25,3*
Łotwa . . .	63	623	*1,7*	*7,5*	7	240	*4,8*	*5,9*
Polska . .	49	604	*1,3*	*7,3*	4	721	*2,7*	*17,8*
Anglja . . .	588	432	*15,7*	*5,2*	—	113	—	*2,8*
Norwegja . .	215	419	*5,8*	*5,0*	5	259	*3,4*	*6,4*
Francja . . .	122	82	*3,3*	*1,0*	94	290	*64,0*	*7,2*
Inne	472	975	*12,6*	*11,9*	14	475	*10,2*	*11,7*

TABL. 14. RUCH STATKÓW HANDLOWYCH W NIEKTÓRYCH PORTACH ŚWIATOWYCH W LATACH 1913, 1928—1930

Porty	1913	1928	1929	1930
	Tonnaż statków przy wejściu w miljonach reg. tonn netto			
Nowy York	15,4	23,5	24,0	24,5
Londyn	13,7	21,3	21,9	22,6
Hamburg	14,2	21,5	21,4	22,4
Rotterdam	13,0	20,9	21,5	20,4
Antwerpja	12,0	20,1	20,7	19,5
Szanghaj	9,7	17,3	17,9	18,5
Buenos Aires	9,7	15,3	16,2	.
Liverpool	13,9	13,5	14,7	14,3
Stambuł	7,2	10,6	14,0	.
Marsylja	8,6	11,6	12,5	13,6
Southampton	6,7	10,6	11,0	11,4
Genua	7,1	10,0	10,2	10,6
Neapol	9,4	9,6	9,9	10,1
Brema	2,1	6,1	6,1	6,1
Kopenhaga	7,3	4,1	4,3	4,7
Gdańsk	0,9	4,0	3,9	4,1

TABL. 15. RUCH STATKÓW HANDLOWYCH W PORTACH BAŁTYCKICH W LATACH 1913, 1928—1930

Porty	1913	1928	1929	1930
	Tonnaż statków przy wejściu w tysiącach reg. tonn netto			
Stockholm *a*	2 986	4 381	4 766	4 972
Gdańsk	925	4 045	3 892	4 143
Malmö	2 578	2 872	3 119	.
Szczecin	2 012	2 307	2 359	2 525
Rostok	1 553	1 895	1 857	2 086
Gdynia	—	985	1 445	2 031
Ryga	2 033	1 336	1 183	1 328
Tallin	.	765	866	872
Lubeka	1 003	966	924	823
Królewiec	646	701	693	770
Lipawa	1 071	388	365	340
Kłajpeda	308	467	503	.

a Łącznie z obrotem wewnętrznym.

TABL. 16. POLSKA FLOTA HANDLOWA MORSKA I RZECZNA W LATACH 1927—1931

Rok	Flota handlowa morska *a*		Flota handlowa rzeczna		
	Liczba statków	Pojemność w tys. reg. tonn brutto	Liczba statków ogółem	Z własnym napędem	Bez własnego napędu
1. I 1927	6	11,2	.	.	.
1. I 1928	10	14,7	1 509	1 367	142
1. I 1929	18	22,2	1 838	1 684	154
1. I 1930	26	38,3	2 048	1 882	166
1. I 1931	29	58,7	.	.	.

a Ponad 100 reg. tonn brutto.

TABL. 17. ŚWIATOWA FLOTA HANDLOWA MORSKA W LATACH 1914, 1929, 1930

Państwa	1914	1929	1930	1914	1929	1930
	w tysiącach reg. tonn brutto			w odsetkach		
Ogółem	**49 090**	**68 074**	**69 607**	*100,0*	*100,0*	*100,0*
w tem:						
Anglja	21 045	23 116	23 381	*42,9*	*31,0*	*33,6*
St.Zjedn. A.P.	5 368	14 482	14 045	*10,9*	*21,3*	*20,2*
Japonja	1 708	4 187	4 317	*3,5*	*6,2*	*6,2*
Niemcy	5 459	4 093	4 229	*11,1*	*6,0*	*6,1*
Francja	2 319	3 379	3 531	*4,7*	*5,0*	*5,1*
Włochy	1 668	3 285	3 331	*3,4*	*4,8*	*4,8*
Holandja	1 496	2 939	3 086	*3,0*	*4,3*	*4,4*
Norwegja	3 668	3 224	2 505	*7,5*	*4,7*	*3,6*
Szwecja	1 118	1 510	1 623	*2,3*	*2,2*	*2,3*
Danja	820	1 055	1 088	*1,7*	*1,5*	*1,6*

TABL. 18. DROGI WODNE W POLSCE

Dorzecza	Ogółem	Rzeki żeglowne	Rzeki spławne	Kanały	Długość kanału w *km*
	kilometrów				
Ogółem	**14 178**	**6 685**	**7 493**	**Ogółem**	**185,0**
Wisła	5 288	2 780	2 508	Bydgoski	24,7
Warta	814	621	193	Augustowski	34,0
Dniestr	944	360	584	Królewski	73,0
Prut	224	—	224	Ogińskiego	53,3
Prypeć	3 561	2 044	1 517		
Niemen	2 800	728	2 072		
Dźwina	547	152	395		

TABL. 19. DROGI WODNE ŚRÓDLĄDOWE W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH

A. Długość dróg w tys. *km*

Państwa	Rzeki żeglowne	Kanały
Z.S.S.R.	86,0	4,0
St.Zjedn.A.P.	49,6	2,8
Niemcy	10,0	2,2
Francja	6,8	5,3
Polska	6,7	0,2
Holandja	1,6	3,6
Belgja	0,9	0,8
Austrja	0,9	0,0
Czechosłowacja	0,7	—

B. Przewóz towarów w milj. tonn

Państwa	1927	1928	1929
St.Zjedn.A.P.	198,7	206,2	.
Niemcy	113,0	109,1	111,8
Francja	41,9	48,1	49,8
Holandja	50,6	47,3	50,1
Z.S.S.R.	35,2	39,0	46,9
Belgja	34,1	.	.
Czechosłowacja	5,5	5,2	.
Finlandja	4,3	4,2	.
Austrja	1,9	2,4	.

TABL. 20. LOTNICTWO NA LINJACH PASAŻERSKICH W POLSCE W LATACH 1926—1930

Rok	Linje		Przyloty i odloty razem				
	Liczba	Długość w *km*	Liczba lotów	Przebyta droga w tys. *km*	Liczba pasażerów	Ładunki	Poczta
						w tonnach	
1926	9	2 582	2 883	918	6 427	169	1
1927	12	3 601	3 729	1 133	7 469	288	14
1928	9	2 717	3 921	1 189	6 789	248	36
1929	16	4 171	6 122	1 552	15 056	439	54
1930	16	4 499	5 762	1 518	12 507	413	76

TABL. 21. LOTNICTWO NA LINJACH PASAŻERSKICH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1927—1929

Państwa	Przebyta droga w tys. *km*			Przewieziono pasażerów w tys.		
	1927	1928	1929	1927	1928	1929
Kanada . . .	1 263	4 157	9 577	35,7	149,5	268,9
Niemcy . . .	9 970	11 450	10 419	107,6	120,7	96,8
Francja . . .	5 987	.	9 161	15,8	19,5	25,3
Włochy . . .	.	.	3 009	.	.	25,0
Japonja . . .	762	878	1 106	14,8	18,0	17,5
Z.S.S.R. . . .	2 126	.	.	16,4	.	.
Austrja . . .	1 576	2 013	1 926	15,7	18,3	17,4
Polska . .	1 133	1 189	1 552	7,5	6,8	15,1

TABL. 22. INSTYTUCJE POCZTOWO-TELEGRAFICZNE W POLSCE W DN. 1. I 1931 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	Województwa			
		centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Ogólna liczba instytucyj					
Instytucje pocztowe	3 646	1 082	580	1 025	959
Stacje telegraficzne .	3 845	1 007	554	1 589	695
Telefony międzymiast.	3 826	1 002	553	1 589	682
Liczba instytucyj na 100 000 mieszkańców					
Instytucje pocztowe	11,9	8,4	11,1	23,5	11,6
Stacje telegraficzne .	12,5	7,8	10,6	36,4	8,4
Telefony międzymiast.	12,4	7,8	10,6	36,4	8,3
Liczba instytucyj na 1 000 *km*²					
Instytucje pocztowe	9,4	7,9	4,7	21,7	12,1
Stacje telegraficzne .	9,9	7,3	4,5	33,7	8,8
Telefony międzymiast.	9,9	7,3	4,4	33,7	8,6

TABL. 23. RUCH POCZTOWO-TELEGRAFICZNY W POLSCE W LATACH 1925—1929

Rok	Listy	Przekazy	Telegramy
	w miljonach sztuk		
1925	672	11	15
1926	736	14	14
1927	833	16	15
1928	934	16	14
1929	999	17	13

TABL. 24. TELEGRAF W POLSCE W LATACH 1925—1929

Rok	Długość linij w *km*	Liczba stacyj telegraficzn.
1925	33 899	3 739
1926	30 681	3 876
1927	26 458	4 032
1928	27 012	4 214
1929	24 505	4 616

TABL. 25. TELEFONY W POLSCE W LATACH 1925—1929

Rok	Liczba sieci miejscowych	Długość przewodów w tys. *km*	Centrale telefoniczne	Publiczne rozmównice	Abonenci w tysiącach	Rozmowy w miljonach
1925	1 724	226,3	1 736	3 103	92	574
1926	1 967	229,1	2 006	3 310	102	578
1927	2 113	246,3	2 142	3 548	112	616
1928	2 397	263,9	2 466	3 767	126	672
1929	2 571	269,7	2 794	4 005	137	723

TABL. 26. PRZESYŁKI POCZTOWE W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.

Państwa	Liczba przesyłek na 1 mieszkańca			Państwa	Liczba przesyłek na 1 mieszkańca		
	ogółem	w obrocie			ogółem	w obrocie	
		krajowym	zagranicznym			krajowym	zagranicznym
Francja . .	154,2	145,1	9,1	Czechosłow.	66,7	54,0	12,7
Belgja . . .	150,0	128,4	21,6	Włochy . .	55,2	51,5	3,7
Austrja . .	145,9	98,2	47,7	Zw.Poł.Afr.	48,3	41,8	6,5
Szwajcarja .	144,1	119,3	24,8	Węgry . .	38,7	33,1	5,6
Anglja . .	143,9	131,5	12,4	Jugosławja	32,0	27,6	4,4
Holandja .	125,6	107,3	18,3	Brazylja . .	31,9	27,9	4,0
Niemcy . .	121,8	111,9	9,9	Polska .	30,7	25,0	5,7
Japonja . .	78,9	74,5	4,4	Rumunja .	23,6	20,8	2,8
Szwecja . .	74,6	65,4	9,2	Z.S.S.R. . .	5,2	4,9	0,3

TABL. 27. OBRÓT TELEGRAMÓW W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.

Państwa	Liczba telegramów na 1 000 mieszk. ogółem	w obrocie krajowym	w obrocie zagranicznym	Państwa	Liczba telegramów na 1 000 mieszk. ogółem	w obrocie krajowym	w obrocie zagranicznym
Australja .	2853	2621	232	Austrja . .	784	267	517
Anglja . . .	1465	963	502	Niemcy . .	645	404	241
Belgja . . .	1311	782	529	Czechosłow.	544	289	255
Japonja . .	1261	1213	48	Węgry . . .	541	338	203
Szwajcarja .	1244	273	971	Rumunja .	447	372	75
Francja . .	1151	860	291	Jugosławja .	396	330	66
Holandja .	1047	301	746	Polska .	254	195	59
Szwecja . .	896	460	436	Z.S.S.R . .	181	175	6
Włochy . .	854	730	124				

TABL. 28. TELEFONY W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH NA 1. I 1928, 1929

A. Ogólna liczba aparatów telefonicznych w tys.

Państwa	1928	1929
St. Zjedn. A.P.	18 523	19 341
Niemcy . . .	2 815	2 950
Anglja . . .	1 634	1 760
Kanada . . .	1 260	1 335
Francja . . .	883	966
Japonja . . .	751	811
Szwecja . . .	467	486
Australja . .	442	477
Włochy . . .	293	333
Danja	324	331
Holandja . .	239	255
Szwajcarja .	224	244
Argentyna . .	232	240
Austrja . . .	165	209
Norwegja . .	179	185
Polska . .	157	174
Czechosłowacja	134	144

B. Liczba aparatów na 100 mieszkańców

Państwa	1928	1929
St. Zjedn. A.P.	15,8	16,3
Kanada . . .	13,2	13,7
Danja	9,3	9,4
Szwecja . . .	7,7	7,9
Australja . .	7,2	7,6
Norwegja . .	6,4	6,6
Szwajcarja .	5,6	6,1
Niemcy . . .	4,4	4,6
Anglja . . .	3,6	3,8
Holandja . .	3,1	3,3
Austrja . . .	2,4	3,1
Francja . . .	2,2	2,3
Argentyna . .	2,2	2,3
Japonja . . .	1,2	1,3
Czechosłowacja	0,9	1,0
Włochy . . .	0,7	0,8
Polska . .	0,5	0,5

DZIAŁ IX. HANDEL ZAGRANICZNY

TABL. 1. BILANS HANDLU ZAGRANICZNEGO POLSKI W LATACH 1923—1930

Wyszczególnienie	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
	w miljonach złotych							
Przywóz . . .	1 920	2 542	2 755	1 539	2 892	3 362	3 111	2 246
Wywóz . . .	2 056	2 177	2 188	2 246	2 515	2 508	2 813	2 433
Saldo	+136	−365	−567	+707	−377	−854	−298	+187

Uwaga. Obszar celny Polski obejmuje W. m. Gdańsk.

TABL. 2. PRZEGLĄD OGÓLNY HANDLU ZAGRANICZNEGO POLSKI WEDŁUG GRUP KLASYFIKACJI MIĘDZYNARODOWEJ *a* W LATACH 1925—1930

Grupy towarów	1925	1926	1927	1928	1929	1930
	wartość					
Przywóz w miljonach złotych						
Ogółem *b*	**2 755**	**1 539**	**2 892**	**3 362**	**3 111**	**2 246**
I. Zwierzęta żywe . .	2	1	6	3	5	3
II. Art. spoż. i napoje .	698	219	616	594	380	287
III. Surowce i półfabryk.	847	753	1 140	1 282	1 300	923
IV. Wyroby gotowe . .	1 208	566	1 130	1 483	1 426	1 033
V. Złoto i srebro (kruszec i monety)	2	3	4	307	20	27
W odsetkach ogólnej wartości przywozu						
Ogółem *b*	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*
I. Zwierzęta żywe . .	*0,1*	*0,1*	*0,2*	*0,1*	*0,2*	*0,1*
II. Art. spoż. i napoje .	*25,3*	*14,2*	*21,3*	*17,7*	*12,2*	*12,8*
III. Surowce i półfabryk.	*30,7*	*48,9*	*39,4*	*38,1*	*41,8*	*41,1*
IV. Wyroby gotowe . .	*43,9*	*36,8*	*39,1*	*44,1*	*45,8*	*46,0*
Wywóz w miljonach złotych						
Ogółem *b*	**2 188**	**2 246**	**2 515**	**2 508**	**2 813**	**2 433**
I. Zwierzęta żywe . .	174	115	191	232	225	188
II. Art. spoż. i napoje .	512	595	519	526	715	692
III. Surowce i półfabryk.	1 001	1 226	1 454	1 386	1 321	1 028
IV. Wyroby gotowe . .	501	310	351	364	552	525
V. Złoto i srebro (kruszec i monety)	0,0	0,1	1	0,2	1	43
W odsetkach ogólnej wartości wywozu						
Ogółem *b*	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*
I. Zwierzęta żywe. . .	*8,0*	*5,1*	*7,6*	*9,3*	*8,0*	*7,7*
II. Art. spoż. i napoje .	*23,4*	*26,5*	*20,6*	*21,0*	*25,4*	*28,4*
III. Surowce i półfabryk.	*45,7*	*54,6*	*57,8*	*55,2*	*47,0*	*42,3*
IV. Wyroby gotowe . .	*22,9*	*13,8*	*14,0*	*14,5*	*19,6*	*21,6*

a Konwencja Międzynarodowa w Brukseli z dn. 31. XII 1913 r.
b Bez złota i srebra.

TABL. 3. HANDEL POLSKI Z UWZGLĘDNIENIEM HANDLU PRZEZ GDAŃSK I GDYNIĘ W LATACH 1928—1930

A. Przywóz

Grupy towarów	1928	1929	1930	1928	1929	1930
	Waga w tysiącach tonn			Wartość w miljonach złotych		
Ogółem	**5 165**	**5 088**	**3 571**	**3 362**	**3 111**	**2 246**
w tem: przez Gdańsk	**1 610**	**1 562**	**778**	**888**	**793**	**512**
przez Gdynię	**115**	**218**	**343**	**34**	**64**	**84**
Produkty spożywcze . .	807	445	369	651	451	357
przez Gdańsk	329	192	152	317	222	168
przez Gdynię	42	46	51	26	29	36
Produkty zwierzęce . .	42	32	32	278	237	199
przez Gdańsk	9	6	7	53	41	34
przez Gdynię	0,1	0,1	0,0	0,2	0,3	2
Materjały budowlane i wyroby ceramiczne . . .	1 368	1 257	1 023	48	46	33
przez Gdańsk	49	36	17	3	3	1
przez Gdynię	6	2	2	0,4	0,2	0,2
Minerały i wyroby z nich	855	1 057	680	101	121	84
przez Gdańsk	238	386	202	17	25	14
przez Gdynię	0,1	15	23	0,0	1	1
Gumelastyka	7	7	6	65	50	40
przez Gdańsk	3	3	3	23	21	19
Materjały i przetwory chemiczne nieorganiczne	664	790	428	115	137	74
przez Gdańsk	313	372	210	61	61	32
przez Gdynię	67	115	40	7	15	7
Materjały i przetwory chemiczne organiczne . .	93	107	95	138	153	139
przez Gdańsk	38	41	40	55	62	53
przez Gdynię	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
Metale i wyroby z metali	612	632	418	245	266	173
przez Gdańsk	513	406	71	116	107	39
przez Gdynię	0,1	39	224	0,1	7	29
Maszyny i aparaty . . .	71	64	32	320	300	171
przez Gdańsk	13	10	5	67	55	30
przez Gdynię	0,2	0,2	0,3	0,1	1	2
Przyrządy, przewodniki i inne mat. elektrotech.	15	12	8	93	97	71
przez Gdańsk	1	1	1	12	16	10
przez Gdynię	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,5
Środki komunikacji . .	17	17	10	114	113	68
przez Gdańsk	6	8	4	37	48	24
przez Gdynię	0,0	0,0	0,1	0,2	9	4
Papier i wyroby z papieru	90	77	74	84	73	58
przez Gdańsk	12	11	10	10	8	7
przez Gdynię	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Materjały i wyroby włókniste	138	130	111	841	788	569
przez Gdańsk	5	6	5	57	64	43
przez Gdynię	0,0	0,3	0,3	0,0	1	1

(dok. str. 61)

TABL. 3. HANDEL POLSKI Z UWZGLĘDNIENIEM HANDLU PRZEZ GDAŃSK I GDYNIĘ W LATACH 1928—1930 (dok.

B. Wywóz

Grupy towarów	1928	1929	1930	1928	1929	1930
	Waga w tysiącach tonn			Wartość w miljonach złotych		
Ogółem	**20424**	**21037**	**18922**	**2 508**	**2 813**	**2 433**
w tem: przez Gdańsk	**6748**	**6865**	**7475**	**588**	**699**	**651**
przez Gdynię	**1593**	**2402**	**2932**	**45**	**71**	**147**
Produkty spożywcze	846	1 515	1 907	594	788	739
przez Gdańsk	296	673	838	170	310	267
przez Gdynię	1	33	110	0,2	12	71
Zwierzęta żywe w tys.szt.	3 015	2 950	2 759	232	225	188
przez Gdańsk „ „	15	24	31	7	9	10
Produkty zwierzęce	20	19	23	54	57	59
przez Gdańsk	5	3	6	14	12	10
Materjały i wyroby drzewne	4 889	3 746	2 803	590	482	348
przez Gdańsk	936	608	753	173	133	129
przez Gdynię	2	0,1	0,5	0,1	0,2	0,3
Rośliny i ich części	76	111	81	63	81	54
przez Gdańsk	15	30	21	26	31	19
Materjały budowlane i wyroby ceramiczne	601	522	250	14	12	11
przez Gdańsk	91	73	65	7	6	5
Paliwo, asfalt, ropa i pochodne	13280	14333	12867	454	467	400
przez Gdańsk	5351	5410	5699	170	157	162
przez Gdynię	1589	2367	2817	44	57	72
Materjały i przetwory chemiczne nieorganiczne	128	109	171	25	28	38
przez Gdańsk	34	45	58	6	9	10
Materjały i przetwory chemiczne organiczne	34	37	30	18	20	17
przez Gdańsk	7	7	5	3	4	3
Metale i wyroby z metali	336	422	611	269	324	317
przez Gdańsk	9	6	13	4	5	8
Maszyny i aparaty	3	5	3	8	16	11
Papier i wyroby z papieru	17	17	20	7	9	10
przez Gdańsk	1	3	8	1	2	4
przez Gdynię	0,0	1	1	0,0	1	1
Materjały i wyroby włókniste	37	42	30	149	240	186
przez Gdańsk	1	1	1	3	4	8
Odzież i konfekcja	0,4	1	0,3	7	13	10
przez Gdańsk	0,0	0,1	0,1	0,0	2	2

TABL. 4. HANDEL POLSKI. PRZYWÓZ I WYWÓZ NAJWAŻNIEJSZYCH TOWARÓW W LATACH 1928—1930

Towary	1928	1929	1930	1928	1929	1930
	Waga w tysiącach tonn			Wartość w miljonach złotych		
A. Przywóz						
Bawełna	76	66	61	326	271	198
Wełna	17	20	19	181	198	124
Tkaniny	6	5	4	125	127	108
Przędza	7	6	5	157	140	104
Rudy	835	1 026	650	85	105	72
Tłuszcze techniczne . .	39	51	47	63	78	66
Skóry wyprawione . . .	4	4	3	101	86	63
Tytoń	10	16	19	34	52	61
Papier i wyroby	90	77	74	84	73	58
Tłuszcze jadalne	41	42	29	96	87	56
Śledzie	81	100	89	50	57	52
Skóry surowe	22	15	21	74	42	47
Samochody	12	12	7	83	71	43
Żelastwo (szmelc) . . .	532	516	334	75	76	43
Owoce i jagody	29	38	45	29	33	34
Futra surowe	3	3	3	26	36	30
Kawa	7	8	8	34	37	26
Futra wyprawione . . .	0,4	0,3	0,2	38	35	26
Miedź i wyroby	12	11	8	37	44	26
Ryż	101	56	53	62	30	26
Maszyny włókiennicze .	12	8	3	68	50	22
Kotły, aparaty i części do ogrzewania	7	8	4	30	37	22
B. Wywóz						
Węgiel	12863	13934	12497	363	384	335
Drewno napółobrobione .	1 723	1 311	1 311	317	254	211
Trzoda chlewna tys. szt.	1 279	960	721	208	185	139
Cukier.	186	298	395	102	134	138
Jaja	55	53	55	145	143	135
Mięso	28	29	44	68	88	110
Cynk	133	140	140	144	152	105
Drewno surowe	3 094	2 358	1 428	226	169	91
Przędza	3	6	7	46	88	85
Szyny, żelazo i stal . . .	58	108	273	18	36	84
Tkaniny	8	11	7	65	112	83
Żyto	7	200	383	3	59	71
Masło	11	15	12	66	88	59
Jęczmień	111	244	217	46	82	50
Pasza	208	296	293	50	65	44
Wyroby z drzewa . . .	70	75	63	45	57	44
Rury	58	67	54	35	45	41
Blacha żelazna i stalowa	36	50	90	22	26	37
Nasiona roślin pastewnych i traw	44	64	52	39	46	30
Nawozy sztuczne . . .	77	71	131	14	16	28
Skóry surowe	7	5	10	22	18	27
Bydło rogate tys. szt. .	3	29	40	4	16	22

TABL. 5. HANDEL POLSKI WYTWORAMI ROLNICZEMI I WYROBAMI PRZEMYSŁU ROLNEGO STREFY UMIARKOWANEJ W LATACH 1928/29—1929/30 *a*

Grupy towarów	Przywóz 1928/29	Przywóz 1929/30	Wywóz 1928/29	Wywóz 1929/30
	wartość w miljonach złotych			
Ogółem	550	429	1 040	1 181
I. Produkcja roślinna	170	121	277	326
II. Produkcja zwierzęca	337	278	583	602
Zwierzęta żywe	3	5	219	203
Produkty zwierzęce	334	273	364	399
III. Produkty przemysłu rolnego	43	30	180	253

a Lata gospodarcze, t. j. od 1. VIII do 31. VII.

TABL. 6. HANDEL ZAGRANICZNY POLSKI WEDŁUG ZASADNICZYCH DZIEDZIN PRZEMYSŁU W LATACH 1928—1930

Grupy towarów	Przywóz 1928	Przywóz 1929	Przywóz 1930	Wywóz 1928	Wywóz 1929	Wywóz 1930
	Wartość w miljonach złotych					
Przemysł hutniczy	885	912	578	283	352	341
surowce i półfabrykaty	209	237	146	163	176	125
wyroby gotowe	676	675	432	120	176	216
Przemysł mineralny	72	72	54	15	14	13
surowce i półfabrykaty	25	25	20	10	10	8
wyroby gotowe	47	47	34	5	4	5
Przemysł chemiczny	312	340	252	132	130	112
surowce i półfabrykaty	204	235	162	31	35	43
wyroby gotowe	108	105	90	101	95	69
Przemysł skórzany	263	222	189	34	34	40
surowce i półfabrykaty	100	78	76	29	28	35
wyroby gotowe	163	144	113	5	6	5
Przemysł włókienniczy	840	788	569	149	240	186
surowce i półfabrykaty	715	661	461	84	127	103
wyroby gotowe	125	127	108	65	113	83
Przemysł papierniczy	102	93	75	11	14	14
surowce	46	42	33	4	5	6
wyroby gotowe	56	51	42	7	9	8
Przemysł drzewny	21	26	18	590	482	348
surowce i półfabrykaty	9	12	9	544	423	303
wyroby gotowe	12	14	9	46	59	45
Wielki przemysł rolny	17	19	10	115	151	169
w tem produkty:						
młynarstwa	8	4	2	1	4	17
krochmalnictwa	3	3	3	6	3	5
cukrownictwa	0	4	2	102	134	138
browarnictwa	5	6	2	0	0	1
gorzelnictwa	0	0	0	1	6	4

TABL. 7. HANDEL POLSKI Z POSZCZEGÓLNEMI KRAJAMI W LATACH 1924 i 1930

Części świata Państwa	1924		1930		1924		1930	
	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz
	wartość w milj. złotych				wartość w %%			
Ogółem . . .	**2 542**	**2 177**	**2 246**	**2 433**	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*
Europa . . .	2 081	2 128	1 740	2 310	*81,9*	*97,7*	*77,5*	*94,9*
w tem:								
Anglja . .	190	229	178	294	*7,5*	*10,5*	*7,9*	*12,1*
Austrja . .	298	220	127	227	*11,7*	*10,1*	*5,7*	*9,3*
Belgja . .	52	38	55	62	*2,0*	*1,7*	*2,5*	*2,5*
Czechosłow.	146	171	170	216	*5,7*	*7,9*	*7,5*	*8,9*
Francja .	125	91	151	75	*4,9*	*4,2*	*6,7*	*3,1*
Holandja	43	68	78	83	*1,7*	*3,1*	*3,5*	*3,4*
Łotwa . .	12	45	6	67	*0,5*	*2,1*	*0,3*	*2,8*
Niemcy .	877	940	606	627	*34,5*	*43,2*	*27,0*	*25,7*
Rumunja .	35	135	22	51	*1,4*	*6,2*	*1,0*	*2,1*
Szwajcarja	40	10	85	52	*1,6*	*0,5*	*3,8*	*2,1*
Szwecja .	21	23	41	111	*0,8*	*1,1*	*1,8*	*4,6*
Węgry . .	24	41	22	36	*0,9*	*1,9*	*1,0*	*1,5*
Włochy . .	128	11	70	31	*5,0*	*0,5*	*3,1*	*1,3*
Z.S.S.R. .	8	20	46	129	*0,3*	*0,9*	*2,0*	*5,3*
Azja	42	19	80	44	*1,6*	*0,9*	*3,6*	*1,8*
Ameryka. . .	381	15	351	41	*15,0*	*0,7*	*15,6*	*1,7*
w tem:								
St. Zj. A.P.	316	12	271	22	*12,4*	*0,6*	*12,0*	*0,9*
Afryka . . .	15	3	31	12	*0,6*	*0,1*	*1,4*	*0,5*
Australja . .	19	0	44	0	*0,7*	*0,0*	*1,9*	*0,0*
Z nieokreślonego kierunku	4	—	0	—	*0,2*	—	*0,0*	—
Transporty dyspozycyjne	—	12	—	14	—	*0,6*	—	*0,6*
Zaopatrywanie statków morskich	—	.	—	12	—	.	—	*0,5*

TABL. 8. OBRÓT HANDLU ZAGRANICZNEGO NIEKTÓRYCH PAŃSTW NA GŁOWĘ LUDNOŚCI W 1929 R.

	złotych		złotych		złotych
Nowa Zelandja	2 990	Norwegja . .	1 517	St.Zjedn. A.P.	696
Kanada . . .	2 237	Argentyna . .	1 417	Zw. Połudn. Afr.	691
Danja	2 217	Szwecja . . .	1 397	Łotwa	573
Holandja . .	2 172	Austrja . . .	1 007	Estonja . . .	511
Szwajcarja .	2 075	Francja . .	917	Włochy . . .	408
Belgja . . .	2 007	Niemcy . . .	860	Węgry	377
Australja . .	1 774	Finlandja . .	828	Hiszpanja . .	360
Anglja . . .	1 649	Czechosłowacja	728	P o l s k a . .	190

TABL. 9. HANDEL ZAGRANICZNY NIEKTÓRYCH PAŃSTW W LATACH 1925—1930

Państwa	Przeciętna roczna 1925—1929			1930		
	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo
	wartość w miljardach złotych					
Anglja	50,8	32,9	−17,9	44,2	27,0	−17,2
Austrja	3,8	2,5	− 1,3	3,4	2,3	− 1,1
Belgja	7,6	6,8	− 0,8	7,7	6,5	− 1,2
Czechosłowacja .	4,7	5,2	+ 0,5	4,1	4,6	+ 0,5
Danja	3,7	3,5	− 0,2	3,9	3,6	− 0,3
Francja	18,7	18,4	− 0,3	18,3	15,0	− 3,3
Hiszpanja . . .	4,3	3,3	− 1,0	4,2	4,0	− 0,2
Holandja	9,2	6,7	− 2,5	8,7	6,2	− 2,5
Indje Bryt. . . .	7,8	11,0	+ 3,2	6,4	8,0	+ 1,6
Japonja	9,1	8,2	− 0,9	6,6	6,3	− 0,3
Kanada	9,9	11,4	+ 1,5	8,9	8,0	− 0,9
Niemcy	27,0	22,6	− 4,4	22,1	24,1	+ 2,0
Polska . . .	2,7	2,5	− 0,2	2,2	2,4	+ 0,2
St.Zjedn. A.P. .	37,7	43,7	+ 6,0	27,3	34,2	+ 6,9
Szwecja.	3,8	3,7	− 0,1	3,9	3,7	+ 0,2
Włochy	9,6	6,8	− 2,8	8,2	5,7	− 2,5

TABL. 10. STRUKTURA HANDLU ZAGRANICZNEGO NIEKTÓRYCH PAŃSTW W 1927 R.

Państwa	Ogółem	Zwierzęta żywe	Artykuły spożywcze i napoje	Surowce i półfabrykaty	Wyroby gotowe	Złoto, srebro (kruszec i monety)
Przywóz — w %% ogólnej wartości						
Anglja	100,0	1,6	42,0	33,7	19,2	3,5
Belgja	100,0	0,3	24,7	52,1	22,7	0,2
Czechosłowacja .	100,0	4,0	20,9	47,5	27,5	0,1
Danja	100,0	0,2	24,2	38,0	37,5	0,1
Holandja	100,0	0,1	25,1	36,3	37,4	1,1
Niemcy	100,0	1,2	29,9	49,7	17,5	1,7
Polska . . .	100,0	0,2	21,3	39,4	39,0	0,1
St.Zjedn. A.P. .	100,0	0,6	21,7	48,2	23,6	5,9
Wywóz — w %% ogólnej wartości						
Anglja	100,0	0,3	5,9	15,3	73,6	4,9
Belgja	100,0	0,6	8,0	33,6	57,5	0,3
Czechosłowacja .	100,0	0,2	14,3	19,6	65,8	0,1
Danja	100,0	6,4	76,5	6,2	10,9	0,0
Holandja	100,0	1,1	40,7	20,3	35,7	2,2
Niemcy	100,0	0,1	4,1	21,9	73,7	0,2
Polska . . .	100,0	7,6	20,6	57,8	14,0	0,0
St.Zjedn. A.P. .	100,0	0,1	16,8	40,5	37,4	5,2

DZIAŁ X. HANDEL WEWNĘTRZNY I SPOŻYCIE

TABL. 1. LICZBA I OBROTY PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH

A. Według kategoryj świadectw przemysłowych w latach 1925-1929

Rok	Ogółem	Przedsiębiorstwa wykupujące świadectwa przemysłowe			
		I kat.	II kat.	III kat.	IV kat.
Liczba przedsiębiorstw w tysiącach					
1925	381,3	1,5	33,1	190,9	155,8
1926	395,5	1,0	29,3	191,4	173,8
1927	428,2	1,0	30,5	203,1	193,6
1928	446,2	1,1	35,5	219,0	190,6
1929	446,4	1,1	38,9	229,5	176,9
Suma obrotu rocznego w milj. złotych					
1925	11 289	1 749	4 370	4 050	1 120
1926	9 214	1 354	3 370	3 420	1 070
1927	12 482	1 881	4 842	4 326	1 433
1928	15 080	2 350	6 179	4 942	1 609
1929	15 059	2 073	6 524	4 951	1 511
Obrót na 1 przedsiębiorstwo w tys. złotych					
1925	*30*	*1 169*	*132*	*21*	*7*
1926	*23*	*1 331*	*115*	*18*	*6*
1927	*29*	*1 851*	*159*	*21*	*7*
1928	*34*	*2 184*	*174*	*23*	*8*
1929	*34*	*1 885*	*168*	*22*	*9*

B. Według grup województw w latach 1927—1929

Wyszczególnienie	Ogółem	Województwa				
		centralne		wschodnie	zachodnie	południowe
		ogółem	m. st. Warszawa			
Liczba przedsiębiorstw w tysiącach						
1927	428,2	193,4	29,8	54,9	66,2	113,7
1928	446,2	198,0	29,8	57,9	70,1	120,2
1929	446,4	197,4	30,0	56,7	71,7	120,6
Kateg. I . . .	1,1	0,6	0,5	0,0	0,3	0,2
„ II . . .	38,9	15,9	5,0	4,4	11,4	7,2
„ III . . .	229,5	97,8	13,0	34,3	39,7	57,7
„ IV . . .	176,9	83,1	11,5	18,0	20,3	55,5
Na 1 przedsiębiorstwo przypadało w 1929 r.						
Mieszkańców .	*68*	*65*	*36*	*91*	*60*	*68*
Kilometrów[2] . .	*0,87*	*0,70*	.	*2,19*	*0,66*	*0,66*
Obrót przedsiębiorstw w 1929 r.						
Ogółem milj. zł.	**15 059**	**7 277**	**3 142**	**1 213**	**3 719**	**2 850**
Na 1 przedsięb. tys. zł. . . .	*34*	*37*	*105*	*21*	*52*	*24*
Na 1 mieszk. złotych . . .	*495*	*570*	*2 893*	*236*	*861*	*348*

TABL. 1. LICZBA I OBROTY PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH (dok.)

C. Według poszczególnych branż w latach 1928, 1929

Branże	Liczba przedsiębiorstw w tysiącach		Obroty ogółem w milj. złotych		Obroty na 1 przedsiębiorstwo tys. złotych	
	1928	1929	1928	1929	1928	1929
Ogółem	**446,2**	**446,4**	**15 080**	**15 059**	*34*	*34*
Skup zawodowy	34,4	33,8	1 595	1 549	*46*	*46*
Artykuły spoż.-kolonj.	167,9	189,2	3 842	4 425	*23*	*23*
Zakłady gastronom.	33,1	36,5	668	752	*20*	*21*
Wina i wódki	4,5	5,4	161	222	*35*	*41*
Manufaktura	25,1	24,7	1 463	1 270	*58*	*51*
Konfekcja i galanterja	25,3	26,5	644	657	*25*	*24*
Ubrania	8,4	9,2	219	243	*26*	*27*
Skóry i obuwie	17,0	17,9	443	446	*26*	*25*
Maszyny, narzędzia i art. techniczne	2,4	1,6	574	393	*239*	*249*
Artykuły budowlane i opałowe	11,1	11,9	744	766	*66*	*64*
Żelazo i wyroby żel.	6,4	6,8	503	542	*78*	*79*
Porcelana, szkło, fajans	5,5	4,8	154	156	*28*	*32*
Instrumenty *a*	1,4	1,3	195	201	*135*	*150*
Apteki i składy apt.	4,0	4,5	246	299	*61*	*66*
Hotele, pensjonaty	3,3	3,5	60	58	*18*	*17*
Księgarnie i mat.piśm.	4,6	4,7	219	248	*48*	*53*
Syndykaty i spółdzielnie rolnicze	2,4	3,2	229	385	*95*	*122*
Banki i spółdz. kred.	1,6	1,2	293	311	*183*	*268*
Towarzystwa ubezp.	0,2	0,1	75	77	*375*	*1149*
Przedsiębiorstwa spedycyjne i przewozowe	3,3	5,6	157	219	*48*	*39*
Teatry i widowiska	0,6	0,8	52	61	*87*	*81*
Przedsięb. inne	83,7	53,2	2 544	1 779	*30*	*33*

a Chirurgiczne, optyczne, fotograficzne, muzyczne, elektrotechniczne i radjotechniczne.

Źródło: Dane Ministerstwa Skarbu.

TABL. 2. ZBYT WĘGLA KAMIENNEGO Z KOPALŃ POLSKI WEWNĄTRZ KRAJU W LATACH 1924—1930

Grupy odbiorców	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
	w odsetkach ogólnego zbytu w kraju						
Razem 1—4	**71,6**	**73,8**	**75,3**	**74,5**	**76,7**	**75,3**	**75,9**
1. Przemysł	43,5	45,5	53,4	52,7	54,5	51,7	54,8
2. Żegluga	1,1	1,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1
3. Pośrednicy	18,6	17,2	11,6	11,2	11,4	12,3	10,9
4. Opał domowy	8,4	9,8	10,1	10,5	10,7	11,3	10,1
Razem 5—7	**28,4**	**26,2**	**24,3**	**25,5**	**23,3**	**24,7**	**24,1**
5. Koleje żelazne	19,4	19,0	17,8	19,3	17,5	18,6	18,1
6. Inne inst. państw.	2,3	1,4	1,4	1,6	1,4	1,9	2,0
7. Instyt. miejskie	6,7	5,8	5,1	4,6	4,4	4,2	4,0

TABL. 3. ZBYT ŻELAZA WALCOWANEGO W LATACH 1927—1930

Rok	Ogółem	Handel	Przemysł ogółem	Przemysł w tem huty syndykatowe	Rząd	Samorządy
			W tysiącach tonn			
1927	528,8	189,6	210,1	32,8	127,9	1,2
1928	712,6	245,0	291,8	16,7	173,5	2,3
1929	508,3	178,0	229,8	5,8	97,1	3,4
1930	369,9	147,9	149,3	3,6	72,0	0,7
			W odsetkach			
1927	*100,0*	*35,9*	*39,7*	*6,2*	*24,2*	*0,2*
1928	*100,0*	*34,4*	*41,0*	*2,4*	*24,3*	*0,3*
1929	*100,0*	*35,0*	*45,2*	*1,1*	*19,1*	*0,7*
1930	*100,0*	*40,0*	*40,4*	*1,0*	*19,4*	*0,2*

Źródło: Dane Syndykatu Polskich Hut Żelaznych.

TABL. 4. SPRZEDAŻ WYROBÓW PAŃSTWOWEGO MONOPOLU TYTONIOWEGO W LATACH 1925—1930

Grupy województw	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Ogólna wartość sprzedanych wyrobów w miljonach złotych						
Polska	**371**	**475**	**559**	**647**	**705**	**704**
Woj. centralne	149	192	227	253	267	271
„ wschodnie	32	41	49	60	63	62
„ zachodnie	78	99	122	149	168	169
„ południowe . . .	112	143	161	185	207	202
Przeciętna wartość sprzedanych wyrobów na 1 mieszk. w złotych						
Polska	**12,6**	**15,9**	**18,5**	**21,4**	**23,1**	**22,9**
Woj. centralne	12,1	15,4	18,0	20,0	20,8	21,0
„ wschodnie	6,6	9,3	9,8	11,7	12,2	11,8
„ zachodnie	17,7	20,8	27,3	34,7	38,7	38,8
„ południowe . . .	14,1	17,8	19,9	22,7	25,2	24,4

TABL. 5. SPRZEDAŻ WYROBÓW PAŃSTWOWEGO MONOPOLU SPIRYTUSOWEGO W LATACH 1925—1930

Grupy województw	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Ogólna ilość sprzedanych wyrobów w tysiącach hektolitrów						
Polska	**499**	**554**	**501**	**596**	**613**	**530**
Woj. centralne	221	230	235	288	299	280
„ wschodnie	58	81	67	78	79	58
„ zachodnie	116	119	94	107	118	99
„ południowe . . .	104	124	105	123	117	93
Przeciętna ilość sprzedanych wyrobów na 1 mieszkańca w litrach						
Polska	**1,7**	**1,9**	**1,7**	**1,9**	**2,0**	**1,7**
Woj. centralne	1,8	1,9	1,9	2,3	2,3	2,2
„ wschodnie	1,2	1,6	1,3	1,5	1,5	1,1
„ zachodnie	2,7	2,8	2,2	2,5	2,7	2,3
„ południowe . . .	1,3	1,5	1,3	1,5	1,4	1,1

TABL. 6. SPRZEDAŻ SOLI PRZEZ PAŃSTWOWY MONOPOL SOLNY W LATACH 1925—1930

Rok	Polska	Województwa			
		centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Ogólna ilość sprzedanej soli jadalnej w tysiącach tonn					
1925	280,8	120,9	49,2	32,4	78,3
1926	289,3	123,0	49,9	36,1	80,3
1927	307,5	130,8	53,8	38,2	84,7
1928	285,4	122,1	48,5	35,6	79,2
1929	301,8	128,1	53,0	36,8	83,9
1930	301,9	129,0	54,0	37,7	81,2
Przeciętna ilość sprzedanej soli jadalnej na 1 mieszkańca w kilogramach					
1925	9,7	9,9	10,2	7,9	9,9
1926	9,8	10,0	10,1	8,6	10,0
1927	10,3	10,5	10,8	9,0	10,5
1928	9,4	9,6	9,5	8,3	9,7
1929	9,9	10,0	10,2	8,5	10,2
1930	9,8	10,0	10,4	8,6	9,8
Ogólna ilość sprzedanej soli bydlęcej i przemysłowej w tysiącach tonn					
1925	22,7	8,7	0,2	8,8	5,0
1926	31,0	11,2	0,2	13,9	5,7
1927	41,2	15,8	1,0	17,4	7,0
1928	50,6	17,7	1,2	19,1	12,6
1929	52,5	20,9	1,6	21,0	9,0
1930	47,0	20,3	2,1	16,4	8,2

TABL. 7. SPRZEDAŻ CUKRU W POLSCE W LATACH 1927—29

Grupy województw	Ogólna ilość sprzedanego cukru w tysiącach tonn			Przeciętna ilość na 1 mieszkańca w *kg*		
	1927	1928	1929	1927	1928	1929
Polska	**317,8**	**351,0**	**361,0**	**10,6**	**11,5**	**11,9**
Woj. centralne . . .	154,3	166,7	171,0	12,3	13,1	13,3
„ wschodnie . .	26,8	31,1	30,6	5,3	6,1	5,9
„ zachodnie . .	66,9	76,6	79,1	15,7	17,7	18,2
„ południowe . .	69,8	76,6	80,3	8,6	9,5	9,8

Źródło: Dane Banku Cukrownictwa S. A.

TABL. 8. ZBYT KRAJOWYCH NAWOZÓW SZTUCZNYCH W LATACH 1928—1930

Rok gospodarczy Sezon (wiosna 1. X—15.V) (jesień 16.V—30.IX)	Polska		Województwa			
	ogółem	na 1 000 *ha* ziemi ornej	centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
	w tonnach					
Azotniak						
1928/29 wiosna .	90 077	*5,1*	21 991	2 343	59 572	6 171
jesień . .	46 803	*2,6*	16 997	1 042	25 167	3 597
1929/30 wiosna .	53 012	*3,0*	10 861	1 537	38 815	1 799
jesień . .	32 466	*1,8*	12 805	677	16 949	2 035
Superfosfat						
1928/29 wiosna .	119 626	*6,6*	38 224	6 163	50 511	24 728
jesień . .	165 812	*9,2*	79 056	11 561	39 316	35 879
1929/30 wiosna .	57 863	*3,2*	17 024	2 905	29 420	8 514
jesień . .	119 120	*6,6*	58 631	8 743	31 334	20 412
Sylwinit						
1928/29 wiosna .	51 240	*2,8*	13 716	370	27 227	9 927
jesień . .	50 362	*2,8*	15 455	1 694	25 111	8 102
1929/30 wiosna .	73 605	*4,1*	15 889	2 162	49 978	5 576
jesień . .	34 580	*1,9*	10 052	1 173	19 014	4 341
Kainit						
1928/29 wiosna .	76 197	*4,2*	27 177	1 261	37 911	9 848
jesień . .	50 582	*2,8*	18 665	1 707	24 324	5 886
1929/30 wiosna .	61 406	*3,4*	15 696	1 349	38 514	5 847
jesień . .	39 894	*2,2*	12 749	1 397	22 453	3 295

TABL. 9. ZBYT NIEKTÓRYCH TOWARÓW NA 1 MIESZKAŃCA W LATACH 1929, 1930

Towary	Rok	Polska ogółem	Województwa			
			centr.	wschodn.	zachodn.	południ.
W liczbach bezwzględnych						
Tytoń (w zł.) . .	1929	23,1	20,8	12,2	38,7	25,2
	1930	22,9	21,0	11,8	38,8	24,4
Spirytus *a* (w litr.)	1929	1,57	1,85	1,39	1,89	1,07
	1930	1,21	1,48	1,01	1,48	0,79
Cukier (w *kg*) . .	1929	11,9	13,3	5,9	18,2	9,8
	1930	11,3	.	.	.	.
Sól jadalna (w *kg*)	1929	9,9	10,0	10,2	8,5	10,2
	1930	9,8	10,0	10,4	8,6	9,8
Nafta (w *kg*) . . .	1929	4,37	4,49	3,46	4,53	4,67
	1930	4,16	4,24	3,34	4,00	4,62
Węgiel *b* (w *kg*) .	1929	726	618	63	2 482	395
	1930	540	426	44	1975	274
Żelazo walcowane *c*	1929	12,5	13,5	2,4	28,8	8,7
(w *kg*)	1930	9,3	11,0	2,4	16,4	7,1
Cement (w *kg*) . .	1929	29,9	27,5	11,0	62,8	28,1
	1930	24,7	23,1	9,5	49,9	23,4
Wskaźniki (Polska = 100,0)						
Tytoń	1930	*100,0*	*91,7*	*51,5*	*169,4*	*106,6*
Spirytus *a* . . .	1930	*100,0*	*120,3*	*83,5*	*122,3*	*65,3*
Cukier	1929	*100,0*	*112,7*	*50,0*	*154,2*	*83,1*
Sól jadalna . . .	1930	*100,0*	*102,0*	*106,1*	*87,8*	*100,0*
Nafta	1930	*100,0*	*101,9*	*80,2*	*96,2*	*111,1*
Węgiel *b*	1930	*100,0*	*78,9*	*8,1*	*365,7*	*50,1*
Żelazo walcowane *c*	1930	*100,0*	*118,3*	*25,8*	*176,3*	*76,3*
Cement	1930	*100,0*	*93,6*	*38,3*	*202,0*	*94,8*

a Na cele spożywcze. *b* Bez zużycia kolei, kopalń i na deputaty. *c* Żelazo handlowe, szyny, kształtowniki i t. p.

TABL. 10. POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA W 1929 R.

Wystawcy z dziedziny przemysłu, rzemiosła, handlu i finansów

A. Według poszczególnych grup

Wystawcy	Liczba wystawców	Powierzch. zajęta w m^2
Ogółem	**3 276**	**54 668**
Przemysł:		
górniczo-hutniczy	56	2 038
metalowy i maszynowy	327	13 386
włókienniczy	116	2 000
chemiczny	122	2 174
spożywczy	495	5 066
przetworów zwierzęcych	35	514
elektrotechniczny	67	2 063
drzewny	36	1 650
naftowy	25	268
pozostałe	1 771	22 760
Rzemiosło	180	776
Handel	9	783
Inni	37	1 190

B. Według województw

Województwa i W. m. Gdańsk	Liczba wystawców	Powierzch. zajęta w m^2
Ogółem	**3 276**	**54 668**
Warszawskie *a*	806	21 000
Łódzkie	311	3 102
Kieleckie	204	2 166
Lubelskie	108	1 349
Białostockie	82	185
Wileńskie	41	292
Nowogródzkie	18	113
Poleskie	31	83
Wołyńskie	38	82
Poznańskie	652	13 110
Pomorskie	180	1 460
Śląskie	238	5 515
Krakowskie	210	2 535
Lwowskie	223	2 079
Stanisławowsk.	64	362
Tarnopolskie	57	156
W. m. Gdańsk	13	1 079

a Łącznie z m. st. Warszawą.

TABL. 11. WYSTAWCY NA MIĘDZYNARODOWYCH TARGACH WSCHODNICH I POZNAŃSKICH W LATACH 1925—1930

Rok	Ogółem	Wystawcy krajowi				Wystawcy zagraniczni
		Razem	Z województw			
			centralnych i wschodnich	zachodnich	południowych	
Targi Wschodnie						
1925	1 410	1 053	286	204	563	357
1926	1 508	1 262	331	184	747	246
1927	1 515	1 117	296	156	665	398
1928	1 602	1 132	245	116	771	470
1929	1 435	955	147	93	715	480
1930	1,483	1 182	235	124	823	301
Targi Poznańskie *a*						
1925	920	711	175	452	84	209
1926	1 400	1 086	342	665	79	314
1927	1 065	792	232	501	59	273
1928	1 620	1 161	362	656	143	459
1929 *b*	—	—	—	—	—	—
1930	833	598	209	345	44	235

a Wystawcy z W. m. Gdańska włączeni są do grupy woj. zachodnich.
b Z powodu Powszechnej Wystawy Krajowej normalne Targi Poznańskie nie odbyły się w 1929 r.

TABL. 12. TARGI ZWIERZĘCE W POLSCE W 1928 R.

Grupy województw	Ogólna liczba miejscowości, w których odbywają się		Na 1 miejscowość z targami małemi przypada		Na 1 miejscowość z targami wielkiemi przypada		Ogólna liczba dni targowych	
	targi małe	targi wielkie	km^2	ludności w tys.	km^2	ludności w tys.	targi małe	targi wielkie
Polska . . .	**1 030**	**655**	*377*	*29,3*	*593*	*46,1*	**54 265**	**4 854**
Woj.:								
centralne	438	224	*315*	*28,7*	*615*	*56,1*	23 374	1 911
wschodnie	187	84	*665*	*27,0*	*1 480*	*60,2*	9 017	732
zachodnie	154	253	*306*	*29,1*	*186*	*17,7*	10 746	1 427
południowe	251	94	*315*	*32,3*	*841*	*86,2*	11 128	784

TABL. 13. PRZECIĘTNE SPOŻYCIE WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW W POLSCE W LATACH 1924—1930 [a]

Na głowę ludności w kilogramach

Produkty	Przeciętne pięcioletnie			1930
	1924—1928	1925—1929	1926—1930	
Produkty spożywcze				
Pszenica	46,4	46,8	47,1	47,8
Żyto	149,3	147,3	163,7	179,9
Jęczmień	30,7	31,2	34,6	37,7
Owies	53,5	56,0	63,8	79,7
Ryż	2,1	2,1	2,0	1,5
Herbata	0,07	0,07	0,07	0,07
Kawa	0,22	0,24	0,24	0,25
Kakao	0,17	0,17	0,18	0,20
Cukier	9,2	10,6	11,2	11,3
Surowce, półfabrykaty i wytwory				
Węgiel	790,9	856,9	874,5	793,0
Koks	41,4	47,0	49,9	48,1
Sól	14,8	15,8	15,2	11,4
Ropa naftowa.	25,4	24,6	23,4	21,3
Benzyna i gazolina	1,4	2,1	2,6	4,1
Surowiec żelaza	16,2	17,5	18,3	15,4
Cynk	1,3	1,0	0,9	1,3
Bawełna	2,1	2,2	2,2	1,9
Tkaniny bawełniane	1,8	2,0	2,0	1,7

[a] Na polskim obszarze celnym łącznie z W. m. Gdańskiem.

TABL. 14. SPOŻYCIE[a] WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1929 R.

Na głowę ludności w *kg*

Pszenica		Żyto	
Belgja	200	Polska	160
Francja	200	Niemcy	114
Włochy	171	Czechosłowacja	110
Węgry	167	Z.S.S.R.	95[b]
Anglja	162	Austrja	83
Jugosławja	141	Szwecja	80
Stany Zjednoczone A. P.	134	Belgja	72
Hiszpanja	127	Węgry	69
Szwecja	116	Francja	18
Niemcy	84	Stany Zjednoczone A. P.	7
Polska	46	Włochy	4

Ryż		Cukier	
Włochy	11,1	Danja	56,9
Hiszpanja	11,1	Holandja	48,4
Holandja	9,5	Stany Zjednoczone A. P.	48,3
Stany Zjednoczone A. P.	6,2	Anglja	47,3
Belgja	4,8	Czechosłowacja	35,5
Austrja	4,3	Szwecja	33,5
Francja	4,1	Austrja	32,7
Czechosłowacja	3,3	Belgja	29,9
Niemcy	2,9	Francja	27,6
Anglja	2,4	Niemcy	26,2
Danja	2,2	Polska	11,9
Polska	1,7	Hiszpanja	10,0
Norwegja	1,2	Włochy	9,9
Szwecja	0,9	Z.S.S.R.	7,7

Kawa		Herbata	
Danja	7,2	Anglja	4,61
Szwecja	6,7	Irlandja	3,64
Stany Zjednoczone A. P.	5,5	Holandja	1,68
Norwegja	5,5	Stany Zjednoczone A. P.	0,33
Finlandja	4,9	Danja	0,16
Belgja	4,8	Niemcy	0,09
Holandja	4,4	Polska	0,06
Francja	4,1	Norwegja	0,06
Niemcy	2,3	Szwecja	0,06
Włochy	1,1	Finlandja	0,04
Anglja	0,4	Francja	0,04
Polska	0,3	Belgja	0,04

(dok. str. 74)

a Przy obliczaniu spożycia uwzględniono produkcję łącznie z przywozem i zapasami po potrąceniu wywozu, względnie wysiewu (dla zbóż). Spożycie Polski łącznie z W. m. Gdańskiem.

b Bez obrotu zagranicznego.

TABL. 14. SPOŻYCIE[a] WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1929 R. (dok.)

Na głowę ludności w kg

Kakao

Holandja	6,4
Stany Zjednoczone A. P.	1,9
Anglja	1,5
Niemcy	1,2
Belgja	1,0
Francja	0,9
Norwegja	0,8
Danja	0,8
Szwecja	0,6
Czechosłowacja	0,6
Hiszpanja	0,4
Polska	0,2
Włochy	0,2

Węgiel

Belgja	4 586
Stany Zjednoczone A. P.	4 341
Anglja	3 882
Kanada	3 093
Niemcy	2 665
Francja	2 223
Australja	2 051
Czechosłowacja	1 926
Holandja	1 811
Zw. Poł. Afr.	1 403
Austrja	1 344
Szwecja	1 147
Polska	1 040
Węgry	581
Japonja	529
Z.S.S.R.	221

Bawełna

Anglja	14,4
Stany Zjednoczone A. P.	11,9
Belgja	10,8
Francja	8,6
Holandja	6,0
Włochy	5,9
Niemcy	4,9
Austrja	4,3
Szwecja	3,5
Z.S.S.R.	2,5
Polska	2,1
Danja	1,5
Norwegja	0,7

Surowiec żelaza

Belgja i Luksemburg	866
Stany Zjednoczone A. P.	322
Francja	230
Niemcy	182
Anglja	139
Czechosłowacja	108
Szwecja	68
Austrja	68
Węgry	38
Polska	22
Włochy	17
Holandja	14

[a] Przy obliczaniu spożycia uwzględniono produkcję łącznie z przywozem i zapasami po potrąceniu wywozu, względnie wysiewu (dla zbóż). Spożycie Polski łącznie z W. m. Gdańskiem.

Źródła: *Annuaire International de Statistique Agricole, Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich.*

TABL. 15. UBÓJ ZWIERZĄT GOSPODARSKICH W POLSCE W LATACH 1928—1930

Rok		Bydło rogate ogółem	Bydło rogate w tem cielęta	Trzoda chlewna	Owce i kozy	Konie
1928	tysięcy sztuk	3 256	2 056	3 982	758	19
	żywa waga tysięcy tonn	400	77	449	21	5
1929	tysięcy sztuk	3 366	2 034	3 761	702	19
	żywa waga tysięcy tonn	437	79	431	21	5
1930	tysięcy sztuk	3 477	2 237	3 706	687	19
	żywa waga tysięcy tonn	422	90	444	20	5

DZIAŁ XI. KREDYT

TABL. 1. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW BANKU POLSKIEGO W LATACH 1926—1930
Stan w dniu 31. XII

Pozycje bilansów	1926	1927	1928	1929	1930
	w miljonach złotych				
Stan czynny					
Złoto	138	517	621	701	562
Pieniądze i należności zagraniczne	166	895	749	526	413
z tego zaliczono do pokrycia	165	688	527	419	288
Dyskonto weksli	321	456	641	704	672
Pożyczki na zastaw papierów wartościowych	9	41	91	77	86
Dług Skarbu Państwa	25	25	25	25	—
Suma bilansowa	907	2 038	2 263	2 256	1 969
Stan bierny					
Kapitał zakładowy	100	150	150	150	150
Fundusz zapasowy	3	94	100	110	114
Natychmiast płatne zobowiązania	143	660	524	468	210
w tem: a) kasy państwowe .	9	237	268	269	27
b) inne r-ki żyrowe .	125	184	182	177	162
c) państwowy fundusz kredytowy	—	124	19	2	0
Obieg biletów bankowych . . .	593	1 003	1 295	1 340	1 328
Rachunek specjalny Skarbu Państwa	—	75	75	75	—
Czysty zysk	14	24	36	48	33
Podział czystego zysku:					
Na dywidendę	8	8	12	12	12
Na superdywidendy	2	6	9	13	8
Dla Skarbu Państwa	2	10	15	23	13

TABL. 2. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW W BANKACH EMISYJNYCH NIEKTÓRYCH PAŃSTW
Stan w końcu 1930 r.

Państwa	Kruszec	Waluty i dewizy	Dyskonto	Obieg banknotów
	w miljonach złotych			
Anglja	6 396	.	.	15 979
Austrja.	269	899	186	1 369
Belgja	1 710	1 209	1 116	4 092
Czechosłowacja	409	648	95	2 070
Francja	18 782	9 192	2 939	23 355
Niemcy	4 710	997	5 028	10 156
P o l s k a.	562	413	672	1 328
Z.S.S.R.	2 220	253	7 157	9 642
St. Zjednoczone A.P.	26 670	.	6 313	15 348
Szwajcarja	1 234	597	164	1 838
Szwecja	577	804	551	1 422
Włochy	3 309	2 022	1 844	7 328

TABL. 3. OBIEG PIENIĘŻNY W POLSCE W LATACH 1926, 1929, 1930

Stan w dniu 31. XII

Wyszczególnienie	1926	1929	1930	1926	1929	1930
	w milj. złotych			w odsetkach		
Ogółem	**1 021**	**1 600**	**1 569**	*100,0*	*100,0*	*100,0*
Bilety Banku Polskiego	593	1 340	1 328	*58,1*	*83,8*	*84,6*
Bilety zdawkowe . .	287	64	3	*28,1*	*4,0*	*0,2*
Bilon	141	196	238	*13,8*	*12,2*	*15,2*

TABL. 4. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO W LATACH 1926—1930

Stan w dniu 31. XII

Pozycje bilansów	1926	1927	1928	1929	1930
	w miljonach złotych				
Stan czynny					
Kasa i sumy do dyspozycji . .	28	46	53	38	44
Waluty zagraniczne	3	4	3	4	4
Dyskonto weksli	73	136	176	183	165
Otwarty kredyt	59	62	65	80	114
Pożyczki terminowe	25	22	40	62	35
Pożyczki gotówkowe długoterminowe	283	416	465	482	698
w tem z lokat Skarbu Państwa	269	357	386	413	589
Pożyczki w listach zastawnych i obligacjach	206	391	584	663	735
Papiery wartościowe	22	57	75	73	73
Papiery wartościowe własnej emisji	16	115	94	75	71
Suma bilansowa	**787**	**1 346**	**1 665**	**1 753**	**2 039**
Stan bierny					
Kapitały własne i rezerwy . .	51	149	195	201	208
Lokaty Skarbu Państwa . . .	317	373	388	417	623
Wkłady:					
terminowe	53	59	136	116	104
à vista	94	151	181	131	117
w tem oszczędnościowe	4	11	19	24	35
Różne salda kredytowe	3	20	8	8	23
Redyskonto weksli	7	19	39	72	78
Listy zastawne	26	70	101	142	196
Obligacje	180	321	483	521	539
Czysty zysk	4	5	7	13	12

TABL. 5. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO W LATACH 1926—1930

Stan w dniu 31. XII

Pozycje bilansów	1926	1927	1928	1929	1930
	w miljonach złotych				
Stan czynny					
Kasa i sumy do dyspozycji	8	14	11	8	8
Dyskonto weksli	17	36	46	70	112
Otwarty kredyt	8	15	22	34	32
Pożyczki terminowe	22	62	89	95	112
Pożyczki towarowe	5	17	34	46	27
Pożyczki w listach zastawnych	8	41	134	182	220
Pożyczki w obligacjach meljoracyjnych	—	—	20	79	103
Banki	1	60	20	24	22
Papiery wartościowe	4	5	50	88	120
Majątki własne w parcelacji	8	5	10	20	26
Dłużnicy z funduszów administrowanych *a*	51	88	167	253	343
Suma bilansowa	93	296	523	744	917
Stan bierny					
Kapitały własne i rezerwy	15	79	140	149	159
Lokaty Skarbu Państwa	23	64	50	50	88
Wkłady:					
terminowe	8	23	23	25	30
à vista	3	11	27	43	31
Różne salda kredytowe	0	1	4	3	1
Redyskonto weksli	1	—	5	29	69
Listy zastawne i obligacje w obiegu	8	41	155	261	323
Sumy do dyspozycji Skarbu z funduszów administrowanych	9	27	30	39	30
Czysty zysk	3	9	12	14	10

a Nie wchodzą do bilansu.

TABL. 6. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW POCZTOWEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI W LATACH 1926—1930
Stan w dniu 31. XII

Pozycje bilansów	1926	1927	1928	1929	1930
	w miljonach złotych				
Stan czynny					
Kasa i sumy do dyspozycji . .	43	52	71	62	61
Lokaty w bankach państwowych	21	7	24	25	17
Gotówka w urzędach pocztowych	11a	6a	8a	50	55
Skarb Państwa za waloryzacje	8	27	30	35	38
Pożyczki wekslowe	23	36	20	10	7
Pożyczki na zastaw papierów wartościowych	3	7	13	12	9
Papiery wartościowe własne i funduszu zapasowego.	37	101	179	249	313
Dłużnicy	3	6	5	5	7
Suma bilansowa	**174**	**272**	**389**	**505**	**555**
Stan bierny					
Wkłady czekowe	104	133	194	211	178
Wkłady oszczędnościowe. . . .	25	68	122	173	254
Przekazy niezrealizowane . . .	21	29	34	33	38
Różni za obligacje waloryzacyjne i inni wierzyciele	8	18	5	2	2
Czysty zysk	0	2	4	5	6

a Liczby z lat 1926—1928 nie są porównywalne z liczbami lat następnych wskutek zmian w rachunkowości.

TABL. 7. KREDYTY KRÓTKOTERMINOWE, UDZIELONE POSZCZEGÓLNYM DZIEDZINOM ŻYCIA GOSPODARCZEGO
Stan kredytów wykorzystanych w dniu 31. XII 1930 r.

Wyszczególnienie	Bank Polski	Bank Gospodarstwa Krajow.	Państwowy Bank Rolny	Razem	
	w miljonach złotych				w %%
Ogółem	**672,0**	**239,4**	**213,5**	**1124,9**	*100*
Rolnictwo	8,9	58,3	62,3	129,5	*12*
Górnictwo i hutnictwo	46,2	3,4	—	49,6	*4*
Przemysł	125,4	46,9	17,2	189,5	*17*
Banki i spółdzielnie kredytowe	434,0	37,6	122,2	593,8	*53*
Handel i różne . . .	57,5	32,9	10,0	100,4	*9*
Państwo i samorządy	—	60,3	1,8	62,1	*5*

TABL. 8. BILANSE BANKÓW AKCYJNYCH KREDYTU KRÓTKOTERMINOWEGO [a] W LATACH 1926—1930

Stan w dniu 31. XII

Pozycje bilansów	1926	1927	1928	1929	1930 [b]
	w miljonach złotych				
Stan czynny					
Kasa	21	30	38	36	37
Sumy do dyspozycji	22	41	56	58	46
Dewizy i waluty zagraniczne	33	22	26	25	27
Dyskonto weksli	283	530	773	819	760
Otwarty kredyt	322	491	602	750	752
Pożyczki terminowe	8	11	16	15	20
Banki krajowe		22	27	35	56
Banki zagraniczne	91	48	61	59	70
Papiery wartościowe	25	37	46	49	37
Inne aktywa	296	300	249	285	543
Straty z lat ubiegłych	1	9	13	0	.
Straty z roku sprawozdawczego	7	0	4	6	.
Suma bilansowa	**1 109**	**1 541**	**1 911**	**2 137**	**2 348**
Stan bierny					
Kapitał zakładowy	146	161	199	224	221
Rezerwy	36	37	48	54	61
Wkłady bezterminowe	163	245	329	358	365
Wkłady terminowe	109	175	290	334	354
Salda kredytowe w rach. bież.	178	225	199	219	253
Redyskonto weksli i zastaw papierów wartościowych	166	246	306	323	297
Banki krajowe		96	83	112	62
Banki zagraniczne	161	167	310	360	334
Inne pasywa	140	167	126	129	401
Zyski z lat ubiegłych	0	1	1	3	.
Zyski z roku sprawozdawczego	10	21	20	21	.

a Wszystkie banki czynne (z pominięciem banków w likwidacji).
b Bilanse brutto.

TABL. 9. LICZBA ZARZĄDÓW I ODDZIAŁÓW BANKÓW KREDYTU KRÓTKOTERMINOWEGO W LATACH 1924—1930

Rok Siedziba zarządów wzgl. oddziałów	Bank Polski i banki państwowe	Akcyjne banki prywatne krajowe		Oddziały banków zagranicznych
		zarządy	oddziały	
Ogółem 31. XII 1924	.	107	530	.
„ 1925	74	82	259	10
„ 1926	76	71	218	11
„ 1927	81	56	175	11
„ 1928	86	54	176	14
„ 1929	88	51	164	16
„ 1930	87	49	136	13
Woj. centralne	29	26	64	4
w tem m. st. Warszawa	4	18	15	1
„ wschodnie	12	1	10	—
„ zachodnie	25	17	28	9
„ południowe	20	5	29	—
Gdańsk	—	—	3	.
Zagranica	1	—	2	.

TABL. 10. KREDYTY ZAGRANICZNE, OTRZYMANE PRZEZ POLSKIE INSTYTUCJE KREDYTU KRÓTKOTERMINOWEGO [a] W LATACH 1928—1930
Stan w dniu 31. XII

Siedziba wierzycieli	1928	1929	1930 Ogółem	1930 w tem bez-terminowe	1930 w tem terminowe	1930 w tem pocztowe	1930 w tem redyskonto dewiz	1930 w tem rach. centrali z oddz. zagr.
	w miljonach złotych							
Ogółem .	**535**	**673**	**640**	**156**	**356**	**25**	**37**	**66**
Anglja . . .	110	135	179	18	139	9	9	4
Austrja . . .	67	97	64	34	27	0	3	—
Belgja . . .	11	39	11	4	5	0	2	—
Czechosłowacja	11	10	15	5	9	1	0	—
Francja . . .	90	99	104	7	60	0	4	33
W. m. Gdańsk	19	22	36	7	18	0	6	5
Holandja . .	46	40	40	32	8	0	0	—
Niemcy . . .	86	116	83	33	21	0	5	24
St. Zjedn. A.P.	61	65	65	7	39	15	4	—
Szwajcarja .	19	38	29	2	23	0	4	—
Szwecja . . .	3	3	5	2	3	—	—	—
Włochy . . .	8	3	3	1	2	0	0	—
Inne	4	6	6	4	2	0	—	0

a Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny, banki akcyjne, domy bankowe i ważniejsze spółdzielnie kredytowe.

TABL. 11. WKŁADY W INSTYTUCJACH KREDYTOWYCH ORAZ KREDYTY KRÓTKOTERMINOWE, UDZIELONE PRZEZ TE INSTYTUCJE W LATACH 1927—1930
Stan w dniu 31.XII

Nazwa instytucji	Wkłady 1927	Wkłady 1928	Wkłady 1929	Wkłady 1930	Kredyty krótkoterminowe 1927	Kredyty krótkoterminowe 1928	Kredyty krótkoterminowe 1929	Kredyty krótkoterminowe 1930
	w miljonach złotych				w miljonach złotych			
Ogółem .	**1 875**	**2 480**	**2 747**	**2 985**	**1 946**	**2 710**	**3 018**	**3 088**
Bank Polski .	184	183	177	162	498	732	781	758
Bank Gospodarstwa Kraj.	316	351	255	243	236	268	253	236
Państwowy Bank Rolny	35	54	71	62	213	353	469	556
Banki komunalne . . .	27	41	52	66	15	34	48	44
Banki akcyjne	650	832	908	980	795	1 095	1 220	1 259
Oddziały zagr. banków akc.	80	80	77	72	129	178	194	194
P. K. O. . . .	201	316	384	431	39	30	32	16
Kasy Oszczędn.	221	358	446	582	.	.	.	.
Spółdzielnie kredytowe *a*	159	262	374	381	.	.	.	.
Centralna Kasa Spółek Roln.	2	3	3	6	21	20	21	25

a Należące do związków rewizyjnych.

TABL. 12. WKŁADY W KASACH OSZCZĘDNOŚCI W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1926—1930

Stan w dniu 31. XII

Państwa	Stan wkładów				Wskaźniki stanu wkładów		
	1926	1928	1929	1930	1928	1929	1930
	w miljonach złotych				Wkłady w 1926 r. = 100		
Anglja	17 247	17 360	17 471	18 073	101	101	105
Austrja	574	976	1 080	1 271	170	188	221
Belgja	686	1 033	1 355	1 902	151	198	277
Czechosłowacja	3 458	4 109	4 810	5 067	119	139	147
Francja	1 538	3 074	3 977	5 066	200	259	329
Niemcy	6 816	14 867	19 194	22 105	218	282	324
Polska	223	673	830	1 013	302	372	454
St. Zjed. A. P.	34 767	39 213	39 025	42 697	113	112	123
Szwajcarja	2 655	2 925	3 145	3 395	110	119	128
Włochy	8 805	11 194	11 907	12 551	127	135	143

TABL. 13. STOPA PROCENTOWA OD DYSKONTA I OD WKŁADÓW W POLSCE W LATACH 1926—1930

Wyszczególnienie	1926	1927	1928	1929	1930
	Przeciętne roczne				
Dyskonto w Banku Polskim	11,0	8,3	8,0	8,6	7,2
Dyskonto w bankach akcyjnych	.	.	.	12,2	11,5
Odsetki najwyższe dozwolone ustawowo	20,0	13,0	12,0	12,8	12,1
Wkłady oszczędn. w P. K. O.	8,0	7,0	6,0	7,0	7,0
Wkłady oszczędnościowe w Banku Gosp. Kraj. i Państw. Banku Roln.	7,0	6,0	6,0	7,0	7,1

TABL. 14. STOPY DYSKONTOWE BANKÓW EMISYJNYCH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1913, 1927—1930

Państwa	1913	1927	1928	1929	1930
	Przeciętne roczne				
Anglja	4,8	4,7	4,5	5,5	3,4
Austrja	6,0	6,3	6,3	7,4	5,8
Belgja	5,9	5,4	4,3	4,4	3,0
Czechosłowacja	6,0	5,1	5,0	5,0	4,4
Francja	4,0	5,2	3,5	3,5	2,7
W. m. Gdańsk	5,9	6,8	5,8	6,5	5,0
Holandja	4,5	3,7	4,5	5,1	3,2
Niemcy	5,9	5,8	7,0	7,1	4,8
Norwegja	5,5	4,6	5,5	5,6	4,5
Polska	6,0	8,3	8,0	8,6	7,2
Z.S.S.R.	6,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Rumunja	6,0	6,0	6,0	8,2	9,0
St. Zjednoczone A.P.	3,5	3,8	4,5	5,2	3,0
Szwajcarja	4,8	3,5	3,5	3,5	2,9
Szwecja	5,5	4,2	4,0	4,7	3,7
Włochy	5,5	7,0	6,0	6,8	5,9

TABL. 15. PROTESTY WEKSLI W POLSCE W LATACH 1929, 1930

Wyszczególnienie		Polska	Województwa centralne	Województwa wschodnie	Województwa zachodnie	Województwa południowe
Liczba weksli zaprotestowanych (w tys. sztuk)	1929	5 545	3 659	640	530	716
	1930	5 526	3 351	700	622	853
Suma weksli zaprotestowanych (w milj. złotych)	1929	1 255	768	117	187	183
	1930	1 366	777	133	236	220
Przeciętna suma wekslu zaprotest. (w złotych)	1929	*226*	*210*	*183*	*353*	*255*
	1930	*247*	*232*	*190*	*379*	*258*

TABL. 16. KREDYT DŁUGOTERMINOWY W POLSCE W LATACH 1927—1930

Instytucje	1927	1928	1929	1930
	w miljonach złotych			
Stan pożyczek (listy zastawne i obligacje w obiegu) w dn. 31. XII				
Ogółem	**746,1**	**1 060,4**	**1 291,9**	**1 488,4**
T-wa kredytowe ziemskie .	395,8	432,0	440,6	447,3
„ „ miejskie .	136,0	199,4	227,3	285,3
T-wo Kredyt. Przem. Polsk.	40,7	61,4	68,3	67,7
Banki hipoteczne prywatne	59,0	87,3	125,8	133,5
Banki państwowe: listy zastawne	112,0	235,4	324,0	414,7
Banki państwowe: obligacje . . .	2,6	44,9	105,9	139,9
Nowowydane pożyczki (listy zastawne i obligacje emitowane) w ciągu roku				
Ogółem	**214,2**	**358,3**	**240,8**	**253,4**
T-wa kredytowe ziemskie .	75,0	68,1	36,7	36,5
„ „ miejskie .	37,3	68,0	32,6	63,7
T-wo Kredyt. Przem. Polsk.	9,7	21,7	7,9	0,5
Banki hipoteczne prywatne	8,5	29,4	7,6	12,8
Banki państwowe: listy zastawne .	81,1	128,5	93,7	100,2
Banki państwowe: obligacje . . .	2,6	42,6	62,3	39,7

TABL. 17. KURSY WALUT OBCYCH (DEWIZ) W POLSCE W LATACH 1926—1930

A. Przeciętne roczne kursy w złotych

Wyszczególnienie	1926	1927	1928	1929	1930
Kursy na giełdzie w Warszawie					
1 dolar St. Zjedn.	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9
1 funt sterling. . .	43,3	43,5	43,4	43,3	43,4
100 franków francusk.	28,9	35,1	35,0*a*	34,9	35,0
100 belgów	.	124,4	124,1	124,0	124,4
100 franków szwajc. .	172,2	172,4	171,7	171,9	172,9
100 lirów włoskich .	34,7	46,2	46,9	46,7	46,7
100 koron czechosłow.	26,4	26,5	26,4	26,4	26,4
100 szyling. austrjack.	125,7	126,0	125,6	125,3	125,7
100 florenów holend.	357,5	358,8	358,5	357,9	358,7
100 guld. gdańskich .	173,6	173,6	173,5	173,2	173,4
Kursy arbitrażowe na Nowy York					
100 pengö węgierskich.	158,1	156,3	155,7	155,4	155,9
100 lei rumuńskich .	4,1	5,4	5,5	5,3	5,3
100 koron duńskich .	233,7	238,8	238,2	237,6	238,5
100 mk. niemieckich .	211,8	212,3	212,4	211,9	212,5

B. Odchylenia od parytetu w odsetkach

Wyszczególnienie	Parytet *b*	1927 *c*	1928	1929	1930
1 dol. St. Zjedn. .	8,9	*−0,12*	*−0,16*	*−0,16*	*−0,08*
1 funt sterling. . .	43,4	*+0,22*	*+0,02*	*−0,17*	*−0,05*
100 franków francusk.	34,9*d*	.	*−0,10a*	*+0,04*	*+0,23*
100 belgów	124,0	*+0,33*	*+0,14*	*+0,03*	*+0,37*
100 franków szwajc. .	172,0	*+0,04*	*−0,16*	*−0,04*	*+0,54*
100 lirów włoskich .	46,9*e*	.	*−0,08*	*−0,54*	*−0,44*
100 koron czechosłow.	26,4*f*	.	.	*−0,05*	*+0,07*
100 szyling. austrjack.	125,4	*+0,28*	*+0,12*	*−0,07*	*+0,21*
100 florenów holend.	358,3	.	*+0,06*	*−0,11*	*+0,10*
100 guld. gdańskich .	173,5	*+0,14*	*−0,01*	*−0,20*	*−0,09*
100 pengö węgierskich	155,9	*−0,03*	*−0,15*	*−0,35*	*−0,03*
100 lei rumuńskich .	5,3*g*	.	.	*−0,29*	*−0,27*
100 koron duńskich .	238,9	*−0,03*	*−0,31*	*−0,54*	*−0,16*
100 mk. niemieckich .	212,4	*+0,14*	*+0,04*	*−0,19*	*+0,07*

a Przeciętna z 7 mies. z powodu zmiany parytetu. *b* Od dnia 3. X 1927 r. (1 *kg* czystego złota = 5 924,44 złotych); poprzedni był równy frankowi szwajcarskiemu (1 *kg* czystego złota = 3 444,44 zł.). *c* Przeciętne z 3 ostatnich miesięcy. *d* Nowy parytet od dn. 25. VI 1928 r., dawny 172,00. *e* Nowy parytet od dn. 21. XII 1927 r., dawny 172,00. *f* Nowy parytet od dn. 27. XI 1929 r., dawny 180,62. *g* Nowy parytet od dn. 7. II 1929 r., dawny 172,00.

TABL. 18. KURSY PAPIERÓW PROCENTOWYCH NA GIEŁDACH PIENIĘŻNYCH W LATACH 1926—1930

Wyszczególnienie	Wartość nominalna	Przeciętne roczne kursy				
		1926	1927	1928	1929	1930
		w odsetkach nominalnej wartości				
Giełda Warszawska						
Papiery państwowe:						
4% premjowa pożyczka inwestycyjna	100 zł. w zł.	—	—	119,7a	112,1	112,9
6% pożyczka dolarowa	100 dol.	71,0	83,7	85,6	83,2	76,6
7% pożyczka stabilizacyjna	100 dol.	—	—	92,5a	90,8	85,9
10% pożyczka kolejowa, serja I . .	100 fr. w zł.	81,6	101,7	103,1	102,5	103,0
5% pożyczka konwersyjna kolejowa	100 zł.	.	61,1b	61,2	52,7	49,1
5% pożyczka konwersyjna państw.	100 zł.	40,6	62,0	67,0	57,9	53,3
Listy zastawne:						
8% Banku Gospodarstwa Krajowego	100 zł. w zł.	80,0c	89,8	93,9	94,0	94,0
8% Państwowego Banku Rolnego.	100 zł. w zł.	80,0c	89,9	93,9	94,0	94,0
8% Tow. Kredytowego Ziemskiego	100 zł.	.	91,0	79,9	73,7	74,4
8% Tow. Kredyt. m. st. Warszawy	100 zł.	.	76,8	75,0	67,6	74,3
8% Tow. Kredytowego m. Łodzi .	100 zł.	.	74,0a	68,6	60,6	68,3
4½% Tow. Kredytowego Ziemskiego	100 zł.	33,4b	56,2	53,1	48,5	53,9
4½% Tow. Kredytowego m. st. Warszawy	100 zł.	33,8	58,5	54,1	47,0	53,6
Giełda Poznańska						
Listy zastawne:						
8% listy dolarowe Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego . . .	1 dol.	.	91,3	95,5	92,9	93,9
4% listy konwersyjne Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego . . .	100 zł.	.	50,5c	53,3	43,7	41,1

a Przeciętne z 5 miesięcy. *b* Przeciętne z 7 miesięcy. *c* Przeciętne z 3 miesięcy.

TABL. 19. WSKAŹNIKI KURSÓW 45 AKCYJ W POLSCE W LATACH 1926—1930

Wyszczególnienie	Liczba uwzględnionych akcyj	Wskaźniki przeciętnych rocznych kursów				
		1926	1927	1928	1929	1930
		Kursy w 1927 r. = 100,0				
Wskaźnik ogólny . . .	45	39,7	100,0	106,4	79,9	54,8
Górnictwo, hutnictwo i przemysł	34	41,1	100,0	105,3	78,6	53,9
produkcja *a*	21	37,2	100,0	105,1	77,9	51,7
konsumcja *b* . . .	13	48,5	100,0	105,5	79,9	58,0
Handel i transport . .	6	33,1	100,0	110,0	77,5	40,7
Banki	5	38,2	100,0	110 0	93,6	88,4

a Spółki, posiadające zakłady, które produkują wyroby przeznaczone do dalszej produkcji. *b* Spółki, posiadające zakłady, które produkują wytwory, służące do bezpośredniej konsumcji.

TABL. 20. WAHANIA KURSÓW AKCYJ PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1926—1930

Państwa	Liczba uwzględnionych akcyj	Wskaźniki kursów akcyj przemysłowych: przeciętna roczna mniejsza (—) lub większa (+) niż w roku poprzednim % %				
		1926	1927	1928	1929	1930
Anglja	92	+ 5,5	+ 7,8	+14,5	— 2,1	—19,4
Austrja	21	+ 0,5	+27,4	— 6,8	— 8,0	—14,7
Czechosłowacja	.	— 9,1	+25,0	+42,0	+ 0,7	—18,1
Niemcy	213	+13,2	+46,0	— 7,7	—11,5	—19,9
Polska . . .	34	—39,4	+143,3	— 7,7	—24,8	—31,6
St. Zjedn. A. P.	342	+13,1	+17,6	+31,2	+22,7	—25,8
Szwajcarja . .	33	+20,5	+20,6	+22,8	— 4,6	— 8,9

TABL. 21. KURSY POLSKICH POŻYCZEK NA GIEŁDZIE W NOWYM YORKU W LATACH 1926—1930

Pożyczki	Przeciętne roczne kursy				
	1926	1927	1928	1929	1930
	w odsetkach nominalnej wartości				
Państwowe					
8% dolarowa 1925 r. .	88,4	97,7	100,0	95,0	91,6
7% stabilizacyjna 1927 roku	—	90,9	89,7	84,1	82,4
6% dolarowa 1920 r. .	68,5	82,4	83,9	78,1	73,4
Samorządowe					
7% dolarowa m. Warszawy 1928 r. . . .	—	—	87,5	78,9	72,3
7% dolar. woj. śląskiego 1928 r.	—	—	87,6	77,6	70,5

TABL. 22. POŻYCZKI NIEKTÓRYCH PAŃSTW NA GIEŁDZIE W NOWYM YORKU W LATACH 1927—1930

Wyszczególnienie	Belgja	Czechosłowacja	Finlandja	Francja	Jugosławja	Niemcy	Węgry	Włochy
Oprocentowanie	*6%*	*8%*	*6%*	*7%*	*8%*	*7%*	*7½%*	*7%*
Rok zaciągnięcia	*1924*	*1922*	*1923*	*1924*	*1922*	*1924*	*1924*	*1925*
Rok spłaty	*1955*	*1951*	*1945*	*1949*	*1962*	*1949*	*1944*	*1952*
Kurs spłaty	100	108	100	105	100	105	100	100
Suma emisyj milj. dolarów	50	60	10	100	25	230	47	100
Przeciętne roczne kursy w odsetkach nominalnej wartości								
1927	97,8	108,2	95,5	104,4	100,3	106,8	102,6	95,2
1928	100,5	109,7	97,7	107,6	99,1	106,9	101,9	97,1
1929	100,1	109,5	92,2	108,6	88,7	105,9	100,3	92,4
1930	103,1	110,1	92,9	118,2	93,6	105,7	100,9	93,0

Uwaga. Kursy pożyczek polskich obacz tablicę 21 na str. 85.

TABL. 23. OBROTY NA GIEŁDACH PIENIĘŻNYCH W POLSCE W LATACH 1926—1930

Wyszczególnienie	1926	1927	1928	1929	1930
Giełda Warszawska					
Liczba tranzakcyj w tys.	91	117	64	49	41
Obroty w miljonach złotych	**677**	**1 149**	**876**	**550**	**713**
Walutami	621	923	725	455	604
w tem dewizy	568	858	710	438	562
Papierami wartościowemi	56	226	151	95	109
akcje	32	132	65	26	20
papiery procentowe	24	94	86	69	89
Giełdy prowincjonalne					
Liczba tranzakcyj w tys.	47	67	23	20	15
Obroty w miljonach złotych	**25**	**55**	**41**	**34**	**34**
Walutami	6	11	7	11	15
w tem dewizy	2	1	1	2	3
Papierami wartościowemi	19	44	34	23	19
akcje	} 19	19	9	6	4
papiery procentowe		25	25	17	15

TABL. 24. OBROTY IZB ROZRACHUNKOWYCH W POLSCE W LATACH 1926—1930

Rok	Ogółem	Warszawa	Łódź	Poznań	Katowice	Kraków	Lwów
			Liczba przedstawionych dowodów w tysiącach				
1926	186	65	—	54	—	—	67
1927	314	134	—	118	—	—	62
1928	640	380	—	136	—	—	124
1929	1 530	867	60	314	39	—	250
1930	1 393	688	41	328	52	61	223
			Sumy w miljonach złotych				
1926	1 105	746	—	286	—	—	73
1927	2 736	2 225	—	432	—	—	79
1928	5 019	4 273	—	587	—	—	159
1929	7 267	5 681	197	702	393	—	294
1930	8 741	6 748	150	908	516	164	255
			% wzajemnie skompensowanych dowodów				
1926	*43,9*	*37,2*	—	*69,8*	—	—	*11,2*
1927	*46,5*	*43,6*	—	*68,0*	—	—	*9,5*
1928	*51,0*	*49,7*	—	*64,5*	—	—	*35,8*
1929	*57,2*	*58,7*	*25,9*	*64,7*	*43,4*	—	*50,0*
1930	*58,8*	*61,3*	*27,7*	*60,8*	*44,6*	*33,4*	*47,8*

TABL. 25. OBROTY IZB ROZRACHUNKOWYCH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1926—1930

Państwa	Sumy obrotów 1926	1927	1928	1929	1930	Wskaźniki obrotów 1928	1929	1930
	w miljardach złotych					Obroty 1926 = 100		
Anglja . . .	1530	1602	1706	1736	1693	*112*	*114*	*111*
Austrja . . .	2,9	3,9	3,9	5,1	5,2	*134*	*175*	*179*
Belgja . . .	86	92	107	120	113	*124*	*140*	*131*
Czechosłowacja	21	24	28	26	21	*135*	*123*	*100*
Francja . . .	158	108	145	179	195	*91*	*113*	*123*
Niemcy . . .	120	208	257	268	254	*213*	*222*	*212*
Polska . .	1,1	2,7	5,0	7,3	8,7	*455*	*660*	*791*
St. Zjedn. A.P.	2360	2670	3402	4247	3092	*144*	*180*	*131*
Szwajcarja .	23	27	25	24	22	*108*	*101*	*96*
Włochy . . .	435	344	366	339	302	*84*	*78*	*69*

TABL. 26. BILANS PŁATNICZY NIEKTÓRYCH PAŃSTW

Kraje	Rok	Przychód — bieżący ogółem	Przychód — bieżący w tem towarowy	Przychód — kapitałowy ogółem	Przychód — kapitałowy w tem krótkoterm.	Rozchód — bieżący ogółem	Rozchód — bieżący w tem towarowy	Rozchód — kapitałowy ogółem	Rozchód — kapitałowy w tem krótkoterm.
		Obrót w miljonach złotych							
Jugosławja	1927	1 486	1 032	329	18	1 691	1 219	151	71
Niemcy .	1928	29 917	26 420	15 706	7671a	39 385	2 9000	6 247	1 931
Polska	1929	3 693	2 696	1 637	1 397	4 289	3 123	1 050	845
Rumunja	1928	1 691	1 450	409	.	2 038	1 709	160	.
St.Zj. A.P.	1928	67 789	47465	23 803	605	57 725	41 191	33476	4 173
Czechosł.	1928	6 329	5 597	925	178	5 820	5 063	1379	196
Holandja	1928	8 071	6 798	.	.	9 130	8 952	.	.

a Kapitały krótkoterminowe i o terminie niewiadomym.

TABL. 27. BILANS PŁATNICZY POLSKI W LATACH 1927—1929

Pozycje obrotu płatniczego	Przychód 1927	Rozchód 1927	Przychód 1928	Rozchód 1928	Przychód 1929	Rozchód 1929
	w miljonach złotych					
Ogółem	**4705**	**4930**	**5162**	**5156**	**5339**	**5345**
A. Obrót bieżący	**3169**	**3899**	**3265**	**4369**	**3696**	**4296**
Obrót towarowy	2553	3253	2485	3580	2705	3248
w tem złoto	6	253	0	107	1	82
Inne pozycje bieżące	616	646	780	789	991	1048
w tem usługi komunikacyjne	200	96	247	87	281	79
emigracja	243	54	271	61	278	69
turystyka	71	122	98	169	167	165
dywidendy, procenty i prowizje	18	247	32	316	31	411
B. Obrót kapitałowy	**1536**	**1031**	**1897**	**787**	**1643**	**1049**
Kapitały krótkoterminowe	922	935	1570	679	1399	847
w tem: wzrost zadłużenia i wierzytelności z tytułu handlu zagranicznego	.	.	422	20	56	168
kredyty gotówkowe przedsiębiorstw (otrzymane i spłacone)	725	311	769	530	914	601
banki	115	583	282	59	374	—
Kapitały długoterminowe	614	96	327	108	244	202
w tem: zadłużenie Państwa i samorządów	545	95	167	94	7	124
udziały zagraniczne w przedsiębiorstwach polskich i polskie w przedsiębiorstwach zagranicznych	68	.	101	.	130	40

Uwaga. Pozycje ogólne przychodu bilansu płatniczego winny się równać pozycjom ogólnym rozchodu. Różnica między przychodami i rozchodami jest wynikiem niemożności ścisłego obliczenia wszystkich pozycyj bilansu.

TABL. 28. STAN ZADŁUŻENIA I WIERZYTELNOŚCI POLSKI WOBEC ZAGRANICY W DN. 31. XII 1929

Wyszczególnienie	Ogółem	w tem				
		Stany Zjednoczone A.P.	Francja	Niemcy	Wielka Brytanja	Belgja
	w miljonach złotych					
Zadłużenie	**10 328**	**3692**	**1560**	**1213**	**940**	**434**
Długi Państwa i samorządów	4 007	2691	378	9	301	1
Obligacje i listy zastawne prywatne	326	138	17	35	48	0
Kapitały zaangażowane w przedsiębiorstwach polskich	2 037	375	494	415	105	256
Kapitały przedsiębiorstw zagranicznych w Polsce	656	49	330	127	8	49
Kredyty gotówkowe przedsiębiorstw polskich	1 385	203	149	167	235	53
Zobowiązania bankowe .	676	65	99	116	136	39
Kredyty z tytułu handlu zagranicznego	1 152	156	93	325	105	31
Z innych tytułów . . .	89	15	0	19	2	5
Wierzytelność	**1 484**	**339**	**34**	**219**	**268**	**15**
Kapitały polskie zaangażowane w przedsiębiorstwach zagranicznych	52	—	1	41	—	7
Wierzytelności przedsiębiorstw polskich . . .	199	—	0	1	—	1
Wierzytelności bankowe (wraz z Bankiem Polskim)	714	334	19	41	248	1
Kredyty z tytułu handlu zagranicznego	375	2	8	78	16	4
Z innych tytułów . . .	144	3	6	58	4	2

DZIAŁ XII. CENY

TABL. 1. ROZWÓJ CEN W POLSCE W LATACH 1922—1930

Rok	Wskaźnik cen hurtowych w Polsce			Wskaźnik cen detalicznych w Warszawie				Wskaźnik kosztów utrzymania w Warszawie	
	Ogólny	Artykuły rolne	Artykuły przemysłowe	Ogólny	Artykuły rolne	Artykuły przemysłowe	Żywność	Ogólny	Żywność
	Ceny w 1927 r. = 100								
1922	71	58	82	.	.	.	.	44	51
1923	82	56	107	.	.	.	.	56	61
1924	103	86	115	.	.	.	.	111	112
1925	106	99	110	112	111	113	111	115	112
1926	89	82	94	93	86	97	88	90	87
1927	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1928	101	97	104	104	100	107	100	103	99
1929	96	86	103	107	105	110	105	106	99
1930	82	69	94	101	91	111	92	100	86

Uwaga. Wskaźniki obliczone zostały według cen wyrażonych w złocie.

TABL. 2. WAHANIA CEN W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1927—1930

Państwa	Wskaźnik cen hurtowych				Wskaźnik kosztów utrzymania			
	Przeciętna roczna mniejsza (−) lub większa (+) niż w roku poprzednim %%							
	1927	1928	1929	1930	1927	1928	1929	1930
Anglja . . .	−4	−1	−3	−12	−3	−1	−1	−4
Austrja . . .	+8	−2	0	−10	+3	+2	+3	0
Czechosłowacja	+2	0	−6	−12	+4	0	0	−3
Francja . . .	−11	0	−1	−12	+2	+1	+7	+4
W. m. Gdańsk	−1	−3	−4	−10	+7	−3	0	−3
Niemcy . . .	+2	+2	−2	−9	+5	+3	+1	−5
Polska . .	+13	+1	−5	−14	+10	+3	+2	−6
St.Zjedn. A.P.	−5	+2	−1	−11	−1	−1	0	−4
Szwecja . . .	−2	+1	−5	−13	−1	+1	−1	−3
Włochy . . .	−17	−8	−3	−14	−3	−8	+1	−2
Z.S.S.R. . . .	−8	+1	+4	+4	−4	+6	+10	−2

Uwaga. W obliczeniach uwzględniono ceny w walucie nominalnej.

TABL. 3. CENY GIEŁDOWE ZBÓŻ W LATACH 1926—1930

Giełda	Przeciętne roczne ceny w złotych za kwintal				
	1926	1927	1928	1929	1930
Pszenica					
Warszawa	46,3	54,3	52,5	45,2	35,8
Poznań	44,4	50,4	47,4	42,8	33,4
Berlin	56,7	56,0	49,6	48,3	54,6
Hamburg	.	.	48,3	44,7	34,8*a*
Praga	58,7	63,5	57,3	48,5	44,3
Paryż	53,9	57,4	56,4	52,8	52,1
Liverpool	57,3	52,7	48,6	45,0	35,7
Chicago	51,2	45,5	43,2	40,5	31,8
Nowy York	56,2	50,5	47,9	44,1	34,1
Buenos Aires	46,4	43,7	40,7	36,8	29,9
Żyto					
Warszawa	31,4	43,7	42,6	29,6	19,3
Poznań	30,1	42,5	40,8	28,4	19,1
Berlin	40,8	52,8	50,8	40,8	34,5
Hamburg	.	.	45,6	38,7	26,2*a*
Praga	42,2	60,2	55,7	38,6	26,0
Paryż	39,8	48,6	46,9	40,2	28,2
Chicago	34,1	37,4	39,9	36,4	23,3
Nowy York	.	41,8	44,1	40,1	24,2
Jęczmień					
Warszawa	30,3	41,4	43,2	31,3	25,3
Poznań	29,6	39,5	39,3	31,0	24,7
Berlin	44,1	51,1	52,1	43,4	41,3
Praga	43,3	50,7	55,3	42,3	36,1
Paryż	.	45,5	48,3	42,7	28,5
Owies					
Warszawa	30,3	38,3	41,9	29,5	20,5
Poznań	28,3	35,5	37,1	27,1	18,4
Berlin	39,2	64,2	48,0	39,0	32,5
Praga	37,7	46,1	49,5	38,6	27,5
Paryż	33,0	39,0	42,5	39,0	25,6
Liverpool	39,0	40,5	45,4	39,1	26,8
Chicago	27,9	33,4	38,9	30,0	24,8
Buenos Aires	24,8	27,8	33,6	28,0	15,1

a Bez cła c. i. f. Hamburg.

TABL. 4. CENY MIEJSCOWE PŁACONE PRODUCENTOM W LATACH 1925—1930

Przeciętne roczne ceny w złotych

Wyszczególnienie	Miara	Lata gospodarcze *a*					Lata kalendarzowe	
		1925/26	1926/27	1927/28	1928/29	1929/30	1929	1930
Pszenica	100 *kg*	37,47	50,19	51,65	45,32	36,33	41,89	31,80
Żyto	„ „	24,34	39,14	42,50	33,76	20,25	28,44	17,24
Jęczmień	„ „	24,13	34,61	39,66	31,84	19,70	26,99	17,64
Owies	„ „	25,34	34,00	38,52	32,06	18,81	26,89	17,12
Gryka	„ „	.	.	40,76	37,08	24,16	32,46	21,98
Groch	„ „	.	49,69	51,74	48,64	32,80	44,31	27,12
Ziemniaki jadalne	„ „	5,58	9,72	9,34	8,70	4,86	7,13	4,63
Ziemniaki fabryczne	„ „	.	.	7,30	6,69	3,72	5,49	3,53
Siano koniczyny	„ „	.	.	11,34	19,20	10,16	16,04	9,55
Siano łąkowe	„ „	8,96	7,83	8,74	14,96	7,73	12,49	7,29
Słoma	„ „	.	.	5,33	8,31	4,97	7,40	4,53
Wieprz żywej wagi	1 „	.	2,02	2,04	1,99	2,10	2,11	1,82
Mleko	1 litr	.	.	0,30	0,33	0,30	0,32	0,28
Jaja	10 szt.	.	.	1,58	1,72	1,36	1,70	1,27
Koń roboczy	1 „	.	337	419	386	372	392	341
Krowa dojna	„ „	.	375	478	419	414	427	382

a Od 1 sierpnia do 31 lipca następnego roku.
Źródło: Sprawozdania korespondentów rolnych Głównego Urzędu Statystycznego.

TABL. 5. CENY ARTYKUŁÓW PIERWSZEJ POTRZEBY W HANDLU DETALICZNYM W POLSCE W LATACH 1927—1930

Przeciętne roczne ceny w złotych

Artykuły	Rok	Miasta						
		Warszawa	Łódź	Wilno	Poznań	Katowice	Kraków	Lwów
Chleb żytni	1927	0,66	0,65	0,67	0,68	0,72	0,66	0,66
za 1 *kg* . .	1928	0,62	0,61	0,65	0,62	0,63	0,62	0,61
	1929	0,50	0,45	0,49	0,45	0,50	0,48	0,49
	1930	0,43	0,36	0,39	0,38	0,41	0,40	0,41
Mąka pszenna	1927	0,98	0,89	1,05	0,98	1,09	0,95	0,84
za 1 *kg* . .	1928	0,98	0,87	1,07	0,91	0,96	0,92	0,94
	1929	0,91	0,78	0,96	0,83	0,83	0,86	0,81
	1930	0,86	0,68	0,83	0,70	0,69	0,71	0,65
Mąka żytnia	1927	0,74	0,74	0,68	0,71	0,75	0,77	0,65
za 1 *kg* . .	1928	0,71	0,72	0,70	0,70	0,66	0,72	0,62
	1929	0,52	0,61	0,52	0,57	0,49	0,58	0,45
	1930	0,43	0,41	0,37	0,38	0,38	0,45	0,36
Mięso wołowe	1927	3,13	2,85	2,52	3,16	2,70	2,76	2,62
za 1 *kg* . .	1928	3,19	2,84	2,61	3,27	3,14	2,73	2,55
	1929	3,34	2,89	2,53	3,33	3,30	3,03	2,43
	1930	2,89	2,46	2,23	3,05	2,80	2,78	2,27
Mleko	1927	0,51	0,45	0,42	0,36	0,46	0,42	0,41
za 1 litr .	1928	0,53	0,46	0,42	0,40	0,48	0,46	0,44
	1929	0,53	0,47	0,39	0,41	0,49	0,47	0,45
	1930	0,45	0,36	0,36	0,35	0,45	0,40	0,40
Masło	1927	7,24	6,61	6,95	6,84	7,48	5,86	6,49
za 1 *kg* . .	1928	7,59	7,04	6,79	7,55	7,83	6,36	6,89
	1929	7,19	6,91	6,48	7,20	7,68	6,86	6,57
	1930	5,87	5,38	5,63	5,87	6,13	5,68	5,32
Jaja	1927	0,19	0,21	0,19	0,21	0,20	0,19	0,17
za 1 sztukę	1928	0,21	0,23	0,20	0,21	0,21	0,20	0,19
	1929	0,23	0,25	0,21	0,25	0,24	0,21	0,20
	1930	0,18	0,18	0,17	0,18	0,18	0,16	0,15
Węgiel	1927	0,61	0,60	0,66	0,62	0,36	0,44	0,64
za 10 *kg* .	1928	0,69	0,68	0,57	0,65	0,36	0,49	0,67
	1929	0,81	0,77	0,74	0,74	0,57	0,58	0,80
	1930	0,81	0,76	0,70	0,76	0,60	0,55	0,80
Nafta	1927	0,66	0,64	0,73	0,68	0,81	0,64	0,62
za 1 *kg* . .	1928	0,71	0,72	0,73	0,73	0,85	0,87	0,68
	1929	0,80	0,81	0,79	0,79	0,85	0,71	0,73
	1930	0,81	0,80	0,79	0,82	0,85	0,72	0,73
Mydło	1927	2,30	1,99	2,25	2,57	2,08	2,38	2,26
za 1 *kg* . .	1928	2,20	2,11	2,40	2,46	2,03	2,20	2,00
	1929	2,16	2,20	2,30	2,50	2,00	2,20	2,10
	1930	2,14	2,13	1,83	2,40	2,00	2,21	2,15

TABL. 6. CENY DETALICZNE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH W POLSCE[a], WYRAŻONE W KILOGRAMACH ŻYTA I WIEPRZA ŻYWEJ WAGI ORAZ W PŁACY ROBOTNIKA ROLNEGO.

Artykuły	Przed wojną	1925-1926	1926-1927	1927-1928	1928-1929	1929-1930	Luty 1931
w kilogramach żyta[b]							
Pług — 1 szt. . .	135	164	102	99	130	198	321
Superfosfat[c] — 10 *kg*	36	41	25	20	26	45	59
Garnek emalj. 10 szt.	62	96	55	51	64	120	193
Kamasze — 1 para	79	161	96	99	127	223	321
Madapolam — 10 *m*	62	98	56	53	67	109	131
Nici Nr. 50 — 10szp.	17	37	21	20	25	43	61
Cukier — 10 *kg* .	46	62	37	35	46	84	117
Sól — 10 *kg* . . .	6	17	9	8	10	18	26
Wódka — 1 litr .	11	19	14	14	18	31	47
Tytoń — 1 *kg* . .	115	228	166	140	188	380	543
Mydło — 10 *kg* .	51	95	60	52	64	108	146
Węgiel — 100 *kg* .	23	24	16	15	23	41	59
Nafta — 10 *kg* . .	16	26	16	16	23	41	59
w kilogramach wieprza[b]							
Pług — 1 szt. . .	23,0	23,0	19,8	20,6	22,1	19,0	44,6
Superfosfat[c] — 10 *kg*	6,1	5,9	4,8	4,2	4,5	4,2	8,1
Garnek emalj. 10 szt.	10,5	13,6	10,7	10,6	10,9	11,4	26,7
Kamasze — 1 para	13,4	22,9	18,6	20,7	21,6	21,2	44,6
Madapolam — 10 *m*	10,5	13,9	10,8	11,1	11,4	10,4	18,1
Nici Nr. 50 — 10szp.	2,9	5,3	4,1	4,2	4,3	4,0	8,4
Cukier — 10 *kg* .	7,8	8,7	7,1	7,4	7,9	8,0	16,2
Sól — 10 *kg* . . .	1,0	2,4	1,7	1,7	1,7	1,7	3,6
Wódka — 1 litr .	1,8	2,6	2,7	2,9	3,0	2,9	6,5
Tytoń — 1 *kg* . .	19,7	32,0	32,0	29,4	32,2	36,2	75,2
Mydło — 10 *kg* .	8,7	13,6	11,6	10,9	10,9	10,3	20,2
Węgiel — 100 *kg* .	3,9	3,4	3,0	3,1	3,9	3,9	8,1
Nafta — 10 *kg* . .	2,7	3,7	3,1	3,3	3,9	3,9	8,1
w % rocznej płacy robotnika rolnego (ordynarjusza)							
Pług — 1 szt. . .	.	.	2,28	2,22	2,83	3,84	4,55
Superfosfat[c] — 10 *kg*	.	.	0,56	0,45	0,57	0,87	0,83
Garnek emalj. 10 szt.	.	.	1,23	1,14	1,39	2,33	2,73
Kamasze — 1 para	.	.	2,14	2,22	2,77	4,32	4,55
Madapolam — 10 *m*	.	.	1,25	1,19	1,46	2,11	1,85
Nici Nr. 50 — 10szp.	.	.	0,47	0,45	0,54	0,83	0,86
Cukier — 10 *kg* .	.	.	0,83	0,78	1,00	1,63	1,66
Sól — 10 *kg* . . .	.	.	0,20	0,18	0,22	0,35	0,36
Wódka — 1 litr .	.	.	0,31	0,31	0,39	0,60	0,67
Tytoń — 1 *kg* . .	.	.	3,71	3,14	4,10	7,36	7,68
Mydło — 10 *kg* .	.	.	1,34	1,17	1,39	2,09	2,06
Węgiel — 100 *kg* .	.	.	0,36	0,34	0,50	0,79	0,83
Nafta — 10 *kg* . .	.	.	0,36	0,36	0,50	0,79	0,83

a Według notowań w Warszawie. *b* Według cen płaconych producentom przeciętnie w Polsce. *c* Według cen hurtowych.

DZIAŁ XIII. STATYSTYKA SPOŁECZNA

TABL. 1. STAN RYNKU PRACY W POLSCE W LATACH 1927—1931

Według danych kas chorych i państwowych urzędów pośrednictwa pracy

Rok Miesiące Grupy województw	Liczba utrzymujących się z pracy najemnej *a* w tysiącach			Na 100 utrzymujących się z pracy najemnej przypada zatrudnionych		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Polska 1. I 1927 .	2 212	1 548	664	*91*	*91*	*92*
1. IV „ .	2 303	1 609	694	*91*	*90*	*93*
1. VII „ .	2 419	1 680	739	*93*	*93*	*94*
1. X „ .	2 457	1 713	744	*95*	*95*	*96*
1. I 1928 .	2 399	1 662	737	*93*	*92*	*95*
1. IV „ .	2 502	1 729	773	*93*	*92*	*95*
1. VII „ .	2 729	1 908	821	*96*	*95*	*96*
1. X „ .	2 764	1 949	815	*97*	*97*	*97*
1. I 1929 .	2 676	1 885	791	*95*	*95*	*96*
1. IV „ .	2 674	1 878	796	*94*	*93*	*96*
1. VII „ .	2 872	2 017	855	*96*	*96*	*96*
1. X „ .	2 879	2 034	845	*97*	*97*	*97*
1. I 1930 .	2 728	1 927	801	*93*	*93*	*94*
1. IV „ .	2 755	1 937	818	*90*	*88*	*93*
1. VII „ .	2 846	1 996	850	*93*	*92*	*94*
1. X „ .	2 846	2 001	845	*94*	*93*	*95*
1. I 1931 .	2 722	1 906	816	*90*	*88*	*92*
Woj. centralne	1 123	754	369	*86*	*85*	*88*
„ wschodnie . . .	145	101	44	*94*	*93*	*97*
„ poznańskie i pomorskie	577	392	185	*94*	*92*	*97*
„ śląskie	338	264	74	*85*	*83*	*90*
„ południowe . . .	539	395	144	*92*	*90*	*97*

---

a Robotnicy i pracownicy umysłowi zatrudnieni ubezpieczeni w kasach chorych, oraz bezrobotni, zarejestrowani w państwowych urzędach pośrednictwa pracy; zestawieniem nie są objęci zatrudnieni w rolnictwie i leśnictwie w woj. centralnych i wschodnich, zatrudnieni w gospodarstwach rolnych i leśnych obszaru poniżej 75 *ha* w b. dzielnicy austrjackiej, pracownicy kolei państwowych i urzędnicy państwowi powołani przez nominację.

TABL. 2. PRACOWNICY UMYSŁOWI W DN. 1. I 1930 R.

Według danych zakładów ubezpieczeń pracowników umysłowych i państwowych urzędów pośrednictwa pracy

Grupy województw	Liczba pracowników umysłowych *a* w tysiącach			Na 100 pracowników umysłowych przypada zatrudnionych		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Polska 1. I 1929 . .	**235,0**	**168,0**	**67,0**	*96*	*96*	*96*
1. I 1930 . .	**288,0**	**204,9**	**83,1**	*95*	*95*	*97*
Woj. centralne . . .	139,9	99,9	40,0	*95*	*95*	*96*
„ wschodnie . . .	22,6	16,7	5,9	*95*	*94*	*95*
„ pozn. i pomors.	49,8	32,0	17,8	*96*	*95*	*98*
„ śląskie	35,3	27,6	7,7	*97*	*97*	*97*
„ południowe . .	40,4	28,7	11,7	*94*	*93*	*96*

a Pracownicy zatrudnieni ubezpieczeni w zakładach ubezpieczeń pracowników umysłowych oraz bezrobotni zarejestrowani w państwowych urzędach pośrednictwa pracy; zestawieniem nie są objęci młodociani niżej lat 16, starsi ponad lat 65 w chwili objęcia zatrudnienia i wszystkie osoby zwolnione od obowiązku ubezpieczenia.

TABL. 3. ROBOTNICY ZATRUDNIENI W ZAKŁADACH OD I DO VII KATEGORJI ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH W DNIU 1. I 1929 R.

Według kategoryj zatrudnionych

Gałęzie pracy	Liczba zatrudnionych (w tysiącach)				Na każde 100 zatrudnionych przypada		
	Ogółem	Dorośli: Mężczyźni	Dorośli: Kobiety	Młodociani	Mężczyźni	Kobiety	Młodociani
Ogółem 1928	**845,1**	**602,7**	**184,5**	**57,9**	*71*	*22*	*7*
1929	**923,4**	**657,4**	**199,8**	**66,2**	*71*	*22*	*7*
Górnictwo	153,5	146,6	5,7	1,2	*95*	*4*	*1*
Hutnictwo	65,8	59,3	4,8	1,7	*90*	*7*	*3*
Przemysł:							
mineralny . . .	64,2	47,6	10,1	6,5	*74*	*16*	*10*
metalowy, maszynowy, elektrotechniczny i instalac.	120,3	89,2	10,6	20,5	*74*	*9*	*17*
chemiczny . . .	50,4	33,8	14,3	2,3	*67*	*28*	*5*
włókienniczy . .	191,7	84,6	96,6	10,5	*44*	*50*	*6*
papierniczy . . .	17,2	9,2	6,4	1,6	*53*	*37*	*10*
skórzany	8,7	6,9	1,3	0,5	*79*	*14*	*7*
drzewny	68,0	54,4	7,2	6,4	*80*	*11*	*9*
spożywczy . . .	93,1	63,0	26,2	3,9	*68*	*28*	*4*
odzieżowy . . .	23,6	9,2	10,1	4,3	*39*	*43*	*18*
budowlany . . .	39,7	34,9	1,4	3,4	*88*	*4*	*8*
poligraficzny . .	16,8	9,0	4,8	3,0	*54*	*28*	*18*
Elektrown. i wodociągi	10,4	9,7	0,3	0,4	*94*	*3*	*3*

TABL. 4. ROBOTNICY ZATRUDNIENI W GÓRNICTWIE, HUTNICTWIE, PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM ORAZ NA ROBOTACH PUBLICZNYCH W POLSCE W LATACH 1925—1930

Rok Miesiące	Górnictwo, hutnictwo i przemysł przetwórczy					Roboty publiczne
	Ogółem	Górnictwo	Hutnictwo	Przemysł *a*	Inne *b*	
	w tysiącach					
1925 31. III	694,6	162,8	49,0	418,6	64,2	8,6
30. VI	736,0	157,2	49,3	464,1	65,4	21,2
30. IX	658,5	135,7	47,5	411,4	63,9	21,5
31. XII	612,8	135,4	44,3	370,1	63,0	6,7
1926 31. III	576,0	131,4	42,8	344,1	57,7	20,2
30. VI	631,9	134,3	43,9	392,9	60,8	44,3
30. IX	682,1	153,1	48,4	418,2	62,4	44,6
31. XII	683,2	156,5	51,5	415,1	60,1	24,1
1927 31. III	714,4	148,3	54,6	447,6	63,9	29,2
30. VI	755,1	140,5	57,0	492,2	65,4	49,3
30. IX	785,3	140,5	59,2	516,1	69,5	40,5
31. XII	789,3	144,7	57,6	518,5	68,5	16,2
1928 31. III	798,3	142,6	60,7	525,3	69,7	20,8
30. VI	848,6	143,4	63,5	571,7	70,0	41,5
30. IX	870,8	143,0	66,0	591,1	70,7	46,5
31. XII	862,8	147,4	66,6	577,0	71,8	17,3
1929 31. III	818,5	149,7	65,5	533,8	69,5	10,7
30. VI	865,1	153,0	65,8	576,7	69,6	36,9
30. IX	860,6	157,5	63,5	569,7	69,9	41,7
31. XII	780,1	163,7	59,8	488,7	67,9	16,6
1930 31. III	725,7	156,8	56,8	445,6	66,5	15,1
30. VI	732,8	145,9	56,1	464,2	66,6	51,2
30. IX	743,4	147,1	54,2	477,6	64,5	47,1
31. XII	655,2	148,1	51,9	391,3	63,9	11,1

a Zakłady zatrudniające 20 i więcej robotników. *b* Elektrownie, wodociągi, wytwórnie wojskowe, fabryki amunicji i warsztaty kolejowe.

TABL. 5. WSKAŹNIKI STANU ZATRUDNIENIA W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1926—1930

Rok 1928 = 100

Rok Miesiące		Anglja	Kanada	Niemcy	Polska *a*	Stany Zjedn.	Włochy
1926	III	96	83	86	69	109	.
	VI	89	92	90	75	106	.
	IX	85	95	91	81	107	.
	XII	91	92	88	81	105	.
1927	III	99	87	97	85	106	.
	VI	101	96	103	90	103	.
	IX	101	99	103	93	102	.
	XII	101	91	94	94	99	.
1928	III	100	92	97	95	100	99
	VI	101	102	103	101	99	93
	IX	99	107	103	104	101	103
	XII	99	105	94	103	102	104
1929	III	100	100	94	97	105	104
	VI	103	109	104	103	105	98
	IX	103	114	103	102	106	104
	XII	102	107	94	93	98	104
1930	III	100	99	93	86	96	101
	VI	99	104	97	87	91	91
	IX	97	104	95	88	85	94
	XII	95	97	85	78	80	92

a Zatrudnieni w górnictwie, hutnictwie i w przemyśle przetwórczym (ob. tabl. 4 na str. 97).

TABL. 6. ODSETEK ROBOTNIKÓW CZĘŚCIOWO BEZROBOTNYCH*a* W POSZCZEGÓLNYCH GAŁĘZIACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO W POLSCE W LATACH 1925—1930

Gałęzie przemysłu	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Ogółem	**25,4**	**18,0**	**8,5**	**13,0**	**16,3**	**22,8**
Przemysł mineralny . .	.	9,7	6,4	6,3	6,5	11,3
„ metalowy . .	18,0	14,4	5,8	6,4	10,5	23,6
„ chemiczny . .	11,7	8,1	4,0	3,9	4,2	8,2
„ włókienniczy .	48,8	34,2	12,4	26,8	38,5	45,7
„ papierniczy . .	.	12,9	4,9	5,2	5,9	8,4
„ skórzany . . .	.	10,3	6,2	7,4	10,7	14,9
„ drzewny . . .	17,8	13,4	11,2	9,4	9,4	16,0
„ spożywczy . .	11,6	10,7	7,5	6,2	3,4	6,4
„ odzieżowy . .	.	14,3	7,7	7,9	10,8	31,0
„ budowlany . .	.	6,8	6,3	7,5	3,4	4,2
„ poligraficzny .	.	5,7	1,9	2,5	3,8	4,2

a Pracujących mniej niż 6 dni w tygodniu w stosunku do ogółu zatrudnionych w zakładach zatrudniających 20 i więcej robotników.

TABL. 7. ROBOTNICY PRACUJĄCY CAŁY TYDZIEŃ ORAZ ROBOTNICY CZĘŚCIOWO BEZROBOTNI W PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM *a* W POLSCE W LATACH 1925—1930

Rok Kwartały	Ogólna liczba zatrudnionych przy produkcji w tysiącach	Robotnicy pracujący wszystkie dni w tygodniu	Robotnicy częściowo bezrobotni: ogółem	Robotnicy częściowo bezrobotni: pracujący dni w tygodniu 4—5	Robotnicy częściowo bezrobotni: pracujący dni w tygodniu 1—3	Przeciętna liczba dni pracy w tygodniu na 1 robotnika
		w odsetkach ogółu robotników zatrudnionych				
1925 1 kwartał	401	79,7	20,3	16,5	3,8	5,63
2 ,,	418	82,7	17,3	14,6	2,7	5,76
3 ,,	405	79,2	20,8	16,9	3,9	5,71
4 ,,	387	67,7	32,3	16,5	15,8	5,50
1926 1 kwartał	318	71,0	29,0	19,2	9,8	5,49
2 ,,	350	77,4	22,6	17,9	4,7	5,68
3 ,,	372	89,0	11,0	8,7	2,3	5,87
4 ,,	421	90,5	9,5	8,4	1,1	5,97
1927 1 kwartał	403	91,7	8,3	7,4	0,9	5,93
2 ,,	448	91,6	8,4	7,8	0,6	5,93
3 ,,	473	93,0	7,0	6,1	0,9	5,95
4 ,,	502	89,6	10,4	8,9	1,5	5,94
1928 1 kwartał	481	86,2	13,8	12,8	1,0	5,85
2 ,,	523	84,4	15,6	13,8	1,8	5,80
3 ,,	542	88,9	11,1	10,5	0,6	5,88
4 ,,	565	88,4	11,6	9,8	1,8	5,92
1929 1 kwartał	497	88,7	11,3	9,6	1,7	5,86
2 ,,	533	78,9	21,1	17,1	4,0	5,68
3 ,,	523	84,5	15,5	13,1	2,4	5,77
4 ,,	534	82,9	17,1	14,5	2,6	5,82
1930 1 kwartał	426	72,6	27,4	18,7	8,7	5,50
2 ,,	426	75,1	24,9	18,6	6,3	5,60
3 ,,	433	83,1	16,9	13,8	3,1	5,76
4 ,,	444	77,9	22,1	18,5	3,6	5,74

a W zakładach zatrudniających 20 i więcej robotników.

TABL. 8. BEZROBOCIE W POLSCE W LATACH 1924—1930
Bezrobotni zarejestrowani w państwowych urzędach pośrednictwa pracy

Rok	31.III	30.VI	30.IX	31.XII	31.III	30.VI	30.IX	31.XII
	w tysiącach				w %/% liczby ubezpieczonych w kasach chorych			
1924	26,0	29,9	107,1	103,8	.	.	.	.
1925	138,0	127,2	153,4	251,3	.	.	.	.
1926	295,5	243,3	185,2	190,1	*15,9*	*12,3*	*9,0*	*9,4*
1927	205,8	159,4	116,8	165,3	*9,8*	*7,0*	*5,0*	*7,4*
1928	167,0	116,7	79,9	126,4	*7,2*	*4,5*	*3,0*	*4,9*
1929	170,4	105,1	81,8	185,3	*6,8*	*3,8*	*2,9*	*7,3*
1930	289,5	205,0	170,5	299,8	*11,7*	*7,8*	*6,4*	*12,4*

TABL. 9. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W PAŃSTWOWYCH URZĘDACH POŚREDNICTWA PRACY W LATACH 1926—1930

A. Według województw

Grupy województw Okręgi państwowych urzędów pośrednictwa pracy	31. XII 1926	31. XII 1927	31. XII 1928	31. XII 1929	31. XII 1930	31. XII 1930 a	
	w tysiącach						w %% b
Ogółem	**190,1**	**165,3**	**126,4**	**185,3**	**299,8**	**298,7**	***12,7***
Woj. centralne . .	98,8	77,6	64,3	109,3	159,2	159,0	*14,8*
w tem:							
okr. Warszawa	11,4	9,9	6,8	13,8	17,8	17,8	.
„ Łódź . .	43,7	22,8	19,0	40,5	62,9	62,9	.
„ Sosnowiec	11,5	12,8	7,4	10,8	15,7	15,7	.
Woj. wschodnie . .	6,9	6,2	5,6	7,1	9,0	9,0	*6,1*
„ poznańskie i pomorskie	20,6	15,0	15,2	25,9	37,1	36,7	*10,8*
„ śląskie . . .	42,1	42,1	23,1	17,0	52,1	52,0	*20,1*
„ południowe .	21,7	24,4	18,2	26,0	42,4	42,0	*7,9*

a Z wyłączeniem grupy robotników rolnych. *b* W stosunku do liczby członków kas chorych.

B. Według zawodów

Gałęzie pracy	31. XII 1926	31. XII 1927	31. XII 1928	31. XII 1929	31. XII 1930
	w tysiącach				
Ogółem	**190,1**	**165,3**	**126,4**	**185,3**	**299,8**
w tem:					
Górnicy	16,2	18,3	7,4	2,3	7,9
Hutnicy	5,0	2,7	1,3	1,0	4,1
Robotnicy przem. metalowego .	13,9	10,6	6,7	11,2	22,4
„ „ włókienniczego	24,0	13,5	10,3	25,9	38,4
„ „ budowlanego	11,5	13,7	12,3	22,3	31,8
„ niewykwalifikowani .	74,6	72,1	65,4	93,5	150,3
„ rolni	2,4	2,2	2,0	1,8	1,1
„ młodociani	5,4	3,8	1,6	0,9	1,4
Pracownicy umysłowi	21,4	15,5	9,9	13,4	21,3

TABL. 10. BEZROBOCIE W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH EUROPEJSKICH W LATACH 1925—1930

Państwa	31. XII 1925	31. XII 1926	31. XII 1927	31. XII 1928	31. XII 1929	31. XII 1930
Bezrobotni zarejestrowani w tysiącach						
Niemcy	.	.	.	.	2 851	4 384
Włochy	122	181	414	364	409	642
Polska	251	190	165	126	185	300
Czechosłowacja	48	71	46	39	53	240
Szwecja	46	48	51	50	54	81
Węgry	13	13	14	13	17	53
Rumunja	.	.	14	72	7	43
Norwegja	26	31	29	24	22	27
W. m. Gdańsk	.	.	.	.	16	24
Francja	11	21	28	10	11	21
Łotwa	5	5	6	14	8	10
Jugosławja	.	.	.	6	6	10
Estonja	3	4	4	8	6	6
Finlandja	2	2	2	3	9	9
Bezrobotni otrzymujący zasiłki w tysiącach						
Niemcy	1 499	1 749	1 400	1 830	1 985	2 823
Anglja	1 243	1 432	1 194	1 334	1 344	2 500
Austrja	208	205	207	203	227	295
Polska	136	97	74	44	80	105
Holandja	45	36	45	38	49	81
Danja	84	89	87	77	63	71
Belgja	17	16	23	12	16	66
Irlandja	36	27	29	28	26	26
Francja	1	17	13	1	1	5
Odsetek bezrobotnych						
Niemcy *a*	*19,4*	*16,7*	*12,9*	*16,7*	*20,1*	*31,7*
Norwegja *a*	*26,1*	*29,6*	*28,0*	*22,1*	*18,9*	*25,5*
Danja *a*	*31,7*	*32,2*	*31,6*	*28,4*	*22,4*	*24,6*
Szwecja *a*	*19,6*	*19,1*	*18,6*	*17,3*	*16,3*	*22,6*
Anglja *b*	*10,4*	*11,9*	*9,8*	*11,1*	*11,0*	*20,2*
Holandja *b*	*16,0*	*12,1*	*14,9*	*11,5*	*12,3*	*18,2*
Polska *c*	.	*9,4*	*7,4*	*4,9*	*7,3*	*11,3*
Czechosłowacja *b*	*1,6*	*1,5*	*1,3*	*1,7*	*2,3*	*8,3*
Szwajcarja *b*	.	*5,6*	*4,5*	*4,0*	*4,2*	*6,6*

a Wśród zorganizowanych w związkach zawodowych. *b* Zarejestrowani w stosunku do ubezpieczonych na wypadek bezrobocia. *c* Zarejestrowani w stosunku do ubezpieczonych w Kasach Chorych.

TABL. 11. PRZECIĘTNE ZAROBKI ROBOTNIKÓW PRZEMYSŁOWYCH

Ośrodki przemysłowe Kategorje zawodowe	Stawka płacy za godzinę (złotych)	Przeciętny zarobek za 1 godzinę pracy (złotych)	Przeciętna liczba godzin pracy w tygodniu	Przeciętny zarobek tygodniowy (złotych)
Przemysł metalowy — grudzień 1929 r.				
Warszawa—Rzemieślnik	1,05—1,31	1,99	43,10	85,92
Łódź „	0,95	1,42	39,13	55,46
Lublin „	0,76—1,35	1,52	30,75	46,62
Poznań „	0,84—1,17	1,44	45,11	64,87
Górny Śląsk „	0,64—1,09	1,29	52,73	68,20
Lwów „	.	1,02	44,04	45,12
Przemysł włókienniczy — luty 1930 r.				
Łódź				
Prządka	0,50 — 0,75	0,73	31,07	22,61
Przykręcacz	0,41—0,88	0,90	38,51	34,47
Śrubownik	0,86—1,10	1,06	37,45	39,64
Tkacz na 2 krosnach .	0,68—0,93	0,96	34,97	33,46
Tkacz na 4 krosnach .	0,92—1,26	1,19	23,54	28,10
Tkaczka na 2 krosnach .	0,68—0,93	0,80	32,23	25,66
Tkaczka na 4 krosnach .	0,92—1,26	1,05	22,71	23,92
Bielsko-Biała				
Przykręcacz	0,39—0,52	0,48	41,95	20,02
Prządka	0,39—0,52	0,54	44,05	23,85
Tkacz materj. gładkich .	1,13	1,30	44,53	57,96
Tkacz materj. modnych .	.	1,32	44,43	58,70
Garbarnie — grudzień 1929 r.				
Warszawa—Rob.wykwal.	1,04—1,17	1,77	46,07	81,51
Radom „ „	.	0,95	48,62	46,40
Fabryki czekolady i cukierków — grudzień 1929 r.				
Warszawa — Kobieta	.	0,63	48,95	30,63
Wilno „	.	0,37	39,62	14,65
Kraków „	.	0,65	47,73	30,79
Przemysł budowlany — lipiec-wrzesień 1929 r.				
Warszawa — Murarz	1,59—2,83	2,02	38,48	77,70
Łódź „	1,60	1,58	43,50	68,71
Kraków „	1,44—1,75	2,05	43,77	89,81
Poznań „	1,80—2,00	2,37	44,66	105,67
Górny Śląsk „	1,60—1,70	1,68	48,70	81,77

TABL. 12. PRZECIĘTNY CAŁKOWITY ZAROBEK ROBOTNIKA NA DNIÓWKĘ W GÓRNICTWIE I HUTNICTWIE
w złotych w złocie

Gałęzie pracy	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Kopalnie węgla kamien.	**8,46**	**6,48**	**7,64**	**8,45**	**9,42**	**9,98**
Zagłębie górnośląskie . .	8,90	6,82	8,04	8,83	9,87	10,47
,, dąbrowskie . .	7,58	5,87	6,99	7,81	8,59	9,04
,, krakowskie . .	6,96	5,30	6,10	6,89	7,66	8,20
Huty żelaza	.	.	**7,76**	**8,93**	**9,81**	**10,33**
Woj. kieleckie	.	.	5,98	6,89	7,41	7,54
Woj. śląskie	.	.	9,31	10,62	11,40	11,83
Huty cynku	.	.	**6,92**	**7,86**	**8,89**	**9,74**
Woj. śląskie	.	.	7,14	8,00	9,05	9,81
Huty ołowiu	.	.	**7,20**	**8,04**	**8,94**	**9,47**

TABL. 13. PŁACE MIESIĘCZNE ETATOWYCH FUNKCJONARJUSZÓW PAŃSTWOWYCH W WARSZAWIE W 1931 R.

Stopień służbowy	Do 1. V 1931		Od 1. V 1931	
	Samotny	Żonaty z 2 dzieci	Samotny	Żonaty z 2 dzieci
	złotych			
Dyr. depart. (IV)	1 049,69	1 282,02	925,38	1 146,48
Nacz. wydz. (V)	853,86	1 011,92	755,10	901,92
Referendarz (VII)	490,81	613,65	434,62	546,22
Sekretarz (IX)	319,73	439,89	281,42	390,34
Rejestrator (X)	280,56	400,73	247,36	356,29
Kancelista (XI)	241,41	361,56	213,31	322,23
Woźny (XIV) . .	182,65	280,81	162,22	249,15
Goniec (XVI) . .	150,02	248,17	133,84	220,77

TABL. 14. UPOSAŻENIA URZĘDNIKÓW ADMINISTRACJI OGÓLNEJ W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1930 R.

Kategorje urzędników	Grupa uposażenia w Polsce	Uposażenie miesięczne urzędników etatowych samotnych w stolicy			
		Austrja	Czechosłowacja	Niemcy	Polska
		złotych			
Podsekretarz stanu .	III	1 995	1 916	4 731	1 311
Naczelnik wydziału .	V	905	1 017	1 735	854
Referendarz	VII	544	548	1 028	491
Rejestrator	X	264	304	540	281
Kancelista	XI	228	284	477	241
Goniec	XVI	227	205	345	150

Źródło: *Statystyka Pracy* r. 1930, zesz. 3, str. 264.

TABL. 15. WSKAŹNIKI UMOWNYCH STAWEK PŁAC ROBOTNIKÓW PRZEMYSŁOWYCH W POLSCE W LATACH 1924—1930

Rok	Wskaźnik stawek płac	
	w złocie	realnych *a*
1927 = 100,0		
1924	119,3	105,6
1925	119,0	102,2
1926	85,6	94,7
1927	100,0	100,0
1928	109,9	106,4
1929	119,3	113,1
1930	120,9	121,4

a Według wskaźnika kosztów utrzymania.

Źródło: Obliczenia Głównego Urzędu Statystycznego.

TABL. 16. WSKAŹNIKI PŁAC URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH W POLSCE W LATACH 1924—1930

Rok	Wskaźnik płac	
	w złocie	realnych *a*
1927 = 100,0		
1924	120,7	.
1925	133,7	116,9
1926	86,1	95,3
1927	100,0	100,0
1928	107,6	105,1
1929	112,8	107,3
1930	112,8	114,8

a Według wskaźnika kosztów utrzymania.

Źródło: Obliczenia Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen.

TABL. 17. WAHANIA NOMINALNYCH PŁAC ROBOTNICZYCH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1924—1930

Wyszczególnienie	Płace w czerwcu mniejsze (—) lub większe (+) niż w czerwcu roku poprzedniego %%					
	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Anglja	.	+ 0	0	— 1	— 0	— 1
Czechosłowacja (Praga) .	+ 1	+ 1	+ 1	+ 5	+ 3	+ 3
Danja	.	.	— 4	— 2	+ 1	0
Estonja	+ 9	— 1	+ 4	+ 7	+ 3	.
Francja:						
Paryż	+ 8	+23	+ 0	+ 3	+20	+ 8
Inne miasta Francji .	+ 7	+15	+ 3	+ 4	+11	.
Łotwa:						
Wykwalifikowani . .	+11	+13	+ 5	0	+ 1	.
Niewykwalifikowani .	+ 8	+ 8	+ 3	—13	+ 5	.
Niemcy:						
Wykwalifikowani . .	+21	+ 7	+ 7	+ 5	+ 5	+ 1
Niewykwalifikowani .	+21	+ 7	+ 8	+ 6	+ 7	+ 0
Polska	+10	+11	+21	+ 9	+ 9	+ 1
Rumunja	+10	+ 8	+ 9	+ 1	+ 1	.
Stany Zjednoczone . .	+ 4	+ 2	+ 1	0	+ 4	— 7
Szwajcarja:						
Wykwalifikowani . .	+ 1	+ 1	0	— 3	+ 2	.
Niewykwalifikowani .	0	0	+ 1	— 2	+ 2	.
Szwecja	+ 3	+ 1	+ 1	+ 1	+ 4	.
Włochy	.	.	.	.	+ 1	0

Uwaga. Wahania obliczono według wskaźników opartych na stawkach, względnie zarobkach, wyrażonych w walucie obiegowej. W wypadkach, kiedy wahania płac były mniejsze niż 0,5 %, wzrost płac oznaczono znakiem + 0, zmniejszenie płac znakiem — 0. 0 bez znaku oznacza, że płace się nie zmieniły.

TABL. 18. WYDAJNOŚĆ PRACY W KOPALNIACH WĘGLA KAMIENNEGO W POLSCE W LATACH 1913, 1922—1930

Rok	Przeciętna wydajność na 1 dniówkę: ogółu robotników (w kg)	Przeciętna wydajność na 1 dniówkę: robotników na dole (w kg)
1913	1 143	1 710
1922	571	.
1923	571	912
1924	693	1 085
1925	938	1 473
1926	1 118	1 724
1927	1 191	1 815
1928	1 267	1 914
1929	1 264	1 874
1930	1 250	1 887

TABL. 19. WYDAJNOŚĆ PRACY W KOPALNIACH WĘGLA KAMIENNEGO W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1927 R.

Państwa Zagłębia	Przeciętna wydajność na 1 dniówkę: ogółu robot. (w kg)	Przeciętna wydajność na 1 dniówkę: robot. na dole (w kg)
Polska	1 191	1 815
Górny Śląsk .	1 274	1 846
Dąbrowa . . .	995	1 754
Kraków . . .	1 053	1 673
Anglja	1 047	1 332
Czechosłowacja .	938	1 247
Francja	603	843
Niemcy:		
Ruhr	1 132	1 386
Górny Śląsk . .	1 335	1 722
Saksonja . . .	634	851
Saara	703	969

TABL. 20. PŁACE ROCZNE STAŁYCH ROBOTNIKÓW ROLNYCH W LATACH 1926/27—1929/30

Grupy województw	Rok	Rzemieślnicy (w złotych)	Ordynarjusze (w złotych)	Komornicy—chałupnicy (w złotych)	Rzemieślnicy (w kwintalach żyta)	Ordynarjusze (w kwintalach żyta)	Komorn.-chałupn. (w kwintalach żyta)
Woj. centralne . .	1926/27	.	1 504	983	.	46	35
	1927/28	2 433	1 937	1 476	58	46	35
	1928/29	2 339	1 860	1 442	60	47	37
	1929/30	.	1 238	911	.	53	39
Woj. wschodnie . . .	1926/27	.	1 364	845	.	42	31
	1927/28	2 104	1 633	1 267	54	42	31
	1928/29	2 240	1 765	1 364	55	43	33
	1929/30	1 381	1 182	.	57	49	.
Woj. zachodnie . . .	1926/27	.	1 879	1 357	.	54	42
	1927/28	2 814	2 280	1 796	65	53	42
	1928/29	2 740	2 263	1 775	68	56	45
	1929/30	2 008	1 679	1 406	78	65	55
Woj. południowe . .	1926/27	.	1 273	.	.	39	.
	1927/28	2 143	1 647	.	50	39	.
	1928/29	2 138	1 619	.	52	40	.
	1929/30	1 367	1 074	.	53	42	.

TABL. 21. BUDŻETY RODZIN ROBOTNICZYCH W POLSCE [a] W LATACH 1927, 1928

Wyszczególnienie	1927	1928				
		Grupy zamożności według sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną				
		Wszystkie grupy	I do 599 zł.	II 600—899 zł.	III 900—1199 zł.	IV 1200 zł. i więcej
Liczba zbadanych rodzin	69		7	32	21	9
Ogólna suma przychodów i rozchodów na rodzinę czteroosobową [b] w złotych						
Przychody netto ogółem	2601	2744	1527	2386	3230	4995
Rozchody netto ogółem	2575	2746	1561	2377	3227	5027
Przychody w odsetkach						
Przychody netto ogółem	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*
Zarobki głowy rodziny	*78,5*	*79,7*	*87,1*	*80,0*	*77,8*	*77,3*
Zarobki członków rodziny	*9,2*	*11,1*	*6,7*	*8,3*	*12,3*	*17,3*
Wartość świadczeń otrzymanych w naturze	*3,5*	*3,1*	*2,8*	*3,6*	*2,8*	*2,6*
Świadczenia społeczne	*2,7*	*2,7*	*1,6*	*4,3*	*1,6*	*1,0*
Dochód od sublokatorów i stołowników	*0,5*	*0,7*	—	*0,4*	*1,3*	*0,9*
Dochód z własnego gospodarstwa	*1,9*	*0,7*	*0,2*	*1,2*	*0,3*	*0,1*
Podarunki i zapomogi prywatne	*1,3*	*1,1*	*0,0*	*1,6*	*0,8*	*0,6*
Dochód ze sprzedaży rzeczy	*0,2*	*0,1*	—	*0,2*	*0,0*	—
Pozostałe dochody	*0,1*	*0,0*	—	—	*0,1*	—
Przychód ze sprzedaży majątku	*0,1*	*0,1*	—	*0,1*	*1,0*	*0,2*
Przychód z zaciągniętych długów	*2,0*	*0,7*	*1,6*	*0,3*	*2,0*	*0,0*
Rozchody w odsetkach						
Rozchody netto ogółem	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*
Żywność	*58,8*	*56,5*	*66,1*	*60,1*	*54,9*	*44,6*
Alkohol	*1,7*	*1,9*	*0,5*	*1,1*	*2,4*	*3,6*
Tytoń	*2,4*	*2,1*	*1,7*	*1,9*	*2,2*	*2,7*
Komorne	*4,8*	*4,7*	*5,3*	*5,1*	*3,8*	*4,7*
Urządzenie i utrzymanie mieszkania	*2,0*	*2,4*	*0,6*	*2,0*	*3,3*	*2,5*
Opał i światło	*4,3*	*4,4*	*4,9*	*4,8*	*4,1*	*3,8*
Higjena i zdrowie	*2,0*	*1,8*	*1,4*	*1,8*	*1,8*	*2,2*
Odzież, bielizna, obuwie	*13,5*	*15,2*	*12,1*	*13,3*	*15,3*	*19,9*
Kultura, oświata i wydatki społeczne	*2,9*	*3,0*	*0,6*	*2,7*	*3,9*	*2,9*
Ubezpieczenia	*3,6*	*3,9*	*3,7*	*3,9*	*3,9*	*4,2*
Podatki	*0,9*	*1,2*	*0,1*	*1,0*	*1,3*	*1,8*
Inne wydatki	*2,2*	*2,4*	*0,5*	*1,9*	*3,1*	*3,1*
Na nabycie majątku	*0,9*	*0,4*	*1,2*	*0,1*	—	*3,1*
Na spłatę długów	—	*0,1*	*1,3*	*0,3*	*0,0*	*0,9*

a Do porównania wzięto wyłącznie rodziny, które prowadziły rachunki domowe przez cały okres dwóch lat sprawozdawczych.

b Głowa rodziny (1,00 jednostka konsumcyjna), żona głowy rodziny (0,85 jednostki konsumcyjnej), dziecko w wieku 14—17 lat (0,80 jednostki konsumcyjnej) oraz dziecko w wieku 3—7 lat (0,50 jednostki konsumcyjnej) czyli razem cztery osoby = 3,15 jednostkom konsumcyjnym.

TABL. 22. PRZECIĘTNE ROCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW W RODZINACH ROBOTNICZYCH W POLSCE NA JEDNOSTKĘ KONSUMCYJNĄ W LATACH 1927, 1928

Artykuły	1927	1928				
	Grupy zamożności według sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną					
	Wszystkie grupy		I do 599 zł.	II 600—899 zł.	III 900—1199 zł.	IV 1200 zł. i więcej
Chleb żytni . *kg*	154,04	150,40	177,18	146,62	156,04	122,25
Bułki i ciasto „	11,82	14,21	4,00	9,64	19,40	36,90
Mąka pszenna „	25,06	25,04	22,18	21,84	31,93	26,16
Mąki inne . „	21,29	16,55	2,22	24,79	10,75	7,48
Kasze i ryż . „	10,35	10,17	9,03	9,96	11,59	8,71
Groch i fasola „	5,89	5,55	9,13	4,08	7,02	4,68
Kartofle . . „	225,61	198,86	169,73	204,04	204,66	193,62
Inne jarzyny „	55,70	58,16	32,87	58,25	59,69	86,29
Mleko . . . *l*	80,61	81,54	38,66	77,36	93,43	124,95
Masło . . . *kg*	1,98	1,98	0,98	1,71	2,37	3,57
Ser . . . . „	1,03	1,09	0,50	0,78	1,67	1,77
Śmietana . . *l*	1,22	1,44	0,94	1,34	1,48	2,50
Jaja . . . . *kg*	2,39	2,80	0,65	2,17	3,47	7,04
Mięso, wędliny, ryby . „	35,61	39,54	19,74	32,63	50,90	69,22
Tłuszcze . . „	13,08	13,50	8,05	13,55	15,67	14,00
Cukier, słodycze	19,68	20,99	11,73	20,63	22,84	29,57
Herbata . . *kg*	0,12	0,12	0,07	0,09	0,19	0,18
Kawa . . . „	0,27	0,27	0,12	0,25	0,29	0,52
Owoce . . . „	6,08	9,97	2,08	8,26	10,28	28,47

TABL. 23. WARTOŚĆ ODŻYWCZA I CIEPLNA DZIENNYCH NORM SPOŻYCIA NA JEDNOSTKĘ KONSUMCYJNĄ W 1928 R.

Wyszczególnienie	Grupy zamożności według sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną				
	Wszystkie grupy	I do 599 zł.	II 600—899 zł.	III 900—1199 zł.	IV 1200 zł. i więcej
Liczba zbadanych rodzin	93	14	44	25	10
Wartość odżywcza normy dziennej w gramach					
Białko ogółem .	63,8	48,9	61,0	75,2	82,0
roślinne .	36,6	32,4	36,6	40,2	35,9
zwierzęce .	27,2	16,5	24,4	35,0	46,1
Tłuszcze ogółem .	53,0	34,7	50,5	64,1	75,8
roślinne .	4,1	3,3	4,0	4,7	5,0
zwierzęce .	48,9	31,4	46,5	59,4	70,8
Węglowodany ogółem .	474,2	413,1	476,3	514,1	486,6
roślinne .	462,0	404,6	464,6	500,0	467,9
zwierzęce .	12,2	8,5	11,7	14,1	18,7
Wartość cieplna normy dziennej w kalorjach					
ogółem .	2704,6	2222,0	2691,0	3029,8	3047,5
w tem pochodzenia roślinnego	2087,7	1827,3	2095,4	2264,6	2123,1
w tem pochodzenia zwierzęcego	616,9	394,7	595,6	765,2	924,4

TABL. 24. STRUKTURA BUDŻETÓW RODZIN ROBOTNICZYCH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH

Państwa	Rok	Rozchody: Ogółem	Żywność	Komorne	Odzież, obuwie, bielizna i t. d.	Meble i sprzęty	Inne
		w odsetkach ogółu rozchodów					
Czechosłowacja	1927	100,0	54,4	3,8	13,2	3,0	25,6
Danja	1927	100,0	38,9	10,3	12,0	4,3	34,5
Holandja . .	1923—24	100,0	39,8	12,9	9,1	4,6	33,6
Japonja . . .	1926—27	100,0	35,6	13,2	13,0	2,5	35,7
Niemcy . . .	1927—28	100,0	41,2	10,0	12,7	3,9	32,2
Norwegja . .	1927—28	100,0	41,4	12,0	12,2	2,4	32,0
Polska	1928	100,0	56,5	4,7	15,2	2,4	21,2
Grupy zamożności I	1928	100,0	66,1	5,3	12,1	0,6	15,9
II	1928	100,0	60,1	5,1	13,3	2,0	19,5
III	1928	100,0	54,9	3,8	15,3	3,3	22,7
IV	1928	100,0	44,6	4,7	19,9	2,5	28,3
Szwajcarja . .	1921	100,0	45,1	11,2	10,9	4,1	28,7
Z.S.S.R. . .	1928	100,0	45,4	7,2	19,5	3,2	24,7

TABL. 25. STRAJKI W POLSCE W LATACH 1921—1930

Rok	Strajki	Zakłady objęte przez strajki	Strajkujący	Stracone dni robocze	w tem: Strajki wygrane całkowicie lub częściowo: strajki	strajkujący w tys.	Strajki przegrane: strajki	strajkujący w tys.
			w tysiącach	w tysiącach				
1921	720	9 143	479	4 118	487	269	165	139
1922	800	8 093	607	4 631	626	448	156	88
1923	1 263	7 451	849	6 379	952	537	267	288
1924	915	5 400	564	6 545	586	210	295	338
1925	532	1 910	148	1 285	352	84	166	51
1926	590	2 827	145	1 423	397	84	179	49
1927	616	3 838	235	2 455	457	196	146	29
1928	769	5 230	354	2 788	571	278	178	37
1929	494	4 036	217	994	352	63	132	32
1930	309	1 161	47	333	206	26	94	18

TABL. 26. STRAJKUJĄCY W WAŻNIEJSZYCH GAŁĘZIACH PRACY W POLSCE W LATACH 1921—1930

Gałęzie pracy	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
	w tysiącach									
Rolnictwo	22	112	5	9	18	1	1	2	1	2
Górnictwo	94	101	120	135	23	20	13	45	20	12
Przem. mineralny	12	10	17	11	9	14	15	13	12	8
Hutnictwo i przemysł metalowy	30	21	43	18	53	20	31	31	17	4
Przem. chemiczny	2	15	8	8	1	4	4	3	2	0
„ włókienniczy	80	177	300	155	23	46	116	203	16	6
„ drzewny	6	13	28	17	8	10	10	14	7	4
„ spożywczy	5	5	9	7	2	3	2	4	2	2
„ odzieżowy	8	8	15	8	0	7	7	11	9	2
„ budowlany	13	15	12	10	7	4	27	15	2	2

TABL. 27. LOKAUTY W POLSCE W LATACH 1921—1930

Rok	Lokauty	Zakłady objęte przez lokauty	Zlokautowani	Stracone dni robocze	Rok	Lokauty	Zakłady objęte przez lokauty	Zlokautowani	Stracone dni robocze
			w tysiącach					w tysiącach	
1921	11	.	1,4	33,5	1926	—	—	—	—
1922	2	.	0,3	7,9	1927	2	6	0,9	27,9
1923	2	.	0,4	2,8	1928	—	—	—	—
1924	14	.	17,6	592,5	1929	5	29	3,2	78,1
1925	6	.	1,0	37,6	1930	7	39	2,7	59,4

TABL. 28. ZATARGI PRACY W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1927—1929

Państwa	Strajkujący i zlokautowani 1927	1928	1929	Dni stracone 1927	1928	1929
	w tysiącach					
St. Zjednocz. A. P.	349	357	230	37 799	31 557	9 975
Anglja	108	124	533	1 174	1 388	8 290
Niemcy	503	780	234	6 044	20 288	4 450
Polska	236	354	221	2 483	2 788	1 072
Belgja	40	75	49	1 659	2 254	799
Czechosłowacja	172	99	60	1 466	1 729	753
Szwecja	9	67	13	378	4 567	667
Holandja	12	14	16	177	635	612
Rumunja	7	11	31	58	110	412
Austrja	35	38	30	687	658	388
Norwegja	22	8	5	1 374	364	197
Szwajcarja	2	5	5	34	98	100
Finlandja	13	27	2	1 528	502	75
Łotwa	5	13	26	60	62	46
Danja	3	1	1	119	11	41
Węgry	25	10	25	295	131	15
Estonja	0	1	1	3	49	4
Francja	121	222	221	.	.	.

TABL. 29. UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE I DORAŹNA AKCJA PAŃSTWOWA POMOCY DLA BEZROBOTNYCH W POLSCE W 1928 R.

Rodzaj ubezpieczenia	Przeciętna roczna liczba ubezpieczonych w tys.	Dochody		Wydatki		
		Ogółem	w tem składki	Ogółem	w tem świadczenia	w tem administracja
		w miljonach złotych				
Ubezpieczenia społeczne ogółem	.	**567**	**502**	**399**	**338**	**42**a
Choroby	2 518	297	283	263b	223	25
Nieszczęśliwe wypadki	3 668	55	48	33	26	5
Inwalidztwo, starość i śmierć	1 314	145	124	58	51	6
robotników	1 110	74	60	48	44,5	3,5
pracowników umysłow.	204c	71	64	10	6,5	2,5
Bezrobocie	1 148	70	47	28	22	6a
robotników	944	51	32	26	20,5	5,5a
pracowników umysłow.	204c	19	15	2	1,5	0,5
Doraźna akcja państwowa dla bezrobotnych	—	—	—	17	16	—
robotników	—	—	—	14	13	—
pracowników umysłow.	—	—	—	3	3	—

a Łącznie z wydaktami na doraźną akcję Państwa. *b* Bez odpisów na fundusz zapasowy. *c* Liczba przeciętna z ostatnich pięciu miesięcy.

TABL. 30. DOCHODY I WYDATKI INSTYTUCYJ UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH W POLSCE I NIEMCZECH W 1928 R.

Wyszczególnienie	Polska	Niemcy
Dochody w miljonach złotych		
Ubezpieczenia społeczne ogółem	**567**	**12 045**
Choroba	297	4 547
Nieszczęśliwe wypadki	55	839
Inwalidztwo, starość, śmierć	145	4 577
Bezrobocie	70	2 082
Wydatki w miljonach złotych		
Ubezpieczenia społeczne ogółem	**383**	**10 307**
Choroba	263	4 349
Nieszczęśliwe wypadki	33	800
Inwalidztwo, starość, śmierć	59	3 161
Bezrobocie	28	1 997
Wydatki na 1 ubezpieczonego w złotych		
Choroba	105	209

TABL. 31. KASY CHORYCH W POLSCE W LATACH 1923—1931

Rok Grupy województw	Kasy	Uprawnieni do korzystania z kas	Obowiązkowo ubezpieczeni	Członkowie rodzin obowiązkowo ubezpieczonych	Dobrowolnie ubezpieczeni
		w tysiącach			
Polska *a* 1. I 1923	143	3 139	1 416	1 721	2,3
„ 1924	153	3 721	1 602	2 117	1,9
„ 1925	173	3 757	1 653	2 102	2,0
„ 1926	203	3 580	1 602	1 976	1,6
„ 1927	228	3 937	1 783	2 152	2,0
„ 1928	244	4 346	1 991	2 353	2,1
„ 1929	243	4 809	2 277	2 530	2,0
„ 1930	243	4 789	2 265	2 522	2,3
„ 1931	243	4 679	2 172	2 505	2,3
Woj. centralne . . .	85	1 994	964	1 030	0,4
„ wschodnie . . .	32	267	136	131	0,0
„ zachodnie *a* . .	57	1 327	576	749	1,6
„ południowe . . .	69	1 091	496	595	0,3

a Bez Górnego Śląska.

TABL. 32. ZGONY, CHORZY, POŁOGI ORAZ DNI ZASIŁKOWE WŚRÓD UBEZPIECZONYCH W KASACH CHORYCH W POLSCE W LATACH 1925—1928

Rok Płeć	Przeciętna roczna liczba ubezpieczonych w kasach uwzględn. w tys.	Na 100 ubezpieczonych: zmarło	Na 100 ubezpieczonych: chorowało *a*	Na 100 ubezpieczonych: było zachorowań *a*	Na jedno zachorowanie *a* przypada dni zasiłkowych lub szpitalnych	Na 100 ubezpieczonych kobiet przypada połogów	Na jeden połóg przypada dni zasiłkowych
1925. Ogółem .	1 298	0,65	34,5	52,9	13,5	—	—
Mężczyźni . .	901	0,73	37,1	55,6	13,4	—	—
Kobiety . .	397	0,47	28,8	46,6	13,8	3,22	44,3
1926. Ogółem .	1 630	0,71	30,6	41,3	15,5	—	—
Mężczyźni . .	1 102	0,80	32,6	44,0	15,1	—	—
Kobiety . .	528	0,52	26,5	35,8	16,5	4,38	43,1
1927. Ogółem .	1 710	0,68	33,1	45,5	15,7	—	—
Mężczyźni . .	1 176	0,77	34,2	47,0	15,3	—	—
Kobiety . .	534	0,50	30,6	42,1	16,6	3,52	45,5
1928. Ogółem .	1 975	0,66	34,6	49,5	15,3	—	—
Mężczyźni . .	1 375	0,73	35,7	51,1	14,8	—	—
Kobiety . .	600	0,50	32,0	45,8	16,7	3,78	46,9

a Uwzględniono tylko wypadki choroby połączone z niezdolnością do pracy.

TABL. 33. RACHUNEK DZIAŁALNOŚCI KAS CHORYCH W POLSCE ZA 1928 R.

Wyszczególnienie	Polska *a*	Województwa centralne	Województwa wschodnie	Województwa zachodnie *a*	Województwa południowe
W miljonach złotych					
Dochody ogółem . .	**262,7**	**141,7**	**11,7**	**58,0**	**51,3**
w tem: składki . .	250,9	135,0	11,1	55,8	49,0
Wydatki ogółem *b* . .	**266,8**	**143,9**	**11,7**	**58,5**	**52,7**
w tem: świadczenia .	194,0	105,8	7,3	44,1	36,8
koszty administracji .	22,8	11,8	1,4	4,6	5,0
Na jednego ubezpieczonego złotych					
Składki	111	135	99	86	100
Świadczenia	86	106	65	68	75

a Bez Górnego Śląska. *b* Wraz z odpisami na fundusz zapasowy.

TABL. 34. BEZROBOTNI POBIERAJĄCY ZASIŁKI Z FUNDUSZU BEZROBOCIA I ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH W POLSCE 1925—1930

Rok Grupy województw	Przeciętne roczne liczby: ubezpieczonych — Robotnicy	ubezpieczonych — Pracownicy umysłowi	pobierających zasiłki z akcji ustawowej — Robotnicy	z akcji ustawowej — Pracownicy umysłowi	z akcji doraźnej — Robotnicy	z akcji doraźnej — Pracownicy umysłowi
	w tysiącach					
Polska 1925	595,1	—	46,9	—	48,6	1,9
1926	631,9	79,3	37,1	1,3	86,5	7,4
1927	788,3	86,6	25,3	1,0	50,2	7,7
1928	943,8	204,1	28,3	1,2	21,6	4,2
1929	1002,0	250,8	53,3	3,5	12,2	0,7
1930	923,9	291,2	106,4	9,4	—	—
Woj. centralne	451,2	143,9	59,8	4,3	—	—
„ wschodnie . . .	34,6	23,3	2,6	0,5	—	—
„ poznańskie i pomorskie . .	98,2	48,9	15,7	1,9	—	—
„ śląskie	202,7	35,3	12,0	0,8	—	—
„ południowe . .	137,2	39,8	16,3	1,9	—	—

TABL. 35. OSOBY POBIERAJĄCE RENTY Z ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ OD NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW ORAZ NA WYPADEK INWALIDZTWA, STAROŚCI I ŚMIERCI W POLSCE W LATACH 1926—1928

Wyszczególnienie	1926	1927	1928
Przeciętna roczna liczba ubezpieczonych w tysiącach			
A. Ubezpieczeni od nieszczęśliwych wypadków	**2769,0**	**3286,7**	**3667,6**
B. Ubezpieczeni na wypadek inwalidztwa, starości i śmierci	**1069,2** *a*	**1105,2**	**1314,6**
Robotnicy	988,4 *a*	1017,6	1110,5
Pracownicy umysłowi *b*	80,8	87,6	204,1 *c*
Liczba osób pobierających renty w dniu 31. XII			
A. Z zakładów ubezpieczeń od nieszczęśliwych wypadków			
Robotnicy i pracownicy umysłowi ogółem	**66 411**	**70 755**	**76 865**
Uszkodzeni	48 560	52 394	57 418
Wdowy	9 349	9 730	10 452
Sieroty	7 812	7 837	8 092
Ascendenci	690	794	903
B. Z zakładów ubezpieczeń na wypadek inwalidztwa, starości i śmierci			
Robotnicy ogółem	**204335** *a*	**205 698**	**208 606**
Inwalidzi	78 099	79 761	83 588
Starcy	16 000	15 403	15 348
Wdowy	31 408	34 743	38 515
Sieroty	78 828	75 791	71 155
Pracownicy umysłowi ogółem *b*	**3 704**	**4 101**	**5 099**
Inwalidzi	625	781	1 016
Starcy	495	578	838
Wdowy	1 236	1 388	1 605
Sieroty	1 348	1 354	1 640

a Bez ubezpieczenia dodatkowego górników w Małopolsce.
b Do 31. XII 1927 tylko w b. zaborach pruskim i austrjackim, od 1. I 1928 w całej Polsce.
c Liczba przeciętna z ostatnich 5 miesięcy.

TABL. 36. NIESZCZĘŚLIWE WYPADKI ODSZKODOWANE PRZEZ ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ W POLSCE W LATACH 1925—1928

Wyszczególnienie	Przeciętna roczna liczba ubezpieczonych w tys. *a*	Ogólna liczba wypadków	Następstwa wypadków	
			Śmierć	Niezdolność do pracy *b*
Ogółem 1925	2 675	11 163	806	10 357
1926	2 769	12 747	913	11 834
1927	3 287	15 790	926	14 864
1928	3 678	18 871	1 058	17 813
w tem:				
Gospodarstwa rolne, leśne i młyny	.	1 359	161	1 198
Kopalnie i huty oraz ich zakłady uboczne . . .	.	5 077	272	4 805
Wyroby z metali	.	1 176	16	1 160
Maszyny, narzędzia, instrumenty, przyrządy .	.	1 109	25	1 084
Przemysł włókienniczy . .	.	1 343	25	1 318
Materjały drzewne i snycerskie	.	1 669	79	1 590
Budownictwo	.	1 426	117	1 309

a Liczby szacunkowe. *b* Trwała i przejściowa.

TABL. 37. PRZYCZYNY NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW ODSZKODOWANYCH PRZEZ ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ W POLSCE W LATACH 1926—1928

Przyczyna wypadku	Liczba wypadków		
	1926	1927	1928
Ogółem	**12 747**	**15 790**	**18 871**
Silniki, pędnie, maszyny	2 589	3 561	4 044
Windy, żórawie, dźwignie i t. p. . . .	246	286	342
Kotły, przewody parowe, parniki i t. p.	33	24	44
Materjały wybuchowe	136	150	143
Materjały zapalne, żrące i t. p. . . .	460	753	1 048
Zasypanie, załamanie się rusztowań it.p.	2 577	2 907	3 633
Upadek z drabin, schodów, rusztowań	1 641	2 035	2 467
Załadowanie, wyładowanie, dźwiganie ciężarów i t. p.	1 245	1 588	1 747
Przewóz wozami, przejechanie, uderzenie, ukąszenie i t. p.	1 309	1 520	1 818
Ruch kolejowy	1 125	1 297	1 344
Przewóz wodą	22	49	47
Użycie narzędzi ręcznych	534	714	877
Prąd elektryczny . . . . }	830	906	93
Inne przyczyny . . . . }			1 224

TABL. 38. CZYNNOŚCI INSPEKCJI PRACY W POLSCE W 1929 R.

	w tys.
Wizytacje i komisje . .	22,2
Zlecenia z zakresu ochrony pracy i inne . . .	84,8
Stwierdzone wykroczenia zakładów przeciw przepisom ochronnym . .	45,4
Stwierdzone nieszczęśliwe wypadki przy pracy	64,9
Zatargi poszczególnych robotników	25,3
Zatargi zbiorowe . . .	2,3
Sprawy na komisjach rozjemczych	6,3
Umowy zbiorowe . . .	0,3

TABL. 39. ZWIĄZKI ZAWODOWE W POLSCE W LATACH 1925—1929

Rok Centrale związkowe	Liczba związków	Liczba oddziałów	Liczba członków: zarejestrow. (w tysiącach)	Liczba członków: płacących (w tysiącach)	Dochody (w tysiącach złotych)	Wydatki (w tysiącach złotych)	Nakłady roczne czasopism związk. w tys.
Ogółem							
1925	412	4 917	1 153	787	11 720	.	9 430
1926	325	5 603	937	700	11 950	11 792	10 467
1927	325	5 511	874	658	13 111	12 043	11 001
1928	330	4 564	792	594	13 406	12 266	9 967
1929	294	7 436	952	715	20 428	18 546	16 917
w tem:							
Związek Stowarzyszeń Zawodowych . . .	31	1 639	262	205	7 904	6 319	5 676
Zjednoczenie Zawodowe Polskie	11	1 773	202	125	1 624	1 298	1 226
Chrześc. Zjedn. Zawodowe .	30	238	101	59	459	435	526
Związki robotnicze							
1925	218	2 434	.	473	4 148	3 952	2 873
1926	155	2 396	582	368	3 820	3 709	2 980
1927	161	2 608	576	388	4 884	4 514	4 281
1928	190	2 320	540	382	5 921	5 454	4 991
1929	154	3 692	573	373	6 952	5 680	5 713
Związki pracowników umysłowych							
1925	123	801	.	57	.	.	551
1926	109	798	76	57	1 695	1 787	486
1927	106	577	60	46	1 775	1 699	337
1928	93	709	66	50	1 651	1 688	477
1929	92	1 033	79	63	2 442	2 254	749
Związki pracowników państwowych i samorządowych							
1925	71	1 682	.	257	.	.	6 006
1926	61	2 409	279	275	6 435	6 296	7 001
1927	58	2 326	238	224	6 452	5 830	6 383
1928	47	1 535	186	162	5 834	5 144	4 499
1929	48	2 711	300	278	11 035	10 611	10 455

Źródło: Roczniki Pracowniczych Związków Zawodowych za lata 1925—1929.

TABL. 40. ZWIĄZKI ZAWODOWE W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W R. 1928

Liczby pracowników i robotników zorganizowanych w związkach zawodowych

	w tysiącach		w tysiącach		w tysiącach
Z. S. S. R.	11 060	Szwecja	564	Norwegja	108
Niemcy	8 695	Holandja	561	Nowa Zelandja	107
Anglja	4 673	Danja	311	Finlandja	90
St.Zjedn.A.P.	4 444	Japonja	309	Grecja	83
Włochy	3 000	Kanada	301	Jugosławja	60
Meksyk	1 850	Hiszpanja	291	Rumunja	41
Czechosłowacja	1 738	Indje Ang.	274	Łotwa	37
Francja	1 201	Szwajcarja	266	Bułgarja	31
Austrja	999	Węgry	178	Afryka Poludn.	29
Australja	912	Brazylja	117	Portugalja	20
Polska	792	Cejlon	114	Luxemburg	18
Belgja	724	Argentyna	112	Estonja	13
		Irlandja	109		

Źródło: *Sixième Annuaire, Fédération Syndicale Internationale* Amsterdam 1930.

TABL. 41. ZAKŁADY OPIEKI SPOŁECZNEJ W POLSCE W 1927 R.

Wyszczególnienie	Liczba zakładów	Liczba osób w zakładach — ogółem (w tysiącach)	osób płci męskiej (w tysiącach)	osób płci żeńskiej (w tysiącach)
Zakłady dla dzieci i młodocianych	**1 625**	**118**	**56**	**62**
opieki otwartej	703	71	31	40
opieki zamkniętej	922	47	25	22
Zakłady dla dorosłych	**574**	**51**	**20**	**31**
opieki otwartej	117	32	14	18
opieki zamkniętej	457	19	6	13

Źródło: Dane Min. Pracy i Opieki Społecznej.

TABL. 42. INSTYTUCJE OCHRONY MACIERZYŃSTWA PRZY ZAKŁADACH PRACY, URZĄDZONE NA ZASADZIE USTAWODAWSTWA PRACY

Stan w dniu 1. I 1931 r.

Grupy województw	Liczba fabryk	Liczba zatrudnionych kobiet	Żłobki		Stacje lotne	
			Liczba żłobków	Liczba dzieci	Liczba stacyj	Liczba dzieci w stacjach
Polska	**83**	**22 740**	**32**	**512**	**69**	**4 153**
Woj. centralne i wschodnie	46	11 458	17	245	36	2 658
„ zachodnie	26	8 434	12	222	22	1 069
„ południowe	11	2 848	3	45	11	426

TABL. 43. KOLONJE I PÓŁKOLONJE DZIECIĘCE W LATACH 1922—1929

Rok	Kolonje				Półkolonje		Kwoty wydatkowane na kolonje i półkolonje	
	Liczba kolonij	Liczba dzieci na kolonjach			Liczba półkolonij	Liczba dzieci na półkolonjach w tysiącach	ogółem	w tem przez Państwo
		ogółem	wypoczynkowych	leczniczych				
		w tysiącach					w milj. zł.	
1922	200	28,6	22,3	6,3	24	10,7	.	.
1923	146	17,0	12,2	4,8	12	2,4	.	.
1924	195	19,8	12,1	7,7	14	6,7	2,3	.
1925	212	32,3	21,7	10,6	19	8,4	2,4	0,2
1926	378	37,4	31,5	5,9	51	8,5	2,5	0,2
1927	515	42,5	34,2	8,3	115	17,3	3,8	0,3
1928	633	65,0	56,2	8,8	125	20,7	6,6	0,5
1929	1029	79,1	62,6	16,5	136	45,7	8,6	1,1

Źródło: Dane Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

TABL. 44. ZAREJESTROWANI INWALIDZI WOJENNI W POLSCE WEDŁUG PRZYCZYN INWALIDZTWA *a*

Stan w dniu 1. VII 1930 r.

Grupy województw	Ogółem	Przyczyny utraty zdolności zarobkowania					
		Uszkodzenia cielesne	Gruźlica	Choroby zakaźne	Choroby umysłowe	Utrata wzroku	Inne
Polska . . .	**143 245**	**103 944**	**7 836**	**1 439**	**1 299**	**1 562**	**27 165**
Woj. centralne	25 791	16 540	3 082	427	107	197	5 438
„ wschodnie	7 877	6 253	228	145	9	49	1 193
„ zachodnie	60 146	42 838	2 652	512	664	377	13 103
„ południowe	49 431	38 313	1 874	355	519	939	7 431

a Osoby uznane przez komisje rewizyjno-lekarskie za inwalidów.

TABL. 45. ZAREJESTROWANI INWALIDZI WOJENNI W POLSCE WEDŁUG STOPNIA UTRATY ZDOLNOŚCI ZAROBKOWEJ

Stan na 1. VII 1930

Grupy województw	Ogółem	Inwalidzi którym nie przyznano prawa do otrzymywania zasiłków *a*	Inwalidzi, którym przyznano prawo do otrzymywania zasiłków według stopnia utraty zdolności zarobkowej		
			15%—44%	45%—84%	85%—100%
Inwalidzi, których uprawnienia określono na stałe					
Polska	**122 978**	**25 515**	**71 603**	**23 775**	**2 085**
Woj. centralne	20 911	4 101	11 931	4 418	461
„ wschodnie	6 859	909	3 833	1 952	165
„ zachodnie	50 069	13 189	27 324	8 904	652
„ południowe	45 139	7 316	28 515	8 501	807
Inwalidzi, których uprawnienia określono tymczasowo					
Polska	**20 267**	**3 135**	**13 975**	**2 711**	**446**
Woj. centralne	4 880	1 067	2 926	752	135
„ wschodnie	1 018	222	589	183	24
„ zachodnie	10 077	1 084	7 586	1 178	229
„ południowe	4 292	762	2 874	598	58

a Stopień utraty zdolności do pracy mniej niż 15%.
Źródło: Dane Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

TABL. 46. WYDATKI SKARBU PAŃSTWA NA ZAOPATRZENIE INWALIDÓW WOJENNYCH I OSÓB UPRAWNIONYCH DO ZAOPATRZENIA Z USTAWY 18. III 1921 R.

Rok budżetowy	Zaopatrzenie pieniężne	Leczenie i protezowanie inwalidów wojennych	Opieka nad inwalidami wojennymi
	w miljonach złotych		
1927/28	92,0	.	.
1928/29	139,2	1,7	1,5
1929/30	145,4	3,6	1,2
1930/31	155,6	3,6	1,8
1931/32	156,1	3,4	1,7

Źródło: Budżety Rz. Polskiej z lat 1927/28—1931/32.

TABL. 47. OSOBY, POBIERAJĄCE RENTY INWALIDZKIE W DNIU 31. III 1929 R.

Ogółem	**270 344**
Inwalidzi	92 337
Wdowy	55 922
Sieroty	112 137
Rodzice	9 948

Źródło: Preliminarz budżetowy Rz. Polskiej na 1930/31 r.

DZIAŁ XIV. UBEZPIECZENIA. POŻARY

TABL. 1. ZAKŁADY I DZIAŁY UBEZPIECZEŃ W POLSCE W LATACH 1926—1928

Wyszczególnienie	1926	1927	1928
Liczba zakładów *a*			
Polska	**128**	**146**	**132**
Z siedzibą zarządów w woj. centralnych	54	56	56
„ „ „ „ „ wschodnich	5	8	8
„ „ „ „ „ zachodnich	46	47	35
„ „ „ „ „ południowych	14	26	24
„ „ „ zagranicą	9	9	9
Publiczne	7	7	8
Wzajemne większe	12	12	12
Wzajemne mniejsze	80	102	87
Akcyjne krajowe	20	16	16
Zakłady zagraniczne	9	9	9
Liczba działów ubezpieczeń *a*			
Ogółem	**216**	**238**	**232**
Życiowy	31	32	21
Wypadkowy	16	16	16
Od ognia	45	43	43
Od kradzieży	18	18	18
Inwentarza żywego	51	72	69
Inne	55	57	65

a Zakłady działające, bez znajdujących się w likwidacji.

TABL. 2. WAŻNIEJSZE POZYCJE BILANSÓW ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W LATACH 1927 I 1928

Wyszczególnienie	1927	1928
Liczba zakładów uwzględnionych *a*		
Ogółem	**35**	**35**
Publiczne	7	7
Wzajemne większe	12	12
Akcyjne krajowe	16	16
Pozycje bilansów w miljonach złotych		
Stan czynny:		
Kasa i sumy do dyspozycji	27	29
Dłużnicy	60	65
Papiery procentowe	28	35
Nieruchomości i ruchomości	24	31
Inne aktywa	32	51
Strata	3	2
Sumy bilansowe	**174**	**213**
Stan bierny:		
Kapitał zakładowy	14	19
Kapitał zapasowy	27	37
Kapitał zasobowy	16	19
Fundusz rezerwowy	44	59
Wierzyciele	33	34
Inne pasywa	25	32
Zysk	15	13

a Oprócz zakładów wzajemnych mniejszych i zakładów zagranicznych.

TABL. 3. STAN UBEZPIECZEŃ, ZBIÓR SKŁADEK, ODSZKODOWANIA WYPŁACONE W LATACH 1927—1928

Działy ubezpieczeń	1927 *a*			1928 *a*		
	Suma ubezpieczeń	Zbiór składek *b*	Odszkodowanie wypłacone *b*	Suma ubezpieczeń	Zbiór składek *b*	Odszkodowanie wypłacone *b*
	w miljonach złotych					
Ogółem . . .	**36 585**	**167**	**94**	**47 998**	**217**	**110**
Życiowy . . .	235	22	4	459	38	4
Wypadkowy .	.	2	1	.	3	2
Od ognia . . .	31 116	106	57	40 451	130	72
Od kradzieży .	743	3	2	1 158	4	3
Inne rzeczowe .	4 491	22	21	5 930	28	20
Reasekuracyjny	—	12	9	—	14	9

a Uwzględniono 35 zakładów krajowych (ob. tabl. 2) i 9 zakładów zagranicznych. *b* Z ubezpieczeń własnych i przyjętych do reasekuracji.

TABL. 4. POŻARY NIERUCHOMOŚCI ZABUDOWANYCH W 1928 R.

Wyszczególnienie	1927	1928				
		Ogółem	Województwa			
			centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Liczba pożarów w tys. .	11,0	12,0	4,7	2,8	1,2	3,3
w miastach	1,8	1,9	0,8	0,3	0,2	0,6
na wsi	9,2	10,1	3,9	2,5	1,0	2,7
Liczba dotkniętych pożarem nieruchomości zabudowanych w tys. .	17,9	21,2	9,2	5,5	1,3	5,2
budowli w tys. . . .	.	39,7	19,3	10,1	1,8	8,5
Wartość budowli dotkniętych pożarem w milj. zł.	95,8 *a*	151,0 *a*	83,6	22,6	17,5 *a*	27,3
Straty pogorzelowe w budowl. — w milj. zł.	21,7 *a*	34,5 *a*	16,1	6,7	6,2 *a*	5,5
Straty pogorzelowe w budowl. — w % % wartości	*22,6*	*22,8*	*19,3*	*29,7*	*35,3*	*20,0*

a Liczby niekompletne; bra danych dla części budowli z woj. zachodnich.

DZIAŁ XV. SZKOLNICTWO I WYCHOWANIE

TABL. 1. SIEĆ SZKOLNA W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1929/30

Wyszczególnienie	Przedszkola	Szkoły: powszechne	Szkoły: średnie	Szkoły: nauczycielskie	Szkoły: zawodowe	Szkoły: wyższe
Liczba miejscowości, w których są szkoły						
Ogółem . . 1928/29	**928**	**23 215**	**276**	**134**	**221**	**7**
1929/30	**1 029**	**23 184**	**277**	**132**	**217**	**7**
Miasta	420	633	257	117	165	7
Wsie	609	22 551	20	15	52	—
Liczba szkół						
Ogółem . . 1928/29	**1 557**	**26 376**	**777**	**237**	**727**	**21**
1929/30	**1 765**	**26 539**	**759**	**229**	**732**	**20**
Miasta	1 076	2 959	735	214	678	20
Wsie	689	23 580	24	15	54	—
Przeciętna liczba szkół na 100 000 mieszkańców						
Polska . 1928/29	*5,1*	*86,7*	*2,6*	*0,8*	*2,4*	*0,1*
1929/30	*5,7*	*86,3*	*2,4*	*0,7*	*2,3*	*0,1*
Woj. centralne . . .	*4,7*	*82,3*	*2,8*	*0,7*	*2,6*	*0,1* (łącznie dla województw)
„ wschodnie . .	*1,5*	*97,5*	*1,9*	*0,4*	*2,0*	
„ zachodnie . . .	*11,8*	*99,6*	*3,0*	*0,9*	*2,9*	
w tem śląskie .	*21,0*	*56,2*	*3,0*	*0,9*	*1,9*	
„ południowe . .	*4,5*	*80,1*	*2,2*	*10,6*	*2,0*	
Promień obwodu przypadającego przeciętnie na 1 ośrodek szkolny w *km*						
Polska . 1928/29	*11,5*	*2,3*	*21,2*	*30,4*	*23,6*	*132,9*
1929/30	*11,0*	*2,3*	*21,2*	*30,4*	*23,6*	*132,9*
Woj. centralne . . .	*11,5*	*2,2*	*20,7*	*29,6*	*23,0*	*132,9* (łącznie dla województw)
„ wschodnie . .	*33,2*	*3,0*	*36,3*	*55,2*	*34,1*	
„ zachodnie . . .	*6,8*	*2,0*	*14,6*	*23,6*	*19,4*	
w tem śląskie .	*3,1*	*1,8*	*8,6*	*13,9*	*11,6*	
„ południowe . .	*10,5*	*2,1*	*18,4*	*23,9*	*19,8*	

TABL. 2. ROZWÓJ NAUCZANIA POCZĄTKOWEGO W POLSCE W LATACH SZKOLNYCH 1922/23—1929/30

Rok szkolny	Polska	Województwa				
		centralne	wschodnie	poznańskie i pomorskie	śląskie	południowe
Dzieci w wieku szkolnym (7—13) lat w tysiącach						
1922/23	4 852	2 005	783	533	216	1 315
1923/24	4 519	1 902	717	500	202	1 198
1924/25	4 230	1 814	674	464	188	1 090
1925/26	3 920	1 717	617	425	174	987
1926/27	3 809	1 689	592	406	164	958
1927/28	3 736	1 677	576	398	160	925
1928/29	3 829	1 695	645	393	158	938
1929/30	4 108	1 788	706	412	165	1 037
Uczniowie pobierający naukę początkową w szkołach w tysiącach						
1922/23	3 345	1 304	285	521	207	1 028
1923/24	3 395	1 414	300	501	211	969
1924/25	3 363	1 426	336	465	201	935
1925/26	3 354	1 461	376	422	197	898
1926/27	3 449	1 505	416	409	195	924
1927/28	3 462	1 510	429	401	196	926
1928/29	3 572	1 546	462	396	196	972
1929/30	3 792	1 630	508	410	201	1 043
Uczniowie pobierający naukę w odsetk. dzieci w wieku szkolnym *a*						
1922/23	*68,9*	*65,1*	*36,4*	*97,7*	*96,1*	*78,2*
1923/24	*75,1*	*74,4*	*41,8*	*100,1*	*104,7*	*80,9*
1924/25	*79,5*	*78,6*	*49,8*	*100,2*	*107,1*	*85,8*
1925/26	*85,6*	*85,1*	*61,0*	*99,2*	*113,3*	*91,0*
1926/27	*90,6*	*89,1*	*70,3*	*100,9*	*119,0*	*96,4*
1927/28	*92,7*	*90,1*	*74,5*	*100,7*	*122,3*	*100,1*
1928/29	*93,3*	*91,2*	*71,7*	*100,9*	*124,0*	*103,6*
1929/30	*92,3*	*91,1*	*72,1*	*99,5*	*121,7*	*100,6*

a Odsetki wskazują stosunek liczby pobierających naukę początkową uczniów (bez różnicy wieku) do liczby siedmiu roczników dzieci w wieku lat 7—13, który jest wiekiem obowiązku szkolnego w większej części Polski.

TABL. 3. SZKOLNICTWO ELEMENTARNE W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W ROKU SZKOLNYM 1926/27

Państwa	Ogólna liczba uczniów w szkołach powszechnych w tys.	Na 100 ludn. w wieku produkcyjnym *a* przypada uczn.	Państwa	Ogólna liczba uczniów w szkołach powszechnych w tys.	Na 100 ludn. w wieku produkcyjnym *a* przypada uczn.
Japonja . . .	9 299	*25*	Czechosłowacja	1 719	*18*
Holandja . .	1 077	*23*	Szwajcarja .	483	*17*
Danja . . .	493	*22*	Hiszpanja . .	2 504	*16*
Norwegja . .	396	*22*	Finlandja . .	334	*15*
St. Zjedn. A. P.	20 984	*21*	Niemcy . . .	6 697	*14*
Anglja z Walją	5 604	*20*	Belgja . . .	800	*14*
Polska . .	3 344	*20*	Francja . . .	3 928	*13*
Węgry . . .	1 030	*19*	Łotwa . . .	165	*12*

a Ponad 15 lat.

TABL. 4. SZKOLNICTWO W POLSCE W LATACH SZKOLNYCH 1922/23, 1929/30

Typ szkoły	Liczba szkół względnie wydziałów		Liczba uczniów			
			1922/23	1929/30		
				Ogółem	Chłopców	Dziewcząt
	1922/23	1929/30	w tysiącach			
Przedszkola	**1 185**	**1 707**	**66,6**	**98,0**	**45,9**	**52,1**
Szkoły powszechne	**27 384**	**26 539**	**3208,4**	**3691,7**	**1890,5**	**1801,2**
publiczne	26 653	25 119	3132,1	3570,4	1817,1	1753,3
prywatne	731	1 420	76,3	121,3	73,4	47,9
Szkoły ćwiczeń	**95**	**136**	**11,7**	**16,8**	**8,7**	**8,1**
Preparandy	**49**	**3**	**3,1**	**0,1**	.	.
Szkoły specjalne	**50**	**69**	**3,8**	**6,4**	**4,2**	**2,2**
dla ociemniałych	5	5	0,2	0,3	0,2	0,1
„ głuchoniemych	12	16	0,9	1,2	0,7	0,5
„ niedorozwiniętych	20	34	1,5	3,5	1,9	1,6
„ moralnie zaniedbanych	13	14	1,2	1,4	1,4	0,0
Szkoły średnie ogólnokształcące	**1 761**	**1 662**	**227,1**	**203,4**	**125,6**	**77,8**
klasy elementarne	276	158	14,3	10,6	4,9	5,7
gimnazjum niższe	745	679	108,1	66,7	43,2	23,5
„ wyższe	740	825	104,7	126,1	77,5	48,6
Szkoły nauczycielskie	**194**	**229**	**27,1**	**36,3**	**14,3**	**22,0**
Wydziały szkół i kursów zawodowych	**707**	**1 269**	**49,1**	**84,9**	**50,4**	**34,5**
Rolnictwo i ogrodnictwo	22	37	1,0	2,5	1,8	0,7
Przemysł i górnictwo	415	753	23,2	37,6	25,4	12,2
w tem: metalowy i mechaniczny	77	190	6,8	16,4	16,3	0,1
włókienniczy	55	88	1,5	2,3	0,8	1,5
drzewny	61	84	2,0	2,8	2,8	0,0
spożywczy	20	6	1,7	0,2	0,2	0,0
odzieżowy	132	296	7,0	10,9	1,3	9,6
inny	70	89	4,2	5,0	4,0	1,0
Handel i komunikacja	252	360	23,8	39,4	22,0	17,4
Inne zawody	18	119	1,1	5,4	1,2	4,2
Wydziały szkół dokształcających	**519**	**702*a***	**62,7**	**95,2*a***	.	.
Przemysłowe	429	573*a*	59,9	90,4*a*	.	.
Rolnicze	90	129*a*	2,8	4,8*a*	3,5*a*	1,3*a*
Wydziały szkół wyższych	**59**	**78**	**38,6**	**45,1**	**32,5**	**12,6**
Teologja	7	8	0,4	1,0	1,0	0,0
Prawo i ekonomja	11	11	10,6	11,8	10,4	1,4
Medycyna	5	5	5,0	3,8	3,1	0,7
Farmaceutyka	.	4	.	0,9	0,4	0,5
Weterynarja	2	2	0,4	0,9	0,9	0,0
Dentystyka	1	1	0,4	0,5	0,1	0,4
Filozofja	11	13	11,9	12,8	5,4	7,4
Rolnictwo i leśnictwo	6	7	2,4	2,2	1,8	0,4
Technika	13	14	6,2	6,6	6,3	0,3
Sztuki piękne	2	8	0,3	0,6	0,3	0,3
Nauki handlowe	1	4	1,0	3,9	2,8	1,1
Wychowanie fizyczne	—	1	—	0,1	0,0	0,1

a W roku szkolnym 1928/29.

TABL. 5. SZKOŁY MĘSKIE, ŻEŃSKIE I KOEDUKACYJNE W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1929/30

Wyszczególnienie	Szkoły				Uczniowie szkół (w tysiącach)			
	ogółem	męskie	żeńskie	koedukacyjne	ogółem	męskich	żeńskich	koedukacyjnych
Przedszkola	**1765**	**23**	**50**	**1692**	**100,5**	**1,2**	**1,8**	**97,5**
w miastach .	1076	15	36	1025	64,5	0,9	1,3	62,3
w gmin. wiejsk.	689	8	14	667	36,0	0,3	0,5	35,2
Szkoły powszechne . . .	**26539**	**899**	**670**	**24 970**	**3691,7**	**265,1**	**266,2**	**3160,4**
w miastach .	2 959	835	622	1 502	968,1	243,7	246,2	478,2
w gmin. wiejsk.	23580	64	48	23 468	2723,6	21,4	20,0	2682,2
publiczne								
w miastach	2 058	454	529	1 075	872,5	208,4	234,6	429,5
w gm. wiejsk.	23 061	42	38	22 981	2697,9	19,9	19,2	2658,8
prywatne								
w miastach	901	381	93	427	95,6	35,3	11,6	48,7
w gm. wiejsk.	519	22	10	487	25,7	1,5	0,8	23,4
Szkoły średnie ogólnokszt.	**759**	**282**	**229**	**248**	**203,4**	**94,2**	**56,4**	**52,8**
państwowe .	272	178	35	59	98,5	67,8	12,9	17,8
niepaństwowe	487	104	194	189	104,9	26,4	43,5	35,0
Szkoły nauczycielskie . .	**229**	**79**	**124**	**26**	**36,3**	**13,4**	**19,8**	**3,1**
państwowe .	136	77	48	11	21,4	13,0	7,4	1,0
niepaństwowe	93	2	76	15	14,9	0,4	12,4	2,1
Szkoły zawodowe (wydziały) . .	**1269**	**497**	**478**	**294**	**84,9**	**37,5**	**21,1**	**26,3**
państwowe .	306	186	87	33	23,1	16,4	4,3	2,4
niepaństwowe	963	311	391	261	61,8	21,1	16,8	23,9
Szkoły specjalne	**69**	**14**	—	**55**	**6,4**	**1,3**	—	**5,1**

TABL. 6. SZKOŁY W POLSCE WEDŁUG WŁAŚCICIELI W ROKU SZKOLNYM 1928/29

Właściciele szkół	Liczba przedszkoli	Liczba szkół					
		powszechnych	średnich	nauczycielskich	zawodowych: zakłady	zawodowych: wydziały	specjalnych
Ogółem	**1 557**	**26 592**	**777**	**237**	**477**	**868**	**63**
Państwo	149*a*	25 170*a*	271	136	108	277	42
Samorząd terytorjalny	454	5	65	17	33	77	5
Organizacje wyznaniowe . . .	349	268	70	22	32	56	4
Organizacje społeczne	319	616	190	46	228	352	9
Fundacje	10	3	—	—	4	9	2
Osoby i instytucje prywatne . .	276	530	181	16	72	97	1

a Państwo i samorząd terytorjalny.

TABL. 7. UCZNIOWIE WEDŁUG POZIOMU NAUKI W POLSCE

Poziom (rok) nauki	Przedszkola 1928/29	Szkoły: powszechne 1927/28	średnie 1928/29	nauczycielskie 1928/29	zawodowe 1928/29	wyższe 1928/29
	Liczba uczniów w tysiącach					
Ogółem	**92,9**	**3117,6**	**203,9**	**38,3**	**56,3**	**43,3**
		Poziom elementarny				
Rok nauki 1 .	—	917,3	—	—	—	—
2 .	—	687,0	2,3	—	—	—
3 .	—	583,9	2,9	—	0,1	—
4 .	—	456,3	3,8	—	0,2	—
5 .	—	244,5	19,2	—	3,1	—
6 .	—	139,5	22,1	—	4,5	—
7 .	—	86,3	25,1	1,2	7,4	—
		Poziom średni				
Rok nauki 8 .	—	2,6	32,2	8,1	20,1	—
9 .	—	0,2	28,8	7,5	11,2	—
10 .	—	—	26,5	6,9	6,0	—
11 .	—	—	22,0	7,2	2,7	—
12 .	—	—	19,0	6,6	0,7	—
		Poziom wyższy				
Rok nauki 13 .	—	—	—	0,8	0,2	43,3
14 .	—	—	—	—	0,1	
15 i więcej	—	—	—	—	—	

TABL. 8. WIEK UCZNIÓW

Wiek	Przedszkola 1927/28	Szkoły: powszechne 1925/26	średnie 1928/29	nauczycielskie 1925/26	zawodowe 1928/29	wyższe 1928/29
	Liczba uczniów w tysiącach					
Ogółem zbadani	**80,4**	**3229,7**	**203,3**	**37,3**	**55,1**	**42,4**
w tem liczący lat:						
6 i mniej	74,7	133,6	0,9	—	—	—
7—13	5,7	2894,5	70,9	0,2	—	—
14—18	—	201,6	113,7	25,3	41,6	2,7
19—22	—	—	17,8	10,9	11,5	22,0
23 i więcej	—	—	—	0,9	2,0	17,7
Wiek środkowy	*5,5*	*11,0*	*15,1*	*17,9*	*17,3*	*22,4*

TABL. 9. WYZNANIE UCZNIÓW

Wyznanie	Uczniowie w szkołach				
	powszechnych 1925/26	średnich 1928/29	nauczycielskich 1925/26	zawodowych 1928/29	wyższych 1928/29
	w odsetkach ogółu zbadanych				
Ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Rzymsko-katolickie	71,3	67,7	87,9	79,2	70,0
Grecko-katolickie	10,1	4,0	7,1	2,2	4,8
Prawosławne	6,8	2,4	1,1	3,1	2,5
Ewangelickie	2,9	4,1	2,0	1,6	1,9
Mojżeszowe	8,8	21,6	1,8	13,8	20,4
Inne	0,1	0,2	0,1	0,1	0,4

TABL. 10. JĘZYK NAUCZANIA W SZKOŁACH W ROKU SZKOLNYM 1929/30

Język nauczania	Przedszkola	Szkoły				
		powszechne	średnie	nauczycielsk.	zawodowe	wyższe
	Liczba szkół					
Ogółem	**1 765**	**26 539**	**759**	**229**	**735**	**20**
Polski	1 588	21 806	673	198	705	20
Polski i ukraiński	—	2 336	1	13	1	—
Polski i inny	16	311	9	1	6	—
Ukraiński (rusiński)	47	790	20	10	2	—
Białoruski	—	26	3	—	—	—
Niemiecki	34	768	29	3	5	—
Żydowski	42	177	3	1	16	—
Hebrajski	35	183	11	3	—	—
Litewski	—	105	2	—	—	—
Czeski	—	28	—	—	—	—
Francuski	2	1	1	—	—	—
Rosyjski	1	8	7	—	—	—
	Liczba uczniów w tysiącach					
Ogółem	**100,5**	**3691,7**	**203,4**	**36,3**	**84,9**	**45,1**
Polski	93,7	3129,5	179,5	31,3	82,2	45,1
Polski i ukraiński	—	332,0	0,5	2,6	0,0	—
Polski i inny	0,8	26,2	5,0	0,1	0,7	—
Ukraiński (rusiński)	1,5	93,6	5,7	1,5	0,3	—
Białoruski	—	2,0	0,4	—	—	—
Niemiecki	1,6	62,7	7,7	0,4	0,2	—
Żydowski	1,5	19,1	0,4	0,1	1,5	—
Hebrajski	1,3	20,7	2,4	0,3	—	—
Litewski	—	3,7	0,5	—	—	—
Czeski	—	1,4	—	—	—	—
Francuski	0,1	0,0	0,2	—	—	—
Rosyjski	0,0	0,8	1,1	—	—	—

TABL. 11. UCZNIOWIE WEDŁUG ZAWODU RODZICÓW na 10 000 ludności poszczególnych grup zawodowych*

Grupy zawodów Stanowisko społeczne rodziców	Uczniowie w szkołach			
	średnich 1925/26	nauczycielskich 1925/26	zawodowych 1928/29	wyższych 1928/29
Ogółem	**79,6**	**13,7**	**18,6**	**15,9**
Grupy zawodów:				
Rolnictwo	20,7	6,7	4,5	4,2
Przemysł	105,9	19,4	31,9	13,3
Handel	242,6	10,4	53,9	43,0
Służba publiczna	519,0	86,5	67,0	123,5
Inne zawody	71,7	12,8	42,3	20,0
Stanowisko społeczne				
Samodzielni	63,2	10,3	12,9	11,0
Urzędnicy	676,8	92,3	102,7	162,7
Robotnicy i służba	35,8	11,0	22,8	5,0
Bez określenia	65,4	12,3	11,1	21,9

TABL. 12. NAUCZYCIELE

Płeć Wiek Wyznanie	Przedszkola 1928/29	Szkoły				
		powszechne 1925/26	średnie 1927/28	nauczycielskie 1927/28	zawodowe 1928/29	wyższe 1928/29
Liczba nauczycieli						
Ogółem	**2 186**	**64 513**	**10 762**	**1 938**	**5 500**	**1 476**
Mężczyźni	—	28 347	6 857	1 154	3 794	1 419
Kobiety	2 186	36 166	3 905	784	1 706	57
Odsetki nauczycieli według grup wieku						
Lat 19 i mniej	.	*1,8*	*0,0*	*0,1*	*0,4*	—
20—29	.	*52,4*	*19,2*	*20,8*	*26,3*	*4,3*
30—39	.	*26,7*	*36,8*	*38,1*	*32,8*	*20,0*
40—49	.	*12,2*	*30,0*	*26,2*	*25,4*	*37,5*
50—59	.	*5,1*	*10,6*	*10,7*	*11,1*	*25,2*
60—69	.	*1,7*	*3,0*	*3,7*	*3,6*	*10,5*
70 i więcej	.	*0,1*	*0,4*	*0,4*	*0,4*	*2,5*

TABL. 13. ABSOLWENCI SZKÓŁ W POLSCE W 1928 ROKU

Wyszczególnienie	Absolwenci ogółem			Płeć	
	1923	1927	1928	męska	żeńska
				1928	
Szkoły powszechne . .	**188 442**	**255 189**	**254 736**	.	.
Szkoły publiczne . .	184 557	248 637	246 683	.	.
Szkoły prywatne . . .	3 885	6 552	8 053	.	.
Miasta	41 909	61 413	62 576	.	.
Wieś	146 533	193 776	192 160	.	.
Szkoły średnie ogólnokształcące	**9 150**	**13 530**	**14 835**	**9 630**	**5 205**
Szkoły państwowe . .	5 532	7 275	7 731	6 099	1 632
Szkoły samorządowe .	152	570	636	409	227
Szkoły prywatne . . .	3 466	4 854	5 389	2 315	3 074
Eksterni	.	831	1 079	807	272
Szkoły typu:					
matem.-przyrodn. .	.	2 487	2 385	1 970	415
humanistycznego . .	.	8 444	9 808	5 382	4 426
klasycznego	.	2 539	2 560	2 261	299
innego	.	60	82	17	65
Szkoły nauczycielskie	**3 736**	**5 280**	**5 536**	**1 961**	**3 575**
Seminarja ochroniarskie	.	**221**	**203**	—	**203**
Szkoły zawodowe *a* . .	.	**10 389**	**10 658**	**4 124**	**3 751**
o poziomie niższym	.	1 359	1 647	633	814
o poziomie średnim I stopnia	.	7 527	7 538	2 649	2 635
o poziomie średnim II stopnia.	.	1 368	1 298	760	233
o poziomie wyższym	.	135	175	82	69
Szkoły wyższe	**2 270**	**3 317**	**3 454**	**2 967**	**487**
Dyplomy stopnia niższego	2 173	3 086	3 205	2 788	417
Dyplomy stopnia wyższego	97	231	249	179	70
Teologja	75	67	60	60	—
Prawo i ekonomja .	617	1 439	1 357	1 282	75
Medycyna	649	577	596	497	99
Farmaceutyka . . .	139	96	119	57	62
Weterynarja	56	57	81	80	1
Dentystyka	194	61	73	15	58
Filozofja	74	212	312	188	124
Rolnictwo i leśnictwo	201	273	277	246	31
Technika	252	481	540	517	23
Sztuki piękne . . .	13	54	39	25	14

a W szkołach zawodowych podział na płeć uwzględniony częściowo

DZIAŁ XVI. OŚWIATA POZASZKOLNA, ŻYCIE UMYSŁOWE I KULTURALNE

TABL. 1. OŚWIATA POZASZKOLNA W ROKU SZKOLNYM 1927/28

Wyszczególnienie	Polska	Województwa			
		centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Kursy początkowe dla dorosł. i młodocianych					
Zespoły	5 980	2 355	1 583	1 025	1 017
Słuchacze w tys. . .	144,1	57,3	32,9	29,3	24,6
Szkoły dla dorosłych i młodocianych					
Zespoły	437	256	71	32	78
Słuchacze w tys.. .	13,2	8,0	2,1	1,0	2,1
Uniwersytety powszechne					
Zespoły	305	119	21	40	125
Słuchacze w tys. . .	14,8	4,9	1,1	4,5	4,3
Kursy instruktorskie					
Zespoły	163	67	39	11	46
Słuchacze w tys. . .	11,6	7,1	2,3	0,6	1,6

TABL. 2. BIBLJOTEKI W POLSCE W LATACH 1927—1929

Bibljoteki	Liczba bibljotek			Liczba tomów w tysiącach		
	1927	1928	1929	1927	1928	1929
Publiczne	.	.	9 267	.	.	6 110
Szkół powszechn.publ.	22 298	22 741	23 084	2 863	3 155	3 442
,, średnich . . .	1 357	1 329	1 322	2 266	2 444	2 531
,, nauczycielskich	.	349	348	.	514	583
,, zawodowych .	.	600	662	.	411	472
,, wyższych . . .	19	19	20	2 493	2 562	2 647

TABL. 3. WIELKIE BIBLJOTEKI W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1924 R.

Bibljoteki zawierające powyżej 100 000 tomów

	Liczba bibljotek	Liczba tomów w milj.		Liczba bibljotek	Liczba tomów w milj.
St. Zjedn. A. P. .	160	46,7	Holandja	10	3,6
Niemcy . . .	95	28,0	Belgja	9	2,7
Francja	58	17,3	Hiszpanja	8	2,3
Włochy	57	12,6	Japonja	7	2,3
W. Brytanja . .	51	15,7	Węgry	7	1,8
Z. S. S. R. . . .	44	20,7	Czechosłowacja . .	6	1,6
Austrja	17	4,8	Rumunja	6	1,2
Szwajcarja . .	17	3,8	Szwecja	5	2,1
Polska . . .	15	3,8	Norwegja	5	1,3
Kanada	13	2,4			

TABL. 4. DRUKI NIEPERJODYCZNE I CZASOPISMA W POLSCE W 1929 R.

Wyszczególnienie		Ogółem	w języku polskim	ukraińskim (rusińskim)	białoruskim	niemieckim	żydowskim i hebrajskim	rosyjskim	innym	Nakład w tys.
Druki nieperjodyczne	**1925**	**5 969**	**5 060**	**181**	**15**	**57**	**519**	**29**	**108**	**22 939**
	1929	**12 566**	**9 944**	**391**	**70**	**276**	**962**	**164**	**759**	**46 932**
Prace naukowe		2 917	2 458	39	13	44	157	34	172	4 735
Beletrystyka		1 939	1 480	90	17	20	304	11	17	6 882
Wydawnictwa popularne		1 245	900	77	12	43	84	75	54	7 203
Podręczniki		845	649	39	7	15	81	5	49	4 992
Dokumenty życia społecznego		5 138	4 124	130	20	151	335	38	340	22 194
w tem odezwy		2 035	1 490	53	11	42	275	17	147	11 499
Nuty		406	276	14	1	2	1	1	111	758
Mapy		42	38	—	—	—	—	—	4	87
Reprodukcje		34	19	2	—	1	—	—	12	81
Czasopisma	**1925**	**1 606**	**1 300**	**63**	**11**	**87**	**119**	**12**	**14**	.
	1929	**2 329**	**1 928**	**86**	**15**	**112**	**146**	**11**	**31**	.
Naukowe		298	263	15	—	3	7	1	9	.
Publicystyczne, literackie i artystyczne		978	748	39	11	60	106	4	10	.
Gospodarcze		223	197	8	—	5	6	—	7	.
Rolnicze		74	62	3	—	9	—	—	—	.
Zawodowe (zrzeszeń zawodowych)		160	143	3	—	10	4	—	—	.
Urzędowe i samorządowe		189	188	—	—	—	—	—	1	.
Rozrywkowe		64	56	3	1	1	2	—	1	.
Inne		319	261	12	3	22	14	6	1	.
Treść niepodana		24	10	3	—	2	7	—	2	.

TABL. 5. LICZBA DRUKÓW NIEPERJODYCZNYCH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.

	w tysiącach		w tysiącach
Niemcy, Austrja i Szwajcarja niemiecka	27,8	Danja	2,9
Japonja	19,9	Kanada	2,9
Francja	15,4	Bułgarja	2,8
W. Brytanja	14,4	Szwecja	2,7
St. Zjednoczone A. P.	10,4	Hiszpanja	2,3
Polska	10,3	Portugalja	1,5
Włochy	7,1	Norwegja	1,2
Holandja	5,0	Argentyna	1,0
Węgry	3,4	Urugwaj	0,9
		Palestyna	0,4

TABL. 6. LICZBA CZASOPISM W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.

	w tysiącach		w tysiącach
Niemcy	7,1	Chili	0,7
W. Brytanja	5,6	Portugalja	0,7
Czechosłowacja	4,4	Finlandja	0,6
Włochy	3,0	Szwecja	0,6
Polska	2,4	Peru	0,5
Argentyna	2,3	Urugwaj	0,5
Danja	2,0	N. Zelandja	0,3
Kanada	1,6	Egipt	0,2
Holandja	1,3	Palestyna	0,2
Bułgarja	0,9		

TABL. 7. DOMY LUDOWE W POLSCE W 1928 R.

Grupy województw	Ogółem	Miasta	Wieś
Polska	**621**	**144**	**477**
Woj. centralne	319	69	250
„ wschodnie	32	6	26
„ zachodnie	96	43	53
„ południowe	174	26	148

TABL. 8. MUZEA I ARCHIWA W POLSCE

Muzea ogółem (1925 r.)	**142**	Nauk stosowanych	15
Ogólne	52	Sztuk pięknych	35
Historyczno-społeczne	14	**Archiwa państwowe ogółem (1926 r.)**	**18**
Przyrodnicze	26		

TABL. 9. ULGOWE PASZPORTY ZAGRANICZNE WYDANE W POLSCE W CELACH NAUKOWYCH W 1929 R.

	w tysiącach		w tysiącach
Liczba zgłoszeń	**13,6**	Studja średnie	0,2
Załatwiono przychylnie	**10,9**	„ artystyczne	0,4
		„ religijne	0,6
Cel wyjazdu		Badania naukowe	1,6
Studja wyższe	6,4	Zjazdy	0,5
„ zawodowe	0,4	Wycieczki	0,8

TABL. 10. KINEMATOGRAFY W POLSCE W LATACH 1923, 1928, 1929

Grupy województw	1923	1928	1929		
	Kinematografy			Miejsca w tys.	Dni widowisk. w tys.
Polska	**428**	**631**	**727**	**232,7**	**179,2**
Woj. centralne . . .	171	283	307	104,7	76,6
„ wschodnie . . .	39	58	59	16,0	15,7
„ zachodnie . . .	126	152	201	62,9	47,1
„ południowe . .	92	138	160	49,1	39,8

TABL. 11. KINEMATOGRAFY W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1929 R.

St. Zjedn. A. P.	20 500	Kanada . .	1 100	Holandja . .	236
Niemcy . . .	5 266	Austrja . .	736	Grecja . . .	224
W. Brytanja .	4 426	Polska .	725	Norwegja . .	212
Francja . . .	3 113	Belgja . . .	700	Chiny	185
Włochy . . .	2 405	Węgry . . .	495	Bułgarja . .	136
Z.S.S.R. . . .	2 131	N. Zelandja .	443	Turcja . . .	104
Hiszpanja . .	2 074	Rumunja . .	357	Łotwa . . .	69
Czechosłowacja	1 200	Szwajcarja .	302	Egipt	60
Szwecja . . .	1 182	Finlandja . .	297	Estonja . . .	60
Japonja . . .	1 120	Danja . . .	270	Litwa	45

TABL. 12. RADJO W POLSCE W LATACH 1927—1930

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930
Radjoabonenci w tys. *a* . .	120	184	203	246
Odczyty	2 388	4 490	6 332	.
Audycje muzyczne	1 536	1 928	2 596	.

a Stan w dniu 31. XII.

TABL. 13. LICZBA RADJOABONENTÓW W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1929 R.

	w tysiącach		w tysiącach		w tysiącach
St.Zjedn.A.P. .	11 000	Danja	343	Szwajcarja .	85
Niemcy . . .	2 838	Zw. Australijski	310	Włochy . . .	85
W. Brytanja .	2 704	Węgry . . .	285	Norwegja . .	74
Japonja . . .	628	Czechosłowacja	276	Rumunja . .	32
Z.S.S.R. . . .	554	Belgja . . .	240	Łotwa . . .	29
Szwecja . . .	444	Polska . .	203	Jugosławja .	23
Austrja . . .	381	Holandja . .	140	Estonja . .	15
Kanada . . .	375	Finlandja . .	96	Litwa	11

TABL. 1. WYBORY DO SEJMU I SENATU W LATACH 1922, 1928, 1930

Wyszczególnienie		Polska	Województwa centralne	Województwa wschodnie	Województwa zachodnie	Województwa południowe
		w tysiącach				
Sejm						
Uprawnieni do głosowania . .	1922	12 989	5 572	1 972	1 886	3 559
	1928	14 970	6 377	2 320	2 189	4 084
	1930	15 791	6 653	2 488	2 323	4 327
Głosujący . . .	1922	8 821	4 383	1 122	1 508	1 808
	1928	11 728	5 112	1 539	1 913	3 164
	1930	11 816	4 939	1 579	2 011	3 287
Głosy ważne .	1922	8 762	4 357	1 108	1 502	1 795
	1928	11 408	5 057	1 343	1 881	3 127
	1930	11 334	4 640	1 515	2 002	3 177
Stosunek głosujących do uprawnionych w %	1922	*67,9*	*78,7*	*56,9*	*80,0*	*50,8*
	1928	*78,3*	*80,2*	*66,3*	*87,4*	*77,5*
	1930	*74,8*	*74,2*	*63,4*	*86,6*	*75,9*
Senat						
Uprawnieni do głosowania . .	1922	9 094	3 838	1 391	1 324	2 541
	1928	10 184	4 328	1 584	1 480	2 792
	1930	10 905	4 598	1 729	1 582	2 996
Głosujący . . .	1922	5 597	2 801	568	1 046	1 182
	1928	6 507	2 653	820	1 220	1 814
	1930	6 917	2 548	946	1 311	2 112
Głosy ważne .	1922	5 560	2 790	557	1 041	1 172
	1928	6 390	2 599	775	1 213	1 803
	1930	6 803	2 508	934	1 260	2 101
Stosunek głosujących do uprawnionych w %	1922	*61,5*	*73,0*	*40,8*	*79,0*	*46,5*
	1928	*63,9*	*61,3*	*51,8*	*82,4*	*64,9*
	1930	*63,4*	*55,4*	*54,7*	*82,9*	*70,4*

TABL. 2. GŁOSY WAŻNE I MANDATY PRZY WYBORACH 1930 ROKU

Listy wyborcze	Polska Ogółem	Miasta	Gminy wiejskie	Liczba mandatów
	Liczba głosów ważnych w tysiącach			
Sejm				
Ogółem	**11 334**	**3 418**	**7 916**	**444**
Listy przyłączone do list państwow.				
Nr. 1. Bezpart. Blok Współpracy z Rządem . . .	5 293	1 497	3 796	249
Nr. 4. Lista Narodowa . . .	1 443	490	953	63
Nr. 7. Centrolew	1 966	325	1 641	79
Nr. 11. Ukraiński i Białoruski Blok Wyborczy	726	71	655	21
Nr. 12. Niemiecki Blok Wyb.	310	107	203	5
Nr. 14. Blok Narod. Żyd. .	185	151	34	4
Nr. 17. Blok Obrony Praw Narodowości Żydowskiej.	247	194	53	2
Nr. 18. Ogólno Żyd. Narod. Blok Gospodarczy . . .	150	126	24	1
Nr. 19. Katol. Blok Ludowy	430	133	297	14
Inne	178	123	55	—
Listy nieprzyłączone do list państw.				
Jedność Robotniczo-Chłopska	232	163	69	4
Zjedn. Lewica Chł. „Samopomoc"	23	6	17	1
Blok Socjalistów	52	12	40	1
Inne	99	20	79	—
Senat				
Ogółem	**6 803**	**2 026**	**4 777**	**111**
Listy przyłączone do list państwow.				
Nr. 1. Bezpart. Blok Współpracy z Rządem . . .	3 717	964	2 753	77
Nr. 4. Lista Narodowa. . .	882	356	526	12
Nr. 7. Centrolew	883	150	733	13
Nr. 11. Ukraiński i Białoruski Blok Wyborczy	434	45	389	4
Nr. 12. Niemiecki Blok Wyb.	240	94	146	3
Nr. 19. Katolicki Blok Wyb.	161	46	115	2
Inne	384	312	72	—
Listy nieprzyłączone do list państw.	102	59	43	—

TABL. 3. GŁOSY WAŻNE PRZY WYBORACH 1930 ROKU WEDŁUG GRUP WOJEWÓDZTW

Listy wyborcze	Województwa: centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
	Liczba głosów ważnych w tysiącach			
Sejm				
Ogółem	**4 640**	**1 515**	**2 002**	**3 177**
Listy przyłączone do list państwow.				
Nr. 1. Bezpart. Blok Współpracy z Rządem . . .	1 852	1 228	518	1 695
Nr. 4. Lista Narodowa . .	814	31	472	126
Nr. 7. Centrolew	1 063	65	430	408
Nr. 11. Ukraiński i Białoruski Blok Wyborczy	—	70	—	656
Nr. 12. Niemiecki Blok Wyb.	32	—	276	2
Nr. 14. Blok Narod. Żyd.	3	—	3	179
Nr. 17. Blok Obrony Praw Narodowości Żydowskiej	192	55	—	—
Nr. 18. Ogólno Żyd. Narod. Blok Gospodarczy . . .	142	8	—	—
Nr. 19. Katolicki Blok Lud.	168	15	221	26
Inne	154	7	—	17
Listy nieprzyłączone do list państw.				
Jedność Robotn. Chłopska .	171	2	28	31
Zjedn. Lewica Chł. „Samopomoc"	23	—	—	—
Blok Socjalistów	—	—	52	—
Inne	26	34	2	37
Senat				
Ogółem	**2 508**	**934**	**1 260**	**2 101**
Listy przyłączone do list państw.				
Nr. 1. Bezpart. Blok Współpracy z Rządem . . .	1 197	837	377	1 306
Nr. 4. Lista Narodowa . .	486	19	315	62
Nr. 7. Centrolew	422	15	217	229
Nr. 11. Ukraiński i Białoruski Blok Wyborczy	—	25	—	409
Nr. 12. Niemiecki Blok Wyb.	47	—	193	—
Nr. 19. Katolicki Blok Wyb.	20	4	137	—
Inne	274	31	—	79
Listy nieprzyłączone do list państw.	62	3	21	16

TABL. 4. POSŁOWIE I SENATOROWIE WEDŁUG KLUBÓW PARLAMENTARNYCH W LATACH 1920, 1923, 1928 i 1931

Kluby parlamentarne	20. I 1920	15. II 1923	10. VI 1928	1. III 1931
Posłowie				
Ogółem	**395**	**444**	**444**	**444**
Bezpart. Blok Współpr. z Rządem	—	—	122	247
Klub Pracy Konstytucyjnej	18	—	—	—
Zw. Lud.-Narod. (Kl. Narodowy)	71	98	37	62
Narod. Zjednocz. Ludowe	71	—	—	—
Kl. Chrześcijańsko-Narodowy	—	28	—	—
Zjednoczenie Mieszczańskie	13	—	—	—
Kluby Chrześc. Demokracji	—	43	18	15
Polskie Str. Katolicko-Ludowe	5	—	—	—
Klub Parlam. Posłów Chłopskich	—	—	—	48
Polskie Stronnictwo Ludowe	108	70	—	—
Klub Pol. Str. Lud. „Piast"	—	—	21	—
Pol. Str. Lud. „Wyzwolenie"	—	48	40	—
Kl. Stronnictwa Chłopskiego	—	—	26	—
Pol. Str. Ludowe-Lewica	11	—	—	—
Str. Radykalno-Chłopskie	2	4	—	—
Związek Chłopski	—	—	3	—
Narod. Chrz. Klub Robotniczy	29	—	—	—
Kl. Narod. Partji Robotniczej	14	18	14	10
Frakcja N. P. R. Lewica	—	—	5	—
Zw. Parlam. Polskich Socjalistów	35	41	63	24
Komunistyczna Frakcja Poselska	—	2	7	4
Zjednocz. Lewicy Chł. „Samopomoc"	—	—	—	1
Klub Ukraiński	—	20	—	18
Klub Białoruski	—	11	—	—
Ukraińsko-Białoruski Klub Sejm.	—	—	30	—
Niemiecki Klub Parlamentarny	2	16	19	5
Koło Żydowskie	10	34	13	6
Inne i bez przynależn. klubowej	6	11	26	4
Senatorowie				
Ogółem	—	**111**	**111**	**111**
Bezpart. Blok Współpr. z Rządem	—	—	46	74
Zw. Lud.-Narodowy (Kl.Narodowy)	—	30	9	12
Kl. Chrześcijańsko-Narodowy	—	9	—	—
Kl. Chrześc. Demokracji	—	8	6	—
Narod. Partja Robotn. i Chrz. Dem.	—	—	—	6
Klub Parlam. Senatorów Chłopskich	—	—	—	6
Polskie Stronnictwo Ludowe	—	17	—	—
Pol. Str. Ludowe „Piast"	—	—	3	—
Pol. Str. Ludowe „Wyzwolenie"	—	8	7	—
Kl. Stronnictwa Chłopskiego	—	—	3	—
Narodowa Partja Robotnicza	—	3	3	—
Zw. Parlam. Polskich Socjalistów	—	7	10	5
Klub Ukraiński	—	6	12	4
Klub Białoruski	—	2	—	—
Niemiecki Kl. Parlamentarny	—	5	5	3
Koło Żydowskie	—	12	6	—
Inne i bez przynależn. klubowej	—	4	1	1

DZIAŁ XVIII. ZDROWOTNOŚĆ PUBLICZNA

TABL. 1. PERSONEL LEKARSKI W POLSCE W DN. 1. I 1931 R.

Grupy województw	Liczby bezwzględne				Na 10 000 mieszkańców			
	Lekarze	Lekarze dentyści	Akuszerki	Felczerzy	Lekarze	Lekarze dentyści	Akuszerki	Felczerzy
Polska	**10 600**	**2 927**	**9 554**	**1 923**	*3,4*	*0,9*	*3,1*	.
M. st. Warszawa	2 436	1 098	1 301	311	*21,8*	*9,9*	*11,7*	*2,8*
Woj. centralne (bez m. Warszawy)	2 345	1 083	3 392	1 202	*2,0*	*0,9*	*2,8*	*1,0*
Woj. wschodnie	1 082	471	883	410	*2,0*	*0,9*	*1,7*	*0,8*
„ zachodnie	1 514	110	1 118	—	*3,4*	*0,2*	*2,5*	—
„ południowe	3 223	165	2 860	—	*3,9*	*0,2*	*3,4*	—

TABL. 2. LEKARZE W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.

Przeciętna liczba lekarzy na 10 000 mieszkańców

St.Zjedn. A.P.	12,6	Estonja	7,5	Czechosłowacja	5,8
Szkocja	12,4	Danja	7,4	Holandja	5,6
Austrja	12,0	Włochy	7,4	Szwecja	3,7
Węgry	8,6	Belgja	6,7	Polska	3,1
Szwajcarja	8,1	Łotwa	6,4	Finlandja	2,6
Japonja	7,7	Francja	6,2	Litwa	2,0
Niemcy	7,6	Norwegja	6,0	Egipt	1,6

Źródło: *Annuaire Sanitaire International*, 1929.

TABL. 3. SZPITALE I ŁÓŻKA W SZPITALACH W POLSCE W LATACH 1926—1930

Rok Grupy województw	Liczba szpitali	Liczba łóżek w szpitalach	
		ogółem	na 10 000 mieszkańców
Polska . . . . . 1. I 1926	635	54 235	*18,5*
„ „ 1927	656	57 313	*19,3*
„ „ 1928	672	58 836	*19,6*
„ „ 1929	707	61 028	*20,1*
„ „ 1930	716	64 493	*21,0*
M. st. Warszawa	55	6 818	*61,5*
Woj. centralne (bez m. st. Warszawy)	231	15 777	*13,4*
„ wschodnie	102	4 590	*8,8*
„ zachodnie	199	24 746	*56,6*
„ południowe	129	12 562	*15,2*

TABL. 4. ŁÓŻKA W SZPITALACH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.

Przeciętna liczba łóżek na 10 000 mieszkańców

Szwajcarja	101,4	Austrja	67,1	Czechosłowacja	35,0
Danja	93,8	Holandja	61,4	Japonja	28,7
Szwecja	85,8	Irlandja Półn.	57,0	Polska	19,6
Niemcy	85,2	Łotwa	48,8	Grecja	13,4
Norwegja	77,1	Finlandja	40,1	Litwa	10,9
St.Zjedn.A.P.	74,1	Węgry	38,1	Egipt	3,1

Źródło: *Annuaire Sanitaire International*, 1929.

TABL. 5. ŁÓŻKA DLA CHORYCH NA GRUŹLICĘ W SZPITALACH OGÓLNYCH I SANATORJACH W POLSCE W DN. 1. I 1930 R.

Grupy województw	Liczba zakładów		Liczba łóżek	
	szpitale ogólne	sanatorja	w szpitalach ogólnych	w sanatorjach
Polska	**154**	**61**	**2 596**	**4 381**
M. st. Warszawa	7	1	350	40
Woj. centralne (bez m.st.Warszawy)	56	21	881	1 401
„ wschodnie	5	4	55	150
„ zachodnie	62	6	918	1 038
„ południowe	24	29	392	1 752

TABL. 6. ZAKŁADY DLA UMYSŁOWO CHORYCH W POLSCE W DN. 1. I 1930 R.

Grupy województw	Zakłady		Łóżka		Chorzy		
	Zakłady specjalne	Oddziały szpitali ogólnych	w zakładach specjalnych	w oddziałach szpitali ogólnych	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Polska	**34**	**14**	**11 495**	**567**	**14 414**	**7 670**	**6 744**
M. st. Warszawa	5	2	515	210	854	507	347
Woj. centralne (bez m.st.Warszawy)	11	3	2 047	112	3 125	1 445	1 680
„ wschodnie	2	3	120	91	285	147	138
„ zachodnie	10	2	7 009	39	7 088	3 888	3 200
„ południowe	6	4	1 804	115	3 062	1 683	1 379

TABL. 7. NAJWAŻNIEJSZE CHOROBY ZAKAŹNE ZAREJESTROWANE W POLSCE W LATACH 1924—1930

Choroby	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
				Liczba zachorowań			
Błonica	4 838	5 888	6 826	8 640	10 460	11 977	17 074
Płonica	18 030	25 210	37 693	36 300	28 898	20 909	29 991
Odra	10 154	50 928	65 614	34 041	37 063	25 481	59 567
Krztusiec	4 681	10 435	6 536	9 638	11 865	9 082	10 206
Ospa	861	77	69	36	21	12	21
Dur brzuszny	16 288	14 025	15 933	19 078	14 102	15 451	11 962
Dur osutkowy	7 706	4 196	3 568	2 950	2 401	1 988	1 640
Dur powrotny	366	104	15	13	10	3	3
Czerwonka	10 492	3 285	4 805	5 011	1 784	2 750	1 910
Zimnica	1 881	1 777	961	646	745	315	199
				Liczba zgonów			
Błonica	494	567	622	824	863	733	963
Płonica	1 570	2 403	3 600	3 288	2 159	1 164	1 135
Odra	166	1 112	1 522	901	493	249	584
Krztusiec	434	687	534	706	666	488	458
Ospa	126	3	5	5	2	1	—
Dur brzuszny	1 322	1 099	1 259	1 510	1 169	1 052	910
Dur osutkowy	666	338	266	265	161	146	112
Dur powrotny	12	3	—	2	—	—	—
Czerwonka	1 533	357	611	644	206	197	306
Zimnica	1	4	4	5	3	1	1

TABL. 8. FUNDUSZE PAŃSTWOWE ZUŻYTE NA WALKĘ Z CHOROBAMI W LATACH 1926/27—1930/31

Rodzaj choroby	1926/27	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31 *a*
	w tysiącach złotych				
Ogółem	**1 673**	**2 134**	**2 439**	**2 867**	**2 552**
Gruźlica	341	524	813	1 019	850
Choroby weneryczne	317	326	378	364	318
Jaglica	350	553	390	450	436
Rak	—	—	—	100	50
Ostre choroby zakaźne	665	731	858	934	898
w tem koszty utrzym. szpitali epidem.	471	429	504	570	545

a Według budżetu.

TABL. 9. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN W MIASTACH PONAD 100 000 MIESZKAŃCÓW[a] W POLSCE W LATACH 1929,1930

Przyczyna zgonu	Ogólna liczba zgonów 1929	1930	Na 10 000 mieszkańców 1929	1930
Ogółem	**42 039**	**40 478**	*128,8*	*122,3*
Dur brzuszny i rzekomy . .	360	293	*1,1*	*0,9*
Dur osutkowy	12	2	*0,0*	*0,0*
Odra.	129	326	*0,4*	*1,0*
Płonica	268	295	*0,8*	*0,9*
Krztusiec.	184	155	*0,6*	*0,5*
Błonica i dławiec	321	415	*1,0*	*1,2*
Grypa	507	414	*1,5*	*1,2*
Czerwonka	28	23	*0,1*	*0,1*
Inne choroby nagminne . . .	366	316	*1,1*	*1,0*
Gruźlica narządu oddechowego	5 830	5 646	*17,9*	*17,1*
Gruźlica opon mózgowych. .	749	582	*2,3*	*1,7*
Rak i inne nowotwory złośliwe	2 873	2 858	*8,8*	*8,6*
Zapalenie opon mózgowych .	693	577	*2,1*	*1,7*
Udar i rozmiękczenie mózgu .	1 388	1 366	*4,2*	*4,1*
Choroby serca	6 140	6 015	*18,8*	*18,2*
Choroby narządu oddechowego	2 009	1 949	*6,2*	*5,9*
Zapalenie płuc	3 805	4 000	*11,7*	*12,1*
Choroby przewodu pokarmowewego z wyłączeniem raka	2 344	1 952	*7,2*	*5,9*
w tem u dzieci do 2 lat. .	2 050	1 708	*6,3*	*5,2*
Marskość wątroby	64	70	*0,2*	*0,2*
Zapalenie nerek	757	762	*2,3*	*2,3*
Choroby ciąży i porodu . . .	423	402	*1,3*	*1,2*
Wątłość wrodz. i wady rozwoju	2 351	2 219	*7,2*	*6,7*
Uwiąd starczy	2 392	2 214	*7,3*	*6,7*
Śmierć gwałtowna.	1 086	912	*3,3*	*2,8*
Samobójstwo	705	723	*2,2*	*2,2*
Inne choroby	5 415	5 312	*16,6*	*16,1*
Choroba niewiadoma	840	680	*2,6*	*2,0*

a Warszawa, Łódź, Częstochowa, Sosnowiec, Lublin, Białystok, Wilno, Poznań, Bydgoszcz, Katowice, Kraków, Lwów.

TABL. 10. ZAMACHY SAMOBÓJCZE[a] W POLSCE W LATACH 1923—1929

Grupy województw	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
Polska	**3 201**	**3 411**	**3 922**	**3 903**	**4 186**	**4 313**	**3 929**
Woj. centralne . . .	1 820	2 052	2 442	2 412	2 552	2 640	2 464
w tem m. st. Warszawa	938	1 128	1 344	1 195	1 285	1 417	1 256
Woj. wschodnie . .	559	456	463	405	535	523	465
„ zachodnie . .	332	302	369	390	413	456	405
„ południowe . .	490	601	648	696	686	694	595

a Usiłowania oraz wypadki śmiertelne stwierdzone dochodzeniem ol icyjnem.

TABL. 11. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.

Przeciętna liczba zgonów na 10 000 mieszkańców

Państwa	Ogółem	w tem zgony, których przyczyną były						
		Choroby nagminne	Gruźlica narządu oddechowego	Zapalenie płuc	Choroby serca	Rak i inne nowotwory złośliwe	Śmierć gwałtowna	Samobójstwo
Węgry	171,0	6,4	19,4	18,4	17,2	9,8	3,7	3,0
Francja	165,4	6,0	14,9	4,6	14,7	9,5	4,9	1,9
Czechosłowacja	151,3	5,9	16,0	16,4	10,9	11,2	3,7	2,8
Austrja	143,6	4,1	15,9a	12,2	.	15,5	4,4	3,7
Polska b	134,4	7,3	18,8	14,1	18,1	9,1	3,0	2,2
Belgja	132,5	5,5	6,7	9,6	18,3	9,1	3,5	1,6
Szwecja	117,6	2,5	13,4a	7,0	13,5	12,0	3,2	1,4
Anglja	116,6	5,6	7,6	7,9	19,5	14,3	4,2	1,2
Niemcy	116,2	4,5	7,5	9,3	.	12,8	4,4	2,5
Holandja	95,5	4,4	6,1	8,7	11,0	12,3	3,0	0,7

a Gruźlica ogółem.
b Miasta liczące powyżej 100 000 mieszkańców.

DZIAŁ XIX. SĄDOWNICTWO, WIĘZIENNICTWO I PRZESTĘPCZOŚĆ

TABL. 1. SĄDOWNICTWO W POLSCE
Stan w dniu 31. XII 1929

Sądy

Sąd Najwyższy . . .	1
Sądy apelacyjne . .	8
„ okręgowe . . .	51
„ powiatowe (grodzkie) . . .	571

Sędziowie

Ogółem	**2 979**
W Sądzie Najwyższym	72
W sądach apelacyjnych	215
„ okręgowych	977
„ powiatowych (grodzkich) . . .	1 715

Prokuratorzy

Ogółem	**411**
W Sądzie Najwyższym	40
W sądach apelacyjnych	38
„ okręgowych	333

Inni

Sędziowie śledczy . .	247
Komornicy	429
Pisarze hipoteczni . .	107
Asesorowie	76
Aplikanci sądowi . .	882
Notarjusze	820
Adwokaci	4 656
Aplikanci adwokaccy .	1 561

TABL. 2. WIĘZIENNICTWO W POLSCE
Stan w dniu 1. I 1930

Liczba więzień

Ogółem	**335**
w tem zakłady wychowawczo-poprawcze *a*	3
Woj. centralne i wschodnie .	72
„ zachodnie . . .	84
„ południowe . .	179

Warsztaty pracy

Więzienia posiadające warsztaty pracy .	124
Ogółem warsztatów . .	**382**
Woj. centralne i wschodnie .	208
„ zachodnie . . .	97
„ południowe . .	77

Liczba bibljotek

Ogółem	**160**
Woj. centralne i wschodnie. .	61
„ zachodnie . . .	77
„ południowe . .	22

Pojemność więzień (osób)

Ogółem	**35 102**
w tem zakłady wychowawczo-poprawcze *a*.	470
Woj. centralne i wschodnie .	16 362
„ zachodnie . . .	8 097
„ południowe . .	10 643

Liczba więźniów

Ogółem.	**30 219**
w tem:	
administracyjni . .	478
polityczni	2 785
wojskowi	126
nieletni	899

Zaludnienie więzień w stosunku do pojemności

Ogółem	*86,1*
Woj. centralne i wschodnie	*103,5*
„ zachodnie . . .	*62,2*
„ południowe . .	*77,5*

a Uwzględniono jedynie zakłady znajdujące się w bezpośredniej administracji Ministerstwa Sprawiedliwości.

TABL. 3. SKAZANI PRAWOMOCNIE, UNIEWINNIENI ORAZ ZWOLNIENI NA MOCY AMNESTJI W LATACH 1925—1927

Rok	Skazani ogółem	Skazani w tem kobiet	Z tego zwolnieni od kary na mocy amnestji ogółem	Z tego zwolnieni od kary na mocy amnestji w tem kobiet	Uniewinnieni ogółem	Uniewinnieni w tem kobiet	Na 10 000 mieszk. przypada skazanych *a*
	w tysiącach						
Woj. centralne i wschodnie							
1925	48,7	9,0	1,5	0,2	123,9	20,5	*39*
1926	52,9	9,5	0,5	0,1	143,1	24,0	*41*
1927	60,1	11,0	0,4	0,1	141,8	24,6	*46*
Woj. poznańskie, pomorskie i Górny Śląsk							
1925	29,4	5,7	0,4	0,1	20,1	3,7	*109*
1926	28,0	5,4	0,4	0,1	20,5	3,7	*98*
1927	32,8	6,1	0,3	0,0	22,5	4,5	*111*
Woj. południowe i Śląsk Cieszyński							
1925	106,8	17,8	0,7	0,1	102,3	20,0	*177*
1926	108,0	18,6	0,3	0,0	107,5	20,8	*182*
1927	112,5	19,7	0,2	0,1	111,8	21,8	*184*

a Do obliczeń przyjęto ludność cywilną odpowiedzialną karnie, oszacowaną według stanu na 1. I 1924, 1. I 1925, 1. I 1926.

Uwaga do tabl. 3—8. Zestawienia obejmują osoby skazane prawomocnie (wzgl. uniewinnione) przez sądy powszechne na obszarze: a) woj. centralnych i wschodnich — za przestępstwa zagrożone karą więzienia lub wyższą, b) woj. poznańskiego i pomorskiego oraz Górnego Śląska — za zbrodnie i występki, c) woj. południowych i Śląska Cieszyńskiego — za przestępstwa zagrożone karą powyżej 3 miesięcy aresztu zwykłego. Dane zatem dla powyższych grup województw są między sobą nieporównalne.

TABL. 4. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG WYMIARU KARY ZASADNICZEJ W LATACH 1925—1927

Rok	Ogółem	Kara śmierci	Ciężkie więzienie	Więzienie	Twierdza	Areszt ścisły	Areszt zwykły	Grzywna	Inne kary
	w tysiącach								
Woj. centralne i wschodnie *a*									
1925	48,7	0,03	0,8	32,4	0,2	—	9,5	4,6	1,2
1926	52,8	0,04	0,8	34,0	0,2	—	11,8	4,7	1,3
1927	60,0	0,03	0,7	38,8	0,2	—	14,2	4,5	1,6
Woj. poznańskie, pomorskie i Górny Śląsk									
1925	29,4	0,006	0,4	13,3	0,04	—	0,1	14,1	1,5
1926	28,0	0,002	0,4	12,5	0,01	—	0,1	13,5	1,5
1927	32,8	0,002	0,5	15,6	0,02	—	0,1	14,6	2,0
Woj. południowe i Śląsk Cieszyński									
1925	106,8	0,03	12,3	5,6	—	5,0	54,7	29,2	0,0
1926	108,0	0,03	9,8	4,5	—	5,8	56,8	31,1	—
1927	112,5	0,03	11,9	5,1	—	5,8	59,0	30,7	0,0

a Bez osób zwolnionych od kary na zasadzie art. 23 przepisów przechodnich, a uwzględnionych w tabl. 3 i 5—8.

TABL. 5. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG RODZAJÓW PRZESTĘPSTW W LATACH 1925—1927

Rok	Ogółem	w tem za poszczególne przestępstwa: Przeciwko państwu	Zabójstwo (morderstwo)	Uszkodzenie ciała	Przeciwko czci	Przywłaszczenie	Kradzież	Bandytyzm (rabunek)	Paserstwo	Oszustwo
	w tysiącach									
	Woj. centralne i wschodnie									
1925	48,7	0,2	0,5	2,5	1,0	1,3	27,6	0,4	2,2	1,6
1926	52,9	0,5	0,6	2,6	1,3	1,9	30,2	0,3	2,0	1,9
1927	60,1	0,7	0,5	2,6	1,5	2,2	35,0	0,3	2,1	2,4
	Woj. poznańskie, pomorskie i Górny Śląsk									
1925	29,4	0,06	0,07	2,6	3,1	0,9	11,1	0,2	1,6	0,8
1926	28,0	0,02	0,06	2,4	2,9	0,9	10,2	0,1	1,4	1,0
1927	32,8	0,04	0,06	2,6	3,6	1,2	13,1	0,1	1,8	1,0
	Woj. południowe i Śląsk Cieszyński									
1925	106,8	0,05	0,4	34,1	4,3	3,8	50,7	0,1	1,9	0,4
1926	108,0	0,05	0,3	36,2	5,4	3,7	48,6	0,1	1,9	0,4
1927	112,5	0,03	0,3	36,2	6,3	3,8	51,6	0,1	2,4	0,5

TABL. 6. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG WYZNANIA I WYKSZTAŁCENIA W LATACH 1925—1927

Rok	Ogółem	Wyznanie: rzymsko-katolickie	grecko-katolickie	prawosławne	ewangelickie	mojżeszowe	inne	Wykształcenie: analfabeci	półanalfabeci	umiejący czytać i pisać
	w tysiącach									
	Woj. centralne i wschodnie									
1925	48,7	36,8	0,1	7,5	0,7	3,4	0,2	18,9	1,0	28,8
1926	52,9	39,9	0,1	8,2	0,7	3,8	0,2	19,1	0,9	32,9
1927	60,1	45,4	0,1	9,2	0,8	4,1	0,5	21,3	0,9	37,9
	Woj. poznańskie, pomorskie i Górny Śląsk									
1925	29,4	27,1	0,03	0,04	1,7	0,4	0,2	0,7	0,1	28,6
1926	28,0	25,8	0,03	0,04	1,6	0,4	0,2	1,2	0,1	26,7
1927	32,8	30,7	0,05	0,04	1,5	0,4	0,1	1,4	0,1	31,3
	Woj. południowe i Śląsk Cieszyński									
1925	106,8	52,9	48,3	0,1	0,5	4,6	0,4	41,2	1,0	64,6
1926	108,0	53,2	48,7	0,1	0,5	5,1	0,4	40,2	1,2	66,6
1927	112,5	56,5	49,3	0,1	0,5	5,7	0,4	40,9	0,9	70,7

TABL. 7. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG GRUP WIEKU W LATACH 1925—1927

Rok	Ogółem	Skazani w wieku lat 10-17 a	18-19	20-24	25-29	30-39	40 i wyżej	Wiek niewiadomy
	w tysiącach							
	Woj. centralne i wschodnie							
1925	48,7	5,4	4,5	11,0	8,9	9,3	9,5	0,1
1926	52,9	6,3	5,3	11,8	9,6	10,0	9,8	0,1
1927	60,1	7,5	5,9	13,3	10,9	11,3	11,0	0,2
	Woj. poznańskie, pomorskie i Górny Śląsk							
1925	29,4	3,6	2,7	6,2	4,2	5,4	7,0	0,3
1926	28,0	3,7	2,7	5,9	4,2	5,1	6,1	0,3
1927	32,8	4,9	3,2	7,0	4,9	5,9	6,8	0,1
	Woj. południowe i Śląsk Cieszyński							
1925	106,8	10,2	10,8	26,5	17,4	18,0	23,3	0,6
1926	108,0	10,3	10,5	26,6	18,4	18,2	23,4	0,6
1927	112,5	11,4	11,4	28,2	18,8	18,8	23,2	0,7

TABL. 8. RECYDYWIŚCI SKAZANI PRAWOMOCNIE W LATACH 1925—1927

Rok	Ogółem	Recydywiści w wieku 10—17 lat a: razem	byli poprzednio karani: raz	2 i więcej razy	Recydywiści w wieku 18 lat i wyżej: razem	byli poprzednio karani: raz	2 razy	3 i więcej razy
	w tysiącach							
	Woj. centralne i wschodnie							
1925	7,6	0,5	0,3	0,2	7,1	3,7	1,7	1,7
1926	8,3	0,6	0,4	0,2	7,7	3,7	1,9	2,1
1927	9,9	0,6	0,4	0,2	9,3	4,5	2,2	2,6
	Woj. poznańskie, pomorskie i Górny Śląsk							
1925	3,3	0,2	0,1	0,1	3,1	1,5	0,7	0,9
1926	3,2	0,2	0,1	0,1	3,0	1,4	0,6	1,0
1927	3,9	0,3	0,2	0,1	3,6	1,6	0,8	1,2
	Woj. południowe i Śląsk Cieszyński							
1925	10,3	0,6	0,4	0,2	9,7	5,1	1,9	2,7
1926	9,5	0,5	0,3	0,2	9,0	4,7	1,7	2,6
1927	10,7	0,6	0,4	0,2	10,1	4,8	2,0	3,3

a Na obszarze woj. poznańskiego, pomorskiego i Górnego Śląska od 12 lat.

XX. ADMINISTRACJA WEWNĘTRZNA

TABL. 1. ETATY FUNKCJONARJUSZÓW PAŃSTWOWYCH W POLSCE WEDŁUG BUDŻETÓW W LATACH 1924 i 1930/31 — 1931/32

Lata	Ogółem liczba etatów	Budżet administracji: Ogółem	w tem Ministerstwa: Spraw Wojskowych	Spraw Wewn.	Skarbu	Sprawiedliwości	Wyznań Relig. i Ośw. Publ.	Budżet przedsięb. i monopoli: Ogółem	w tem P. K. P.
	w tysiącach								
Urzędnicy, sędziowie, nauczyciele i t. d. oraz funkcjonarjusze niżsi									
1924	480	256	60	58	26	20	78	224	188
1930/1	475	251	64	43	23	21	87	224	178
1931/2	467	248	60	44	22	21	88	219	172
Urzędnicy, sędziowie, nauczyciele i t. d. (bez funkcjonar. niższych)									
1924	162	144	21	10	16	14	74	.	.
1930/1	179	154	24	8	15	14	83	.	.
1931/2	181	156	25	8	14	14	85	.	.

Źródło: Dane Ministerstwa Skarbu.

TABL. 2. POLICJA PAŃSTWOWA W POLSCE WEDŁUG STANU NA 1. I 1930 R.

Wyszczególnienie	Ogółem Polska	Komenda Główna	Województwa: centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Liczba komend pow.	249	—	87	37	42	83
„ komisarjatów	182	—	80	19	52	31
„ posterunków	3 292	—	1 095	622	555	1 020
Skład osobowy						
Oficer. i szereg. ogółem	33 810	138	14 184	6 742	5 418	7 328
oficerowie	919	92	323	145	162	197
szeregowi *a*	30 891	20	12 971	6 280	4 853	6 767
szer. służby śledcz. *b*	2 000	26	890	317	403	364
Urzędnicy	381	77	175	36	50	43
Służba niższa	671	35	277	111	116	132

a Posterunkowi do starszych posterunkowych włącznie. *b* Wywiadowcy nieumundurowani otrzymujący dodatek na pokrycie wydatków połączonych z ich funkcjami.

TABL. 3. OSOBY POBIERAJĄCE ZAOPATRZENIE EMERYTALNE ZE SKARBU PAŃSTWA *a*

Stan na 31. XII 1930

Ogółem	**70 743**	**Wojskowi**	**11 522**
Cywilni	**56 988**	Z armji polskiej	9 380
Państwa Polskiego	40 680	Emeryci	7 084
Emeryci	24 535	Wdowy	1 243
Wdowy	8 713	Sieroty	1 053
Sieroty	7 432	Z armij państw zabor.	2 142
Byłych państw zabor.	16 308	Emeryci	699
Emeryci	4 794	Wdowy	1 239
Wdowy	9 980	Sieroty	204
Sieroty	1 534	**Byli skazańcy polityczni**	**521**
Uczestn. powstań narod.	**1 712**	Skazańcy	301
Weterani	391	Wdowy	141
Wdowy	1 321	Sieroty	79

a Bez emerytów przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe".
Źródło: Dane Ministerstwa Skarbu.

XXI. SKARBOWOŚĆ

TABL. 1. DŁUGI PAŃSTWOWE POLSKI W LATACH 1926—1930

Wyszczególnienie	Stan na 31. XII				
	1926	1927	1928	1929	1930
	w miljonach złotych				
Ogółem	**3 520**	**4 136**	**4 145**	**4 048**	**4 414**
Wewnętrzne	270	274	335	357	421
Zagraniczne	3 250	3 862	3 810	3 691	3 993

TABL. 2. DŁUGI WEWNĘTRZNE POLSKI W DN. 31. XII 1930 R.

	w miljonach złotych
Ogółem	**421,0**
5% pożyczka konwersyjna 1924 r.	205,6
10% pożyczka kolejowa 1924 r.	42,3
5% pożyczka premjowa 1926 r. Serja I i II	44,6
5% konwersyjna pożyczka kolejowa 1926 r.	18,4
4% premjowa pożyczka inwestycyjna	37,3
5% renta ziemska	16,8
3% premjowa pożyczka budowlana. Serja I	50,0
Bilety skarbowe	0,1
Pozostałość pożyczek, podlegających spłacie	5,9

TABL. 3. DŁUGI ZAGRANICZNE POLSKI W DN. 31. XII 1930 R.

	W przeliczeniu na złote miljonów złotych
Pożyczki emisyjne ogółem	**1 128,0**
6% pożyczka dolarowa 1920 r. 19 575 tys. dol. . . .	174,4
7% pożyczka włoska 1924 r. 330,2 mil. lirów	154,2
8% pożyczka dillonowska 1925 r. 26 600 tys. dol. . .	237,0
7% pożyczka stabil. 1927 r. { 1 760 tys. funt. sterl. . / 54 560 tys. dol. . . . . }	562,4
Długi poaustrjackie i powęgierskie 179,8 mil. kor. zł.	**324,8**
Zadłużenie w instytucjach prywatnych	**40,1**
Szwecja 4 500 tys. dol.	40,1
Zadłużenie wobec rządów państw ogółem	**2 499,7**
Stany Zjednoczone A. P. 207,8 mil. dol.	1 851,7
Francja 1 063,4 mil. frank. franc.	372,5
Anglja 4 078 tys. funt. sterl.	176,6
Norwegja { 1 tys. funt. sterl. . . . . / 17 069 tys. koron . . . . }	40,8
Czechosłowacja 17 100 tys. frank. szwajc.	29,6
Szwecja 6 253 tys. koron	14,9
Holandja 3 399 tys. florenów	12,2
Danja 361 tys. koron	0,9
Austrja 335 tys. szyling.	0,4
Szwajcarja 76 tys. frank. szwajc.	0,1

TABL. 4. DŁUGI PAŃSTWOWE NIEKTÓRYCH PAŃSTW
Obciążenie na 1 mieszkańca w dn. 31. XII 1928 r.

	w złotych		w złotych
Anglja	7 346	Czechosłowacja	673
Norwegja	1 359	Austrja	455
Holandja	1 334	Japonja	394
St. Zjedn. A. P.	1 240	Niemcy	236
Danja	805	Polska	136
Szwecja	711	Włochy	113

TABL. 5. MAJĄTEK SKARBOWY W POLSCE W DN. 1. I 1927 R.

Rodzaj majątku	Wartość w miljonach złotych	Wartość w % %
Nieruchomości i ruchomości w adm.cyw. i wojsk.	3 364	*20,5*
Majątki ziemskie	554	*3,4*
Lasy państwowe	2 681	*16,4*
Państwowe zakłady chowu koni	6	*0,0*
Środki komunikacji	8 467	*51,6*
Bogactwa mineralne	278	*1,7*
Przedsiębiorstwa państwowe	347	*2,1*
Udział państwa w przedsiębiorstwach prywatn.	32	*0,2*
Monopole państwowe	136	*0,8*
Banki państwowe	75	*0,5*
Udział Państwa w bankach Polskim i prywatn.	6	*0,0*
Lokaty, należności i gotowizna Skarbu Państwa	456	*2,8*
Razem wartość majątku państwowego brutto	**16 402**	***100,0***
Pasywa (długi, bilon i inne)	3 785	*23,1*
Wartość majątku państwowego netto	**12 617**	*76,9*

Źródło: *Majątek Państwa Polskiego,* wydawnictwo Ministerstwa Skarbu.

TABL. 6. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETOWE W LATACH 1926/27—1930/31
Zestawienie ogólne

Wyszczególnienie	Rzeczywiste 1926/27	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31	Budżet 1931/32
	w miljonach złotych					
Dochody budżetowe	**2135,3**	**2770,7**	**3008,3**	**3030,7**	**2747,8**	**2866,7**
daninypublicz.	1128,6	1494,6	1736,8	1736,1	1463,1	1579,8
monopole	626,5	796,6	890,3	886,1	804,7	882,0
administracja	203,3	249,1	246,6	270,6	337,8	243,3
zaopatrzenia	23,7	27,5	28,9	26,7	24,5	24,9
długi państw.	—	—	0,9	—	—	—
przedsiębiorstwa	153,2	202,9	104,8	111,2	117,7	136,7
Wydatki budżetowe	**1974,7**	**2556,0**	**2841,1**	**2992,3**	**2801,3**	**2865,9**
administracja	1632,1	2084,5	2313,8	2403,9	2368,5	2405,4
zaopatrzenia	181,4	243,8	279,0	306,3	161,4	131,4
długi państw.	149,1	186,6	227,8	251,2	266,6	315,1
przedsiębiorstwa	12,1	41,1	20,5	30,9	4,8	14,0

TABL. 7. WYDATKI I DOCHODY PAŃSTWOWE W POLSCE W LATACH 1928/29—1930/31

Wyszczególnienie	Wydatki				Dochody			
	Zamknięcia			Budżet	Zamknięcia			Budżet
	1928/29	1929/30 a, b	1930/31 b	1931/32	1928/29	1929/30 b	1930/31 b	1931/32
	w miljonach złotych							
Ogółem	**2 808**	**2 991**	**2 801**	**2 866**	**3 009**	**3 030**	**2 748**	**2 867**
w tem: zwyczajne	**2 563**	**2 755**	**2 654**	**2 740**	**2 790**	**2 849**	**2 596**	**2 701**
A. Administracja	2 788	2 960	2 796	2 852	2 014	2 033	1 825	1 848
Prezydent Rzeczypospolitej	3	4	4	4	0	0	0	0
Sejm i Senat	12	13	9	10	0	0	0	0
Kontrola Państwa	6	7	7	7	0	0	0	0
Prezydjum Rady Ministrów	2	3	5	4	0	0	0	0
M-stwo Spraw Zagranicznych	56	57	52	51	14	14	13	11
„ Spraw Wojskowych	840	850	769	836	8	5	4	5
„ Spraw Wewnętrznych	249	253	242	253	18	19	17	13
„ Skarbu	170	158	137	137	1 811	1 853	1 651	1 693
„ Sprawiedliwości	116	124	119	130	43	51	51	44
„ Przemysłu i Handlu	55	63	50	34	11	11	12	14
„ Komunikacji	16	28	16	5	1	5	0	1
„ Rolnictwa	53	55	43	49	17	11	8	10
„ Wyzn. Relig. i Oświec. Publ.	420	458	440	445	6	4	3	5
„ Robót Publicznych	137	160	132	119	47	28	35	19
„ Pracy i Opieki Społecznej	62	102	135	104	1	1	1	1
„ Reform Rolnych	81	62	44	51	7	4	6	7
„ Poczt i Telegrafów	2	3	3	3	0	0	0	0
Emerytury	123	153	161	131	29	27	24	25
Renty inwalidzkie i pensje	157	156	161	164	—	—	—	—
Długi państwowe	228	251	267	315	1	—	—	—
B. Przedsiębiorstwa	20	31	5	14	105	111	118	137
w tem: koleje państwowe	—	—	—	—	—	—	30	46
lasy państwowe	—	—	—	—	81	80	72	65
C. Monopole	—	—	—	—	890	886	805	882
w tem: tytoniowy	—	—	—	—	385	390	390	391
spirytusowy	—	—	—	—	433	410	332	401

a Łącznie z wydatkami okresu ulgowego, pokrytemi z nadwyżek budżetowych tegoż roku budżetowego, jako też z zaległym dodatkiem mieszkaniowym za rok 1928, wypłaconym w marcu i kwietniu r. 193 .

b Dane tymczasowe otrzymane z sumowania zestawień miesięcznych.

U w a g a. Na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1931 r. (Dz.U. R. P. Nr. 16, p. 81) z budżetu na rok 1931/32 został wydzielony fundusz drogowy, który w latach poprzednich figurował w budżecie Państwa.

TABL. 8. DOCHODY SKARBOWE Z PODATKÓW, OPŁAT I MONOPOLI W POLSCE W LATACH 1928/29—1930/31

Wyszczególnienie	Zamknięcia 1928/29	Zamknięcia 1929/30	Zamknięcia 1930/31	Budżet 1931/32
	w miljonach złotych			
Ogółem	**2 628**	**2 622**	**2 268**	**2 462**
Podatki bezpośrednie	766	786	716	706
Podatek gruntowy	64	51	50	60
Podatek od nieruch. miejsk. i niektórych wiejskich . .	47	46	52	48
Podatek przemysłowy . . .	350	347	299	300
Podatek dochodowy . . .	243	278	265	250
Podatek wojskowy	1	1	1	1
Podatek od kapitałów i rent	16	17	9	6
Zaległości podatk. zniesion.	0	0	0	0
Odsetki zwłoki, kary, grzyw.	45	46	40	41
Podatki pośrednie	182	192	183	186
Podatek od wina	5	4	3	4
Podatek od piwa	13	15	13	14
Podatek od cukru.	117	127	120	125
Podatek od drożdży . . .	9	9	10	9
Podatek od oleju skalnego	29	28	31	28
Akcyzowe opłaty patent. .	5	4	4	4
Inne	4	5	2	2
Cło	425	395	257	350
Cło przywozowe.	379	355	230	313
Wpływy uboczne cła przywozowego	38	35	26	34
Cło wywozowe	7	4	1	3
Wpływy uboczne cła wywozowego	1	1	0	0
Opłaty stemplowe i daniny pokrewne	199	204	178	181
w tem.:				
Opłaty stemplowe od przejścia własności	39	.	.	29
Opłaty stempl. od weksli .	43	.	.	39
Podatek spadkowy	12	.	.	12
Podatek majątkowy	49	40	21	44
10% dodatek do danin publ. .	117	119	108	113
Monopole.	890	886	805	882
Sól	46	41	48	47
Tytoń	384	390	390	391
Spirytus	433	420	333	401
Zapałki	12	16	15	25
Loterja państwowa	15	19	19	18

TABL. 9. PODATEK GRUNTOWY I OD NIERUCHOMOŚCI MIEJSKICH I NIEKTÓRYCH WIEJSKICH W POLSCE W LATACH 1926—1928

Rodzaj podatku	Rok	Liczba płatników w tysiącach	Suma zaległości na 1. I	Wymiar podatku	Umorzono	Wpłacono	Nie uiszczono 31. XII	w tem zaległości dojrzałe do egzekucji	
			w miljonach złotych						%[a]
Podatek gruntowy	1926	4 414	36	112	8	91	40	31	27,7
	1927	3 707	40	72	5	63	44	36	50,0
	1928	3 644	44	72	5	64	47	42	56,0
Podatek od nieruchomości miejsk. i niekt. wiejskich	1926	350	16	48	1	41	16	12	25,0
	1927	299	15	48	1	46	16	15	31,3
	1928	332	16	49	1	47	17	15	30,6

a W stosunku do wymiaru.

TABL. 10. PODATEK PRZEMYSŁOWY OD OBROTU W POLSCE W LATACH 1926—1929

Wyszczególnienie	1926	1927	1928	1929
Liczba płatników w tysiącach .	529	576	602	598
Kwota ustal. obrotu w milj. zł. .	15 253	20 484	25 141	25 396
Kwota wymierzonego podatku w milj. zł.	258	335	413	420

TABL. 11. DOCHÓD PŁATNIKÓW PODATKU DOCHODOWEGO W POLSCE, USTALONY PRZEZ WŁADZĘ WYMIAROWĄ W LATACH 1926—1929

Wyszczególnienie	1926	1927	1928	1929
	w miljonach złotych			
Ogółem	**1 830**	**2 457**	**3 490**	**3 909**
Z nieruchomości gruntowych. .	305	456	822	838
Z budynków	174	236	325	357
Z przedsięb. przemysł. i handl.	1 181	1 556	2 024	2 314
Z zajęć zawodowych, zatrudnień zarobkowych	102	117	188	221
Z tantjem	7	5	6	9
Z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych	30	50	70	85
Z innych źródeł	31	37	55	85

Uwaga. Dochody z uposażeń, emerytur i t. p. nie są wliczone.

TABL. 12. PŁATNICY PODATKU DOCHODOWEGO W POLSCE W LATACH 1928, 1929

Wysokość dochodu rocznego w złotych	Od osób fizycznych i prawnych oraz spadków wakujących				Od uposażeń, emerytur i wynagrodzeń za pracę najemną *a*			
	Liczba płatników		Suma podatku		Liczba płatników		Suma podatku	
	1928	1929	1928	1929	1928	1929	1928	1929
	w tysiącach		w miljonach złotych		w tysiącach		w miljonach złotych	
Ogółem .	**592**	**653**	**301,5**	**357,8**	**507**	**581**	**66,2**	**83,3**
do 2600*b*	292	319	13,9	15,2	37	45	1,2	1,5
2600— 2800	23	24	1,8	1,9	59	62	2,2	2,4
2800— 3000	33	35	2,8	3,0	57	58	2,6	2,8
3000— 3400	32	35	3,2	3,4	74	82	4,3	4,7
3400— 4000	50	55	6,1	6,7	85	91	6,2	7,1
4000— 6000	67	75	12,3	13,7	119	150	13,9	18,1
6000—12000	59	68	25,4	29,1	62	75	15,1	19,6
12000—20000	19	23	20,7	24,0	11	13	7,9	9,9
20000—30000	8	9	17,1	20,6	2	3	4,3	5,5
30000—60000	6	7	30,5	35,2	1	2	5,1	6,3
60000 i wyżej	3	3	167,7	205,0	0	0	3,4	5,4

a Nie uwzględniono urzędników, funkcjonarjuszów niższych i robotników urzędów, przedsiębiorstw i monopoli państwowych.

b Dla osób fizycznych i prawnych oraz spadków wakujących od 1 500; dla płatników od uposażeń, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę od 2 500.

TABL. 13. WYDATKI I DOCHODY NIEKTÓRYCH PAŃSTW W ROKU 1928/29

Państwa	Wydatki		Dochody	
	miljony złotych	na 1 mieszkańca	miljony złotych	na 1 mieszkańca
Anglja	33 700	*741,8*	33 700	*741,8*
Czechosłowacja	2 833	*196,2*	2 814	*194,9*
Francja	14 705	*358,5*	14 705	*358,5*
Hiszpanja	5 016	*223,5*	5 016	*223,5*
Japonja	6 910	*111,2*	6 910	*111,2*
Jugosławja	1 204	*90,6*	1 204	*90,6*
Niemcy	25 125	*391,2*	22 706	*353,5*
Polska	2 808	*92,3*	3 009	*99,0*
Rumunja	1 835	*103,7*	1 835	*103,7*
Szwajcarja	709	*177,8*	709	*177,8*
Włochy.	8 357	*204,8*	8 357	*204,8*

DZIAŁ XXII. SAMORZĄD TERYTORJALNY

TABL. 1. WYDATKI SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO W POLSCE W 1927/28 R.

Rodzaj wydatków	Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta		Powiaty	Samorząd województw	
			ogółem	w tem liczące ponad 100000 miesz.		śląskiego	poznańskiego i pomorsk.
	w miljonach złotych						
Zwyczajne i nadzwyczajne							
Ogółem	**872,2**	**115,5**	**482,1**	265,5	**164,1**	**88,8**	**21,7**
Administracja . . .	161,0	44,9	81,0	36,3	22,6	11,4	1,1
Oświata	122,5	28,6	54,0	27,8	12,1	27,5	0,3
Kultura, sztuka i wyznania	22,9	0,5	19,2	17,0	0,7	2,1	0,4
Opieka społeczna . .	57,0	4,7	36,8	21,6	7,5	4,0	4,0
Zdrowotność i szpitalnictwo	114,3	8,1	73,1	45,0	20,2	5,7	7,2
Bezpieczeństwo publ.	46,5	4,4	28,4	14,1	2,4	11,3	—
Popieranie rolnictwa i weterynarja . .	10,4	1,0	0,7	0,1	6,8	1,5	0,4
Popieranie przemysłu i handlu	1,1	0,1	1,0	0,5	0,0	—	—
Komunikacja	159,6	10,8	63,8	35,5	75,0	2,6	7,4
Kupno gruntów, kupno i budowa domów czynszowych i t. p.	39,4	2,8	33,1	21,4	1,0	2,2	0,3
Utrzymanie majątku	11,1	1,9	8,8	3,5	0,3	0,1	0,0
Inwestycje przedsiębiorstw	45,8	—	42,2	22,6	3,6	—	0,0
Deficyty przedsiębiorstw. .	4,9	0,3	3,8	3,0	0,7	—	0,1
Spłata długów . . .	34,8	1,9	25,5	12,1	6,9	—	0,5
Różne	40,9	5,5	10,7	5,0	4,3	20,4	0,0
Zwyczajne							
Ogółem	**627,7**	**96,4**	**317,3**	172,2	**116,2**	**77,5**	**20,3**
Administracja . . .	151,5	41,9	77,8	35,7	20,9	9,8	1,1
Oświata	96,6	22,8	40,3	21,7	6,9	26,3	0,3
Kultura, sztuka i wyznania	19,8	0,5	17,2	15,1	0,6	1,3	0,2
Opieka społeczna . .	48,3	4,7	30,2	17,5	6,9	2,6	3,9
Zdrowotność i szpitalnictwo	89,7	7,8	52,2	34,1	17,5	5,2	7,0
Bezpieczeństwo publ.	45,7	4,4	28,0	13,9	2,3	11,0	—
Popieranie rolnictwa i weterynarja . . .	7,1	0,8	0,7	0,1	4,9	0,3	0,4
Popieranie przemysłu i handlu	0,7	0,1	0,6	0,1	0,0	—	—
Komunikacja	93,3	7,2	32,6	16,5	45,9	0,8	6,8
Utrzymanie majątku	11,1	1,9	8,8	3,5	0,3	0,1	0,0
Deficyty przedsiębiorstw. .	4,9	0,3	3,8	3,0	0,7	—	0,1
Spłata długów . . .	30,4	1,2	21,9	10,3	6,8	—	0,5
Różne	28,6	2,8	3,2	0,7	2,5	20,1	0,0

TABL. 2. WYDATKI SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO W POLSCE W 1928/29 R.

Rodzaj wydatków	Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta ogółem	Miasta w tem liczące ponad 100000 mieszk.	Powiaty	Samorząd województw śląskiego	Samorząd województw poznańsk. i pomorsk.
	w miljonach złotych						
Zwyczajne i nadzwyczajne							
Ogółem	**1293,0**	**153,1**	**766,6**	406,9	**225,8**	**117,1**	**30,4**
Administracja . .	201,6	52,0	95,8	43,2	30,4	21,7	1,7
Oświata	172,6	40,6	76,6	40,5	15,0	39,1	1,3
Kultura, sztuka i wyznania	33,7	0,6	27,2	24,2	1,3	4,1	0,5
Opieka społeczna .	73,7	5,5	44,9	27,6	8,7	12,0*a*	2,6
Zdrowotność i szpitalnictwo	157,8	11,5	112,0	67,2	24,6	2,1	7,6
Bezpieczeństwo publiczne	52,6	5,1	31,5	15,4	2,7	13,3	—
Popieranie rolnictwa i weterynarja . .	12,1	1,5	0,9	0,2	9,3	—	0,4
Popieranie przemysłu i handlu . .	0,7	0,0	0,5	0,4	0,1	0,1	.
Komunikacja . . .	242,6	17,8	85,9	51,1	109,2	21,2	8,5
Kupno gruntów, kupno i budowa domów czynszowych i t. p. . . .	56,0	3,7	49,9	30,4	1,8	—	0,6
Utrzymanie majątku	12,9	2,0	10,2	4,2	0,6	—	0,1
Inwestycje przedsiębiorstw . . .	153,6	4,2	136,2	57,2	6,9	—	6,3
Deficyty przedsiębiorstw	4,2	0,0	3,4	1,7	0,7	—	0,1
Spłata długów . .	99,8	2,2	83,6	40,6	10,1	3,5	0,4
Różne	19,1	6,4	8,0	3,0	4,4	—	0,3
Zwyczajne							
Ogółem	**772,7**	**113,7**	**408,4**	223,3	**140,7**	**88,2**	**21,7**
Administracja . .	181,0	47,3	91,4	42,6	26,2	14,4	1,7
Oświata	125,6	27,4	50,7	27,0	8,1	38,1	1,3
Kultura, sztuka i wyznania . . .	25,2	0,6	22,7	19,9	0,6	0,9	0,4
Opieka społeczna .	65,6	5,5	38,7	23,6	7,5	11,4	2,5
Zdrowotność i szpitalnictwo	103,5	9,9	63,8	43,5	20,3	2,1	7,4
Bezpieczeństwo publiczne	51,3	5,1	30,7	15,2	2,3	13,2	—
Popieranie rolnictwa i weterynarja . .	9,2	1,2	0,9	0,2	6,7	—	0,4
Popieranie przemysłu i handlu . .	0,5	0,0	0,3	0,2	0,1	0,1	.
Komunikacja . . .	115,5	9,2	38,5	20,0	56,1	4,5	7,2
Utrzymanie majątku	12,9	2,0	10,2	4,2	0,6	—	0,1
Deficyty przedsiębiorstw	4,2	0,0	3,4	1,7	0,7	—	0,1
Spłata długów . .	68,1	1,7	52,6	23,5	10,0	3,5	0,3
Różne	10,1	3,8	4,5	1,7	1,5	—	0,3

a Wchodzą częściowo wydatki nadzwyczajne związane ze zdrowotnością, których nie dało się wyodrębnić.

TABL. 3. DOCHODY SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO W POLSCE W LATACH 1927/28, 1928/29

Rodzaj dochodów	Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta ogółem	Miasta w tem liczące ponad 100 000 mieszkańców	Powiaty	Samorząd województw śląskiego	Samorząd województw poznańskiego i pomorskiego
	w miljonach złotych						
Rok 1927/28							
Dochody zwyczajne i nadzwyczajne	**883,7**	**116,2**	**479,3**	266,6	**161,3**	**105,7**	**21,2**
Daniny komunalne	528,8	92,0	232,2	131,0	99,8	100,8	4,0
Podatki bezpośrednie	326,7	45,9	152,1	87,4	45,7	79,0	4,0
Podatki pośrednie	86,4	8,5	58,8	32,8	12,3	6,8	0,0
Opłaty	44,0	7,4	15,6	8,0	6,0	15,0	—
Specjalne składki	71,7	30,2	5,7	2,8	35,8	—	—
Wpływy za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego	57,3	2,7	39,1	21,8	5,5	3,5	6,5
Wpływy od związków prawno-publicznych	38,3	1,2	11,2	6,7	20,7	0,5	4,7
Subwencje i zasiłki	18,4	3,1	5,2	1,8	7,3	—	2,8
Dochód z eksploatacji majątku	38,8	8,9	25,7	10,9	2,6	0,6	1,0
Dochód z przedsiębiorstw	45,8	0,7	41,4	27,1	3,7	—	—
Pożyczki	133,2	3,9	107,1	55,1	20,2	—	2,0
Sprzedaż majątku nieruchomego	2,9	1,5	1,1	0,7	0,2	—	0,1
Inne	20,2	2,2	16,3	11,5	1,3	0,3	0,1
Rok 1928/29							
Dochody zwyczajne i nadzwyczajne	**1316,5**	**152,5**	**777,5**	416,6	**218,4**	**137,3**	**30,8**
Daniny komunalne	661,3	110,7	285,4	165,0	128,6	130,8	5,8
Podatki bezpośrednie	408,4	53,7	188,4	111,2	55,5	105,0	5,8
Podatki pośrednie	98,4	9,5	66,0	36,5	13,9	9,0	—
Opłaty	54,8	9,9	21,5	12,4	6,6	16,8	—
Specjalne składki	99,7	37,6	9,5	4,9	52,6	—	—
Wpływy za korzystanie z urządzeń i zakł. dobra publicznego	58,4	3,2	42,3	23,0	5,7	0,3	6,9
Wpływy od związków prawno-publicznych	54,6	1,7	10,3	5,5	30,8	6,2	5,6
Subwencje i zasiłki	33,7	9,3	10,7	2,5	10,1	—	3,6
Dochód z eksploatacji majątku	52,8	10,2	38,9	19,0	2,9	—	0,8
Dochód z przedsiębiorstw	47,2	1,3	41,7	23,9	4,1	0,0	0,1
Pożyczki	378,6	11,9	324,8	163,8	34,1	—	7,8
Sprzedaż majątku nieruchomego	7,9	1,8	5,6	0,7	0,5	—	—
Inne	22,0	2,4	17,8	13,2	1,6	—	0,2

TABL. 4. DŁUGI SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO W POLSCE W LATACH 1927/28 — 1929/30

Typy związków komunalnych	1927/28 Liczba samorząd.	1927/28 Suma w milj. zł.	1928/29 Liczba samorząd.	1928/29 Suma w milj. zł.	1929/30 Liczba samorząd.	1929/30 Suma w milj. zł.
Pożyczki zaciągnięte						
Samorząd terytorjalny ogółem	**454**	**230**	**541**	**402**	**488**	**132**
Miasta liczące ponad 20 000 mieszkańców	47	171	44	197	40	72
Miasta liczące do 20 000 mieszkańców	252	27	303	44	282	24
Powiatowe związki komunalne	154	31	191	54	164	28
Wojewódzkie związki komunalne	1	1	3	107	2	8
Stan zadłużenia w końcu każdego okresu						
Samorząd terytorjalny ogółem	**766**	**506**	**672**	**863**	**634**	**879**
Miasta liczące ponad 20 000 mieszkańców	49	397	51	569	44	568
Miasta liczące do 20 000 mieszkańców	504	51	390	91	374	97
Powiatowe związki komunalne	211	52	228	91	213	95
Wojewódzkie związki komunalne	2	6	3	112	3	119

TABL. 5. PRZEZNACZENIE POŻYCZEK ZACIĄGNIĘTYCH PRZEZ SAMORZĄD TERYTORJALNY W CIĄGU 1929/30 R.

Przeznaczenie pożyczek	Miasta ponad 20 000 mieszk.	Miasta do 20 000 mieszk.	Związki komunalne powiatowe	Związki komunalne wojewódzkie
Liczba samorządów				
Ogółem	**40**	**282**	**164**	**2**
I. Inwestycje	32	235	131	2
działów administrac. *a*	27	178	113	1
przedsięb. komunalnych	18	90	46	1
II. Spłata pożyczek	5	14	4	—
III. Kapitał obrotowy	6	8	10	—
IV. Wydatki bieżące	19	93	80	—
V. Wydatki niewyszczególn.	1	3	2	—
Suma w miljonach złotych				
Ogółem	**72**	**24**	**28**	**8**
I. Inwestycje	41	20	18	8
działów administrac. *a*	22	10	16	.
przedsięb. komunalnych	19	10	2	8
II. Spłata pożyczek	3	.	.	—
III. Kapitał obrotowy	3	1	2	—
IV. Wydatki bieżące	4	3	8	.
V. Wydatki niewyszczególn.	21	.	.	—

a Budowa dróg, szpitali, szkół, ochronek, sierocińców, ośrodków zdrowia i t. p.

TABL. 6. ŹRÓDŁA KREDYTU SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO W LATACH 1927/28—1929/30

Źródła kredytu	1927/28		1928/29		1929/30	
	Liczba samorządów pożyczających	Suma pożyczek w miljonach złotych	Liczba samorządów pożyczających	Suma pożyczek w miljonach złotych	Liczba samorządów pożyczających	Suma pożyczek w miljonach złotych
Ogółem	**454**	**230**	**541**	**402**	**488**	**132**
I. Państwo	290	88	315	162	190	59
Ministerstwa . . .	105	10	93	4	106	9
Państwowe instytucje kredytowe . .	243	78	278	158	112	50
II. Organizacje samorządowe	245	29	363	76	342	42
w tem:						
Banki komunalne .	176	18	238	39	235	21
Komunalne Kasy Oszczędności . .	61	11	138	12	153	14
III. Ubezpieczenia społeczne	68	8	88	4	110	7
IV. Instytucje i osoby prywatne	58	4	107	22	120	12
V. Pożyczki obligacyjne wewnętrzne (własne obligacje) .	1	9	2	13	2	5
VI. Zagraniczne pożyczki obligacyjne (własne obligacje samorządów) . . .	2	92	2	103	—	—
VII. Inne pożyczki zagraniczne	—	—	1	22	6	7

TABL. 7. PORÓWNANIE NIEKTÓRYCH RODZAJÓW WYDATKÓW PAŃSTWA I SAMORZĄDU W LATACH 1926/27—1928/29

Wyszczególnienie	Państwo			Samorząd		
	1926/27	1927/28	1928/29	1926/27	1927/28	1928/29
	w miljonach złotych					
Szkolnictwo powszechne	185,5	229,1	272,4	65,3	86,6	118,5
Zdrowie publiczne	9,9	10,3	14,8	85,4	114,3	157,8
Opieka społeczna	77,9	68,7	62,3	43,9	57,0	73,7
Drogi	24,1	33,1	50,4	110,6	159,6	242,6
Popieranie produkcji rolniczej .	31,5a	37,2a	53,4a	5,7	10,4	12,1

a Ministerstwo Rolnictwa.
Źródło: Zamknięcia rachunkowe Państwa i samorządów.

SKOROWIDZ ALFABETYCZNY

Liczby oznaczają strony. Liczby bez gwiazdek dotyczą tablic z zakresu stosunków polskich, liczby z gwiazdkami dotyczą przeglądów międzynarodowych.

A.

B.

C.

D.

E.

F.

G.

L.

Ł.

M.

N.

O.

P.

R.

Z.

Ź.

Ż.

Cena 2.— zł.

Drukiem Zakładów Graficznych „Bibljoteka Polska" w Bydgoszczy
(28. V. 1931 — 7000).